

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ"**
Προσανατολισμός στον Άνθρωπο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τελική Έκθεση Αξιολόγησης Ευρημάτων της Έρευνας Πεδίου «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης- για επιχειρήσεις με προσωπικό 50+ άνω»

στο πλαίσιο του έργου

**ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (ON-GOING) ΤΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ»**

ΑΝΑΔΟΧΟΣ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ Α.Ε.
Συμβουλοι Επιχειρησεων

Μάιος 2014

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΠΙΠΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ.....	3
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
2. Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΩΣ ΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	11
2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
2.2. Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	12
2.2.1. Προοπτικές βιωσιμότητας των ελληνικών επιχειρήσεων εντός της κρίσης.....	15
2.2.2. Διαπιστώσεις.....	19
2.3. Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΩΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2007-2013	20
2.3.1. Δράσεις προσαρμοστικότητας & ενίσχυσης επιχειρήσεων στα ΕΠ 2007-2013	21
2.3.2. Ο Ρόλος του ΟΑΕΔ στην προσαρμοστικότητα επιχειρήσεων και εργαζομένων.....	23
2.3.3. Η προσαρμοστικότητα επιχειρήσεων και εργαζομένων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020	26
2.3.4. Διαπιστώσεις.....	27
3. Η ΔΡΑΣΗ «ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ» .	28
3.1. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ: ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	28
3.2. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ «ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ- ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ 50+ ΑΝΩ»	30
3.2.1. Συνοπτική περιγραφή του εφαρμοστικού πλαισίου υλοποίησης της δράσης.....	35
3.2.2. Παρουσίαση της πορείας υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της δράσης.....	36
4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΔΙΟΥ	38
4.1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	38
4.2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΗΣ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΔΙΟΥ	39
4.2.1. Ανάπτυξη/ οριστικοποίηση αξιολογικών ερωτημάτων & κριτηρίων	41
4.3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	44
4.4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΕ ΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΧΩΡΗΣΑΝ)	44
4.4.1. Ορισμός του δείγματος	45
4.4.2. Οργάνωση της έρευνας πεδίου.....	48
4.4.3. Επιλογή κι εκπαίδευση των συνεντευκτών/ εποπτών	48
4.4.4. Επεξεργασία κι ανάλυση των δεδομένων (data production).....	49
4.5. ΣΥΝΟΨΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ	50
4.5.1. Παρουσίαση διαγραμμάτων	50
4.6. ΣΥΝΟΨΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΟΧΩΡΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ	96
4.6.1. Παρουσίαση διαγραμμάτων	96
4.7. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	119

4.7.1. Παρουσίαση των βασικών ευρημάτων της έρευνας στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις ...	119
4.7.2. Παρουσίαση των βασικών ευρημάτων της έρευνας στις επιχειρήσεις που αποχώρησαν	124
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	126
5.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	126
5.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	132
6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ	135
6.1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΣΕ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ	135
6.2. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΣΕ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΟΧΩΡΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ	150

Επιτελική Σύνοψη

Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού διεξήχθη ειδική μελέτη αξιολόγησης της δράσης «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης- για επιχειρήσεις με προσωπικό 50+ άνω». Η εν λόγω μελέτη αξιολόγησης βασίστηκε αφενός στη συγκέντρωση στοιχείων αναφορικά με την οικονομική και φυσική πρόοδο της δράσης και αφετέρου σε έρευνα πεδίου μέσω δομημένων ερωτηματολογίων σε επιχειρήσεις.

Από τις εγκριθείσες πεντακόσιες εβδομήντα εννέα (579) επιχειρήσεις, εβδομήντα επτά (77) επιχειρήσεις, με σχέδια συνολικού προϋπολογισμού ύψους 12.67Μ€, δεν υλοποίησαν τελικώς το εγκεκριμένο σχέδιό τους είτε επειδή απεντάχθηκαν κατόπιν αιτήματός τους είτε επειδή απεντάχθηκαν καθώς δεν προέβλεψαν σε σύμβαση σύμβασης με δική τους ευθύνη. Από τις πεντακόσιες δύο (502) συμβασιοποιημένες επιχειρήσεις με εγκεκριμένα προς υλοποίηση σχέδια συνολικού προϋπολογισμού 96.33 Μ€, τριακόσιες ογδόντα εννέα (389) επιχειρήσεις υλοποίησαν σχέδια διαρθρωτικής προσαρμογής, συνολικού προϋπολογισμού 74.3Μ€, ενώ εκατόν δεκατρείς (113) επιχειρήσεις, με σχέδια συνολικού προϋπολογισμού 21.53Μ€ δεν υλοποίησαν εν τέλει τα σχέδιά τους και απεντάχθηκαν.

Η έρευνα πεδίου διεξήχθη την χρονική περίοδο 13-31/3/2014 με χρήση ερωτηματολογίου (κλειστές και ανοιχτές ερωτήσεις, ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής) σε δύο πληθυσμούς επιχειρήσεων: α) σε επιχειρήσεις οι οποίες συμμετείχαν και ολοκλήρωσαν τα σχέδια διαρθρωτικής προσαρμογής τους (ΣΔΠ) και β) σε επιχειρήσεις οι οποίες αν και επελέγησαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής, εγκατέλειψαν. Όσον αφορά το μέγεθος του δείγματος διεξήχθησαν συνολικά 136 ολοκληρωμένες συνεντεύξεις στις επιχειρήσεις που υλοποίησαν δράσεις διαρθρωτικής προσαρμογής (35% του συνόλου) και 65 ολοκληρωμένες συνεντεύξεις με επιχειρήσεις που δεν υλοποίησαν τα σχέδια προσαρμογής τους (58% του συνόλου).

Μερικά από τα ευρήματα της έρευνας πεδίου παρατίθενται κατωτέρω:

Επιχειρήσεις που συμμετείχαν και ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα

1. Το πρόγραμμα σε επίπεδο σχεδιασμού αποτέλεσε μια ιδιαίτερα καινοτομική και ολοκληρωμένη παρέμβαση η οποία επιχείρησε να συνενώσει την αναγκαιότητα για τεκμηριωμένο επιχειρησιακό (ανα)σχεδιασμό των επιχειρήσεων με την στοχευμένη επανακατάρτιση του προσωπικού τους. Επίσης, παρείχε τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να διαμορφώσουν και να ενεργοποιήσουν ένα δίκτυο συνεργατών (σύμβουλοι και πάροχοι κατάρτισης) το οποίο να είναι εναρμονισμένο με τις στοχεύσεις και τις επιλογές του κάθε επιχειρηματία.
2. Σε ότι αφορά το αντικείμενο δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων, **το πρόγραμμα δεν είχε συγκεκριμένη κλαδική στόχευση**. Το πρόγραμμα προσέλκυσε επιχειρήσεις κυρίως από τον κλάδο των κατασκευών (34%) και των υπηρεσιών (32%).
3. Περίπου μία (1) στις τρεις (3) επιχειρήσεις που συμμετείχε στο Πρόγραμμα Διαρθρωτικής Προσαρμογής είχε ως κύριο αντικείμενο δραστηριότητας τον

- κατασκευαστικό τομέα και άλλη μία στις τρεις την παροχή υπηρεσιών, ενώ μία (1) στις πέντε (5) συμμετέχουσες επιχειρήσεις προερχόταν από τον κλάδο του εμπορίου.
4. Σε ότι αφορά τους τρόπους ενημέρωσης των επιχειρήσεων για το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής σχεδόν μία στις τρεις επιχειρήσεις (34%) πληροφορήθηκε για το πρόγραμμα από παρόχους κατάρτισης και περίπου μία στις τέσσερις (24%) από συμβούλους επιχειρήσεων. Με άλλα λόγια περίπου **το 60% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι ενημερώθηκε για το Πρόγραμμα Διαρθρωτικής Προσαρμογής από φορείς** (παρόχους κατάρτισης και συμβούλους επιχειρήσεων) **που είχαν ενδιαφέρον να κινητοποιήσουν επιχειρήσεις να συμμετάσχουν**. Ωστόσο περίπου 7 στις 10 επιχειρήσεις που ερωτήθηκαν αξιολόγησαν τις ενέργειες δημοσιοποίησης του προγράμματος με θετικό τρόπο.
  5. Μία στις τρεις επιχειρήσεις του δείγματος έρευνας πεδίου (34%) απασχολούσε 101-250 εργαζόμενους κατά τη στιγμή αίτησης υπαγωγής της στο πρόγραμμα. Κατά μέσο όρο περίπου μία στις 2 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα απασχολούν από 50 έως 100 άτομα. **Ο μέσος όρος εργαζομένων στις επιχειρήσεις του δείγματος** (δηλ. πλήικο αθροιστικού αριθμού εργαζομένων που ανέφεραν οι επιχειρήσεις προς το πλήθος των επιχειρήσεων) **ήταν 155 άτομα**.
  6. Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (90%) συνεχίζει να διατηρείται στην ίδια κατηγορία που ήταν (δηλ. περισσότερους των 50+) όταν υπέβαλλε την αίτηση υπαγωγής στο Πρόγραμμα. Ένας πολύ μικρός αριθμός επιχειρήσεων (8 στις 100) που συμμετείχε στο πρόγραμμα φαίνεται ότι δεν κατάφερε να συγκρατήσει τον αριθμό προσωπικού που είχε κατά τη φάση συμμετοχής του στο πρόγραμμα.
  7. **Η ιεράρχηση των λόγων ένταξης** των επιχειρήσεων **στο πρόγραμμα** διαρθρωτικής προσαρμογής ανέδειξε ως **βασικότερη την ενδυνάμωση των επαγγελματιών προσόντων των εργαζομένων** ακολουθούμενη από τη βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της.
  8. Οι μισές επιχειρήσεις δήλωσαν ότι εάν δεν είχαν υπαχθεί στο Πρόγραμμα δεν θα υλοποιούσαν σχέδια προσαρμογής με άλλο τρόπο (ίδιοι πόροι, δάνειο κλπ.). Περίπου μία στις δέκα επιχειρήσεις (11%) δήλωσε ότι ούτως ή άλλως θα υλοποιούσε παρόμοιο πρόγραμμα και εάν ακόμη δεν υπήρχε το συγκεκριμένο έργο (νεκρό σημείο του προγράμματος). Λίγο περισσότερες από μία στις τρεις επιχειρήσεις (36%) δήλωσαν ότι θα προχωρούσαν σε υλοποίηση μέρους του σχεδίου.
  9. Εξ όσων επιχειρήσεων δήλωσαν ότι θα υλοποιούσαν παρόμοιο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής με άλλο τρόπο χρηματοδότησης περίπου δύο στις τρεις (63%) ανέφεραν ότι θα υλοποιούσαν δράσεις κατάρτισης και μια στις δύο (37%) δράσεις συμβουλευτικής υποστήριξης.
  10. Μία στις τέσσερις εκ των επιχειρήσεων, που συμμετείχαν στην έρευνα πεδίου, είχε συμμετάσχει στην υλοποίηση άλλων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης την τελευταία τριετία. Εξ αυτών δύο στις τρεις είχαν υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης αξιοποιώντας τον ΛΑΕΚ, ενώ μία στις τρεις είχε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης με ιδίους πόρους.

11. Από τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν και σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης (33 σε σύνολο 136 του δείγματος) περίπου δύο στις τρεις (68%) δηλώνει ότι η συμμετοχή δεν στάθηκε εμπόδιο (σε κανένα βαθμό) σε σχέση με την υπαγωγή στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής.
12. Περίπου μια στις τρεις από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις του δείγματος (36%) είχε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης με ίδιους πόρους κατά την τελευταία τριετία.

Υπαγωγή στο πρόγραμμα

13. **Δύο στις τρεις επιχειρήσεις δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν προβλήματα κατά τη διαδικασία υπαγωγής/ αίτησης της επιχείρησης** στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής, ενώ από αυτές που αντιμετώπισαν προβλήματα τα περισσότερα εστιάζονται σε καθυστερήσεις από πλευράς του ΕΦΔ.
14. Τα βασικότερα προβλήματα που -κατά δήλωση τους- ανέφεραν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ήταν η «καθυστέρηση από την υποβολή μέχρι την αξιολόγηση των προτάσεων» (17%), η «καθυστέρηση στην αποπληρωμή» (16%) και «καθυστέρηση από την αξιολόγηση των προτάσεων μέχρι τη συμβασιοποίηση» (12%).
15. Περίπου μία στις δύο επιχειρήσεις (45%) αντιμετώπισαν τα προβλήματα εσωτερικά (πχ εκ νέου έκδοση δικαιολογητικών ή ανάλωση περισσότερου κόπου και χρόνου). Σχεδόν μία στις τέσσερις επιχειρήσεις (27%) δηλώνει ότι τα προβλήματα δεν αντιμετωπίστηκαν ποτέ, ενώ άλλη μία στις τέσσερις επιχειρήσεις (24%) δήλωσε ότι προσέφυγε σε εξωτερική βοήθεια για την επίλυση (υποστήριξη από το ΚΕΚ, εξεύρεση ιδίων πόρων είτε μέσω δανεισμού είτε μέσω επέκτασης εταιρικής πιστωτικής πολιτικής κλπ)

Επιχειρήσεις και σύμβουλοι

16. Οι βασικότεροι τομείς παρέμβασης των σχεδίων προσαρμογής ήταν η «ανάπτυξη μοντέλων και πρακτικών κατάλληλης προετοιμασίας του προσωπικού» (41%), η «ενίσχυση της εξωστρέφειας» (25%) και η «βελτιστοποίηση χρήσης των πόρων» (24%).
17. Σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις χρειάστηκαν εξωτερική υποστήριξη για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του προγράμματος. Ο Σύμβουλος παρείχε, σύμφωνα με τις δηλώσεις των επιχειρήσεων, υπηρεσίες «στρατηγικού σχεδιασμού» (30%), υπηρεσίες «ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού» (24%) και υπηρεσίες «βελτίωσης λειτουργίας της επιχείρησης».
18. **Έξι στις δέκα επιχειρήσεις** μετά την εμπειρία που αποκόμισαν από τη συνεργασία τους με το σύμβουλο, **δήλωσαν ότι δεν θα μπορούσαν από μόνες τους να υλοποιήσουν τις συμβουλευτικές υπηρεσίες** που έλαβαν πλην όμως στο μέλλον θα μπορούσαν να ανταποκριθούν σε ανάλογες απαιτήσεις χωρίς την υποστήριξη συμβούλου.
19. Από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις το 65% αξιολόγησε ως αρκετά ικανοποιητική τη συνεργασία με το σύμβουλο και το 25% ως απόλυτα ικανοποιητική. Αθροιστικά λοιπόν περίπου **8 στις 10 επιχειρήσεις δηλώνουν ικανοποιημένες από την συνεργασία τους με τον Σύμβουλο.**
20. Από όσες επιχειρήσεις επέλεξαν να μην συνεργασθούν με σύμβουλο, έξι στις οκτώ

ανέφεραν ως λόγο μη συνεργασίας την ύπαρξη διαθέσιμου σχεδίου (επιχειρησιακού ή άλλου) το οποίο εκπόνησαν εσωτερικά και οι υπόλοιπες την ύπαρξη εσωτερικά κατάλληλης τεχνογνωσίας.

21. Σχεδόν μια στις τρεις επιχειρήσεις (31%) ιεράρχησε την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για το ανθρώπινο δυναμικό ως την πλέον χρήσιμη και σχεδόν άλλη μία στις τρεις (30%) ιεράρχησε ως πλέον χρήσιμες τις συμβουλευτικές υπηρεσίες βελτίωσης (πχ αναδιοργάνωση, βελτίωση παραγωγικότητας κλπ). Μία στις τέσσερις επιχειρήσεις (24%) αξιολόγησε ως πλέον χρήσιμες τις συμβουλευτικές υπηρεσίες στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού

Επιχειρήσεις και κατάρτιση

22. Ο μέσος αριθμός καταρτιζομένων ανά επιχείρηση ήταν 69 άτομα (υπολογιζόμενος ως το πηλίκο του αθροίσματος των εργαζομένων που καταρτίστηκε σε κάθε επιχείρηση προς το πλήθος των επιχειρήσεων). Περίπου σε μία από τις δύο επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα καταρτίστηκαν 50-100 άτομα.
23. Τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις δήλωσαν ότι επέλεξαν τους εργαζόμενους για να συμμετάσχουν σε πρόγραμμα κατάρτισης με βάση την ανάλυση εκπαιδευτικών αναγκών.
24. Σε ότι αφορά το προφίλ των ατόμων που καταρτίστηκαν ήταν κυρίως εργάτες και χαμηλόβαθμα στελέχη, γεγονός που καταδεικνύει ότι **το πρόγραμμα συνέβαλλε στην ενίσχυση των δεξιοτήτων ατόμων με χαμηλά προσόντα**. Παρά το γεγονός ότι υπήρξαν και οριζόντια θέματα (όπως βασικές αρχές διασφάλισης ποιότητας, υγιεινή και ασφάλεια κλπ.), διακρίνεται η πρόθεση των επιχειρήσεων να αναβαθμίσουν τα προσόντα χαμηλόβαθμων στελεχών με ειδικότητες που συνήθως απευθύνονται σε μεσαία στελέχη.
25. Τα δημοφιλέστερα εκπαιδευτικά αντικείμενα στα οποία καταρτίστηκαν οι εργαζόμενοι των επιχειρήσεων ήταν οι πωλήσεις, βασικές δεξιότητες πληροφορικής, ποιότητα, υγιεινή και ασφάλεια.
26. Σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων δήλωσε ότι η ανταπόκριση των εργαζομένων στα προγράμματα ήταν θετική (αρκετά ή απολύτως ικανοποιητική)
27. Δύο στις τρεις επιχειρήσεις δήλωσαν ότι η κατάρτιση του προσωπικού τους γινόταν με μικτό τρόπο δηλ. εντός και εκτός ωραρίου και μόλις μία στις δέκα δήλωσε ότι η κατάρτιση υλοποιήθηκε εντός ωραρίου. Η κατάρτιση ήταν και θεωρητική και πρακτική και κατά δήλωση των επιχειρήσεων περίπου το 60% ήταν θεωρία.
28. Περίπου 9 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν ότι η συνεργασία τους με τους παρόχους κατάρτισης ήταν θετική (αρκετά ή απολύτως ικανοποιητική). Ομοίως 9 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν ότι τα προγράμματα κατάρτισης συνέβαλαν θετικά (αρκετά ή απόλυτα θετικά) στα θέματα που τέθηκαν.
29. Ο μέσος όρος των εργαζομένων που εργάζεται σε επιχείρηση που συμμετείχε στο πρόγραμμα ανέρχεται σε 155, από αυτούς καταρτίστηκαν 69, από αυτούς 62 παρέμειναν στην επιχείρηση και από αυτούς 12 άλλαξαν θέση
30. Από τα άτομα που καταρτίστηκαν η συντριπτική πλειοψηφία (91%) παρέμεινε στην επιχείρηση και διατήρησε ή βελτίωσε τη θέση του από όπου συνάγεται ότι η κατάρτιση συνέβαλλε (έμμεσα ή άμεσα) στη διατήρηση και σε κάποιες

περιπτώσεις βελτίωση της θέσης των εργαζομένων εντός της επιχείρησης.

31. Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων αποτίμησε θετικά το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής.

Υλοποίηση - προβλήματα

32. **Επτά στις δέκα επιχειρήσεις δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν προβλήματα κατά την διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος**, ενώ από αυτές που αντιμετώπισαν προβλήματα τα περισσότερα εστιάζονται στην πληρωμή τους από το πρόγραμμα
33. Από τις τρεις στις δέκα συμμετέχουσες στο πρόγραμμα επιχειρήσεις που δήλωσαν ότι αντιμετώπισαν προβλήματα κατά την υλοποίηση του προγράμματος το 35% ανέδειξε ως σημαντικότερη την «καθυστέρηση στην αποπληρωμή/εκταμίευση» και το 22% την «απαίτηση πολλών δικαιολογητικών».

Προτάσεις βελτίωσης

34. Η συντριπτική πλειοψηφία (94%) των συμμετεχουσών στο πρόγραμμα επιχειρήσεων δήλωσαν ότι το πρόγραμμα κάλυψε αρκετά (70%) ή απόλυτα (24%) τους λόγους για τους οποίους αποφάσισαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα. Ο βαθμός ευελιξίας του προγράμματος αξιολογήθηκε από τις συμμετέχουσες σε αυτό επιχειρήσεις ως αρκετά ικανοποιητικός (67%) ή απόλυτα ικανοποιητικό (27%).
35. Παρόλο το κατά δήλωση ενδιαφέρον των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τους **μόνο μία (1) στις δύο (2) επιχειρήσεις φαίνεται να έχει αποφασίσει να διενεργήσει πρόγραμμα κατάρτισής μετά το πέρας του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής χωρίς χρηματοδότηση**. Ο μέσος των καταρτιζομένων που οι επιχειρήσεις δηλώνουν ότι προτίθενται να καταρτίσουν άνευ χρηματοδότησης είναι 48 και είναι μειωμένος σε σχέση με τον μέσο όρο καταρτισθέντων ανερχόμενου σε 69.
36. **Απουσία χρηματοδότησης οι περισσότερες επιχειρήσεις είτε δηλώνουν ότι θα υλοποιούσαν δράσεις κατάρτισης εσωτερικά χωρίς υποστήριξη παρόχου κατάρτισης ή συμβούλου (28%) είτε με εξωτερικούς συνεργάτες - φυσικά πρόσωπα (28%)**. Λίγο πάνω από μία στις τέσσερις επιχειρήσεις εξ όσων προτίθενται να υλοποιήσουν πρόγραμμα με ίδια μέσα δηλώνει ότι θα το πράξει σε συνεργασία με πάροχο κατάρτισης και μόλις μία στις έξι σε συνεργασία με σύμβουλο. Η δημοφιλία παρόχων κατάρτισης και συμβούλων ως συνεργατών επιχειρήσεων μειώνεται δραστικά όταν οι επιχειρήσεις προτίθενται να υλοποιήσουν πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής με ίδια μέσα.
37. Περίπου **δύο στις τρεις επιχειρήσεις (67%) αξιολογούν θετικά (αρκετά ή απόλυτα) τη συνεργασία τους με τον ΟΑΕΔ**, ωστόσο όμως επίσης **σχεδόν τρεις στις τέσσερις επιχειρήσεις (73%) χαρακτηρίζουν από σύνθετες έως υπερβολικά γραφειοκρατικές τις διαδικασίες** και τα κριτήρια υπαγωγής τους στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής. Συνακόλουθα σχεδόν μια στις τρεις επιχειρήσεις (31%) μείωση δικαιολογητικών.
38. **Σχεδόν έξι στις δέκα επιχειρήσεις (63%) αξιολογούν τα οικονομικά κριτήρια που είχαν τεθεί ως προϋποθέσεις για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής ως αυστηρά και σύνθετα**.
39. Το 82% των συμμετεχουσών επιχειρήσεων αξιολογεί το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ως αρκετά ή απόλυτα καινοτομικό.

40. Με βάση την εμπειρία που αποκόμισαν από το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής οι μισές επιχειρήσεις δεν έχουν να προτείνουν κάτι. Οι άλλες μισές έδωσαν προτάσεις που κατά 18% αφορούν την κατάρτιση (πχ γνωστικά αντικείμενα ή αναλογία θεωρίας/πρακτικής κλπ), 15% αφορούν βελτίωση της οργάνωσης (πχ ηλεκτρονικές αιτήσεις και παρουσιολόγια κλπ), 7% μείωση γραφειοκρατίας και 6% βελτίωση χρηματορρών.

Επιχειρήσεις που υπήχθησαν αλλά αποχώρησαν από το πρόγραμμα

41. Αντίθετα με την περίπτωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, **οι περισσότερες επιχειρήσεις που αποχώρησαν από το πρόγραμμα δραστηριοποιούνταν στον κλάδο του εμπορίου.**

42. **Ο μέσος όρος εργαζομένων των επιχειρήσεων που υπήχθησαν αλλά αποχώρησαν από το πρόγραμμα ήταν 136 άτομα** (ο λόγος του αθροίσματος των εργαζομένων που ανέφεραν οι επιχειρήσεις προς το πλήθος των επιχειρήσεων). Πάνω από το 40% των επιχειρήσεων που αποχώρησαν απασχολούσαν άνω των 100 εργαζομένων, ενώ το 34% των επιχειρήσεων που αποχώρησαν δεν κατάφερε να συγκρατήσει το προσωπικό που είχε κατά τη φάση υποβολής της αίτησης (50+).

43. Το 49% από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις δήλωσαν ως κύρια πηγή ενημέρωσης το Διαδίκτυο και το 45% ως πηγή ενημέρωσης τους είτε τους παρόχους κατάρτισης (31%) είτε τις εταιρείες συμβούλων (14%). Εδώ εντοπίζεται διαφοροποίηση συγκριτικά με τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις όπου το 60% δήλωσε ότι ενημερώθηκε για το Πρόγραμμα Διαρθρωτικής Προσαρμογής από φορείς (παρόχους κατάρτισης και συμβούλους επιχειρήσεων) που είχαν ενδιαφέρον να κινητοποιήσουν επιχειρήσεις να συμμετάσχουν

44. Περίπου τρεις στις τέσσερις από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις αξιολόγησαν τις ενέργειες δημοσιοποίησης με θετικό τρόπο (68% αρκετά επαρκείς και 9% απόλυτα επαρκείς)

45. Το 18% από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις δήλωσε ως βασικό λόγο ένταξης στο πρόγραμμα την αναδιοργάνωση, ενώ το 16% την ανάγκη οικονομικής ενίσχυσης. Ένα 32% δήλωσε ως βασικό λόγο ένταξης στο πρόγραμμα είτε την λειτουργική βελτίωση της επιχείρησης (16%) είτε την ενδυνάμωση των επαγγελματικών προσόντων των εργαζομένων (16%).

46. Επτά στις δέκα από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις ανέφεραν ότι ο βασικός λόγος που τις οδήγησε στην διεκδίκηση έργου διαρθρωτικής προσαρμογής ήταν η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού τους.

47. Μόνο μία στις τέσσερις από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις είχε, κατά την τελευταία τριετία, εμπειρία από υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης. Εξ αυτών τρεις στις τέσσερις ανέφερε ότι αυτή η συμμετοχή δεν στάθηκε εμπόδιο (σε κανένα βαθμό) σε σχέση με την υπαγωγή τους στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής

48. Πάνω από τρεις στις τέσσερις από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις είχε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης με ίδιους πόρους κατά την τελευταία τριετία, ενώ πάνω από μία στις δύο (57%) είχε εμπειρία από υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης στο πλαίσιο του ΛΑΕΚ

49. Σχεδόν δύο στις τρεις επιχειρήσεις (68%) χαρακτήρισαν ως απλά και ευέλικτα (31%) ή σύνθετα αλλά αναγκαία (37%) τα οικονομικά κριτήρια, που είχαν τεθεί ως προϋποθέσεις για συμμετοχή στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής

Λόγοι εγκατάλειψης

50. Μια στις δύο από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις αποφάσισε να αποσύρει το ενδιαφέρον της και να αποσυρθεί από το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής στον 1^ο -2^ο μήνα, ενώ άλλη μία στις τέσσερις αποφάσισε να αποσυρθεί τον 3^ο -4^ο μήνα από την έναρξη υλοποίησης.
51. Μία στις δύο από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις (48%) αποφάσισε να αποσυρθεί κατά τη φάση αναμονής έγκρισης της αίτησης και μία στις τρεις (37%) στη φάση έγκρισης - έναρξης του προγράμματος. Συνεπώς **οι επιχειρήσεις αποχώρησαν σε πολύ αρχικό στάδιο του προγράμματος.**
52. Λίγο πάνω από **μία στις τέσσερις (27%) από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι ο κύριος λόγος που εγκατέλειψαν το πρόγραμμα ήταν η αδυναμία να προχωρήσουν στην επένδυση.** Άλλη μία στις τέσσερις ανέφερε ως βασικό λόγο αποχώρησης την αδυναμία (ή απροθυμία) καταβολής της προβλεπόμενης ίδιας συμμετοχής. Ένα 21% από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις εγκατέλειψε το πρόγραμμα γιατί διαπίστωσε ότι οι διαχειριστικές απαιτήσεις ή οι χρηματοδοτικές διαδικασίες το κατέστησαν τελικά ασύμφορο.
53. Ωστόσο επτά στις δέκα από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις θεωρεί ότι ήταν είτε επαρκώς έτοιμη (52%) είτε απολύτως επαρκώς έτοιμη (20%) να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του προγράμματος κάτι που όμως δεν αποδεικνύεται από την ιεράρχηση των λόγων αποχώρησης τους από το πρόγραμμα.
54. Παρά την εν τέλει αποχώρηση τους από το πρόγραμμα δύο στις τρεις από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις θεωρούν ότι ο συνδυασμός παρεχόμενων από το πρόγραμμα υπηρεσιών (συμβουλευτικές υπηρεσίες και κατάρτιση) ανταποκρινόταν στις ανάγκες τους και μία στις δύο χαρακτηρίζει το πρόγραμμα ως ευέλικτο. Μάλιστα δύο στις τρεις από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις δήλωσε ότι θεωρείς αρκετά έως απόλυτα πιθανό να εκδηλώσει ενδιαφέρον σε ένα επόμενο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής.

Προτάσεις βελτίωσης

55. Πάνω από τρεις στις τέσσερις από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις δήλωσε ότι δεν έχει εναλλακτικό σχέδιο κάλυψης των αναγκών της σε δράσεις ανθρώπινου δυναμικού.
56. Έξι στις δέκα από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις δεν είχε τίποτε να προτείνει για βελτίωση των διαδικασιών και κριτηρίων υπαγωγής στο πρόγραμμα. Από όσες υπέβαλαν βελτιωτικές προτάσεις μία στις τρεις πρότεινε λιγότερο αυστηρά οικονομικά κριτήρια επιλεξιμότητας και μία στις τέσσερις μεγαλύτερη ευελιξία και λιγότερη γραφειοκρατία.
57. Ως εικός τρεις στις τέσσερις από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις δεν είχε τίποτε να προτείνει για βελτίωση των διαδικασιών υλοποίησης του προγράμματος. Εξ όσων υπέβαλλαν βελτιωτικές προτάσεις οι περισσότερες εστιάζουν σε ηλεκτρονικές αιτήσεις, help desk στον ΟΑΕΔ, άρση δέσμευση διατήρησης προσωπικού, απλοποίηση διαδικασιών ελέγχου.

1. Εισαγωγή

Το παρόν παραδοτέο αφορά στη διεξαγωγή έρευνας πεδίου στο πλαίσιο της Δράσης: «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης- για επιχειρήσεις με προσωπικό 50+ άνω» (Αξιολογητικό Ερώτημα Ε3: Έρευνες Πεδίου) που εκπόνησε ο Σύμβουλος Αξιολόγησης (ΣΑ), σύμφωνα με την από 30.12.2011 υπογραφείσα σύμβαση, για λογαριασμό της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» (ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ), στο πλαίσιο του έργου: Σύμβουλος Αξιολόγησης κατά τη Διάρκεια Υλοποίησης (On-Going) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού».

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η αξιολόγηση της δράσης «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης- για επιχειρήσεις με προσωπικό 50+ άνω» σε ότι αφορά στην επίτευξη των στόχων της για βελτίωση των προϋποθέσεων βιωσιμότητας, αναβάθμιση των προσόντων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στη διαδικασία παραγωγής τους.

Οι επιμέρους ενότητες της παρούσας μελέτης έχουν ως ακολούθως:

- **Κεφάλαιο 1**, το οποίο αποτελεί την εισαγωγή της μελέτης.
- **Κεφάλαιο 2**, στο οποίο παρουσιάζονται οι παράμετροι που καθορίζουν το πλαίσιο προσαρμοστικότητας επιχειρήσεων και ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και οι ανάλογες δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της τρέχουσας και της επόμενης προγραμματικής περιόδου.
- **Κεφάλαιο 3**, όπου παρουσιάζεται το περιβάλλον σχεδιασμού και εφαρμογής της παρούσας δράσης, καθώς και η πορεία υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της.
- **Κεφάλαιο 4**, όπου παρουσιάζεται η μεθοδολογική προσέγγιση της παρούσας έρευνας καθώς και τα βασικά ευρήματα αυτής, καταγεγραμμένα **α.** σε ευρήματα από τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στη δράση και **β.** σε ευρήματα από τις επιχειρήσεις που έχουν αποχωρήσει.
- **Κεφάλαιο 5**, όπου επιχειρείται η καταγραφή των κύριων συμπερασμάτων και των προτάσεων που συνάγονται από τη διεξαγωγή της εν λόγω μελέτης.
- **Παράρτημα**, το οποίο περιλαμβάνει τα Υποδείγματα των Ερωτηματολογίων της παρούσας έρευνας.

2. Η προσαρμοστικότητα επιχειρήσεων και εργαζομένων ως όρος ανάπτυξης

2.1. Εισαγωγή

Είναι σαφές ότι ενόσω η παγκοσμιοποίηση καθιστά την αλλαγή αναπόσπαστο μέρος της σύγχρονης εργασιακής και προσωπικής ζωής, οι εργαζόμενοι στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να γίνουν πιο προσαρμοστικοί και ανοικτοί στις αλλαγές, ώστε να βελτιώνουν διαρκώς την απασχολησιμότητά τους και να είναι σε θέση να αναδιαμορφώνουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες τους στις ανάγκες της αγοράς. Το ίδιο ισχύει και για τις επιχειρήσεις, που επίσης πρέπει να καταστούν πιο ευέλικτες και δεκτικές στις νέες προκλήσεις.

Για την προώθηση της ευελιξίας του ανθρώπινου δυναμικού, η Ε.Ε υποστηρίζει δράσεις στα κράτη μέλη που:

- Καταρτίζουν τους εργαζόμενους ώστε να αποτρέπουν και να προβλέπουν την ανεργία.
- Υποστηρίζουν την εργασιακή και ατομική καθοδήγηση που ενθαρρύνει τα άτομα να διαχειρίζονται ενεργά τη σταδιοδρομία τους.
- Υποστηρίζουν τα προγράμματα κινητικότητας εργαζομένων που ενθαρρύνουν τους εργαζόμενους να αλλάζουν περιφέρειες ή και χώρες και να μεταφέρονται εκεί όπου υπάρχει ζήτηση για τις δεξιότητές τους.
- Βελτιώνουν την πρόσβαση στην κατάρτιση, ειδικότερα για τους ανειδίκευτους ή τους εργαζόμενους μεγάλης ηλικίας.
- Βοηθούν στον εντοπισμό μελλοντικών απαιτήσεων για θέσεις εργασίας και δεξιότητες.

Για τη διατήρηση μιας έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης είναι σημαντικό να **εξασφαλιστεί ότι οι επιχειρήσεις διαθέτουν εργατικό δυναμικό με κατάλληλες δεξιότητες προκειμένου να αποφευχθούν οι ελλείψεις και οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων**. Η ορθή και τεκμηριωμένη πρόβλεψη των αναγκών για επικαιροποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (π.χ. η ανάγκη για «πράσινες δεξιότητες» και δεξιότητες σε τομείς όπως η υγειονομική περίθαλψη και η κοινωνική πρόνοια) και βάσει αυτής, η αναπροσαρμογή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, η ανάπτυξη της μαθητείας υψηλού επιπέδου και η επανεκπαίδευση στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης των εργαζομένων είναι, επίσης, σημαντική για τη διατήρηση υψηλού επιπέδου απασχόλησης και επιχειρηματικής ανάπτυξης.

Όπως επισημαίνεται στην **Πράσινη Βίβλο για την αναδιάρθρωση και πρόβλεψη της αλλαγής** «... η ταχύτητα με την οποία θα επανέλθει η ανεργία στα επίπεδα πριν από την κρίση θα εξαρτηθεί, επίσης, από στοχοθετημένες ενεργητικές πολιτικές αγοράς εργασίας και κατάρτισης που διευκολύνουν τις μετακινήσεις στην αγορά εργασίας και την επιστροφή στην εργασία των μακροχρόνια ανέργων.»

Σύμφωνα με το πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», η ΕΕ επιδιώκει να ενθαρρύνει τη διαρκή προσαρμογή των επιχειρήσεων στις ταχέως μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες και, παράλληλα, να διατηρηθεί το υψηλό επίπεδο προστασίας της απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας. Προς αυτή την κατεύθυνση ενισχύει μέτρα και πολιτικές κατάρτισης και ενεργοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού, οι οποίες αφενός αποτελούν μέσο καταπολέμησης της διαρθρωτικής ανεργίας και αφετέρου παρέχουν στις επιχειρήσεις ένα εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό που αποτελεί προϋπόθεση και όρο για την ανάπτυξή τους.

Το Πρόγραμμα δράσης για την επιχειρηματικότητα 2020 «Επιστροφή του επιχειρηματικού πνεύματος στην Ευρώπη» περιλαμβάνει τρεις βασικούς πυλώνες δράσης και τομείς δράσεις, οι οποίοι παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πυλώνες δράσης	Τομείς Δράσης
I. Επιχειρηματική εκπαίδευση και κατάρτιση για τη στήριξη της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης	<ul style="list-style-type: none"> Εκπαίδευση και κατάρτιση
II. Δημιουργία περιβάλλοντος εντός του οποίου οι επιχειρηματίες μπορούν να ακμάσουν και να αναπτυχθούν	<ul style="list-style-type: none"> Πρόσβαση σε χρηματοδότηση Στήριξη νέων επιχειρήσεων σε κρίσιμα στάδια του κύκλου ζωής τους και παροχή βοήθειας για την ανάπτυξή τους Αξιοποίηση νέων επιχειρηματικών ευκαιριών στην ψηφιακή εποχή Μεταβιβάσεις επιχειρήσεων Παροχή δεύτερης ευκαιρίας σε μη δόλιους πτωχεύσαντες Κανονιστικός φόρτος: σαφέστεροι και απλούστεροι κανόνες
III. Πρότυπα προς μίμηση και προσέγγιση ειδικών ομάδων	<ul style="list-style-type: none"> Βασικοί τομείς Νέες αντιλήψεις: Επιχειρηματίες ως πρότυπα προς μίμηση Γυναίκες Άτομα μεγαλύτερης ηλικίας Μετανάστες Άνεργοι

2.2. Η υφιστάμενη οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της στο επιχειρηματικό περιβάλλον

Η ελληνική οικονομία βρισκόταν σε τροχιά ανάπτυξης από την αρχή της δεκαετίας του '90 μέχρι το 2009 όπου και άρχισε η κρίση. Το γεγονός αυτό αντανάκλυνε μια άνθηση της εγχώριας ζήτησης, ιδίως της κατανάλωσης και των επενδύσεων σε κατοικίες, ενώ οι ξένες επενδύσεις παρέμειναν πολύ χαμηλές. Ο συνδυασμός της υψηλής αύξησης της εγχώριας ζήτησης και της επιδείνωσης της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας επέφερε ταχεία επιδείνωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών. Τα «δίδυμα» ελλείμματα, δηλ εσωτερικό και εξωτερικό έλλειμμα, οδήγησαν σε μεγάλη αύξηση των επιπέδων του δημόσιου χρέους, και τελικά στην οικονομική και κοινωνική κρίση¹.

¹ Πηγή: Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2014-2020, σελ. 6-7

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής που ακολουθεί τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα στηρίχτηκε σε μία **σειρά μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής**, με παρεμβάσεις τόσο στον τομέα των δαπανών όσο και των εσόδων.

Το **έλλειμμα παραγωγικότητας** στην Ελλάδα (29% σε σχέση με ΕΕ) οφείλεται κυρίως στην ελλειμματική παραγωγικότητα εντός κάθε κλάδου χωριστά, επηρεάζοντας το σύνολο της οικονομίας, παρά από ένα δυσμενές μίγμα κλάδων το οποίο επηρεάζει τη συνολική παραγωγή.

Τα ανωτέρω καταδεικνύουν πρωτίστως και πάνω απ' όλα την ανάγκη για μια σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας, η οποία δεν μπορεί πλέον να προέλθει από την αύξηση της παραγωγής σε μη εμπορεύσιμους τομείς, τροφοδοτούμενη από το χρέος και την κατανάλωση, αλλά από **στοχευόμενες επενδύσεις και με μετατόπιση της παραγωγής και της απασχόλησης σε εμπορεύσιμους τομείς**.

Οι επιχειρήσεις της χώρας παρουσιάζουν χαμηλή ανταγωνιστικότητα η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο:

- (i) στο ιδιαίτερα **υψηλό ποσοστό πολύ μικρών και μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων** που είναι κυρίως οικογενειακού χαρακτήρα και **λειτουργούν με χαμηλή παραγωγικότητα**,
- (ii) στην εξειδίκευση σε **δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας και την περιορισμένη χαμηλή εισαγωγή καινοτομιών**,
- (iii) στα **θεσμικά εμπόδια/ αντικίνητρα** για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων,
- (iv) στην **έλλειψη καθετοποίησης εντός κλάδου ή όμορων/ ομοειδών κλάδων** και την έλλειψη επαρκούς διασύνδεσης με συμπληρωματικούς κλάδους,
- (v) στη **μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας και επενδύσεων (αποβιομηχάνιση) σε γειτονικές χώρες** και λόγω χαμηλότερου κόστους εργασίας,
- (vi) στην **έλλειψη κουλτούρας επιχειρηματικής συνεργασίας** μεταξύ των βασικών φορέων των παραγωγικών συστημάτων,
- (vii) στο μη φιλικό επιχειρηματικό περιβάλλον και τη **γραφειοκρατία**,
- (viii) στην **έλλειψη κινητικότητας των εργαζομένων**,
- (ix) στο δύσκαμπτο και **αναποτελεσματικό νομοθετικό πλαίσιο**,
- (x) στην έλλειψη **χρηματοδότησης**,
- (xi) και το υψηλό ενεργειακό κόστος.

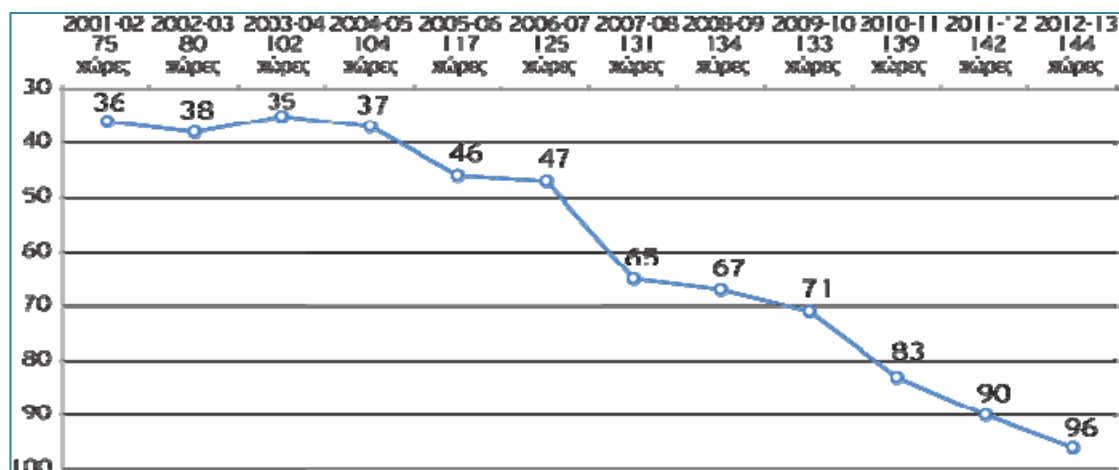
Επιπροσθέτως, όλοι οι δείκτες που σχετίζονται με τις επιδόσεις των επιχειρήσεων σε έρευνα και καινοτομία συστηματικά παραμένουν κατώτεροι του μέσου όρου της ΕΕ αντανακλώντας τις δομικές αδυναμίες της Ελληνικής οικονομίας. Ο συνδυασμός των δομικών προβλημάτων, θεσμικών και γραφειοκρατικών αγκυλώσεων και της ρευστότητας στο επίπεδο της πολιτικής, οδήγησαν τις επιχειρήσεις να επενδύουν είτε σε δραστηριότητες με υψηλές βραχυπρόθεσμες αποδόσεις είτε σε δραστηριότητες χαμηλού ρίσκου και μειωμένης έκθεσης στο διεθνή ανταγωνισμό. Σταδιακά η

επιχειρηματική δραστηριότητα οδηγήθηκε σε μεγάλο βαθμό σε δραστηριότητες μειωμένης έντασης γνώσης και προστιθέμενης αξίας που στοχεύουν κυρίως στην εσωτερική αγορά και κατανάλωση (δημόσια ή ιδιωτική).

Σύμφωνα με το Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας 2012 - 2013 η Ελλάδα κατέγραψε μεγάλες απώλειες τόσο στη γενική κατάταξη του δείκτη, όσο και στους επιμέρους πυλώνες που επηρεάζουν και καθορίζουν την οικονομία της χώρας. Αναλυτικά, η Ελλάδα βρέθηκε στην 96η θέση στην κατάταξη διεθνούς ανταγωνιστικότητας για την περίοδο 2012 - 2013, χάνοντας έξι θέσεις σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο 2011 - 2012, τελευταία από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27².

Η απόκλιση της Ελλάδας σε σύγκριση με τον ανεπτυγμένο ευρωπαϊκό Βορρά είναι εμφανής και ανησυχητική. Σε απόλυτα νούμερα, η έκθεση Global Competitiveness Report 2012 - 2013, του World Economic Forum, δείχνει την Ελλάδα στην 96η θέση μεταξύ 144 χωρών και τη Φιλανδία στην 3η θέση. Από το 2001 μέχρι σήμερα η Ελλάδα καταγράφει σημαντικές απώλειες στην ανταγωνιστικότητά της, πολύ πριν εμφανιστεί η οικονομική κρίση και οι συνέπειές της.

Σχήμα 1: Η Κατάταξη της Ελλάδας σύμφωνα με το Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας 2001 - 2012

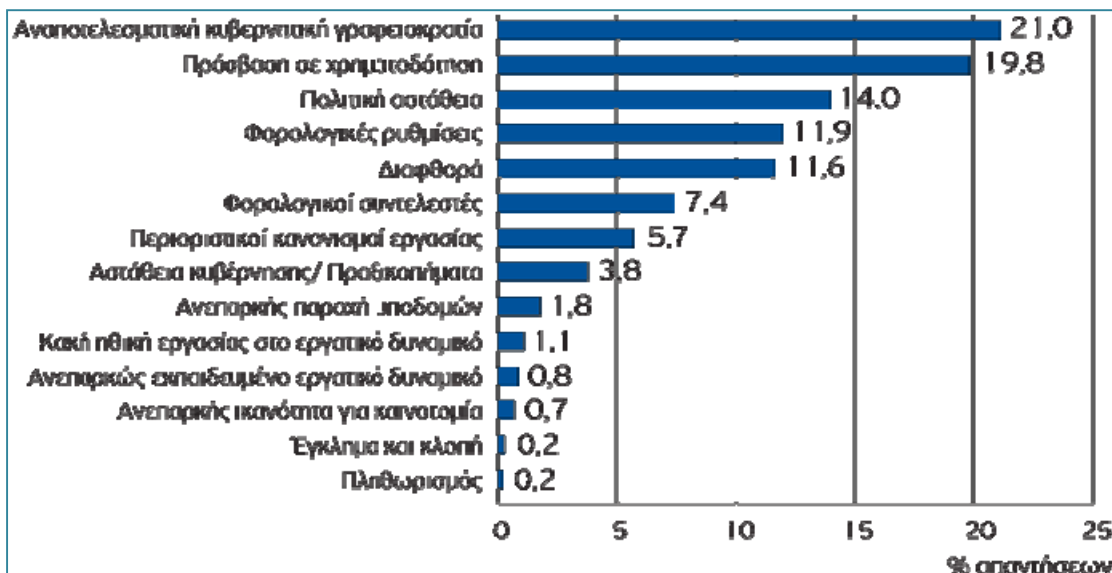
Πηγή: The Global Competitiveness Report 2012 - 2013, επεξεργασία ΣΕΠΕ, 10/2012 © 2012 World Economic Forum.

Η απάντηση για τους λόγους της πτώσης της ανταγωνιστικότητας της χώρας, από το 2001 μέχρι σήμερα, δεν μπορεί να περιοριστεί μόνο στη διαπίστωση των συνθηκών της κρίσης που βιώνουμε. Αντίθετα, οι διαπιστώσεις και οι προτάσεις μπορούν να βασιστούν σε μια συστηματική και προσεκτική μελέτη των αναλυτικών βαθμολογιών, που απέσπασε η χώρα στους 12 πυλώνες που συστήνουν και το Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας. Ειδικότερα, η χώρα μας απέσπασε χαμηλές βαθμολογίες σε σειρά σημαντικών δεικτών, γεγονός που δείχνει τις μεγάλες ελλείψεις τόσο στο θεσμικό και μακροοικονομικό επίπεδο, όσο και στο επίπεδο της αγοράς. Η έκθεση χαρακτηρίζει ως παράγοντα ανησυχίας την αναποτελεσματική αγορά εργασίας (133η θέση), η οποία εξακολουθεί να περιορίζει την ικανότητα της χώρας να ανακάμψει.

² Πηγή: Ενημερωτικό Δελτίο ΣΕΠΕ, τεύχος 40, Σεπτέμβριος- Δεκέμβριος 2012

Τονίζει, επίσης, την ανάγκη αύξησης των ορίων συνταξιοδότησης και της ελαστικότητας στις εργασιακές σχέσεις.

Ωστόσο, στις απαντήσεις τους οι επιχειρηματίες που συμμετείχαν στην έρευνα θέτουν τα εργασιακά ως το έβδομο κατά σειρά «εμπόδιο», με πρώτο τη γραφειοκρατία, τις δυσκολίες χρηματοδότησης, την πολιτική αστάθεια, τους φόρους, κ.λπ. Επιχειρηματικό Περιβάλλον, Ψηφιακή Ατζέντα, Καινοτομία, Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Αγορά Εργασίας και Απασχόληση, Κοινωνική Ένταξη και Περιβαλλοντική Αειφορία είναι οι επτά πυλώνες που καθορίζουν το Δείκτη Ανταγωνιστικότητας μιας οικονομίας. Σε αυτούς τους επιμέρους τομείς η Ελλάδα παρουσιάζει πολύ χαμηλές επιδόσεις. Το World Economic Forum καταλήγει, πάντως, πως με τις κατάλληλες αναπτυξιακές μεταρρυθμίσεις και ειδικότερα την αναπροσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού της και τη διαμόρφωση ενός φιλικού προς τις επιχειρήσεις οικονομικού πλαισίου η Ελλάδα μπορεί να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της τα επόμενα χρόνια.

Σχήμα 2: . Οι πιο Προβληματικοί Παράγοντες για την Επιχειρηματική Δραστηριότητα στην Ελλάδα

Πηγή: The Global Competitiveness Report 2012 - 2013, επεξεργασία ΣΕΠΕ, 10/2012 © 2012 World Economic Forum.

2.2.1. Προοπτικές βιωσιμότητας των ελληνικών επιχειρήσεων εντός της κρίσης

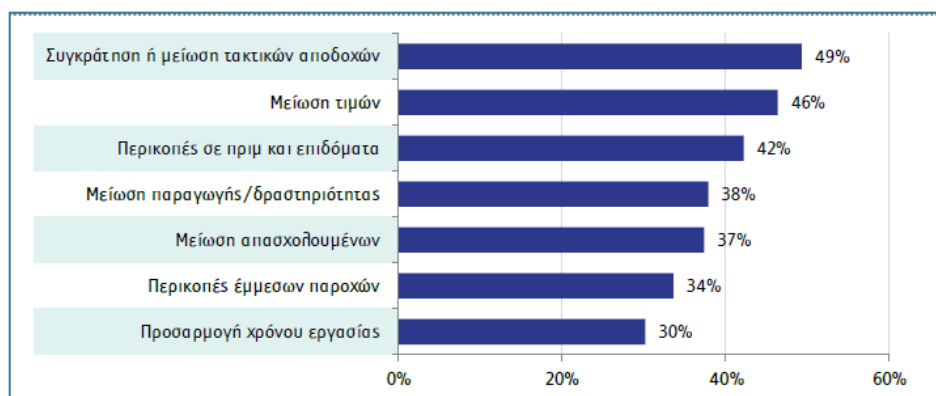
Η τελευταία πενταετία ήταν μία περίοδος επενδυτικής εξασθένισης για τον βασικό παραγωγικό ιστό της χώρας. Η εξέλιξη αυτή είναι περισσότερο ανησυχητική αν συνδυαστεί με την αρνητική εξέλιξη του ΑΕΠ. Πάντως η τάση αυτή εξηγείται σε μεγάλο βαθμό από την υποχώρηση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων. Οι επιπτώσεις της κρίσης είναι σημαντικές στην πορεία των εσόδων των ελληνικών επιχειρήσεων. Όσες επιχειρήσεις είχαν πελατεία στο εξωτερικό, αλλά και όσες στράφηκαν εσχάτως στο εξωτερικό κατόρθωσαν να αντισταθμίσουν μέρος των απωλειών τους από αυτές τις αγορές³. Παρόλα αυτά, οι προβλέψεις για την επόμενη

³ Πηγή: ΣΕΒ «Μια σύγχρονη βιομηχανική πολιτική για την Ελλάδα- Μηχανισμός παρακολούθησης των επιδόσεων και προοπτικών των ελληνικών επιχειρήσεων», Δεκέμβριος 2013

διετία όσον αφορά στις επενδύσεις είναι ενθαρρυντικές.

Σε ότι αφορά στις εξαγωγές, οι αγορές του εξωτερικού στήριξαν τις ελληνικές επιχειρήσεις. Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να κυριαρχεί στις ελληνικές εξαγωγές, ενώ η ελληνική παρουσία σε αναδυόμενες αγορές παρουσιάζει δυναμική, αλλά είναι ασθενής. Περισσότερο απειλητική και από την κάμψη της κερδοφορίας για τις επιχειρήσεις είναι η έλλειψη ρευστότητας σε όλες τις εκδοχές (τράπεζες – πελάτες-προμηθευτές), ενώ οι πλέον πειστικές ανάγκες χρηματοδότησης αφορούν κεφάλαια κίνησης.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να περιορίσουν τις επιπτώσεις της κρίσης, προχώρησαν κυρίως σε συγκράτηση/μείωση των τακτικών αποδοχών, μείωση τιμών, αλλά και σε περικοπές σε πριμ και επιδόματα και λιγότερο σε μείωση των απασχολούμενων. Είναι φανερό όμως από τις απαντήσεις ότι χρησιμοποιήθηκε κατά περίπτωση ένας συνδυασμός όλων αυτών των μέσων, ώστε να μπορέσουν οι επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν τη μεγάλη μείωση της ζήτησης.

Σχήμα 3: Τρόποι αντίδρασης των ελληνικών επιχειρήσεων στην κρίση

Πηγή: ΣΕΒ «Μια σύγχρονη βιομηχανική πολιτική για την Ελλάδα- Μηχανισμός παρακολούθησης των επιδόσεων και προοπτικών των ελληνικών επιχειρήσεων, Δεκέμβριος 2013

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε ο ΣΕΒ στις 2.000 μεγαλύτερες επιχειρήσεις στην Ελλάδα (2011 και 2013) με σκοπό να χαρτογραφηθεί το επιχειρηματικό τοπίο της χώρας, οι εν λόγω επιχειρήσεις εμφανίζονται περισσότερο ανθεκτικές στη διατήρηση των θέσεων εργασίας. Η μείωση της απασχόλησης στο κοινό δείγμα επιχειρήσεων κατά την περίοδο 2011-2013 ήταν 9% - ηπιότερη από τη μείωση που καταγράφεται στο σύνολο της οικονομίας (12,6%). Ωστόσο, υπάρχουν περίπου 500 επιχειρήσεις που, παρά τη σφοδρότητα της κρίσης, διατήρησαν ή και αύξησαν τις θέσεις εργασίας. Επιπλέον, οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις εξακολουθούν να απασχολούν σε μεγάλο βαθμό εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης. Η μερική και εποχική απασχόληση αφορούν μικρά ποσοστά σε αυτές τις επιχειρήσεις.

Η προσπάθεια της χώρας για ανάκαμψη και οικονομική ανάπτυξη θα πρέπει να βασίζεται σε ένα βιώσιμο και μακροπρόθεσμο μοντέλο το οποίο θα αναδείξει τους κλάδους της οικονομίας στους οποίους η χώρα μπορεί να επενδύσει, θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας και θα συμβάλει στην αύξηση του ΑΕΠ της χώρας.

Όπως περιγράφεται στη μελέτη «Η Ελλάδα 10 Χρόνια Μπροστά: Προσδιορίζοντας το νέο Εθνικό Μοντέλο Ανάπτυξης⁴» το νέο Μοντέλο Ανάπτυξης της Ελλάδας βασίζεται στην ανταγωνιστικότητα και την εξωστρέφεια και ο ιδιωτικός τομέας οφείλει να αλλάξει ριζικά τον προσανατολισμό του, με ιδιαίτερη έμφαση στις εξαγωγές. Η Ελλάδα πρέπει, επίσης, να αυξήσει δραστικά την εισροή ξένων κεφαλαίων, και μάλιστα σε επίπεδα πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Το νέο μοντέλο προϋποθέτει μία ριζική στροφή της παραγωγής και της απασχόλησης προς τους τομείς των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών, με οικονομίες κλίμακας (π.χ. μέσω αυξημένης παραγωγής και μεγαλύτερου δικτύου διανομών) και φάσματος (π.χ. μέσω στρατηγικής εστίασης και στοχευμένων επενδύσεων και καινοτομιών) που θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερες και αποδοτικότερες επιχειρήσεις. Μία ενδελεχής ανάλυση του παραγωγικού ιστού της ελληνικής οικονομίας δείχνει ότι οι μεγαλύτερες ευκαιρίες για ανάπτυξη παρουσιάζονται σε τομείς που μπορούν να ωφεληθούν τα μέγιστα από την αύξηση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας.

Πολιτικές ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού

Οι μεσοπρόθεσμες προβλέψεις του Cedefop για το 2020⁵ κάνουν λόγο για σαφή άνοδο των θέσεων εργασίας που απαιτούν τυπικά προσόντα υψηλού επιπέδου (34%) στην Ευρώπη, ενώ το 50% των εργαζομένων θα καλύπτουν θέσεις εργασίας που απαιτούν προσόντα μεσαίου επιπέδου. Ταυτόχρονα, στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες προβλέπεται μείωση στην απασχόληση ανειδίκευτων εργατών.

Οι τάσεις που καταγράφονται για την Ελλάδα ακολουθούν τις γενικές ευρωπαϊκές τάσεις. Η απασχόληση των ατόμων με προσόντα χαμηλού επιπέδου αναμένεται να μειωθεί (από 32% σε 21%), ενώ εντονότερη θα είναι η ζήτηση για θέσεις εργασίας με προσόντα μεσαίου (από 41% σε 45%) και ανώτερου επιπέδου (από 27% σε 34%). Επίσης, προβλέπεται συρρίκνωση, κυρίως, στον πρωτογενή αλλά και στο δευτερογενή τομέα, ενώ στον τομέα των υπηρεσιών φαίνεται να αυξάνονται οι θέσεις εργασίας μέχρι το 2025. Συγκεκριμένα, η απασχόληση στον τομέα των διανομών/μεταφορών αναμένεται να αυξηθεί κατά 159. 000 θέσεις εργασίας μεταξύ 2013 και 2025, στις λοιπές υπηρεσίες κατά 87 000 θέσεις εργασίας και στις κατασκευές κατά 56 000 θέσεις εργασίας.

Η έρευνα που έγινε από το Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Μελετών (IOBE) το 2011 στις επιχειρήσεις για την πρόβλεψη των μεταβολών στα περιφερειακά τοπικά συστήματα και τις τοπικές αγορές εργασίας, περιέχει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τις εγχώριες ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό και τις ζητούμενες δεξιότητες. Σύμφωνα με αυτήν, οι περισσότερες επιχειρήσεις (περίπου 7 στις 10) ανέφεραν ότι οι εργαζόμενοι δεν παίρνουν πρωτοβουλίες και δεν αναλαμβάνουν κινδύνους, υστερούν σε ικανότητες οργάνωσης και διοίκησης έργου αλλά και διαχείρισης της τεχνολογίας-καινοτομίας, ούτε διαθέτουν τις απαιτούμενες τεχνικές γνώσεις για τη συγκεκριμένη εργασία. Φαίνεται λοιπόν πως δεν είναι μόνο οι

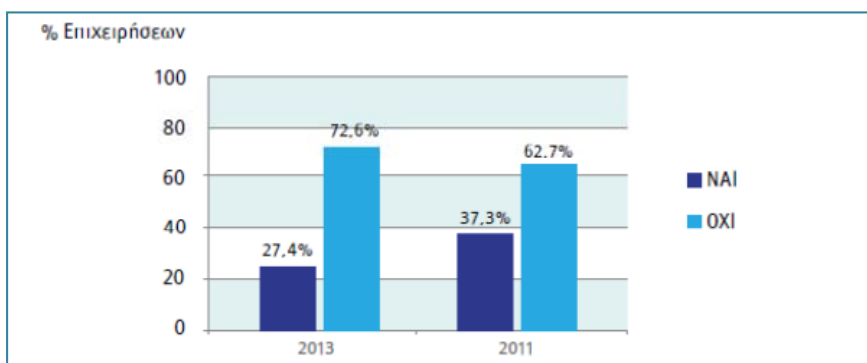
⁴ Εκπονήθηκε από την McKinsey & Company στην Αθήνα. Χορηγοί της μελέτης ήταν ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών, η Ελληνική Ένωση Τραπεζών και η ίδια η McKinsey & Company.

⁵ Πηγή: Cedefop : Διάγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες, 2014

κοινωνικές δεξιότητες που απουσιάζουν από το υφιστάμενο ανθρώπινο δυναμικό, αλλά και τεχνικές γνώσεις που σχετίζονται με το περιεχόμενο της θέσης εργασίας. Αρκετά μικρότερο πρόβλημα φαίνεται να είναι η γνώση ξένων γλωσσών και επικοινωνίας, και η περιορισμένη χρήση βασικών εφαρμογών πληροφορικής.

Σε περιόδους βαθιάς οικονομικής ύφεσης και εξαιρετικά υψηλών ποσοστών ανεργίας ο κίνδυνος δεν αφορά μόνο την αναντιστοιχία των δεξιοτήτων αλλά πολύ περισσότερο την απαξίωσή τους. Αυτόν τον κίνδυνο διατρέχουν οι ανειδίκευτοι και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εργαζόμενοι, αλλά και όσοι παραμένουν για μεγάλο διάστημα εκτός εργασίας. Εξάλλου υπάρχουν ήδη ισχυρές ενδείξεις ότι στην Ελλάδα πολλές θέσεις εργασίας καταλαμβάνονται από άτομα με εκπαίδευση υψηλότερη από ό,τι απαιτεί η εκάστοτε θέση.

Παρά όμως την υψηλή ανεργία, οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες εξεύρεσης προσωπικού με τα απαιτούμενα προσόντα. Αυτό καταδεικνύει την έλλειψη σύνδεσης των συστημάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης με τις απαιτούμενες δεξιότητες. Ως προς το υφιστάμενο προσωπικό, ένας σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων αναφέρει ελλείψεις σε γνώσεις και δεξιότητες. Ωστόσο, σε σχέση με την προηγούμενη μέτρηση, ο αριθμός αυτός είναι μικρότερος. Βασικές αιτίες για τους περισσότερους παραμένουν οι αδυναμίες στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά και οι ελλείψεις στα προγράμματα εκπαίδευσης και ανάπτυξης του προσωπικού που οι ίδιες οι επιχειρήσεις διαπιστώνουν ότι έχουν⁶.

Σχήμα 4: Δυσκολία στην εύρεση προσωπικού, Πηγή: ΣΕΒ, 2013

Όπως παρατηρούμε και από τους Πίνακες που ακολουθούν η πλειονότητα των επιχειρήσεων διατείνεται ότι αντιμετωπίζει δυσχέρειες στην ανεύρεση προσωπικού λόγω κυρίως τις αναντιστοιχίας των προσόντων των υποψηφίων σε σχέση με τις απαιτήσεις της εκάστοτε θέσης εργασίας και υπογραμμίζει τις ελλείψεις του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Πίνακας 1: Αιτίες δυσκολιών των ελληνικών επιχειρήσεων στην εύρεση προσωπικού

% ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	2013	2011
Οι υποψήφιοι δεν πληρούν τις προδιαγραφές της θέσης εργασίας	75%	73%
Οι υποψήφιοι είναι λίγοι, ή δεν υπάρχουν υποψήφιοι για τη θέση	57%	55%
Οι υποψήφιοι δεν διαθέτουν την προσωπικότητα που χρειάζεται η επιχείρηση	55%	55%
Οι υποψήφιοι έχουν περισσότερα προσόντα από ό,τι απαιτεί η θέση εργασίας	14%	12%

Πηγή: ΣΕΒ, 2013

⁶ Πηγή: ΣΕΒ «Μια σύγχρονη βιομηχανική πολιτική για την Ελλάδα- Μηχανισμός παρακολούθησης των επιδόσεων και προοπτικών των ελληνικών επιχειρήσεων», Δεκέμβριος 2013

Πίνακας 2: Ελλείψεις σε γνώσεις και δεξιότητες υφιστάμενου προσωπικού των ελληνικών επιχειρήσεων

% ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	2013	2011
Εντοπισμός ελλείψεων γνώσεων και δεξιοτήτων στους εργαζόμενους της επιχείρησης	29,7%	37,6%
ΑΙΤΙΕΣ		
Αδυναμίες του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος να παρέχει τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες	66,4%	64,8%
Ελλείψεις των προγραμμάτων εκπαίδευσης και ανάπτυξης του προσωπικού	66,2%	50,4%
Αστοχία της διαδικασίας επιλογής προσωπικού	43,9%	44,6%
Συχνή αντικατάσταση του προσωπικού	14,4%	23,8%

Πηγή: ΣΕΒ, 2013

Συμπερασματικά, πρέπει να επισημανθεί η πλήρης ευθυγράμμιση της υπό αξιολόγηση δράσης με τις ανάγκες του επιχειρήσεων αφενός για αναπροσαρμογή και εκσυγχρονισμό της δομής τους και αφετέρου για αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού που τις στελεχώνει.

2.2.2. Διαπιστώσεις

Βάσει των όσων αναφέρθηκαν στις παραπάνω ενότητες διαπιστώνονται τα κάτωθι:

- Την περίοδο κατά την οποία προκηρύχθηκε το πρόγραμμα (2010) οι επιχειρήσεις ήδη έβλεπαν τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην πορεία των εσόδων τους.
- Η χαμηλή ανταγωνιστικότητα, η έλλειψη ρευστότητας και οι χαμηλές επενδύσεις στη χώρα, επέτειναν το πρόβλημα βιωσιμότητας των ελληνικών επιχειρήσεων.
- Οι επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να περιορίσουν τις συνέπειες της κρίσης προχώρησαν σε λήψη μέτρων που περιλάμβαναν συγκράτηση/μείωση των τακτικών αποδοχών, μείωση & τιμών.
- Ένα ακόμα πρόβλημα των επιχειρήσεων σχετίζεται με το ανθρώπινο δυναμικό και αφορά στη δυσκολία εξεύρεσης προσωπικού με τα απαιτούμενα προσόντα, το οποίο εξακολουθεί να υφίστανται παρά την υψηλή ανεργία.

Συνεπώς, το πρόγραμμα προκηρύχθηκε σε μια χρονική περίοδο όπου οι επιχειρήσεις αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα βιωσιμότητας και έπρεπε να προβούν σε λήψη άμεσων μέτρων, ώστε να καταφέρουν να ανακάμψουν. Τα μέτρα αυτά μπορεί να αφορούσαν είτε στην εσωτερική οργάνωση των επιχειρήσεων (δομή οργάνωσης, εξειδίκευση προσωπικού, αλλαγή της κουλτούρας του προσωπικού, εξοπλισμός κλπ.) ή/ και στην επαναπροσαρμογή της δραστηριοποίησης της στο οικονομικό περιβάλλον (πχ. νέα προϊόντα, νέες αγορές, αλλαγή του τρόπου παροχής υπηρεσιών κλπ.).

2.3. Η προσαρμοστικότητα ως θεματική προτεραιότητα στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013

Όσον αφορά στις εθνικές πολιτικές για το ζήτημα της **ενίσχυσης της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων**, αυτό αποτελεί κυρίαρχο στοιχείο για την επίτευξη των γενικών στόχων του ΕΣΠΑ. Πιο αναλυτικά:

- Στο γενικό στόχο 2, που αφορά στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την αύξηση της παραγωγικότητας, η εξειδίκευση του στόχου αφορά:
  - στην τόνωση της προδιάθεσης για επιχειρηματικότητα,
  - στη μετατόπιση από την επιχειρηματικότητα ανάγκης στην εταιρική επιχειρηματικότητα υψηλών δυνατοτήτων,
  - στη στήριξη της καινοτομικής επιχειρηματικότητας σε τομείς με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα,
  - στην προώθηση της επιχειρηματικής διάστασης στην προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος.

Τα τρία πρώτα ζητήματα εστιάζουν, μεταξύ άλλων και στη διεύρυνση της υποστήριξης των επενδυτικών δραστηριοτήτων σε ανθρώπινο δυναμικό.

- Στο γενικό στόχο 7, που αφορά στην ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων (τομέας απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής), αναφέρεται ότι στόχος είναι η σταδιακή αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες εκπαίδευσης και κατάρτισης, από τα σημερινά χαμηλά επίπεδα σε αυτά του Κοινοτικού μέσου όρου, έτσι ώστε τα άτομα να εφοδιάζονται με τις δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για να ανταπεξέρχονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας και παράλληλα, να βελτιώνεται η ποιότητα και η παραγωγικότητα της εργασίας. Ο γενικός στόχος εξειδικεύεται στους εξής ειδικούς:
  - Εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (συμπεριλαμβανομένων και παρεμβάσεων σε συστημικό επίπεδο) όπου στόχος είναι:
    - ο η προώθηση εκ των προτέρων εντοπισμού των αναγκών και των αλλαγών στην αγορά εργασίας και η ανάπτυξη Ολοκληρωμένου Συστήματος Έρευνας Αναγκών Εργασίας,
    - ο η καθιέρωση κοινού συστήματος πιστοποίησης της προσφερόμενης αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης,
    - ο ο καθορισμός προτύπων (standards) για την αναγνώριση της πρότερης μάθησης των ατόμων,
    - ο η ολοκλήρωση και εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου παροχής προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης,
  - Αναμόρφωση του συστήματος κατάρτισης εργαζομένων, με έμφαση στη ζήτηση και τις πρωτοβουλίες των εργοδοτών,
  - Ανάπτυξη συστήματος παροχής κατάλληλων κινήτρων για τη συμμετοχή των ατόμων σε ενέργειες δια βίου μάθησης, με έμφαση στους ανέργους και

μακροχρόνια ανέργους στους ανειδίκευτους εργαζομένους και στους εργαζομένους με επισφαλή θέση εργασίας.

- Βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας.
- Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), όπου περιλαμβάνονται:
  - ο κίνητρα για επενδύσεις στη βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων και την ανάπτυξη μαθησιακής κουλτούρας,
  - ο κατάρτιση εργαζομένων και προώθηση σύγχρονων τεχνικών δια βίου μάθησης στις επιχειρήσεις,
  - ο συνεχιζόμενη κατάρτιση εργαζομένων με χαμηλές δεξιότητες και εργαζομένων υψηλής/τεχνικής ειδίκευσης, κατάρτιση γυναικών και μεγαλύτερων σε ηλικία μελών του εργατικού δυναμικού και ενίσχυση σχετικών πρωτοβουλιών των κοινωνικών εταίρων.

2.3.1. Δράσεις προσαρμοστικότητας & ενίσχυσης επιχειρήσεων στα ΕΠ 2007-2013

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται δράσεις ενίσχυσης της προσαρμοστικότητας που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2007-2013:

ΕΠ Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα 2007-2013

1. Κατάρτιση εργαζομένων και προώθηση σύγχρονων τεχνικών δια βίου μάθησης στις Επιχειρήσεις (Π/Υ εντάξεων:18.420.629)*
2. Επιχειρηματικά σχέδια μεσαίων επιχειρήσεων: (Π/Υ εντάξεων :37.762.143)*
3. Επιχειρηματικά σχέδια μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (Π/Υ εντάξεων: 204.349.350)*

Τα εν λόγω Επιχειρηματικά Σχέδια αποσκοπούσαν σε :

- αναβάθμιση μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα χαμηλής ανταγωνιστικότητας, μειωμένης ζήτησης λόγω των δυσμενών συνθηκών της αγοράς, αδυναμίας επέκτασης κ.α.
- αναβάθμιση στους κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξίας ή/και αναβάθμιση προς υψηλότερη προστιθέμενη αξία στους «παραδοσιακούς» κλάδους.

4. Ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης επιχειρηματικότητας (Π/Υ εντάξεων: 224.605.853)⁷

Τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας που αφορούν σε:

- ίδρυση νέων επιχειρήσεων από ομάδες πληθυσμού με περιορισμένη σήμερα επιχειρηματικότητα και σε περιοχές που πλήττονται από αποβιομηχάνιση και ανεργία.

⁷ Βάσει στοιχείων καταχωρημένων στο ΟΠΣ μέχρι και 17/10/2013

- ενίσχυση επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων πληθυσμού και επιχειρηματικότητας σε νέες και καινοτόμες δραστηριότητες (όπως π.χ. Επιχειρηματικότητα Νέων και Γυναικών, Καινοτομική Επιχειρηματικότητα)
- ενίσχυση πρωτοβουλιών της ευρύτερης κοινωνικής οικονομίας που περιλαμβάνουν δραστηριότητες και πρωτοβουλίες που χαρακτηρίζονται από σαφή κοινωνικό σκοπό, όπως οι υπηρεσίες φροντίδας του πολίτη και ποιότητας ζωής, προστασίας του περιβάλλοντος, πολιτιστικής ανάπτυξης, τομείς οι οποίοι, ούτως ή άλλως, δεν συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον της ιδιωτικής πρωτοβουλίας ούτε αποτελούν σημαντικό πεδίο δραστηριότητας επιχειρήσεων του δημοσίου.

ΕΠ Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων

1. **Ολοκληρωμένο σχέδιο παρέμβασης για την στήριξη της επιχειρηματικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους, μέσω δράσεων συμβουλευτικής και κατάρτισης καθώς και στήριξης της απασχόλησης σε περιοχές που υφίστανται τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης**

Το Ολοκληρωμένο σχέδιο παρέμβασης και περιλάμβανε 2 δράσεις :

- **Δράση 1:** «Σχέδιο στήριξης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών ανέργων και νέων επιχειρηματιών (σε φάση start-up)».

Η Δράση 1 είναι συνολικού προϋπολογισμού **36.000.000 €** και στοχεύει στην ίδρυση άνω των 1.000 νέων επιχειρήσεων ενώ παράλληλα προβλέπει τη δημιουργία περισσότερων από 1.000 νέες θέσεις εργασίας.

- **Δράση 2:** «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Παρέμβασης για τη στήριξη των επιχειρήσεων και εργαζομένων τους, μέσω δράσεων συμβουλευτικής, κατάρτισης και παροχής κινήτρων για την τόνωση της πρόσβασης και την ενθάρρυνση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας»

Η Δράση 2 είναι συνολικού προϋπολογισμού **36.000.000 €** και στοχεύει στην ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων, μέσω δράσεων συμβουλευτικής και κατάρτισης, με στόχο την ανταπόκρισή τους στις νέες συνθήκες που διαμορφώνει η οικονομική κρίση, καθώς και στη δημιουργία άνω των 1.000 νέων θέσεων εργασίας.

ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού

1. **Διαρθρωτική Προσαρμογή Εργαζομένων και Επιχειρήσεων εντός της Οικονομικής Κρίσης, για επιχειρήσεις που απασχολούν από 50 εργαζομένους και άνω (αρχικός Π/Υ: 60.000.000€)**
2. **Διαρθρωτική προσαρμογή μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων που απασχολούν 1-49 άτομα εντός της οικονομικής κρίσης (αφορά τρία προγράμματα συνολικού – αρχικού - Π/Υ: 80.000.000€)**

2.3.2. Ο Ρόλος του ΟΑΕΔ στην προσαρμοστικότητα επιχειρήσεων και εργαζομένων

Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) έχει καίριο ρόλο στην υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας και στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ είναι Δικαιούχος, καθώς και Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης των Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» και Ε.Π. «Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων 2007-2013». Επίσης ο ΟΑΕΔ διαχειρίζεται το Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ) που χρηματοδοτεί δράσεις για την προσαρμοστικότητα εργαζομένων και επιχειρήσεων.

Παρουσίαση υφιστάμενων εθνικών δράσεων του ΟΑΕΔ υπέρ της προσαρμοστικότητας

Στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), για την αξιοποίηση της εργοδοτικής εισφοράς 0,45% που καθορίστηκε με το άρθρο 14 του Ν. 2224/94 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 10 του Ν. 2336/95, συστάθηκε Ειδικός Λογαριασμός με την επωνυμία Λογαριασμός για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ) στα πλαίσια των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 2434/96 ο οποίος προβλέπει την καταβολή εισφοράς των επιχειρήσεων για την ενίσχυση Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης.

Η ανωτέρω εισφορά καταβάλλεται υποχρεωτικά από όλους τους εργοδότες συμπεριλαμβανομένων του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α., για τους ασφαλισμένους που υπάγονται έστω και σε ένα κλάδο ασφάλισης του ΟΑΕΔ, συνεισπράττεται με τις υπέρ ΙΚΑ εισφορές και υπολογίζεται επί των αποδοχών επί των οποίων υπολογίζονται οι εισφορές του ΙΚΑ. Για την επιστροφή από τον Ο.Α.Ε.Δ. του ποσού που αντιστοιχεί στην εισφορά 0,45%, την οποία καταβάλλουν οι εργοδότες απαιτείται οι επιχειρήσεις να διαθέτουν το ως άνω ποσό για τη χρηματοδότηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τη διαχείριση του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ).

Κάθε χρόνο, η Επιτροπή Διαχείρισης του ΛΑΕΚ συντάσσει το ετήσιο πρόγραμμα διάθεσης και διαχείρισης των πόρων (0,45% του Λογαριασμού) που αφορά στα προγράμματα κατάρτισης του προσωπικού των δικαιούχων φορέων.

Μεταξύ των προγραμμάτων που χρηματοδοτεί ο ΛΑΕΚ είναι τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, τα οποία διακρίνονται σε:

1. Προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης εργαζομένων τα οποία υλοποιούνται από μεγάλες επιχειρήσεις, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ.

Στα προγράμματα αυτά μπορούν να λάβουν μέρος ιδιωτικές επιχειρήσεις και φορείς του δημοσίου τομέα, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή οργανώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης. Το προσωπικό το οποίο έχουν δικαίωμα να καταρτίσουν πρέπει να είναι ασφαλισμένο στο ΙΚΑ και να υπάγεται έστω και σε έναν κλάδο ασφάλισης του ΟΑΕΔ.

Απαραίτητες προϋποθέσεις ένταξης μιας επιχείρησης είναι οι ακόλουθες:

- Η καταβολή στο ΙΚΑ της εργοδοτικής εισφοράς 0,45% από την επιχείρηση για τους εργαζόμενους σε αυτήν για το κάθε τρέχον έτος.
- Κατά τη διάρκεια της κατάρτισης, η μη χρηματοδότηση της επιχείρησης από άλλο πρόγραμμα του Ο.Α.Ε.Δ. για τους εργαζόμενους που πρόκειται να καταρτιστούν, εκτός αν αποφασίσει διαφορετικά η Επιτροπή Διαχείρισης του Λ.Α.Ε.Κ.
- Επιχειρήσεις που δεν υλοποίησαν προγράμματα κατάρτισης ή δεν εξάντλησαν την εργοδοτική εισφορά (0,45%) σε ένα έτος, μπορούν να μεταφέρουν και να χρησιμοποιήσουν το ανάλογο ποσό στο επόμενο έτος.

Τα προγράμματα του ΛΑΕΚ πραγματοποιούνται είτε από τις επιχειρήσεις σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους είτε ανατίθενται σε εκπαιδευτικούς φορείς.

Κάθε πρόγραμμα κατάρτισης μπορεί να είναι εξ' ολοκλήρου θεωρητικό, ή θεωρητικό και πρακτικό μαζί. Το θεωρητικό μέρος του προγράμματος πρέπει να αποτελεί τουλάχιστον το 70% του συνόλου των ωρών κατάρτισης, ενώ το πρακτικό μέρος δεν πρέπει να υπερβαίνει το 30% του συνόλου των ωρών. Η κατάρτιση δύναται να πραγματοποιείται εντός ή εκτός ωραρίου εργασίας.

2. Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις (1-25 εργαζόμενοι)

τα οποία υλοποιούνται από τους συνδικαλιστικούς φορείς των εργοδοτών.

Τα προγράμματα αυτά προσφέρουν ευκαιρίες κατάρτισης σε υπαλλήλους μικρών επιχειρήσεων (1-25 υπάλληλων) και πραγματοποιούνται από τις ενώσεις των εργοδοτών που αφορούν τις μικρές επιχειρήσεις.

Αυτές οι ενώσεις, είτε από μόνες τους είτε σε συνεργασία με τα αντίστοιχα σωματεία που αντιπροσωπεύουν τους υπαλλήλους (συνδικάτα) μπορούν να υποβάλουν προτάσεις για χρηματοδότηση της κατάρτισης των υπαλλήλων των επιχειρήσεων στον τομέα που αντιπροσωπεύουν. Αυτά τα προγράμματα περιλαμβάνουν μόνο ένα θεωρητικό μέρος και η θεματική σειρά τους αναμένεται για να βελτιώσει τη σταδιοδρομία των εκπαιδευόμενων όχι μόνο στις συγκεκριμένες εργασίες τους αλλά γενικότερα στην αγορά εργασίας. Η συγκεκριμένη εκπαίδευση πραγματοποιείται εκτός των ωρών εργασίας.

Ουσιαστικά και τα δυο προγράμματα είναι πλέον αναγνωρίσιμα και καθιερωμένα στην ελληνική αγορά εργασίας και αποτελούν τα πιο σημαντικά εργαλεία του ΟΑΕΔ για την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων. Ειδικά το 2^ο Πρόγραμμα «Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις (1-25 εργαζόμενοι) τα οποία υλοποιούνται από τους συνδικαλιστικούς φορείς των εργοδοτών» ουσιαστικά έχει εμπεδώσει μια ανοιχτή συνεργασία του ΟΑΕΔ με τους κοινωνικούς εταίρους και αντίστοιχη κουλτούρα συνεργασίας στο πεδίο υλοποίησης δράσεων προσαρμοστικότητας.

Επιπρόσθετα, στις δράσεις του ΟΑΕΔ για την προσαρμοστικότητα εργαζομένων και επιχειρήσεων περιλαμβάνονται:

1. Πρόγραμμα «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης- για επιχειρήσεις με προσωπικό 50+ άνω»

Το Πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτείται από το Ε.Π. ΑΝΑΔ 2007-2013 και αφορά στην ενίσχυση επιχειρήσεων για εφαρμογή «Ολοκληρωμένων Σχεδίων Διαρθρωτικής Προσαρμογής Επιχειρήσεων και Εργαζομένων», με στόχο την ανταπόκρισή τους στις νέες συνθήκες, που διαμορφώνει η οικονομική κρίση καθώς και την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών.

Αναλυτική παρουσίαση του υπό αξιολόγηση προγράμματος γίνεται στις επόμενες ενότητες.

2. Προγράμματα «Διαρθρωτική Προσαρμογή Μικρών και πολύ Μικρών Επιχειρήσεων που απασχολούν 1-49 άτομα, εντός της οικονομικής κρίσης»

Αφορούσαν στην ενίσχυση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων μέσω της εκπόνησης και εφαρμογής «Σχεδίων Διαρθρωτικής Προσαρμογής Επιχειρήσεων», με στόχο την ανταπόκριση των επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες, που διαμορφώνει η οικονομική κρίση.

Τα εν λόγω προγράμματα περιλάμβαναν τρεις διακριτές προσκλήσεις :

- **Πρόσκληση Α:** Στην Πρόσκληση Α κλήθηκαν από το Δικαιούχο ΕΙΕΑΔ⁸ (πρώην ΕΚΑΕ⁹) οι Κλαδικοί Συλλογικοί Φορείς να συντάξουν και να υποβάλουν **Κλαδικά Σχέδια Διαρθρωτικής Προσαρμογής σε επίπεδο Νομού**, τα οποία θα εξειδικεύονται σε προτάσεις για τις Πολύ Μικρές και Μικρές Επιχειρήσεις (1-49 ατόμων), που θα εκδηλώσουν ταυτόχρονα ενδιαφέρον να συμμετάσχουν στην πρόσκληση Β'.
- **Πρόσκληση Β:** Στην Πρόσκληση Β' κλήθηκαν από τον ΕΦΔ- ΕΙΕΑΔ (πρώην ΕΚΑΕ) οι Πολύ Μικρές και Μικρές Επιχειρήσεις μέλη των προαναφερθέντων Κλαδικών Φορέων να υποβάλλουν φάκελο υπαγωγής στο πρόγραμμα, σε συνεργασία με τον Κλαδικό Φορέα και στο πλαίσιο του Κλαδικού Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής που έχει ετοιμάσει ο Κλαδικός Φορέας. Προϋπόθεση έγκρισης ενός Κλαδικού Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής είναι η υποβολή αίτησης από τις επιχειρήσεις για ένταξη σε αυτό. Προϋπόθεση έγκρισης φακέλων υπαγωγής Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων είναι η έγκριση του Κλαδικού Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής στο οποίο υπάγονται. Οι επιχειρήσεις με προσωπικό 1-19 άτομα θα συμμετέχουν μέσω του Κλαδικού τους Φορέα υποχρεωτικά, ενώ οι επιχειρήσεις με προσωπικό 20-49 άτομα θα έχουν τη δυνατότητα επιλογής, είτε μέσω του Κλαδικού τους Φορέα, είτε αυτοτελώς με την Πρόσκληση Γ.
- **Πρόσκληση Γ:** Στην Πρόσκληση Γ καλούνται από τον ΕΦΔ- ΕΙΕΑΔ (πρώην ΕΚΑΕ) οι Επιχειρήσεις 20-49 ατόμων, που δεν επιθυμούσαν να ενταχθούν στο Σχέδιο Διαρθρωτικής Προσαρμογής του Κλαδικού τους Φορέα (Πρόσκληση Β) και επιθυμούν να υποβάλλουν το Σχέδιο Διαρθρωτικής Προσαρμογής αυτοτελώς. Δικαίωμα συμμετοχής στην Πρόσκληση Γ είχαν οι επιχειρήσεις 20-49

⁸ Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού

⁹ Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε.

απασχολούμενων, οποιασδήποτε νομικής μορφής, οι οποίες πληρούσαν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στο καθεστώς επιχορήγησης ήσσονος σημασίας (de minimis) κατά την ημερομηνία υποβολή της αίτησης.

Τα Σχέδια Διαρθρωτικής Προσαρμογής των Επιχειρήσεων περιελάμβαναν συγκεκριμένες δράσεις που συνδέονται με προκαθορισμένες κατευθύνσεις και προγραμματισμένες αλλαγές στην οργάνωση των επιχειρήσεων, με ιδιαίτερη έμφαση σε τομείς, όπως:

- **η βελτιστοποίηση της χρήσης πόρων**, που αφορά στην εισαγωγή στις επιχειρήσεις μεθόδων διοίκησης που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση πόρων (π.χ. πρώτων υλών, ενέργειας, τεχνολογικού εξοπλισμού, ανθρώπινου δυναμικού).
- **η βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης**, που σχετίζεται με την υιοθέτηση μεθόδων εργασίας και διοίκησης με σεβασμό στο περιβάλλον (π.χ. διασφάλιση ποιότητας προϊόντων υπηρεσιών και διαδικασιών, υγιεινή και ασφάλεια, διαχείριση κινδύνων, διαχείριση αποβλήτων, νομοθεσία).
- **η ενίσχυση της εξωστρέφειας** που περιλαμβάνει την προσπάθεια στήριξης των επιχειρήσεων για ανάπτυξη εξαγωγικής δραστηριότητας (π.χ. τεχνικές εξαγωγών, εξαγωγικό μάρκετινγκ, προδιαγραφές σήμανσης προϊόντων), και,
- **η ανάπτυξη μοντέλων και πρακτικών** κατάλληλης προετοιμασίας του προσωπικού κάθε βαθμίδας και κατηγορίας (εργαζομένων και επιχειρηματιών) για την προστασία των επιχειρήσεων και των απειλούμενων θέσεων εργασίας και για την εξασφάλιση θέσεων εργασίας συγκεκριμένων ομάδων εργαζομένων.

Άμεσα ωφελούμενες των προγραμμάτων είναι οι επιχειρήσεις ενώ έμμεσα ωφελούμενοι είναι οι απασχολούμενοι, είτε είναι πλήρους απασχόλησης είτε έχουν περιέλθει σε «εκ περιτροπής» εργασία, είτε σε μερική απασχόληση, μέχρι την υποβολή της αίτησης προς χρηματοδότηση.

2.3.3. Η προσαρμοστικότητα επιχειρήσεων και εργαζομένων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020

Στο πλαίσιο του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης της περιόδου 2014-2020 επισημαίνεται η προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί στις παρεμβάσεις αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων και ενίσχυσης δεξιοτήτων των εργαζομένων, οι οποίες θα συμβάλλουν στην προσαρμογή των επιχειρήσεων στην αλλαγή. Ειδικότερα, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων, εργοδοτών κλπ, θα υποστηρίξει τον αναπροσανατολισμό των επιχειρήσεων προς νέες αγορές, τη βελτίωση της οργάνωσης της εργασίας και της παραγωγής με επικέντρωση σε τομείς με αναπτυξιακή προοπτική και την ποιότητα.

Παράλληλα, θα προωθηθούν δράσεις πρόβλεψης και βέλτιστης διοίκησης της αλλαγής και της αναδιάρθρωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, με στόχο το μετριασμό

και τη συγκράτηση των όποιων αρνητικών συνεπειών στους εργαζόμενους, αλλά και σε όσους συνιστούν το ευρύτερο επιχειρηματικό περιβάλλον.

2.3.4. Διαπιστώσεις

Με δεδομένο το πρόβλημα που είχε δημιουργηθεί στην ελληνική αγορά λόγω της οικονομικής κρίσης, υπήρξε αξιοποίηση πόρων μέσα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία στην κατεύθυνση :

- Της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας
- Της αναδιοργάνωσης και εν γένει βελτίωσης της λειτουργίας των επιχειρήσεων
- Της υποστήριξης κλάδων της οικονομίας, οι οποίοι δέχθηκαν πλήγμα λόγω της κρίσης
- Της υποστήριξης ειδικών ομάδων του πληθυσμού οι οποίες ήταν πιο ευάλωτες στην κρίση (άνεργοι, νέοι κλπ.)
- Της διατήρησης θέσεων εργασίας και της αποτροπή απολύσεων
- Της υποστήριξης του ανθρώπινου δυναμικού (εργαζόμενοι ή μη) ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονταν.

3. Η Δράση «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης»

3.1. Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης: πλαίσιο και όροι σχεδιασμού & εφαρμογής

Όπως προαναφέρθηκε η ύφεση η οποία χαρακτηρίζει την ελληνική οικονομία έχει ως αποτέλεσμα σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στο επιχειρηματικό περιβάλλον. Ειδικότερα, το 2010 –έτος σχεδιασμού της παρούσας δράσης- η κατάσταση που επικρατούσε στις ελληνικές επιχειρήσεις έχει αποτυπωθεί ιδιαίτερα γλαφυρά σε μια σειρά μελετών και άρθρων που αφενός σκιαγραφούσαν την αρνητική εικόνα της ελληνικής επιχείρησης και αφετέρου προέβλεπαν ένα δυσοίωνα μέλλον.

Στη έρευνα «Δημοσιονομικό και Κοινωνικο-οικονομικό κόστος από το κλείσιμο μιας επιχείρησης», την οποία εκπόνησε η Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (Φεβρουάριος 2011) είχε αναφερθεί ότι **το 2010 έκλεισαν 65.000 επιχειρήσεις, με τα απωλεσθέντα έσοδα για το Δημόσιο να ανέρχονται γύρω στα 3 δισ. €**. Όσον αφορά το έτος 2011, σύμφωνα με στοιχεία μελέτης του Ινστιτούτου Εμπορίου και Υπηρεσιών της ΕΣΣΕ με θέμα «Δημοσιονομικό και κοινωνικοοικονομικό κόστος από το κλείσιμο μιας επιχείρησης»¹⁰, προέκυψε ότι κινδυνεύουν άμεσα με κλείσιμο πάνω από 225.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Επίσης, σε έρευνα που διεξήγαγε το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ¹¹ (2011) αναφέρεται ότι – κατά το ίδιο έτος- πάνω από 8 στις 10 επιχειρήσεις (84,2%) κατέγραφαν επιδείνωση της γενικής οικονομικής τους κατάστασης, αλλά και όλων των επιμέρους οικονομικών τους δεικτών. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι οι προοπτικές για το κλείσιμο των επιχειρήσεων, σε σύγκριση με εκείνες της προηγούμενης έρευνας έχουν επιδεινωθεί, καθώς περισσότερες από μία στις 4 επιχειρήσεις (26,8%) θεωρούσε πολύ πιθανό να προχωρήσει σε κλείσιμο το επόμενο διάστημα. Αυτό υπολογίζεται σε 225.000 επιχειρήσεις., γεγονός που μεταφράζεται σε απώλεια 320.000 θέσεις απασχόλησης (εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι, μισθωτοί).

Επιπροσθέτως, πέραν της αναγκαιότητας για διαρκή αναπροσαρμογή των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, **στο νέο επιχειρηματικό περιβάλλον απαιτείται η ανάληψη πολλαπλών, νέων ή συνθετότερων καθηκόντων (multitasking) από το απασχολούμενο προσωπικό**¹². Οι λόγοι είναι ποικίλοι. Ειδικότερα:

- Από τη μια πλευρά, η επιτυχημένη διεκπεραίωση των ποικίλων έργων και διεργασιών που πρέπει να φέρουν σε πέρας οι επιχειρήσεις για να είναι ανταγωνιστικές απαιτεί ανθρώπινο δυναμικό κατάλληλα καταρτισμένο, με πλουραλισμό σε ικανότητες και δεξιότητες που επιτρέπουν την ταχεία ανταπόκριση σε μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς.

¹⁰ <http://www.inemy.gr/Portals/0/EasyDNNNewsDocuments>

¹¹ Πηγή: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ (2011) «Τάσεις οικονομικού κλίματος»

¹² Πηγή: ΣΕΒ (2012) «Μελέτη στρατηγικής των ελληνικών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη πρακτικών λειτουργικής ευελιξίας και οργανωτικής καινοτομίας»

- Από την άλλη πλευρά, η εφαρμογή της πρακτικής αποτελεί μέθοδο συγκράτησης του λειτουργικού κόστους σε επιχειρήσεις, μέσω της κάλυψης διακριτών αναγκών από τα ίδια πολυειδικευμένα στελέχη. Τα οφέλη στην παρούσα δυσμενή για τη χώρα και την επιχειρηματική κοινότητα οικονομική συγκυρία είναι προφανή.
- Οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν την ανάληψη πολλαπλών, νέων ή συνθετότερων καθηκόντων ως συμπτώξεις δραστηριοτήτων (multitasking), πρακτική που είναι ταυτόσημη με την πρακτική της Μεγέθυνσης Εργασίας ή Job enlargement (αλλαγή του πεδίου εφαρμογής της εργασίας ώστε να περιλάβει μεγαλύτερο τμήμα). Αυτή η θεώρηση έχει οδηγήσει επιχειρήσεις που έχουν προχωρήσει ή προχωρούν σε αναδιοργάνωση και αλλαγή δομής και ρόλων, να υιοθετούν ευρέως την ανάληψη πολλαπλών και νέων καθηκόντων από το προσωπικό τους. Στις περιπτώσεις αυτές πολλοί εργαζόμενοι αναλαμβάνουν επιπλέον ή/και νέες αρμοδιότητες, ενώ δημιουργούνται θέσεις που χειρίζονται ομάδες προϊόντων και ομάδες πελατών κτλ. Οι τάσεις της αγοράς θα ενισχύσουν την πρακτική αυτή ακόμη περισσότερο στο μέλλον.

Γενικά, οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι η σημερινή κατάσταση δεν χρειάζεται μονοδιάστατα άτομα και ότι διατηρούνται στις θέσεις τους αυτοί που έχουν προσαρμοσθεί. Αυτό, με τη σειρά του, δημιουργεί δύο ανάγκες:

- Οι νέοι που προσλαμβάνονται πρέπει να έχουν περισσότερες ικανότητες και δεξιότητες για να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις. Στην πρόσληψη πρέπει να δίνεται προσοχή στο να είναι δεκτικοί οι εργαζόμενοι (ευρύτητα αποδοχής)
- Οι επιχειρηματίες που καλούνται να διαχειριστούν τις διαρκώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς πρέπει να έχουν ποικίλες ικανότητες ώστε να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά, ενώ παράλληλα καλούνται να καλλιεργήσουν ηγετικά χαρακτηριστικά που τους επιτρέπουν να διοικούν αποτελεσματικά το ολόένα και περισσότερο πολυειδικευμένο προσωπικό.

Είναι προφανές, βάσει των προαναφερθέντων στοιχείων, ότι κατά το έτος σχεδιασμού του προγράμματος ήταν άμεση και επιτακτική η ανάγκη για λήψη άμεσων και επιτακτικών μέτρων για την ενίσχυση της βιωσιμότητας της ελληνικής επιχείρησης. Η προϋπάρχουσα εμπειρία από την εφαρμογή προγραμμάτων ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης είχε καταδείξει τον αποσπασματικό και – κατά συνέπεια ελλιπές- χαρακτήρα ανάλογων παρεμβάσεων. Ως εκ τούτου, ο ΟΑΕΔ προχώρησε στο σχεδιασμό μιας Δράσης, η οποία έθετε στο επίκεντρο τις επιχειρήσεις, οι οποίες εν τω μέσω της οικονομικής κρίσης έπρεπε να οδηγηθούν σε αναδιοργάνωση της δομής, των λειτουργιών και του ανθρώπινου δυναμικού τους ούτως ώστε αφενός να διασφαλίσουν τη βιωσιμότητά τους και αφετέρου να καταστούν σταδιακά ανταγωνιστικές.

Ως εκ τούτου, η υπό αξιολόγηση Δράση αποτελεί- σε επίπεδο σχεδιασμού- μια ιδιαίτερα καινοτομική και ολοκληρωμένη παρέμβαση στο πλαίσιο της διατήρησης και αναδιοργάνωσης των ελληνικών επιχειρήσεων, η οποία επιχείρησε να συνενώσει την αναγκαιότητα για τεκμηριωμένο επιχειρησιακό (ανα)σχεδιασμό με την στοχευμένη

επανακατάρτιση του προσωπικού τους. Επίσης, παρείχε τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να διαμορφώσουν και να ενεργοποιήσουν ένα δίκτυο συνεργατών- μέσω συμβούλων και παρόχων κατάρτισης- το οποίο να είναι εναρμονισμένο με τις στοχεύσεις και τις επιλογές του κάθε επιχειρηματία.

3.2.Σύντομη περιγραφή της δράσης «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης- για επιχειρήσεις με προσωπικό 50+ άνω»

Το Πρόγραμμα «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης - για επιχειρήσεις με προσωπικό 50+ άνω» εντάχθηκε στον Θεματικό Άξονα Προτεραιότητας 2: «Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων», Άξονες Προτεραιότητας 4, 5 και 6 με κωδικό θέματος προτεραιότητας 62 της με αριθμ.ο.9723/6.1415/14.5.2010 (ΦΕΚ 714/Β΄/26.5.2010) υπουργικής απόφασης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, με θέμα «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για πράξεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ» στον «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ».

Το Πρόγραμμα αφορούσε στην ενίσχυση επιχειρήσεων για την εκπόνηση και εφαρμογή «Ολοκληρωμένων Σχεδίων Διαρθρωτικής Προσαρμογής Επιχειρήσεων και Εργαζομένων», με στόχο την ανταπόκρισή τους στις νέες συνθήκες, που διαμορφώνει η οικονομική κρίση καθώς και η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στη διαδικασία παραγωγής.

Τα Σχέδια Διαρθρωτικής Προσαρμογής των Επιχειρήσεων περιλάμβαναν συγκεκριμένες δράσεις που συνδέονται με προκαθορισμένες κατευθύνσεις και προγραμματισμένες αλλαγές στην οργάνωση κάθε επιχείρησης, με ιδιαίτερη έμφαση σε τομείς, όπως:

- η βελτιστοποίηση της χρήσης πόρων, που αφορούσε στην εισαγωγή στις επιχειρήσεις μεθόδων διοίκησης που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση πόρων (π.χ πρώτων υλών, ενέργειας, τεχνολογικού εξοπλισμού, ανθρώπινου δυναμικού)
- η βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης, που σχετίζονταν με την υιοθέτηση μεθόδων εργασίας και διοίκησης με σεβασμό στο περιβάλλον (π.χ διασφάλιση ποιότητας προϊόντων υπηρεσιών και διαδικασιών, υγιεινή και ασφάλεια, διαχείριση κινδύνων, διαχείριση αποβλήτων, νομοθεσία)
- η ενίσχυση της εξωστρέφειας που περιλάμβανε την προσπάθεια στήριξης των επιχειρήσεων για ανάπτυξη εξαγωγικής δραστηριότητας (π.χ τεχνικές εξαγωγών, εξαγωγικό μάρκετινγκ, προδιαγραφές σήμανσης προϊόντων),
- η ανάπτυξη μοντέλων και πρακτικών κατάλληλης προετοιμασίας του προσωπικού κάθε βαθμίδας και κατηγορίας (εργαζομένων και επιχειρηματιών) για την προστασία των επιχειρήσεων και των απειλούμενων θέσεων εργασίας και για την εξασφάλιση θέσεων εργασίας συγκεκριμένων ομάδων εργαζομένων

Επιμέρους στόχοι του προγράμματος ήταν:

- Η βελτίωση των προϋποθέσεων βιωσιμότητας των επιχειρήσεων μέσω της εφαρμογής σχεδίου ευέλικτης προσαρμογής στις διαρκώς μεταβαλλόμενες εξωτερικές συνθήκες.
- Η αναβάθμιση των προσόντων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων σε αντικείμενα, που προκύπτουν από τους στόχους του υποβαλλόμενου σχεδίου προσαρμογής.

Δικαιούχοι του Προγράμματος ήταν υφιστάμενες επιχειρήσεις, οποιασδήποτε νομικής μορφής οι οποίες κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησής τους:

- απασχολούσαν **50 εργαζόμενους και άνω**
- βρίσκονταν εγκατεστημένες και δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Επικράτεια
- είχαν κάνει **έναρξη δραστηριότητας πριν από την 1^η Ιανουαρίου 2008**
- **δεν ήταν προβληματικές την 1^η Ιουλίου 2008**
- η ενίσχυση που θα λάμβανε η επιχείρηση, αθροισόμενη με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση (de minimis και ενίσχυση βάσει του Προσωρινού Πλαισίου) είχε λάβει ή θα λάμβανε η επιχείρηση, δεν έπρεπε να υπερβαίνει το ποσό των **500.000 ευρώ** κατά την περίοδο 1 Ιανουαρίου 2008 έως 31 Δεκεμβρίου 2011.

Ωφελούμενοι του Προγράμματος ήταν εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις οι οποίοι είτε ήταν πλήρους απασχόλησης είτε είχαν περιέλθει σε «εκ περιτροπής» εργασία, είτε ήταν σε μερική απασχόληση μέχρι την υποβολή της αίτησης προς χρηματοδότηση.

Επιλέξιμες ενέργειες του Προγράμματος ήταν:

- **Συμβουλευτικές Υπηρεσίες**, οι οποίες περιλάμβαναν, την σύνταξη «Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής», συμβουλευτικές υπηρεσίες για θέματα επιχειρηματικής λειτουργίας ή προσωπικού, όπως: αναδιοργάνωση, τεχνολογική αναβάθμιση και διαφοροποίηση προϊόντων και υπηρεσιών, Προβολή και προώθηση προϊόντων ή/και υπηρεσιών, Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες.
- **Δράσεις Κατάρτισης**, οι οποίες αφορούσαν την κατάρτιση των εργαζομένων της επιχείρησης σε θεματικά πεδία σχετικά με το αντικείμενο της επιχείρησης ή/και με τις ανάγκες των εργαζομένων για κατάρτιση και απόκτηση δεξιοτήτων που συνάδουν με τους στόχους του Σχεδίου Προσαρμογής.

Επιλέξιμες δαπάνες του Προγράμματος:

Κατά τη διαμόρφωση του συνολικού προτεινόμενου προϋπολογισμού από την επιχείρηση, ήταν υποχρεωτική η σύνδεση των προβλεπόμενων δαπανών με τις κατηγορίες παρεχόμενων υπηρεσιών και ειδικότερα με τις Υπηρεσίες Συμβούλων και με την Κατάρτιση. Για κάθε επιλέξιμη κατηγορία δαπάνης είχαν οριστεί ανώτατα όρια επιχορηγούμενων δαπανών, ως ακολούθως:

- Υπηρεσίες Συμβούλων: η αμοιβή του Συμβούλου Προσαρμογής υπολογίζονταν ως: 150 ευρώ ανά εργαζόμενο Χ (επί) το συνολικό αριθμό απασχολούμενων της επιχείρησης. Σε κάθε περίπτωση η αμοιβή του Συμβούλου Προσαρμογής δεν

μπορούσε να είναι κατώτερη των 10.000 ευρώ ούτε να υπερβαίνει τις 25.000 ευρώ και κατά την υποβολή του Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής (ΣΔΠ) θα έπρεπε ήταν επαρκώς τεκμηριωμένη (ανθρωπομήνες απασχόλησης, αμοιβή συμμετεχόντων, λοιπά έξοδα).

- **Κατάρτιση:** Ο προϋπολογισμός της κατηγορίας αυτής διαμορφώθηκε με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (Ε.Σ.Δ.Ε.Κ.). Το Μέσο Ωριαίο Κόστος (Μ.Ω.Κ.) υλοποίησης του προγράμματος κατάρτισης ανά καταρτιζόμενο ανέρχονταν μέχρι το ποσό των δεκατριών (13,00) Ευρώ, εκ των οποίων πέντε (5) ευρώ, ανά ώρα κατάρτισης ήταν το εκπαιδευτικό επίδομα για κάθε καταρτιζόμενο και το υπόλοιπο ποσό αφορούσε στην αμοιβή του ΚΕΚ για τις δαπάνες υλοποίησης της κατάρτισης, και στις δαπάνες της Επιχείρησης για πρόσθετη παροχή σε πρώτες ύλες, αποσβέσεις εξοπλισμού και λοιπές δαπάνες για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Σημειώνεται ότι ένα πρόγραμμα που στοχεύει στη διαρθρωτική προσαρμογή μιας επιχείρησης θα πρέπει να περιλαμβάνει και άλλες διαδικασίες που σχετίζονται με την οργάνωση (ή αναδιοργάνωση) μιας επιχείρησης, εκτός από την κατάρτιση του προσωπικού της (πχ. βελτίωση διαδικασιών επιχειρησιακής λειτουργίας κλπ.). Ωστόσο ο περιορισμός που υπήρχε από το πρόγραμμα σε ότι αφορά στο κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών, θέτει ερωτήματα κατά πόσο θα μπορούσαν να αναπτυχθούν επαρκώς τέτοιους είδους δράσεις.

Εκπόνηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής

Το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαρθρωτικής Προσαρμογής διαμορφώνονταν ανάλογα με την επιλογή της κάθε επιχείρησης για συγκεκριμένους τομείς του προγράμματος και λαμβάνοντας υπόψη τα απαιτούμενα στα κριτήρια αξιολόγησης και περιλάμβανε: στοιχεία για την επιχείρηση,

- αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης,
- παράθεση επιμέρους στοιχείων-δεικτών που συνηγορούσαν για τη συμμετοχή της επιχείρησης στο συγκεκριμένο πρόγραμμα,
- σχεδιασμό του προγράμματος κλπ.

Σημειώνεται ότι το ΣΔΠ δεν περιλάμβανε ποσοτικοποιημένους δείκτες και μετρήσιμα αποτελέσματα ώστε μπορεί να αποτιμηθεί στη συνέχεια ο βαθμός επίτευξής του και αν τελικά επήλθαν στην επιχείρηση οι αναμενόμενες αλλαγές/ βελτιώσεις.

Διαδικασία Υπαγωγής στο Πρόγραμμα

Η διαδικασία υπαγωγής των επιχειρήσεων στο Πρόγραμμα, περιλάμβανε τα παρακάτω στάδια:

- 1^ο στάδιο: Υποβολή «αίτησης υπαγωγής στο πρόγραμμα – υπεύθυνης δήλωσης»: Η αίτηση περιλάμβανε τα στοιχεία της επιχείρησης, την περιγραφή του προτεινόμενου Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής, το Εκπαιδευτικό Σχέδιο – Θεματολογία Κατάρτισης, καθώς επίσης και τα στοιχεία του Συμβούλου

εκπόνησης - εφαρμογής του Σχεδίου Προσαρμογής και του Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) για τον σχεδιασμό, συντονισμό και υλοποίηση της Κατάρτισης. Η υποβολή της αίτησης και των σχετικών συνοδευτικών εγγράφων ήταν ηλεκτρονική.

- 2^ο στάδιο: Αξιολόγηση σε επίπεδο πληρότητας κριτηρίων - Επιλεξιμότητας: Η αξιολόγηση των αιτήσεων / Σχεδίων Διαρθρωτικής Προσαρμογής γίνονταν από Τριμερή Επιτροπή Αξιολόγησης που συγκροτούνταν με απόφαση του Διοικητή του ΟΑΕΔ και μπορούσε να απαρτίζεται από εκπροσώπους του ΟΑΕΔ, του ΣΕΒ, της ΓΣΕΕ, της ΓΣΕΒΕΕ και της ΕΣΕΕ καθώς και από εξωτερικό εμπειρογνώμονα αξιολογητή προερχόμενο από το Ενιαίο Μητρώο Αξιολογητών (ΕΜΑ).

Για την αξιολόγηση του ΣΔΠ ως προς την επιχειρηματική του διάσταση εκτιμάται ότι θα μπορούσε να είχε δημιουργηθεί κατάλληλο Μητρώο Αξιολογητών, το οποίο να απαρτίζεται από στελέχη που διαθέτουν τα εκπαιδευτικά προσόντα και την εργασιακή εμπειρία που απαιτείται για την ορθή και τεκμηριωμένη αποτίμηση ανάλογων Σχεδίων.

Βασικά κριτήρια αξιολόγησης

Για την υπαγωγή των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα βαθμολογούνταν τα κάτωθι βασικά κριτήρια:

- Ο βαθμός επιδείνωσης των ακόλουθων βασικών οικονομικών μεγεθών της επιχείρησης κατά τα έτη 2007, 2008 και 2009: Δείκτης άμεσης ρευστότητας, Κύκλος εργασιών, Κέρδη προ αποσβέσεων και φόρων, Δανειακή επιβάρυνση.
- Η πληρότητα του Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής, λαμβάνοντας υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες: Καταλληλότητα Σχεδίου ως προς την εξυπηρέτηση των στόχων που έχουν τεθεί, Επάρκεια και καταλληλότητα Συμβούλου, Ρεαλιστικότητα προϋπολογισμού του σχεδίου
- Η πληρότητα του Εκπαιδευτικού Σχεδίου, λαμβάνοντας υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες: Συνάφεια εκπαιδευτικού προγράμματος με τους στόχους του Σχεδίου, Επάρκεια εκπαιδευτικού περιεχομένου - χρονοδιαγράμματος και εκπαιδευτικών μεθόδων, Προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Σημειώνεται ότι η πληρότητα του ΣΔΠ και του Εκπαιδευτικού Σχεδίου είχαν τον ίδιο συντελεστή βαρύτητας στην αξιολόγηση, γεγονός που καταδεικνύει την πρωτεύουσα θέση που κατείχε η κατάρτιση στους στόχους του προγράμματος.

Χρηματοροές προγράμματος

Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό οι προβλεπόμενες πληρωμές του προγράμματος είχαν ως ακολούθως:

- Η πρώτη δόση ύψους 40% της συνολικής εγκριθείσας ενίσχυσης του προγράμματος καταβάλλονταν μετά την ένταξη της επιχείρησης στο

πρόγραμμα και με ταυτόχρονη κατάθεση ισόποσης εγγυητικής επιστολής (προκαταβολής) τραπεζής, η οποία επιστρέφονταν μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αποπληρωμής.

- Η δεύτερη δόση ύψους 40% του συνολικού κόστους του προγράμματος καταβάλλονταν μετά την υποβολή ενδιάμεσης έκθεσης υλοποίησης τουλάχιστον 60% του φυσικού αντικειμένου και την πιστοποίηση αυτού με επιτόπιο έλεγχο από τον ΟΑΕΔ.
- Η τελευταία δόση αφορά στην πληρωμή του τελικού υπολοίπου και πραγματοποιείτο μετά την υποβολή από την Επιχείρηση της Αίτησης Αποπληρωμής και της Αναλυτικής Έκθεσης Υλοποίησης στις οποίες βεβαιώνεται η υλοποίηση του 100% του φυσικού αντικειμένου.

Ωστόσο κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Προγράμματος, αρκετές επιχειρήσεις αντιμετώπισαν προβλήματα στην έκδοση εγγυητικών επιστολών προκαταβολής, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται ή να τίθενται σε κίνδυνο η υλοποίηση του ΣΔΠ. Επίσης, προβλήματα αντιμετώπισαν και επιχειρήσεις που είχαν εκδώσει εγγυητική προκαταβολής αλλά θα έπρεπε να περιμένουν την αποπληρωμή του προγράμματος για να τους επιστραφεί. Για την αντιμετώπιση του εν λόγω προβλήματος, το 2012 υπήρξε τροποποίηση στο θεσμικό πλαίσιο του προγράμματος (ΚΥΑ 2.8951/οικ.3.858 06.04.2012) βάσει της οποίας δίνονταν η δυνατότητα στις επιχειρήσεις:

- A) σε περίπτωση που δεν είχαν λάβει την πρώτη δόση, όταν θα υλοποιούσαν το 60% του φυσικού αντικειμένου, να λάβουν δόση ύψους 60% του συνολικού κόστους του προγράμματος, με την ταυτόχρονη κατάθεση εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης ύψους 10% της συνολικής εγκριθείσας ενίσχυσης του προγράμματος.
- B) Σε περίπτωση που έχει καταβληθεί η πρώτη δόση ύψους 40% της συνολικής εγκριθείσας ενίσχυσης του προγράμματος με ταυτόχρονη κατάθεση ισόποσης εγγυητικής επιστολής προκαταβολής, να καταβληθεί μετά υλοποίηση 60% του φυσικού αντικειμένου, δόση ύψους 20% του συνολικού κόστους του προγράμματος, με την ταυτόχρονη επιστροφή της εγγυητικής επιστολής προκαταβολής και την κατάθεση εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης ύψους 10% της συνολικής εγκριθείσας ενίσχυσης του προγράμματος.

Και στις δύο ανωτέρω περιπτώσεις η εγγυητική καλής εκτέλεσης θα τους επιστρέφονταν μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αποπληρωμής του προγράμματος.

Δεδομένου ότι το πρόγραμμα απευθύνονταν σε επιχειρήσεις, οι οποίες παρουσίαζαν προβληματική οικονομική λειτουργία (μείωση κύκλου εργασιών, μείωση κερδών κλπ) είναι προφανές ότι πολλές εξ αυτών αντιμετώπισαν δυσκολίες στην έκδοση της απαιτούμενης εγγυητικής επιστολής, η οποία ανήρχετο στο 40% της ενίσχυσης. Αυτό θα μπορούσε να είχε προβλεφθεί εξ αρχής και να είχαν δοθούν εναλλακτικά σενάρια στις επιχειρήσεις, διευκολύνοντας έτσι την έναρξη υλοποίησης των ΣΔΠ.

3.2.1. Συνοπτική περιγραφή του εφαρμοστικού πλαισίου υλοποίησης της δράσης

Ο ΟΑΕΔ ανέλαβε την υλοποίηση της Δράσης 1 «Κατάρτιση εργαζομένων και προώθηση σύγχρονων τεχνικών δια βίου μάθησης στις Επιχειρήσεις», που σύμφωνα με τη σχετική εξειδίκευση, εντάσσεται στο πλαίσιο της κατηγορίας παρεμβάσεων 2 «Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων», του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 2.

Στο πλαίσιο της ανωτέρω δράσης, ο ΟΑΕΔ ανέπτυξε αναλυτικό Σχέδιο για την Διαρθρωτική Προσαρμογή και κατόπιν διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους, το Διοικητικό του Συμβούλιο ενέκρινε ομόφωνα, με την υπ' αριθμ. 2442/22/08.06.2010 Απόφασή του, την υποβολή πρότασης προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για έκδοση Κ.Υ.Α, σχετικά με το Πρόγραμμα «Διαρθρωτική Προσαρμογή Εργαζομένων και Επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης», με δικαιούχους επιχειρήσεις που απασχολούν από πενήντα (50) εργαζομένους και πάνω, η οποία και διαβιβάστηκε άμεσα (Β124770/15.06.2010) στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Η σχετική Κ.Υ.Α εκδόθηκε με σημαντική καθυστέρηση στις 18.10.2010 (ο.18805/Οικ.3.3071 – ΦΕΚ 1657/18.10.2010) και προέβλεπε προϋπολογισμό 60εκ.€

Στη συνέχεια, ακολούθησε η υποβολή προτάσεων των υποψηφίων δικαιούχων επιχειρήσεων η οποία ξεκίνησε την 1^η.11.2010 και διήρκεσε σαράντα (40) ημέρες.

Λόγω μεγάλης συμμετοχής επιχειρήσεων με κατάθεση προτάσεων της τάξης των 126 εκατ. Ευρώ, ο ΟΑΕΔ υπέβαλε αίτημα (Β101741/14.01.2011) προς την Ειδική Υπηρεσία του ΕΠ.ΑΝ.Α.Δ για αύξηση του ποσού της εκχώρησης προς τον ΟΑΕΔ, από τα 60 εκατ. στα 110 εκατ. Ευρώ. Παράλληλα, δημοσιεύθηκε, στις 11.01.2011, στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε (αριθμ. C006) Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Προσωρινό Πλαίσιο της Ένωσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης, με την οποία η προβλεπόμενη ημερομηνία λήξης ένταξης των επιχειρήσεων στο προσωρινό πλαίσιο από 31.12.2010 ορίζεται σε 31.12.2011.

Από τον αριθμό των αιτήσεων που υποβλήθηκαν διαφαίνεται ότι **το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ήταν ελκυστικό για τις επιχειρήσεις.**

Κατόπιν των παραπάνω, το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΑΕΔ αποφάσισε την υποβολή πρότασης στο Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τροποποίηση της αρχικής Κ.Υ.Α του Προγράμματος, ως προς:

- (α) Τον προσδιορισμό της περιόδου ένταξης των επιχειρήσεων στο Πρόγραμμα, μέχρι την 31^η.12.2011 (αντί για 31.12.2010, που είχε τεθεί αρχικά από την Ε.Ε) - (Σχ.ετ.: Απόφαση Δ.Σ υπ' αριθμ.4954/50/21.12.2010 – Έγγραφο ΟΑΕΔ Β101797/14.01.2011).
- (β) Την αύξηση του ποσού εκχώρησης για τη δράση της Διαρθρωτικής Προσαρμογής από 60 σε 110 εκατ. ευρώ (Σχ.ετ.: Απόφαση Δ.Σ υπ' αριθμ.870/13/08.03.2011 – Έγγραφο ΟΑΕΔ Β111013/23.03.2011).

Η τροποποίηση της αρχικής Κ.Υ.Α (Κ.Υ.Α υπ' αριθμ. 1.8233/οικ. 3.1452 - ΦΕΚ 1423/16.06.2011) εκδόθηκε –και αυτή- με σημαντική καθυστέρηση.

Μετά τη λήξη της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων, με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και βάσει των οριζόμενων στη σχετική Κ.Υ.Α, το Δ.Σ του ΟΑΕΔ (Απόφαση υπ' αριθμ.2363/31/30.06.2011) αποφάσισε ομόφωνα την αποδοχή του με αριθ. 3/08.06.2011 Πρακτικού της Επιτροπής Αξιολόγησης, στο οποίο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της συγκριτικής αξιολόγησης σε πίνακα κατά σειρά κατάταξης των υποψηφίων, καθώς και την υλοποίηση των σχεδίων των επιχειρήσεων στο πλαίσιο του εγκριθέντος ποσού, με αναπροσαρμογή των συνιστωσών κόστους του, προς αποτύπωση στη σχετική σύμβαση μεταξύ ΟΑΕΔ-Δικαιούχου Επιχείρησης (Απόφ. Δ.Σ. ΟΑΕΔ έγκρισης σχεδίου σύμβασης – υπ' αριθμ.2537/33/12.07.2011).

Κατόπιν της σχετικής ενημέρωσης των Δικαιούχων (07.07.2011), άρχισε η διαδικασία της σύναψης των συμβάσεων. Ενδεικτικά, η πρώτη σύμβαση μεταξύ ΟΑΕΔ-Δικαιούχου Επιχείρησης συνάφθηκε εντός του Σεπτεμβρίου 2011.

Λόγω της περιορισμένης δυναμικής της αγοράς εργασίας και με στόχο τη διευκόλυνση των δικαιούχων το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΑΕΔ, αποφάσισε την παράταση της διάρκειας υλοποίησης των ενεργειών φυσικού αντικείμενου του Προγράμματος, καταρχήν μέχρι τις 31.12.2012 (Απόφαση Δ.Σ 1839/28/26.06.2012) και στη συνέχεια μέχρι τις 30.06.2013 (Απόφαση Δ.Σ 3732/55/18.12.2012).

Τον Ιούνιο του 2013, στο πλαίσιο της συνεργασίας με την Ε.Υ.Δ ΕΠ.ΑΝ.Α.Δ, προτάθηκε από τον ΟΑΕΔ η μείωση της εκχώρησης στον Άξονα 2 στα 75.545.439 €. Στις 16.10.2013 γνωστοποιήθηκε εκχώρηση ύψους 76.000.000 €. Ως εκ τούτου, βάσει των παραπάνω στοιχείων, το ποσοστό απορροφητικότητας στο ποσό των 76.000.000 €, ανέρχεται περίπου στο 62%.

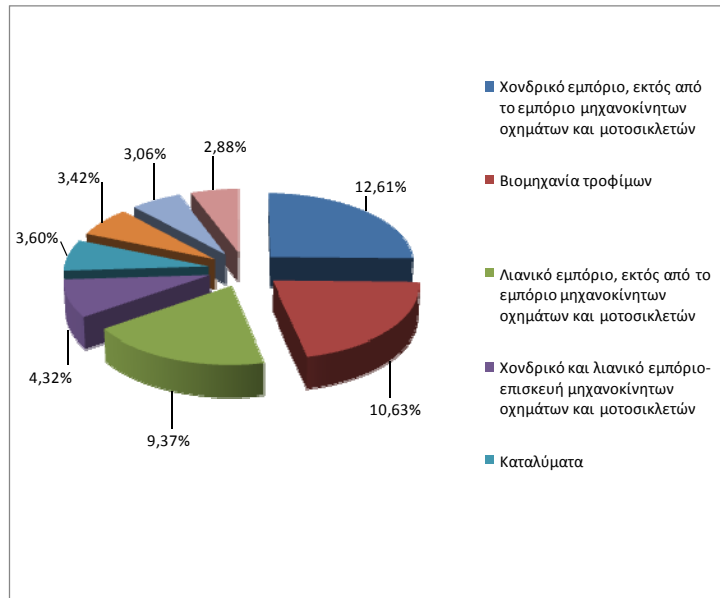
3.2.2. Παρουσίαση της πορείας υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της δράσης

Η υλοποίηση των σχεδίων που εντάχθηκαν στο Πρόγραμμα «Διαρθρωτική Προσαρμογή Εργαζομένων και Επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης» για επιχειρήσεις που απασχολούν από πενήντα (50) εργαζομένους και άνω, άρχισε τον Οκτώβριο 2011, ενώ ως καταληκτική ημερομηνία της υλοποίησης, βάσει των συμβάσεων, προβλεπόταν η 30^η.09.2012. Λόγω της περιορισμένης δυναμικής της αγοράς εργασίας και με στόχο τη διευκόλυνση των δικαιούχων το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΑΕΔ αποφάσισε την παράταση της διάρκειας υλοποίησης των ενεργειών φυσικού αντικείμενου του Προγράμματος, καταρχήν μέχρι τις 31.12.2012 και στη συνέχεια μέχρι τις 30.06.2013.

Εξαιτίας δυσκολιών που πιθανότατα οφείλονται στην συγκυρία της οικονομικής κρίσης:

- Από τις εγκριθείσες πεντακόσιες εβδομήντα εννέα (579) επιχειρήσεις, εβδομήντα επτά (77) επιχειρήσεις, με σχέδια συνολικού προϋπολογισμού ύψους 12.676.412 Ευρώ, δεν υλοποίησαν τελικώς το εγκεκριμένο σχέδιό τους, είτε επειδή απεντάχθηκαν κατόπιν αιτήματός τους, είτε επειδή απεντάχθηκαν καθώς δεν προέβησαν σε σύναψη σύμβασης με δική τους ευθύνη.

- Από τις πεντακόσιες δύο (502) συμβασιопоιημένες επιχειρήσεις με εγκεκριμένα προς υλοποίηση σχέδια συνολικού προϋπολογισμού 96.333.046 Ευρώ, υλοποίησαν τριακόσιες ογδόντα εννέα (389) επιχειρήσεις, συνολικού προϋπολογισμού 74.305.850 Ευρώ, ενώ εκατόν δεκατρείς (113) επιχειρήσεις, με σχέδια συνολικού προϋπολογισμού 21.533.774 Ευρώ, δεν υλοποίησαν τα σχέδιά τους και απεντάχθηκαν.

Σχήμα 5: Κατανομή επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη Δράση κατά κλάδο δραστηριότητας

Συμπερασματικά: 190 επιχειρήσεις - δηλαδή το 33% των επιχειρήσεων που εγκρίθηκαν – με σχέδια συνολικού προϋπολογισμού ύψους 34.210.186 Ευρώ, κατόπιν δικής τους επιλογής δεν υλοποίησαν το έργο τους.

Από την έναρξη του προγράμματος μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου 2013, η συνολική δαπάνη ανέρχεται στα 49.904.952,55 ευρώ (στοιχεία Ο.Π.Σ, 31.12.2013).

4. Παρουσίαση των δεδομένων και των βασικών συμπερασμάτων της πρωτογενούς έρευνας πεδίου

4.1. Αντικείμενο και στόχοι της αξιολόγησης

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η αξιολόγηση της δράσης «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης- για επιχειρήσεις με προσωπικό 50+ άνω» σε ότι αφορά στην επίτευξη των στόχων της για βελτίωση των προϋποθέσεων βιωσιμότητας, αναβάθμιση των προσόντων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στη διαδικασία παραγωγής τους.

Η εν λόγω μελέτη αξιολόγησης βασίστηκε κυρίως στη συγκέντρωση στοιχείων, τόσο από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, όσο και σε έρευνα πεδίου. Επιπρόσθετα όμως συλλέχθηκαν στοιχεία και από άλλες πηγές, για τυχόν ομοειδή ή συναφή προγράμματα που υλοποιούνται παράλληλα με το αξιολογούμενο.

Ειδικότερα, ο Σύμβουλος συγκέντρωσε τα παρακάτω στοιχεία:

- ✓ **Κωδικοποίηση και συγκριτική ανάλυση των βασικών χαρακτηριστικών και στοιχείων εφαρμογής του αξιολογούμενου προγράμματος**, σε σχέση με τους όρους και προϋποθέσεις ένταξης των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα, με τα κίνητρα, με τις δεσμεύσεις / υποχρεώσεις των ωφελούμενων επιχειρήσεων που μπορούν να λειτουργούν ως αντικίνητρα, με τις διοικητικές διαδικασίες και πράξεις που απαιτούνται για την έγκριση ή/και υλοποίηση του προγράμματος, κλπ.
- ✓ **Στοιχεία σχεδιασμού και εφαρμογής τυχόν ομοειδών ή/και συναφών προγραμμάτων**, που εφαρμόζονται παράλληλα με το αξιολογούμενο, για συγκριτική ανάλυση των παραμέτρων εφαρμογής και αποτελεσματικότητάς τους.
- ✓ **Στοιχεία οικονομικού και φυσικού αντικειμένου** που είναι καταχωρημένα στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΟΑΕΔ και αφορούν στο αξιολογούμενο πρόγραμμα, δηλ. στοιχεία για το προφίλ των επιχειρήσεων, Μ.Ο ενίσχυσης ανά επιχείρηση κλπ.
- ✓ **Στοιχεία από συνεντεύξεις με υπευθύνους για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της υπό αξιολόγηση δράσης**
- ✓ **Στοιχεία από έρευνα πεδίου στη βάση ερωτηματολογίων σε αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων που μετείχαν στο υπό αξιολόγηση πρόγραμμα.**
- ✓ **Συναφή βιβλιογραφία/ αρθρογραφία.**

Στόχοι του έργου

Επιμέρους στόχοι της παρούσας μελέτης είναι η αξιολόγηση της επίτευξης ή/ και ο βαθμός επιτευξιμότητας των επιμέρους στόχων της δράσης, οι οποίοι αφορούν στα ακόλουθα:

- βελτιστοποίηση της χρήσης πόρων,
- βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης,
- ενίσχυση της εξωστρέφειας, και
- ανάπτυξη μοντέλων και πρακτικών κατάλληλης προετοιμασίας του προσωπικού.

Αναμενόμενα αποτελέσματα

Με βάση τα προαναφερόμενα, η μελέτη αξιολόγησης θα παρέχει ευρήματα και προτάσεις αξιοποίησης των τελικών συμπερασμάτων, τα οποία προβλέπεται να είναι χρήσιμα στους φορείς άσκησης πολιτικής, διαχείρισης και υλοποίησης προγραμμάτων ενίσχυσης των επιχειρήσεων (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ΟΑΕΔ, Ε.Υ.Δ ΕΠΑΝΑΔ). Τα αποτελέσματα του έργου θα αναδείξουν σε ποιες περιπτώσεις η εφαρμογή συγκεκριμένων κινήτρων στα υλοποιούμενα προγράμματα του ΟΑΕΔ, επιφέρει θετικά αποτελέσματα στην ενίσχυση και προσαρμογή των επιχειρήσεων. Επιπλέον, τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που θα προκύψουν από τη μελέτη θα επιτρέψουν, αφενός βελτιώσεις/διορθωτικές κινήσεις στον (επανα)σχεδιασμό των ίδιων ή αντίστοιχων προγραμμάτων, αφετέρου θα προσδιορίσουν το βαθμό αναγκαίου συντονισμού των φορέων σχεδιασμού και υλοποίησης προγραμμάτων.

4.2.Συνοπτική αναφορά του μεθοδολογικού πλαισίου της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας πεδίου

Ο Σύμβουλος προσεγγίζει μεθοδολογικά το συνολικό έργο με τρόπο που να διασφαλίζει τόσο την επιτυχή ποιοτικά υλοποίησή του, όσο και τη χρήση διεθνών καταξιωμένων μεθοδολογιών, γεγονός που εγγυάται την αποτελεσματική αντιμετώπιση όλων των προκλήσεων που θα παρουσιαστούν κατά την πορεία του. Η μεθοδολογική προσέγγιση και τα εργαλεία που εφάρμοσε ο Σύμβουλος για το παρόν Έργο, συγκροτούν την ολοκληρωμένη τεχνογνωσία και αποτελούν σύνθεση της αντίληψης και κατανόησης που έχει διαμορφώσει ο Σύμβουλος για το χαρακτήρα του Έργου, της κατανόησης των ιδιαίτερων απαιτήσεων του Έργου που προκύπτουν από τα ακόλουθα:

- την ανάγκη για συγκέντρωση και στατιστική επεξεργασία πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων,
- την αντιμετώπιση συγκεκριμένων αξιολογικών ερωτημάτων,
- την επιλογή των κατάλληλων μεθόδων και τεχνικών για τη υλοποίηση της αξιολόγησης,
- τους κρίσιμους παράγοντες επιτυχίας και τους κινδύνους που ελλοχεύουν στην υλοποίηση του έργου,
- της σημαντικής εμπειρίας και τεχνογνωσίας του Συμβούλου στην εφαρμογή μεθοδολογιών, εργαλείων και τεχνικών διοίκησης έργων και προγραμμάτων, με

προεξέχουσα εμπειρία και τεχνογνωσία για έργα συγχρηματοδοτούμενα από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία,

- της ευελιξίας και εξειδίκευσης που απαιτείται κατά την εφαρμογή ενός γενικού μεθοδολογικού πλαισίου, ώστε να προσαρμόζεται στην αποστολή και τις ιδιαιτερότητες του έργου.

Ως εκ τούτου, οι υπηρεσίες που προσφέρονται από το Σύμβουλο, στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, έχουν ως ακολούθως:

- Υπηρεσίες οργάνωσης και διαχείρισης (Project Management) οι οποίες διαπερνούν όλες τις φάσεις του Έργου από τον αρχικό σχεδιασμό και οργάνωση του έργου μέχρι και την ολοκλήρωση του έργου,
- Υπηρεσίες σχεδιασμού και πραγματοποίησης ερευνών, που θα εφοδιάσουν τις εκθέσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες.
- Υπηρεσίες αξιολόγησης, όπου αφορά στην αντιμετώπιση των αξιολογικών ερωτημάτων.

Η προτεινόμενη προσέγγιση του αντικείμενου του έργου βασίζεται στην εκτέλεση ενεργειών και δραστηριοτήτων, οι οποίες κρίνονται απολύτως αναγκαίες προκειμένου να διασφαλιστεί η άρτια και ολοκληρωμένη υλοποίηση του έργου.

Οι κύριοι άξονες των ενεργειών για την κάλυψη των απαιτήσεων αναφορικά με τις υπηρεσίες σχεδιασμού, διενέργειας και επεξεργασίας ερευνών περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων που είναι καταχωρημένα στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΟΑΕΔ και αφορούν στο υπό αξιολόγηση πρόγραμμα.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση της ποιοτικής έρευνας του έργου η οποία διεξήχθη μέσω συνεντεύξεων με υπευθύνους για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της υπό αξιολόγηση δράσης για απάντηση αξιολογικών ερωτημάτων της μελέτης που αφορούν στη συνάφεια των στόχων των προγραμμάτων με τις ανάγκες των εργαζομένων και των επιχειρήσεων..
- Σχεδιασμός και υλοποίηση της ποσοτικής έρευνας του έργου. Η εν λόγω πρωτογενής έρευνα διεξήχθη σε αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων (πρβλ. ενότητα 4.6) από την εταιρεία ερευνών IPSOS-OPINION ΑΕ. Βασικά συστατικά στοιχεία του σχεδιασμού της έρευνας είναι η επιλογή επιχειρήσεων του δείγματος και ο τύπος / περιεχόμενο των ερωτηματολογίων, καθώς και η επιλογή της θέσης / ρόλου των ατόμων στα οποία απευθύνονται τα ερωτηματολόγια. Η έρευνα διεξήχθη με τηλεφωνικές συνεντεύξεις συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων από εξειδικευμένους ερευνητές, αφού προηγουμένως είχε γίνει σχετικό σεμινάριο/ επιμόρφωση σε αυτούς επί του συγκεκριμένου τύπου ερωτηματολογίου.
- Ανάλυση και επεξεργασία των παραπάνω στοιχείων (στατιστική, διαγραμματική και διαχρονική ανάλυση των στατιστικών και διοικητικών δεδομένων). Η ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων που συνέλεξε δευτερογενώς η Ομάδα Έργου επετεύχθη με τη βοήθεια ειδικού λογισμικού για τη σύνθετη επεξεργασία των αποτελεσμάτων (στατιστικών πακέτων, όπως SPSS),

αλλά και "κοινού" λογισμικού για την ταξινόμηση, επεξεργασία, ανάλυση και παρουσίαση των στοιχείων της δευτερογενούς έρευνας (όπως Excel).

Οι κύριοι άξονες των ενεργειών για την κάλυψη των απαιτήσεων αναφορικά με τις υπηρεσίες αξιολόγησης περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- Ενεργοποίηση των ατόμων της Ομάδας Έργου του Συμβούλου με γνώση και εμπειρία σε θέματα διεξαγωγής ερευνών και στατιστικής επεξεργασίας δεδομένων.
- Προσδιορισμός των κριτηρίων αξιολόγησης. Τα κριτήρια αξιολόγησης του Συμβούλου είναι:
- Συνάφεια των στόχων του προγράμματος με τις ανάγκες των ωφελούμενων επιχειρήσεων
- Συνέργεια των στόχων του προγράμματος με άλλα προγράμματα από τα οποία μπορεί να ωφελούνται οι επιχειρήσεις και τα οποία δύνανται να αποτελούν εμπόδια στη δυνατότητά τους να ενταχθούν στο εν λόγω πρόγραμμα του ΟΑΕΔ, λόγω του Καν.1998/2006 περί ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis).
- Αποτελεσματικότητα του προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων τους
- Αποδοτικότητα του προγράμματος λαμβάνοντας υπόψη το ύψος της επιχορήγησης για την κάθε συμμετέχουσα επιχείρηση.
- Χρησιμότητα του προγράμματος ως προς την εξέταση δημιουργίας χρήσιμων μεταβολών, με δεδομένες τις ανάγκες της συγκεκριμένης ομάδας στόχος (επιχειρήσεις που απασχολούν 50 εργαζόμενους και άνω).

4.2.1. Ανάπτυξη/ οριστικοποίηση αξιολογικών ερωτημάτων & κριτηρίων

Τα **βασικά αξιολογητικά ερωτήματα της μελέτης**, τα οποία αφορούν τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση του προγράμματος, είναι:

- Σε ποιό βαθμό ανταποκρίνονται οι στόχοι του προγράμματος στις ανάγκες των επιχειρήσεων;
- Πώς αξιολογείται ο τρόπος υλοποίησης του προγράμματος από τον ΟΑΕΔ (διαδικασίες ένταξης επιχειρήσεων, τήρηση προθεσμιών κλπ);
- Ποιά είναι η αποτελεσματικότητα του προγράμματος με βάση τα στοιχεία της τρέχουσας υλοποίησής του και ποιά η εκτίμηση της τελικής επίτευξης των στόχων του;
- Ποιά είναι η αποδοτικότητα του προγράμματος με βάση τα στοιχεία της τρέχουσας υλοποίησής του;
- Ποιος ο βαθμός εισαγωγής νέων μεθόδων διοίκησης στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις;
- Ποιος ο βαθμός υιοθέτησης μεθόδων εργασίας και διοίκησης με προσανατολισμό στο περιβάλλον στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις;
- Ποιος ο βαθμός ενίσχυσης της εξωστρέφειας των συμμετεχουσών επιχειρήσεων;
- Σε ποιό βαθμό υπάρχει συνέργεια και συμπληρωματικότητα μεταξύ του προγράμματος και τυχόν άλλων συναφών προγραμμάτων ενίσχυσης των επιχειρήσεων;

Μια ενδεικτική ανάλυση των παραπάνω βασικών αξιολογικών ερωτημάτων της μελέτης σε ειδικότερα ερωτήματα, τα οποία ο ανάδοχος θα λάβει υπόψη του κατά την εκπόνηση της παρούσας μελέτης, είναι η εξής :

- Ποιά είναι τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που έχουν ενταχθεί στο υπό αξιολόγηση πρόγραμμα ;
- Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των εργαζομένων που καταρτίστηκαν μέσω του προγράμματος;
- Σε ποιο βαθμό το υπό αξιολόγηση πρόγραμμα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των επιχειρήσεων και των εργαζομένων; Υπήρξε εκ των προτέρων αξιολόγηση του προγράμματος σε ότι αφορά κυρίως στην ανάλυση των αναγκών των επιχειρήσεων και των εργαζομένων καθώς και την επάρκεια/καταλληλότητα των χορηγούμενων κινήτρων; Τι προβλήματα παρουσιάζονται κατά την υλοποίησή τους σε ότι αφορά στην ικανοποίηση αυτών των αναγκών;
- Σε ποιο βαθμό παρουσιάστηκαν προβλήματα στην υλοποίηση του προγράμματος λόγω των περιορισμών που τίθενται στις ωφελούμενες επιχειρήσεις από τον Καν.1998/2006 περί ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis);
- Πώς αποτιμάται η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα του προγράμματος σε ότι αφορά τους στόχους του για βελτίωση της χρήσης πόρων και της περιβαλλοντικής διαχείρισης και ενίσχυση της εξωστρέφειας των συμμετεχουσών επιχειρήσεων;
- Σε ποιο βαθμό εκτιμάται ότι το πρόγραμμα μπορεί να συμβάλει στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων;

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η αντιστοίχιση των βασικών και ειδικών αξιολογικών ερωτημάτων της παρούσας έρευνας με τα κριτήρια αξιολόγησης και τις πηγές διερεύνησης αυτών.

Μελέτη αξιολόγησης της δράσης «ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ για επιχειρήσεις που απασχολούν από 50 εργαζόμενους και άνω

Αντιστοίχιση βασικών & ειδικών αξιολογικών ερωτημάτων με τα κριτήρια αξιολόγησης και τις πηγές άντλησης στοιχείων

ΒΑΣΙΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	ΕΙΔΙΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
1. Σε ποιο βαθμό ανταποκρίνονται οι στόχοι του προγράμματος στις ανάγκες των επιχειρήσεων;	■ Ποιά είναι τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που μετέχουν στο υπό αξιολόγηση πρόγραμμα;	■ Συνάφεια των στόχων του προγράμματος με τις ανάγκες των επιχειρήσεων και εργαζομένων λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική ύφεση	■ Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΟΑΕΔ
	■ Σε ποιο βαθμό το υπό αξιολόγηση πρόγραμμα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των επιχειρήσεων; Ποια τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία του προγράμματος σε επίπεδο σχεδιασμού;		■ Έρευνα πεδίου
	■ Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των εργαζομένων που καταρτίστηκαν μέσω του προγράμματος;		■ Συλλογή στοιχείων από δευτερογενείς πηγές
	■ Σε ποιο βαθμό το υπό αξιολόγηση πρόγραμμα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των εργαζομένων;		■ Έρευνα πεδίου
	■ Δρα το πρόγραμμα ανταγωνιστικά ή συμπληρωματικά με άλλα συναφή προγράμματα σε ό,τι αφορά στην ενίσχυση των επιχειρήσεων;		■ Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΟΑΕΔ
2. Πώς αξιολογείται ο τρόπος υλοποίησης του προγράμματος από τον ΟΑΕΔ;	■ Σε ποιο βαθμό παρουσιάστηκαν προβλήματα στην υλοποίηση του προγράμματος λόγω των περιορισμών που τίθενται στις δυνητικά ωφελούμενες επιχειρήσεις από τον Καν.1998/2006 περί ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis)		■ Έρευνα πεδίου
			■ Συνεντεύξεις
3. Ποιά είναι η αποτελεσματικότητα του προγράμματος με βάση τα στοιχεία της τρέχουσας υλοποίησης τους και ποιά η εκτίμηση της τελικής επίτευξης των στόχων τους;	■ Πώς αποτιμάται η αποτελεσματικότητα του προγράμματος σε ό,τι αφορά τους στόχους του για βελτίωση της χρήσης πόρων και της περιβαλλοντικής διαχείρισης και ενίσχυση της εξωστρέφειας των συμμετεχουσών επιχειρήσεων;	■ Αποτελεσματικότητα του προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων του.	■ Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΟΑΕΔ
	■ Πώς αποτιμάται η αποτελεσματικότητα του προγράμματος σε ό,τι αφορά τους στόχους του για στοχευμένη κατάρτιση των εργαζομένων που καταρτίστηκαν μέσω του προγράμματος;		■ Έρευνα πεδίου
4. Ποιά είναι η αποδοτικότητα των προγραμμάτων με βάση τα στοιχεία της τρέχουσας υλοποίησης τους	■ Πώς αποτιμάται η αποδοτικότητα του προγράμματος;	■ Αποδοτικότητα του προγράμματος λαμβάνοντας υπόψη το ύψος της επιχορήγησης για κάθε επιχείρηση	■ Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΟΑΕΔ
	■ Σε ποιο βαθμό εκτιμάται ότι το πρόγραμμα μπορεί να συμβάλει στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων;		■ Βιωσιμότητα των επιχειρήσεων
			■ Έρευνα πεδίου

4.3. Μεθοδολογική προσέγγιση της ποιοτικής έρευνας του έργου

Κατά τη διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας του παρόντος έργου διενεργήθηκε μια σειρά συναντήσεων με υπευθύνους του ΟΑΕΔ, καθώς και του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας με στόχο την συγκέντρωση πληροφοριών, απόψεων και προτάσεων αναφορικά με το σχεδιασμό και την υλοποίηση της υπό αξιολόγηση δράσης.

Με στόχο την καλύτερη συγκέντρωση και συγκριτική αποτίμηση των πορισμάτων της ποιοτικής έρευνας του έργου, κατά τη διενέργεια των προαναφερθεισών συνεντεύξεων χρησιμοποιήθηκε ένας Ημιδομημένος Οδηγός Συνέντευξης.

Οι κύριες θεματικές ενότητες του Ημιδομημένου Οδηγού Συνέντευξης που χρησιμοποιήθηκε για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας έχουν ως ακολούθως:

- Αξιολόγηση του προγράμματος Διαρθρωτικής προσαρμογής
- Αξιολόγηση της παρεχόμενης κατάρτισης
- Εκτίμηση του βαθμού συνδρομής της παρεχόμενης κατάρτισης στην επαγγελματική τους πορεία και ανέλιξη
- Εκτίμηση του βαθμού συνδρομής του προγράμματος στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων
- Πλεονεκτήματα/ Μειονεκτήματα/ Προτάσεις.

Το σύνολο του ερευνητικού υλικού που συγκεντρώθηκε κατά την παρούσα φάση αξιοποιήθηκε αφενός κατά την επεξεργασία των πορισμάτων της ποσοτικής έρευνας και αφετέρου κατά τη σύνθεση των τελικών πορισμάτων.

4.4. Μεθοδολογική προσέγγιση της ποσοτικής έρευνας του έργου (έρευνα με ερωτηματολόγιο σε δείγμα συμμετεχουσών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων που αποχώρησαν)

Τίτλος έρευνας	Αξιολόγηση της δράσης «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης- για επιχειρήσεις με προσωπικό 50+ »
Τύπος έρευνας	Απογραφική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίου (κλειστές και ανοιχτές ερωτήσεις, ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής), η οποία απευθύνθηκε: A. στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στη Δράση B. στις επιχειρήσεις που έχουν αποχωρήσει από τη Δράση
Τρόποι συλλογής ερωτηματολογίων	Τηλεφωνική έρευνα βάσει δομημένου ερωτηματολογίου
Μέγεθος δείγματος	Διεξήχθησαν συνολικά 136 ολοκληρωμένες συνεντεύξεις με επιχειρήσεις που συμμετέχουν στη Δράση (37,1% ποσοστό ολοκληρωμένων συνεντεύξεων) και 65 ολοκληρωμένες συνεντεύξεις με επιχειρήσεις που έχουν αποχωρήσει από τη Δράση (41,1% ποσοστό ολοκληρωμένων συνεντεύξεων).

Χρόνος διεξαγωγής	13 & 20/03/2014.
Εταιρεία Ερευνών	IPSOS-OPINION AE

4.4.1. Ορισμός του δείγματος

Ο Σύμβουλος, σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή, παρέδωσαν το συνολικό πληθυσμό των ως άνω επιχειρήσεων στην IPSOS-OPINION A.E. προκειμένου να διεξαχθεί η έρευνα πεδίου, εξασφαλίζοντας έτσι ίση πιθανότητα όλων των επιχειρήσεων να συμμετάσχουν στο δείγμα, που κυμάνθηκε στο 100%. Πιο αναλυτικά, οι πληθυσμοί ανά κατηγορία επιχείρησης, καθώς και τα σχετικά αρχικά δείγματα που προσεγγίστηκαν παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 3: Πληθυσμοί επιχειρήσεων & εξαγόμενο δείγμα

Κατηγορία επιχείρησης	Αρχικός Πληθυσμός (N=)	Δείγμα (N=)	% επί του αρχικού πληθυσμού
Ολοκλήρωσαν	392	392	100,0%
Εγκατέλειψαν	187	187	100,0%

Η δειγματοληψία που ακολουθήθηκε για την ολοκλήρωση των συνεντεύξεων ήταν απόλυτα τυχαία (βάσει της λίστας του δείγματος). Πριν την έναρξη της έρευνας πεδίου ορίστηκε να ολοκληρωθεί συγκεκριμένος αριθμός συνεντεύξεων ανά κατηγορία επιχείρησης, ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή διασπορά.

Πίνακας 4: Ελάχιστος αριθμός ολοκληρωμένων συνεντεύξεων (αναλυτικά)

Κατηγορία επιχείρησης	Αρχικός Πληθυσμός (N=)	Δείγμα (N=)	Ελάχιστος αριθμός ολοκληρωμένων συνεντεύξεων (N=)	Μέγιστο Στατιστικό σφάλμα (α=95%) ±%
Ολοκλήρωσαν	392	392	135	±8,4%
Εγκατέλειψαν	187	187	65	±12,2%

Τα αποτελέσματα για τις κατηγορίες επιχειρήσεων με μέγιστο στατιστικό σφάλμα άνω του ±10,0% παρουσιάζονται μόνο ενδεικτικά, για λόγους συνέπειας της ανάλυσης, χωρίς ωστόσο δυνατότητα εξαγωγής συμπερασμάτων (γι' αυτό και σημειώνονται παντού με αστερίσκο).

Σημαντικό στοιχείο της δειγματοληπτικής έρευνας είναι η βελτιστοποίηση της απόκρισης, με αποδεκτό όριο, όπως ορίζεται στις προδιαγραφές του ESS το 60% στις 3 επανακλήσεις. Στην απόκριση περιλαμβάνονται τα ακόλουθα είδη «επιτυχών επαφών»:

- Ολοκληρωμένες Συνεντεύξεις
- Ορισμένο ραντεβού για συνέντευξη
- Από την άλλη, η μη απόκριση περιλαμβάνει τα εξής είδη «ανεπιτυχών επαφών»:
- Απουσία ή δεν απαντάει το τηλέφωνο (τόσο αρχική, όσο και στις επανακλήσεις)
- Ένδειξη ότι το τηλέφωνο είναι κατειλημμένο

- Αρνήσεις από τους ίδιους τους ερωτώμενους
- Αρνήσεις μέσω αντιπροσώπου
- Ενδεχόμενη διακοπή συνέντευξης και άρνηση στην επανάληψη.

Όπως είναι φυσικό, στον υπολογισμό του % απόκρισης ή μη σε μια τηλεφωνική έρευνα δεν λαμβάνονται υπόψη οι λάθος αριθμοί, οι αριθμοί με φραγή εισερχομένων ή οι αριθμοί που αντιστοιχούν σε fax/ modem.

Με βάση το παραπάνω σκεπτικό ορίστηκε ελάχιστο ποσοστό απόκρισης 60% και ελάχιστο ποσοστό ολοκληρωμένων συνεντεύξεων 30%. Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται το αποτέλεσμα των τελικών επαφών μαζί με το % απόκρισης:

Πίνακας 5: % απόκρισης των Επιχειρήσεων που Ολοκλήρωσαν

Αποτέλεσμα τελικής επαφής	ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΠΑΦΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ	% απόκρισης	% ολοκληρωμένων συν/ξεων
Λάθος Αριθμός	12	-		
Fax/ modem	-	-		
Μιλάει (Busy Number)	12	12 (3,3%)	Μη Απόκριση 29,4%	
Τηλεφωνητής	-	- (0,0%)		
Δεν απαντάει (No answer)	74	74 (20,2%)		
Άρνηση	8	8 (2,2%)		
Κόπηκε το ερωτηματολόγιο στη μέση	14	14 (3,8%)		
Ορισμένο ραντεβού για συμπλήρωση	123	123 (33,5%)	Απόκριση 70,6%	37,1%
Ολοκληρωμένες συνεντεύξεις	136	136 (37,1%)		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΦΩΝ (χ)	379	367		
ΑΡΧΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	392			
Κλήσεις που έγιναν (ψ)	2.020			
Μ.Ο. κλήσεων (=ψ/χ)	5,32			

Πίνακας 6: % απόκρισης των Επιχειρήσεων που Εγκατέλειψαν

Αποτέλεσμα τελικής επαφής	ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΠΑΦΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ	% απόκρισης	% ολοκληρωμένων συν/ξεων
Λάθος Αριθμός	29	-		
Fax/ modem	-	-		
Μιλάει (Busy Number)	4	4 (2,5%)	Μη Απόκριση 25,9%	
Τηλεφωνητής	-	- (0,0%)		
Δεν απαντάει (No answer)	7	7 (4,4%)		
Άρνηση	7	7 (4,4%)		
Κόπηκε το ερωτηματολόγιο στη μέση	23	23 (14,6%)		
Ορισμένο ραντεβού για συμπλήρωση	52	52 (32,9%)	Απόκριση 74,1%	41,1%
Ολοκληρωμένες συνεντεύξεις	65	65 (41,1%)		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΦΩΝ (χ)	187	158		
ΑΡΧΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	187			
Κλήσεις που έγιναν (ψ)	958			

Αποτέλεσμα τελικής επαφής	ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΠΑΦΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ	% απόκρισης	% ολοκληρωμένων συν/ξεων
Μ.Ο. κλήσεων (=ψ/χ)	5,12			

Συνολικά, ανά κατηγορία επιχείρησης το % ολοκληρωμένων συνεντεύξεων:

Πίνακας 7: % ολοκληρωμένων συνεντεύξεων των Επιχειρήσεων που Ολοκλήρωσαν (αναλυτικά)

Έδρα	Αρχικός Πληθυσμός (N=)	Δείγμα (N=)	Τελικός αριθμός ολοκληρωμένων συνεντεύξεων (N=)	% επί του δείγματος
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	16	16	9	56,3%
Κεντρική Μακεδονία	77	77	25	32,5%
Δυτική Μακεδονία	9	9	5	55,6%
Ήπειρος	11	11	2	18,2%
Θεσσαλία	26	26	15	57,7%
Ιόνια Νησιά	0	0	0	μ/δ
Δυτική Ελλάδα	28	28	8	28,6%
Στερεά Ελλάδα	3	3	1	33,3%
Αττική	192	192	56	29,2%
Πελοπόννησος	13	13	6	46,2%
Νησιά Βορείου Αιγαίου	2	2	2	100,0%
Νησιά Νοτίου Αιγαίου	2	2	1	50,0%
Κρήτη	13	13	6	46,2%
ΣΥΝΟΛΟ	392	392	136	

Όπως είναι φυσικό, για την εξαγωγή ενός αντιπροσωπευτικού συνόλου, τα αποτελέσματα σταθμίστηκαν σύμφωνα με την πραγματική αναλογία τους (όπως και στον πραγματικό πληθυσμό) σε σχέση με την έδρα της επιχείρησης (για τη διόρθωση μικρών αποκλίσεων).

Πίνακας 8: % ολοκληρωμένων συνεντεύξεων των Επιχειρήσεων που Εγκατέλειψαν (αναλυτικά)

Έδρα	Αρχικός Πληθυσμός (N=)	Δείγμα (N=)	Τελικός αριθμός ολοκληρωμένων συνεντεύξεων (N=)	% επί του δείγματος
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	6	6	2	33,3
Κεντρική Μακεδονία	20	20	8	40,0
Δυτική Μακεδονία	10	10	3	30,0
Ήπειρος	8	8	2	25,0
Θεσσαλία	13	13	5	38,5
Ιόνια Νησιά	0	0	0	μ/δ
Δυτική Ελλάδα	0	0	0	μ/δ
Στερεά Ελλάδα	7	7	2	28,6
Αττική	90	90	30	33,3
Πελοπόννησος	12	12	4	33,3
Νησιά Βορείου Αιγαίου	5	5	1	20,0
Νησιά Νοτίου Αιγαίου	6	6	2	33,3

Έδρα	Αρχικός Πληθυσμός (N=)	Δείγμα (N=)	Τελικός αριθμός ολοκληρωμένων συνεντεύξεων (N=)	% επί του δείγματος
Κρήτη	10	10	6	60,0
ΣΥΝΟΛΟ	187	187	65	

4.4.2. Οργάνωση της έρευνας πεδίου

Η έρευνα πεδίου βασίστηκε σε ερωτηματολόγια τα οποία είχαν ήδη εγκριθεί από την Αναθέτουσα Αρχή και παρασχέθηκαν στην IPSOS – OPINION A.E.. Τα ερωτηματολόγια είχαν ως επί το πλείστον κλειστές ερωτήσεις, ενώ η μέση διάρκεια της συνέντευξης κυμάνθηκε στα 13 λεπτά της ώρας για τις επιχειρήσεις που Ολοκλήρωσαν και στα 8 λεπτά της ώρας για τις επιχειρήσεις που Εγκατέλειψαν.

Τα εν λόγω ερωτηματολόγια σχεδιάστηκαν ηλεκτρονικά στο αντίστοιχο λογισμικό της τηλεφωνικής έρευνας (πακέτο Converso), ελέγχθηκαν για το σωστό προγραμματισμό τους (σε αντιπαράβολή με τα πρωτότυπα ερωτηματολόγια) ενώ στη συνέχεια συνδέθηκαν με τις αντίστοιχες λίστες επαφών. Σε όλες τις επαφές ήταν φανερός ο αριθμός του τηλεφώνου προς κλήση (η κλήση γίνεται αυτόματα από το ειδικό λογισμικό της τηλεφωνικής έρευνας αφού δοθεί εντολή από τον ερευνητή, ο οποίος δεν έχει δικαίωμα πληκτρολόγησης του αντίστοιχου τηλεφωνικού αριθμού), ενώ εμφανιζόταν επιπλέον το ονοματεπώνυμο του υπευθύνου της επιχείρησης που είχε δηλωθεί στη λίστα ώστε να γίνει αναζήτηση από τον ερευνητή (όλα τα υπόλοιπα στοιχεία της λίστας κωδικοποιήθηκαν ως κρυφές μεταβλητές στο λογισμικό για λόγους περαιτέρω ανάλυσης εφόσον χρειαζόταν).

Πριν την έναρξη της έρευνας πεδίου, το ερωτηματολόγιο ελέγχθηκαν με ερωτώμενους που υποδύονταν τον ερωτώμενο κάθε κατηγορίας επιχείρησης, ώστε να διαπιστωθεί ότι οι διατυπώσεις είναι κατανοητές, η ροή ομαλή και η ορθή συμπλήρωση του συνόλου του ερωτηματολογίου ανεμπόδιστη. Κατά τη συγκεκριμένη φάση δεν προέκυψαν προβλήματα.

4.4.3. Επιλογή κι εκπαίδευση των συνεντευκτών/ εποπτών

Η επιλογή και εκπαίδευση των συνεντευκτών/ εποπτών αποτελούν πολύ σημαντικά κομμάτια της ορθής εκτέλεσης του Έργου. Για την συγκεκριμένη έρευνα, συνολικά απασχολήθηκαν 18 συνεντευκτές τηλεφωνικής έρευνας και 3 επόπτες.

Πριν την έναρξη της έρευνας πεδίου το σύνολο των συνεντευκτών/ εποπτών που απασχολήθηκε στο Έργο παρακολούθησε με αυτοπρόσωπη παρουσία, εκπαιδευτικό σεμινάριο δύο (2) ωρών, ειδικά σχεδιασμένο για τη συγκεκριμένη έρευνα και στο οποίο συμμετείχε η Ομάδα Έργου της IPSOS – OPINION A.E.. Το σεμινάριο περιλάμβανε:

- Πλήρη ενημέρωση σε σχέση με την σημαντικότητα του συγκεκριμένου έργου
- Επισήμανση των ιδιαιτεροτήτων της παρούσας έρευνας καθώς και του συγκεκριμένου κοινού με σαφείς οδηγίες προσέγγισης και συμπεριφοράς,

ώστε να καταστεί πιο ενδιαφέρουσα η διαδικασία για αυτούς και να αυξηθεί το ποσοστό απόκρισης

- Λεπτομερή παρουσίαση των ερωτηματολογίων σε ηλεκτρονική μορφή, ώστε να εντοπιστούν πιθανά ασαφή σημεία και να διασφαλιστεί η ορθή κατανόηση της δομής και του περιεχομένου από το σύνολο των συνεντευκτών
- Εκπαίδευση ως προς την τήρηση του χρόνου της συνέντευξης ούτως ώστε η διάρκειά της να μην ξεπερνά το προγραμματισμένο διάστημα και να ελαχιστοποιηθεί η «κόπωση» από την πλευρά του ερωτώμενου
- Παιχνίδι ρόλων, με το σύνολο των συνεντευκτών κι εποπτών να υιοθετούν είτε τον ρόλο του συνεντευκτή είτε του ερωτώμενου, ώστε και να εξοικειωθούν με το υλικό, αλλά και να επισημανθούν σημεία που χρήζουν εκτενέστερης εκπαίδευσης/ αποσαφήνισης
- Επιπλέον, εκπαίδευση προς τους Επόπτες για τον έλεγχο της ορθής συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου

Οι επόπτες παρακολούθησαν σε πραγματικό χρόνο το 35% των συνεντεύξεων που υλοποιήθηκαν, μέσω ειδικού συστήματος συν-ακρόασης (με νεκρό μικρόφωνο ώστε να μη παρεισέρχεται εξωτερικός ήχος στη συνέντευξη), ενώ όπως πάντα είχαν τη δυνατότητα να παρέμβουν στο ερωτηματολόγιο υπό συμπλήρωση μέσω ειδικού συστήματος remote-access στην οθόνη του ερευνητή σε περίπτωση που δεν γινόταν η σωστή καταγραφή των όσων έλεγε ο ερωτώμενος.

Οι Επόπτες ανέφεραν άμεσα στην ομάδα έργου της IPSOS – OPINION A.E., όποιες αποκλίσεις από τις προδιαγραφές της έρευνας παρατηρούσαν.

4.4.4. Επεξεργασία κι ανάλυση των δεδομένων (data production)

Μετά το στάδιο του ποιοτικού ελέγχου από τους εσωτερικούς επόπτες, τα συμπληρωμένα και ελεγμένα ερωτηματολόγια προωθήθηκαν στο τμήμα κωδικοποιητών (coding) για κωδικοποίηση. Αρχικά, έγινε ομαδοποίηση των ανοιχτών ή ημι-ανοιχτών ερωτήσεων από το αντίστοιχο τμήμα, δόθηκε στην Ομάδα Έργου για τη σύνταξη του σχετικού κωδικολογίου (codeframe, στις απαντήσεις που ομοιάζουν εννοιολογικά δίνεται ο ίδιος ηλεκτρονικός κωδικός) και στη συνέχεια κωδικοποιήθηκαν οι απαντήσεις βάσει του κωδικολογίου που συντάχθηκε.

Με την ολοκλήρωση των παραπάνω, το data file (αρχείο δεδομένων) παραδόθηκε στο τμήμα Στατιστικής Ανάλυσης & Επεξεργασίας της IPSOS – OPINION A.E. όπου έμπειροι στατιστικοί αναλυτές ανέλαβαν τη μετατροπή των δεδομένων σε σταυροειδή πινακοποίηση (για κάθε ερώτηση δημιουργείται πίνακας με τις απαντήσεις της ερώτησης και τη διασταύρωσή της με τις υπο-ομάδες που έχουν οριστεί) και στη συνέχεια εξαγωγή τους σε μορφή .xls. Οι πίνακες παράχθηκαν βάσει οδηγιών που σύνταξε η Ομάδα Έργου και στη συνέχεια ελέγχθηκαν λογικά σε επίπεδο 100% και «καθαρίστηκαν» σε όποια σημεία παρουσιάστηκαν προβλήματα (λάθος λεκτικά κλπ). Οι σχετικοί πίνακες περιέχουν τόσο τη συχνότητα των ατόμων που έδωσαν κάθε απάντηση, όσο και το % των απαντήσεων αυτών επί των διαφόρων υπο-ομάδων. Επίσης, μεταξύ των απαντήσεων των διαφόρων υπο-ομάδων σημειώνονται στατιστικά σημαντικές διαφορές βάσει παραμετρικών ελέγχων υποθέσεων T-test για επίπεδο 95% & 99%.

Χρόνος υλοποίησης

Η έρευνα πεδίου ολοκληρώθηκε μεταξύ 13 & 20/03/2014.

4.5. Σύνοψη ευρημάτων της έρευνας στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στη δράση

4.5.1. Παρουσίαση διαγραμμάτων

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α: ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ & ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ερώτηση 1: Ποιο είναι το αντικείμενο της κύριας ή/ και δευτερεύουσας οικονομικής δραστηριότητας της επιχείρησης; Παρακαλώ περιγράψτε συνοπτικά.

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

	%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	33
Κατασκευή κτιρίων και τεχνικών έργων πολιτικού μηχανικού	5
Εκτυπωτικές δραστηριότητες μ.α.κ.	3
Παραγωγή χρωμάτων, βερνικιών & παρόμοιων επιχρισμάτων, μελανών τυπογραφίας	2
Κατασκευή οπτικών οργάνων και φωτογραφικού εξοπλισμού	2
Παραγωγή φρυγανιών και μπισκότων, παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής	1
Λοιπά Κατασκευαστικού τομέα < 0.9%	20
ΕΜΠΟΡΙΟ	18
Εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων	4
Μεγάλα καταστήματα γενικών πωλήσεων, με τρόφιμα, ποτά ή καπνός	3
Λιανικό εμπόριο ενδυμάτων	2
Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν σε τρόφιμα, ποτά & καπνό	2
Συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων	2
Χονδρικό εμπόριο αρωμάτων και καλλυντικών	2
Λοιπά Εμπορίου < 0.9%	3
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	31
Δραστηριότητες καθαρισμού κτιρίων, μέσω μεταφοράς και άλλων χώρων	4
Εκπαίδευση για ενήλικους και λοιπή εκπαίδευση μ.α.κ.	3
Νοσοκομειακές δραστηριότητες	3
Δραστηριότητες ιδιωτικού αστυνομικού και παροχής υπηρεσιών ασφάλειας	3
Ξενοδοχεία και μοτέλ με εστιατόριο	2
Εστιατόρια	2
Παροχή συμβουλών για το υλικό εξοπλισμό πληροφορικής (hardware)	2
Εξέυρεση και προμήθεια προσωπικού	2
Δραστηριότητες κέντρων κλήσεων	2
Άλλες προγραμματισμένες χερσαίες μεταφορές επιβατών	1
Τηλεπικοινωνίες	1
Λοιπά Υπηρεσιών < 0.9%	6
9998 Απροσδιόριστο	18

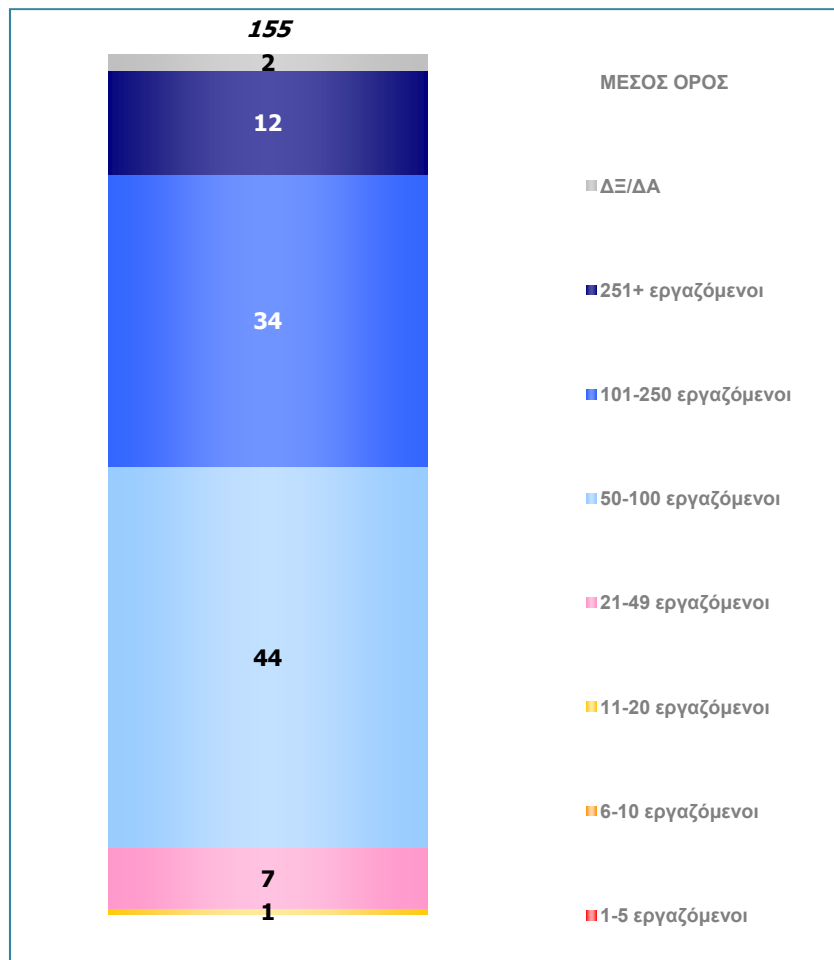
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στον πίνακα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 33% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν έχουν ως κύριο αντικείμενο δραστηριότητας τον κατασκευαστικό τομέα).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 1 στις 3 επιχειρήσεις έχει ως κύριο αντικείμενο δραστηριότητας τον κατασκευαστικό τομέα και 1 στις 3 την παροχή υπηρεσιών. Αντίθετα μόνο 1 στις 5 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα δραστηριοποιείται στον κλάδο του εμπορίου.

Ερώτηση 2: Συνολικά, πόσα άτομα απασχολούνται στην επιχείρηση με οποιαδήποτε μορφή εργασίας;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

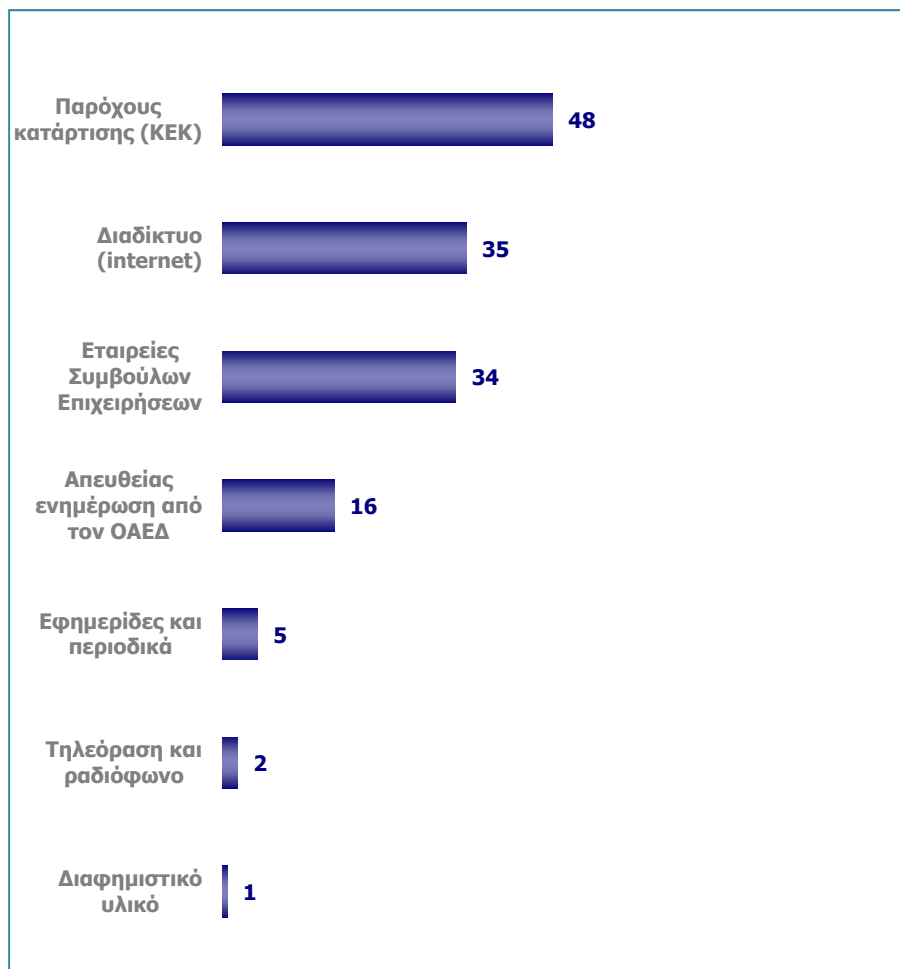
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 34% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απασχολούν 101-250 υπαλλήλους). Ο μέσος όρος έχει υπολογιστεί ως το άθροισμα των εργαζομένων που ανέφεραν οι επιχειρήσεις στις απαντήσεις προς το πλήθος των επιχειρήσεων.

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 1 στις 2 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα απασχολούν από 50 έως 100 άτομα.
2. Περίπου 9 στις 10 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα απασχολούν από 50 έως 250 άτομα.
3. Ένας πολύ μικρός αριθμός επιχειρήσεων (8 στις 100) που συμμετείχε στο πρόγραμμα φαίνεται ότι δεν κατάφερε να συγκρατήσει τον αριθμό προσωπικού που είχε κατά τη φάση συμμετοχής του στο πρόγραμμα.

Ερώτηση 3: Με ποιον ή ποιους τρόπους ενημερωθήκατε για το Πρόγραμμα;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

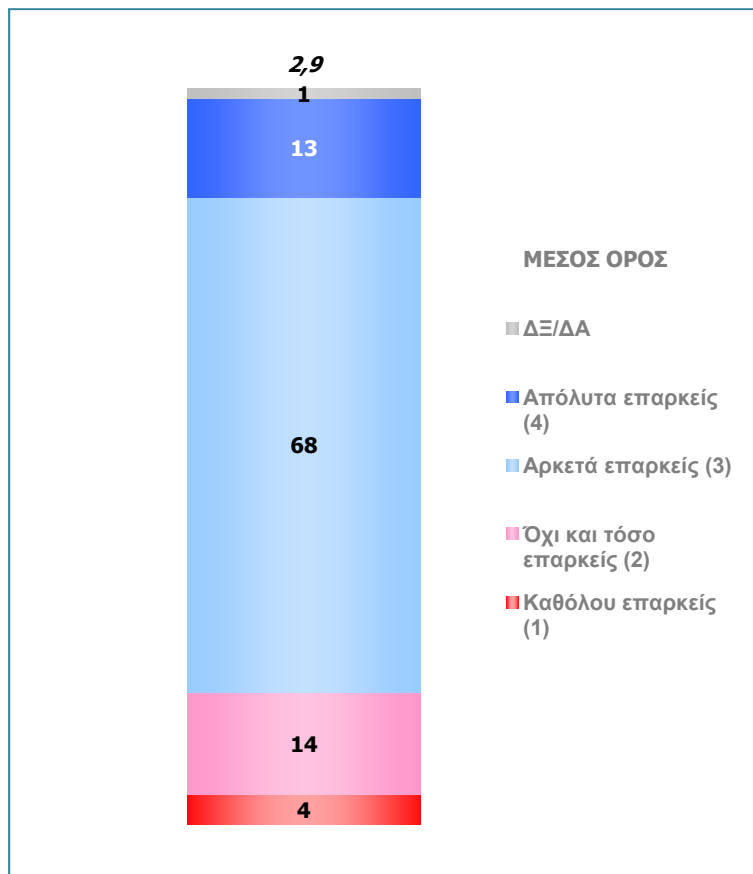
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**)

Βασικά ευρήματα

1. Πολλές επιχειρήσεις ενημερώθηκαν από πηγές οι οποίες είχαν κίνητρο να ενημερωθούν οι επιχειρήσεις (ΚΕΚ και Εταιρείες Συμβούλων).

Ερώτηση 4: Πώς αξιολογείτε την ενημέρωση και τις ενέργειες δημοσιοποίησης του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

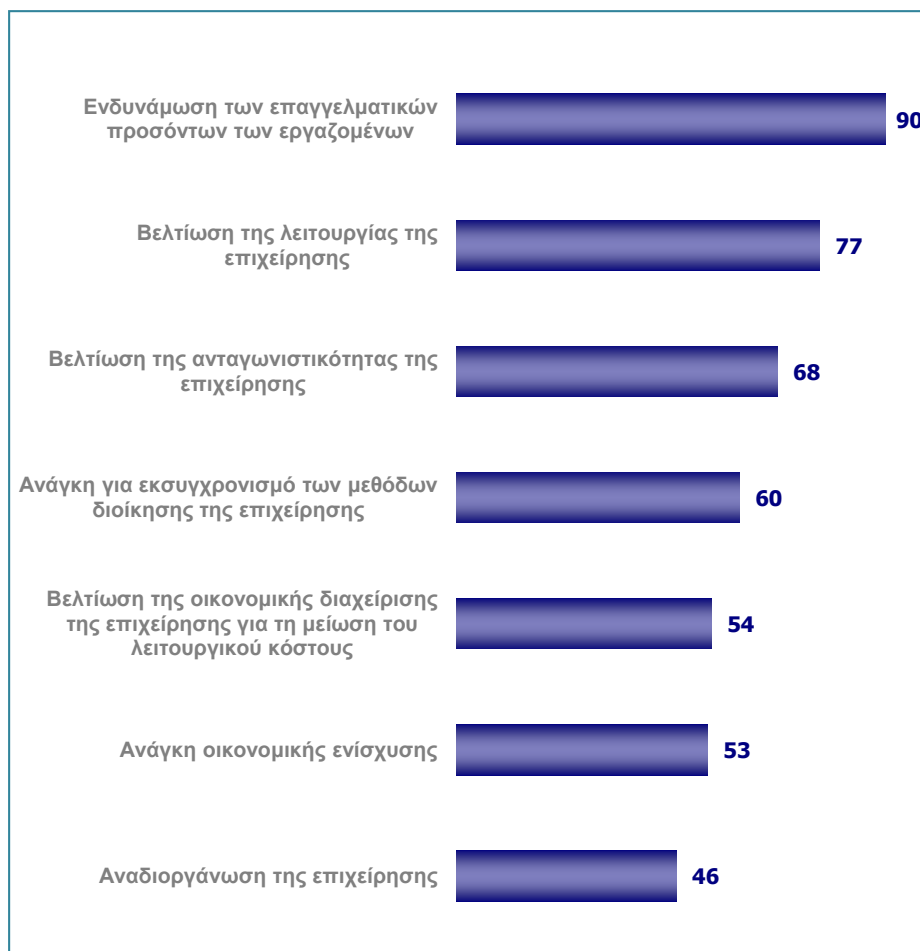
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 68% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν αξιολογεί τις ενέργειες δημοσιοποίησης ως αρκετά επαρκείς). Ο μέσος όρος έχει υπολογιστεί ως το άθροισμα της κλίμακας που έδωσε κάθε επιχείρηση προς το πλήθος των επιχειρήσεων.

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 7 στις 10 επιχειρήσεις που ερωτήθηκαν αξιολόγησαν τις ενέργειες δημοσιοποίησης με θετικό τρόπο.

Ερώτηση 5: Για ποιους από τους παρακάτω λόγους που θα σας διαβάσω αποφασίσατε να ενταχθείτε στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

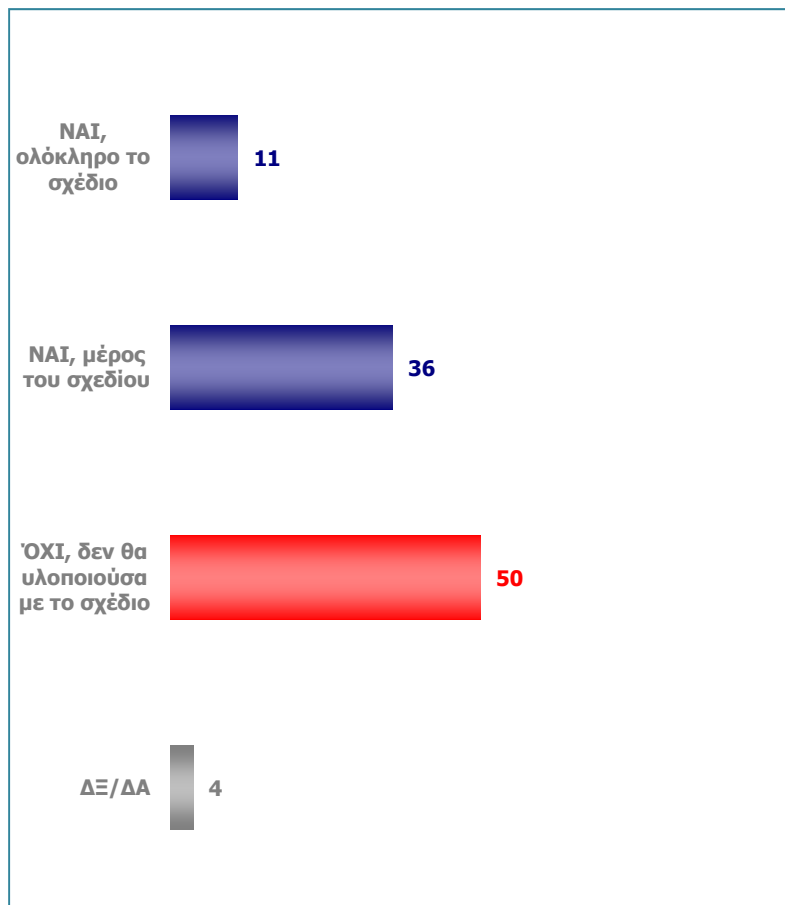
Βασικά ευρήματα

1. Οι οικονομικοί λόγοι φαίνεται να είναι για τις επιχειρήσεις οι λιγότερο σημαντικοί ως κίνητρο να συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Αντίθετα, εστιάζουν σε λόγους καλύτερης λειτουργίας τους.

Ερώτηση 6: Στην περίπτωση που η επιχείρησή σας δεν είχε υπαχθεί στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής, θα υλοποιούσατε το ίδιο σχέδιο ή μέρος του σχεδίου με άλλον τρόπο χρηματοδότησης (π.χ. ίδιοι πόροι, δάνειο κτλ);

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

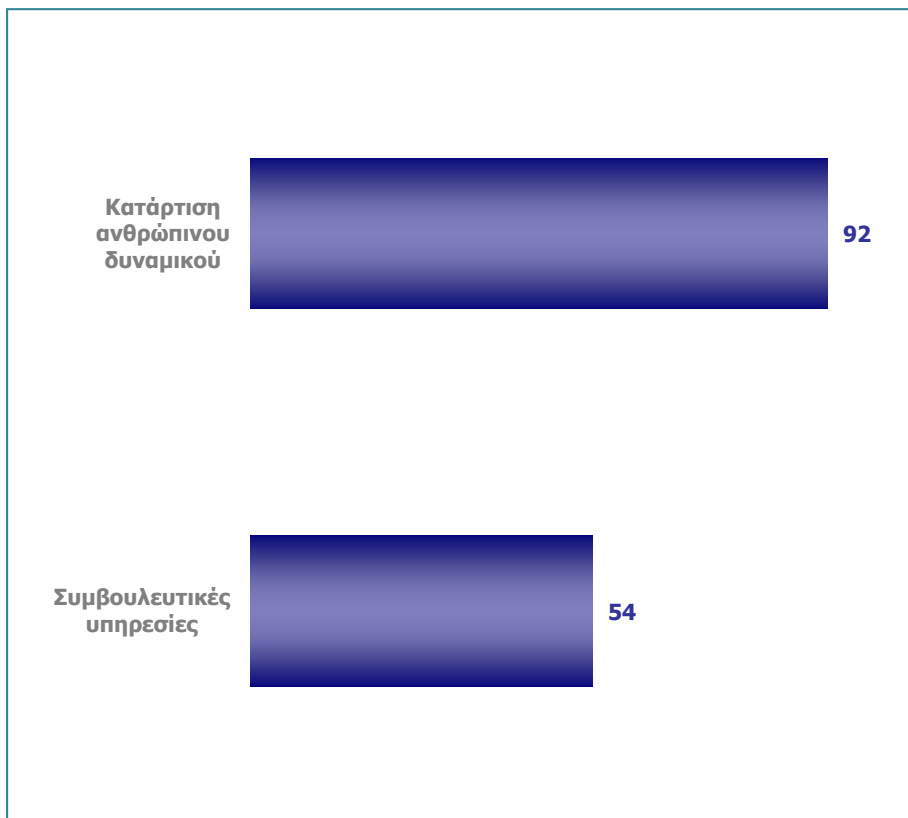
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 50% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν δεν θα υλοποιούσε το σχέδιο με ίδιους πόρους).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 1 στις 2 επιχειρήσεις δηλώνει ότι θα υλοποιούσε το σχέδιο ή μέρος του σχεδίου ακόμα και αν δεν είχε υπαχθεί στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής

Ερώτηση 7: Ποιες από τις ακόλουθες παρεμβάσεις που θα σας διαβάσω θα υλοποιούσατε με άλλον τρόπο χρηματοδότησης;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

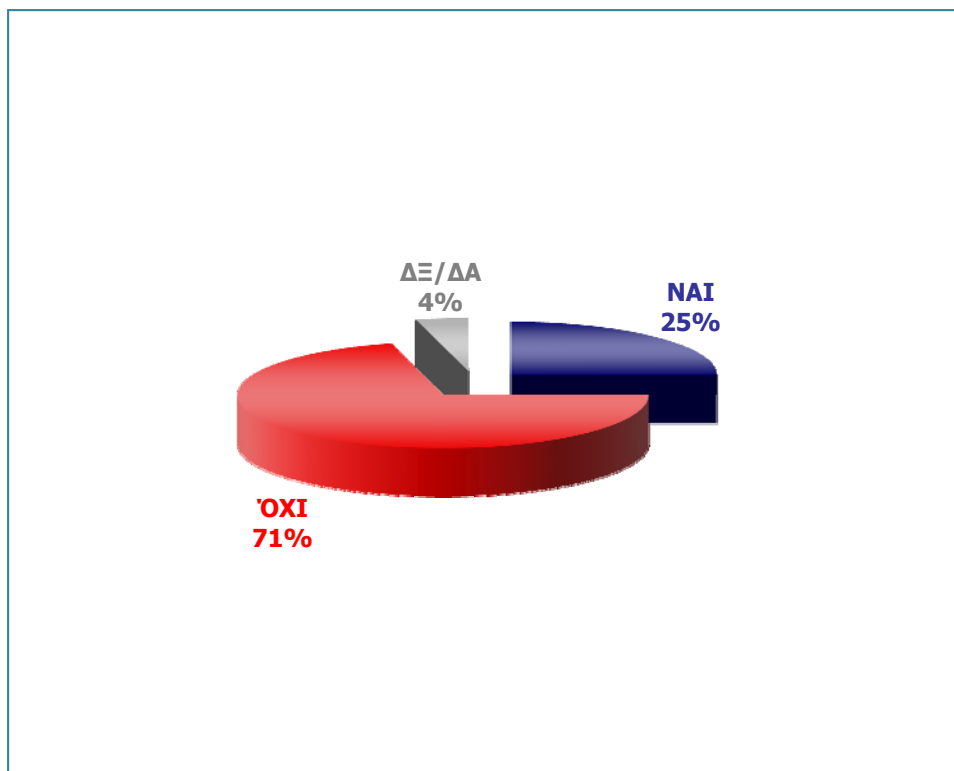
Βασικά ευρήματα

1. Οι επιχειρήσεις δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού τους.

Ερώτηση 8: Είχατε συμμετάσχει στην υλοποίηση άλλων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης κατά την τριετία 2011-2013;

Ερώτηση 9: Κατά πόσο η συμμετοχή σας σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα στάθηκε εμπόδιο στην ενεργό σας συμμετοχή στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ένεκα συμπλήρωσης του μέγιστου επιτρεπτού ορίου κρατικής ενίσχυσης;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Βασικά ευρήματα ερώτησης 8

1. Μόνο 1 στις 4 επιχειρήσεις είχε εμπειρία υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης κατά την τελευταία τριετία.

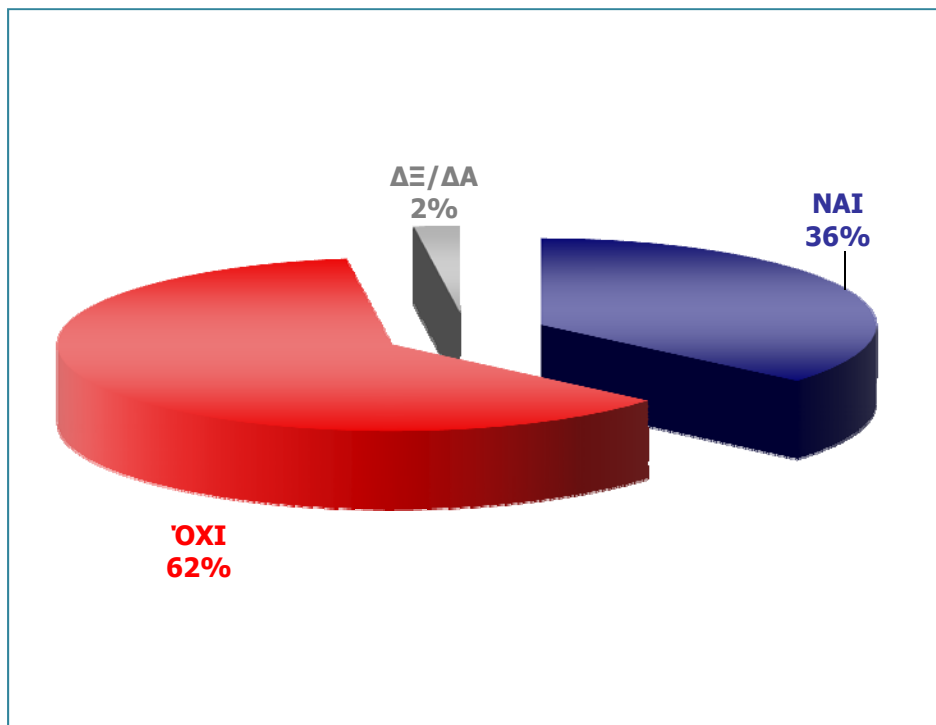
Βασικά ευρήματα ερώτησης 9

Από τις 33 επιχειρήσεις που συμμετείχαν και σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης:

- το 68% δηλώνει ότι η συμμετοχή δεν στάθηκε εμπόδιο (σε κανένα βαθμό) σε σχέση με την υπαγωγή στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής,
- το 13% δηλώνει μικρό βαθμό δυσκολίας,
- το 19% δηλώνει ότι η συμμετοχή στάθηκε σε μεγάλο βαθμό εμπόδιο.

Ερώτηση 10: Είχατε υλοποιήσει άλλα προγράμματα κατάρτισης (μη επιδοτούμενα, με ίδιους πόρους) κατά την τριετία 2011-2013;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

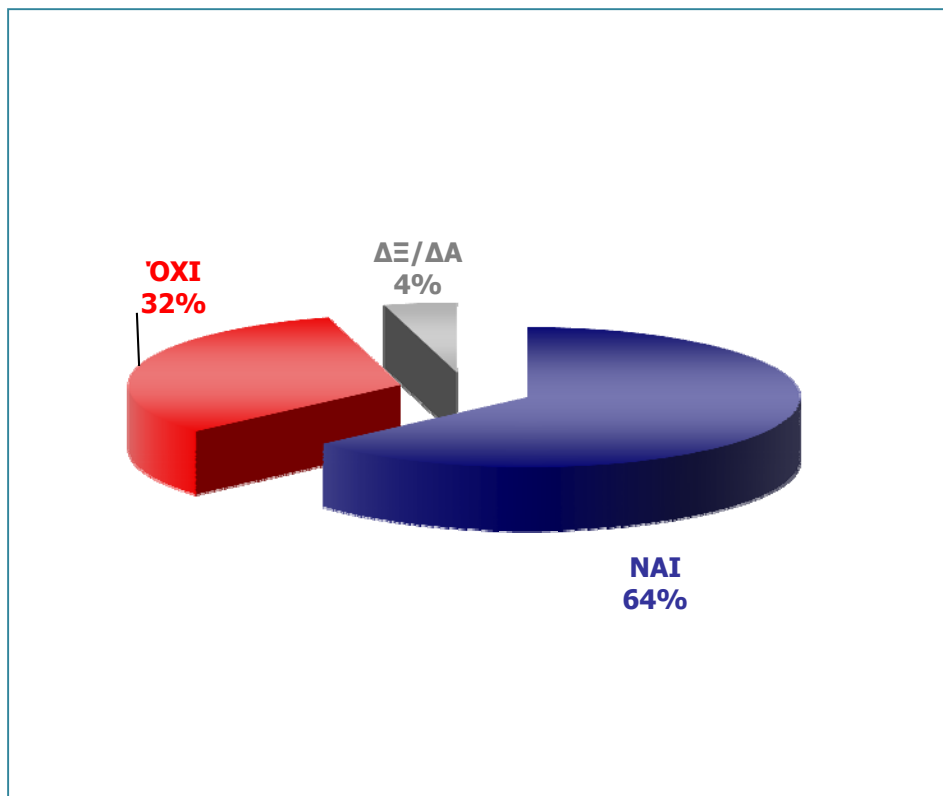

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 1 στις 3 επιχειρήσεις είχε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης με ίδιους πόρους κατά την τελευταία τριετία.

Ερώτηση 11: Είχατε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης κατά την τριετία 2011-2013 αξιοποιώντας τον Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ);

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 2 στις 3 επιχειρήσεις είχε εμπειρία υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης στο πλαίσιο του ΛΑΕΚ.

Ερώτηση 12: Τι προβλήματα και δυσκολίες τυχόν αντιμετωπίσατε κατά τη διαδικασία υπαγωγής/ αίτησης της επιχείρησης στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**) με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που απάντησαν «Δεν αντιμετωπίσαμε κανένα πρόβλημα ή δυσκολία». Διευκρινίζεται επίσης ότι με τον όρο «ίδια συμμετοχή, εννοείται η εγγυητική που έπρεπε να καταβληθεί από τις συμμετέχουσες στο πρόγραμμα επιχειρήσεις.

Βασικά ευρήματα

1. Δύο στις τρεις επιχειρήσεις δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν προβλήματα ενώ από αυτές που αντιμετώπισαν προβλήματα τα περισσότερα εστιάζονται σε καθυστερήσεις από πλευράς του ΕΦΔ.

Ερώτηση 13: Πώς ακριβώς αντιμετωπίστηκαν τα προβλήματα ή οι δυσκολίες αυτές;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ανέφεραν προβλήματα (N=35)

ΒΑΣΗ: Όσες επιχειρήσεις ανέφεραν προβλήματα (n=35)	%
Εσωτερικές διαδικασίες	45
Αφιερώσαμε περισσότερο χρόνο & κόπο εσωτερικά	26
Πήραμε επανειλημμένα τηλέφωνα	14
Στείλαμε επανειλημμένα επιστολές	6
Εκδόθηκαν τα δικαιολογητικά εκ νέου	3
Εξωτερική βοήθεια	24
Μας βοήθησαν τα ΚΕΚ στην επίλυση	12
Συνάψαμε δανειακή σύμβαση για την ολοκλήρωση του σχεδίου	8
Για την εξοικονόμηση χρημάτων επεκτάθηκε η πιστωτική πολιτική της εταιρίας	4
Δεν κάναμε κάτι, ακολουθήθηκε η διαδικασία απλά πήρε πολύ χρόνο	4
Τα προβλήματα δεν αντιμετωπίστηκαν ποτέ	27

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στον πίνακα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων εντός μιας κύριας κατηγορίας απάντησης μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

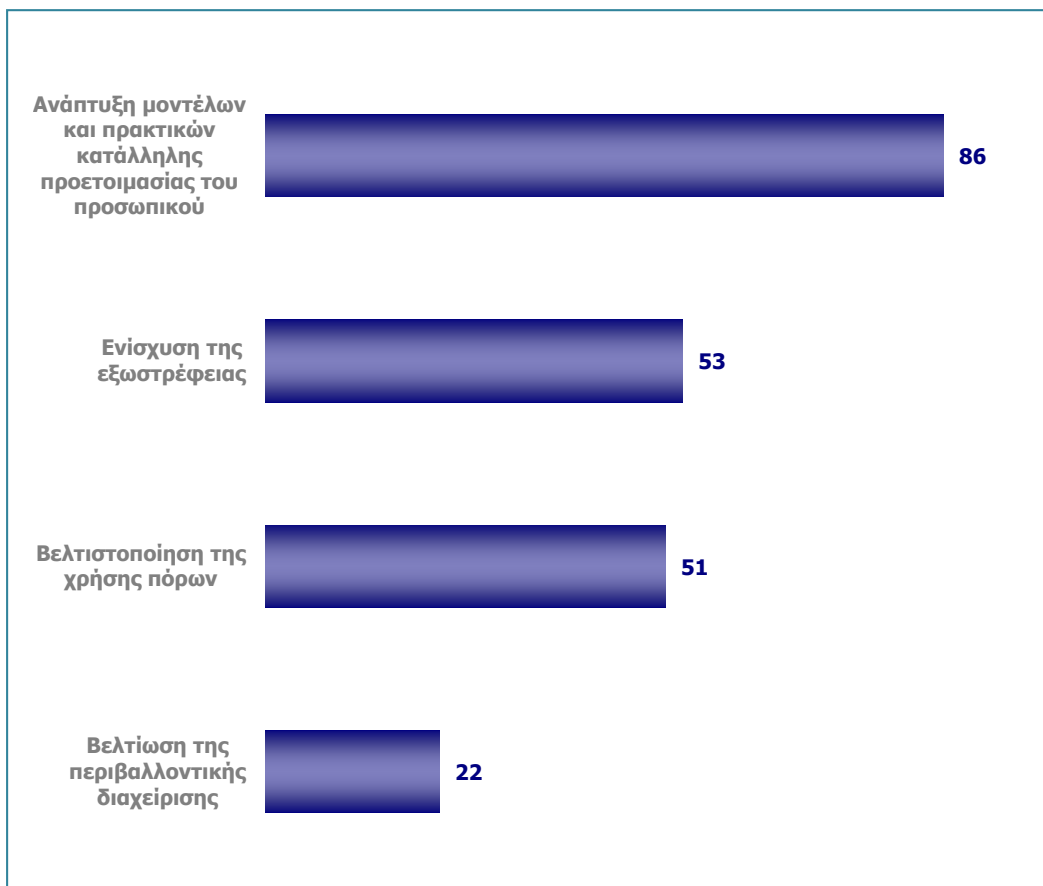
Βασικά ευρήματα

1. Μία στις δύο επιχειρήσεις αντιμετώπισαν τα προβλήματα εσωτερικά, ενώ μια στις τέσσερις επιχειρήσεις δηλώνει ότι τα προβλήματα δεν αντιμετωπίστηκαν ποτέ.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Ερώτηση 14: Ποιοι από τους παρακάτω ήταν οι τομείς παρέμβασης του Ολοκληρωμένου Σχεδίου σας;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

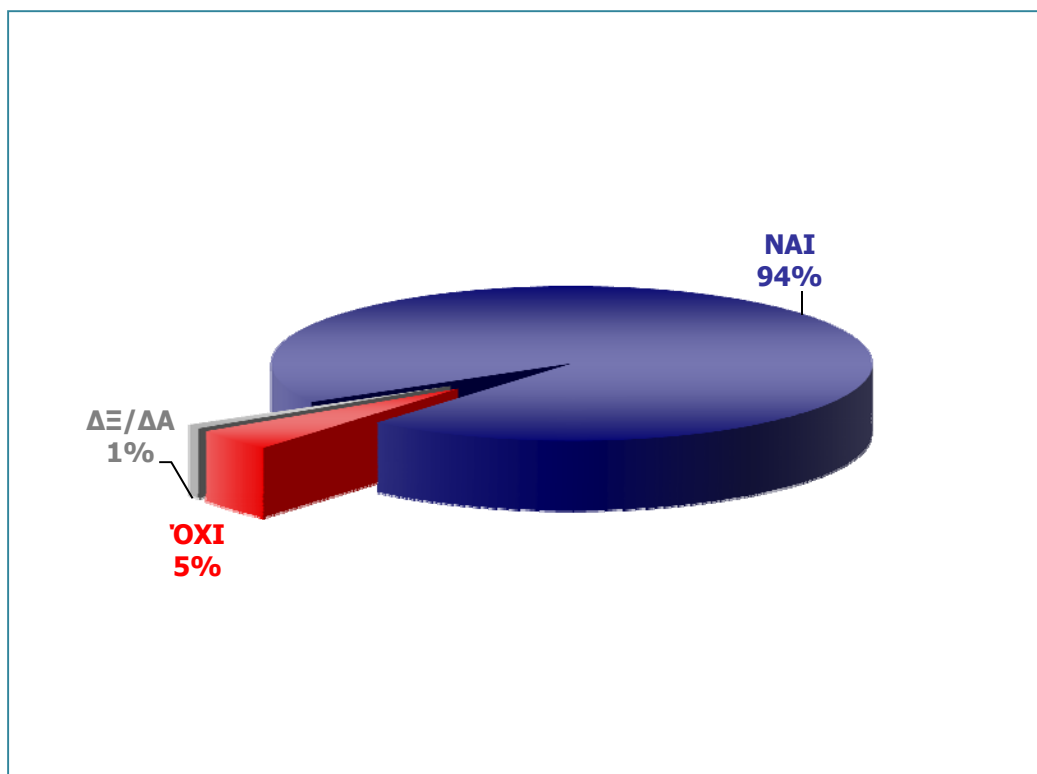
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

Βασικά ευρήματα

1. Σε συνδυασμό και με τα ευρήματα από την ερώτηση 7 προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις θέλουν να επενδύσουν στο ανθρώπινο δυναμικό τους.

Ερώτηση 15: Συνεργαστήκατε με κάποιον Σύμβουλο ή Εταιρεία Συμβούλων για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Βασικά ευρήματα

1. Σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις χρειάστηκαν εξωτερική υποστήριξη για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του προγράμματος.

Ερώτηση 15α: Τι ακριβώς υπηρεσίες σας παρείχε ο Σύμβουλος;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που συνεργάστηκαν με Σύμβουλο (n=128)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

Βασικά ευρήματα

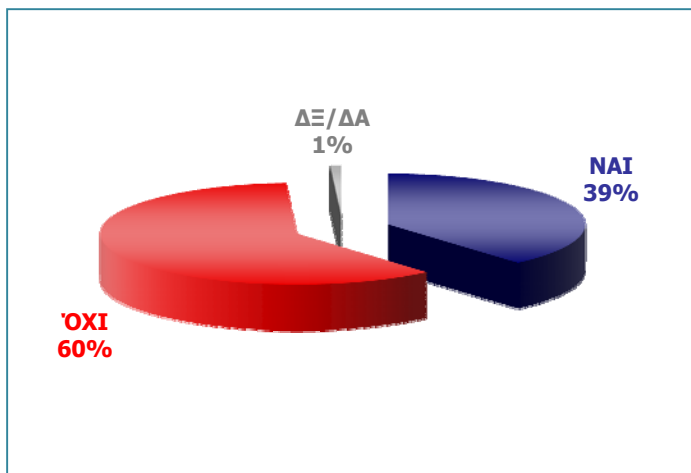
1. Σε συνδυασμό και με τα ευρήματα από την ερώτηση 5 προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις έχουν ανάγκες υποστήριξης σε θέματα γενικότερης στρατηγικής και επιχειρησιακής τους λειτουργίας.

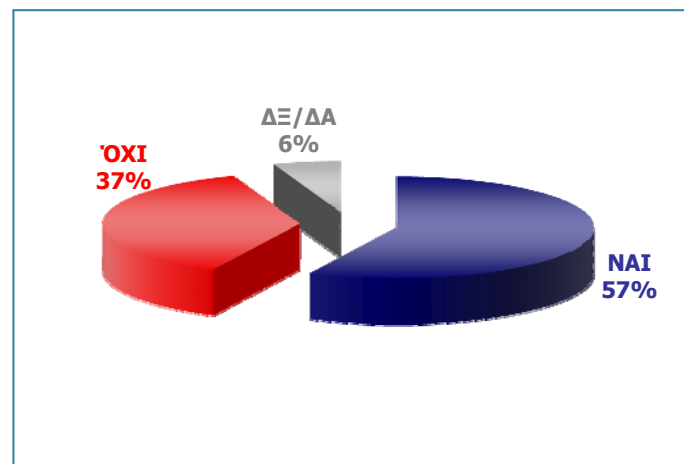
Ερώτηση 15β: Με βάση την εμπειρία που αποκομίζατε από τη συνεργασία σας με τον Σύμβουλο, τι από τα παρακάτω που θα σας διαβάσω συμπεραίνετε εκ των υστέρων;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που συνεργάστηκαν με Σύμβουλο (n=128)

Η επιχείρησή σας θα μπορούσε από μόνη της να παράσχει αυτές τις υπηρεσίες εσωτερικά, χωρίς την υποστήριξη του Συμβούλου;

Η επιχείρησή σας θα μπορεί στο μέλλον να ανταποκριθεί σε ανάλογες απαιτήσεις χωρίς την υποστήριξη Συμβούλου;

Βασικά ευρήματα

1. Παρόλο που σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων αξιοποίησε τον Σύμβουλο για την υποστήριξη του προγράμματος περίπου 4 στις 10 επιχειρήσεις θεωρούν εκ των υστέρων ότι θα μπορούσαν να υποστηρίξουν το πρόγραμμα μόνοι τους.
2. Με την εμπειρία που αποκόμισαν, 6 στις 10 επιχειρήσεις θεωρούν ότι στο μέλλον θα μπορέσουν να υλοποιήσουν ανάλογο πρόγραμμα χωρίς την υποστήριξη συμβούλου.

Ερώτηση 15γ: Και πώς αξιολογείτε τη συνεργασία σας με τον Σύμβουλο σε καθένα από τα παρακάτω που θα σας διαβάσω;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που συνεργάστηκαν με Σύμβουλο (n=128)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε ποσοστιαία (%) βάση (για παράδειγμα το 65% των 128 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν αξιολόγησαν ως αρκετά ικανοποιητική την συνεργασία τους με τον Σύμβουλο).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 8 στις 10 επιχειρήσεις δηλώνουν ικανοποιημένες από την συνεργασία τους με τον Σύμβουλο τόσο σε επιμέρους τομείς όσο και συνολικά. Αυτό επιβεβαιώνεται και από το αποτέλεσμα του μ.ο. της κλίμακας (3,2).

Ερώτηση 16: Για ποιους από τους παρακάτω λόγους που θα σας διαβάσω επιλέξατε να μην απευθυνθείτε σε Σύμβουλο;

Παρατηρήσεις

Η ερώτηση απαντήθηκε από τις 8 επιχειρήσεις που δήλωσαν ότι δεν απευθύνθηκαν σε Σύμβουλο. Λόγω της στατιστικής ασημαντότητας του δείγματος στην εν λόγω ερώτηση επελέγη να μην γίνει στατιστική επεξεργασία της ερώτησης, αλλά να περιγραφούν οι απαντήσεις (βλ. βασικά ευρήματα) . Το άθροισμα του πλήθους των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το δείγμα (n=8) διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**)

Βασικά ευρήματα

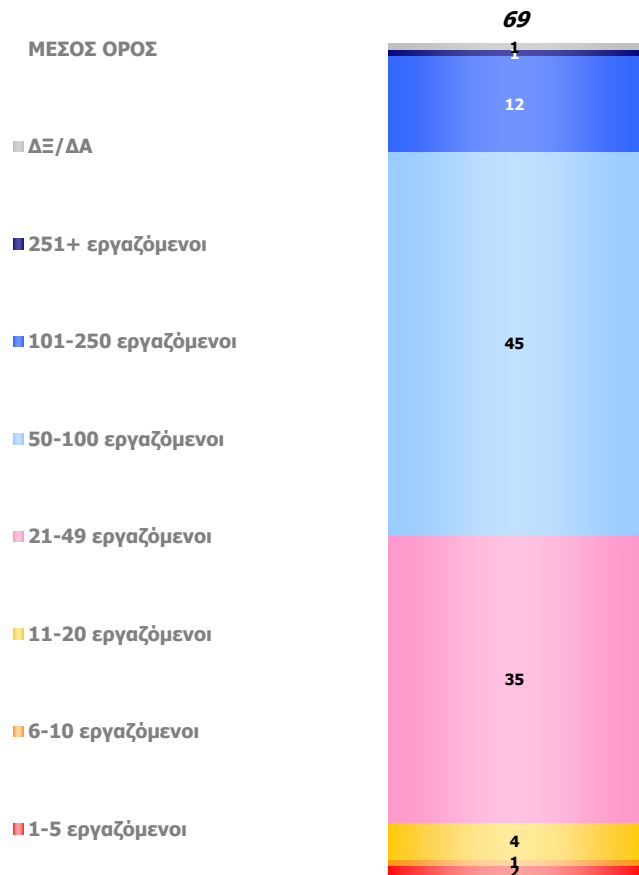
1. Από τις οκτώ (8) επιχειρήσεις που δεν συνεργάστηκαν με σύμβουλο, ως λόγο μη συνεργασίας ανέφεραν τους εξής:

- έξι από τις οκτώ επιχειρήσεις ανέφεραν ότι «*Η επιχείρηση είχε διαθέσιμο σχέδιο (επιχειρησιακό ή άλλο) το οποίο εκπόνησε εσωτερικά*»
- τρεις από τις οκτώ επιχειρήσεις ανέφεραν ότι «*Η επιχείρηση διαθέτει κατάλληλη τεχνογνωσία σε συμβουλευτικές υπηρεσίες*»
- δύο από τις οκτώ επιχειρήσεις ανέφεραν ότι «*Η επιχείρηση είχε διαθέσιμο σχέδιο (επιχειρησιακό ή άλλο) από παλαιότερη συνεργασία με σύμβουλο*»

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Ερώτηση 17: Συνολικά, πόσα άτομα από την επιχείρησή σας παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

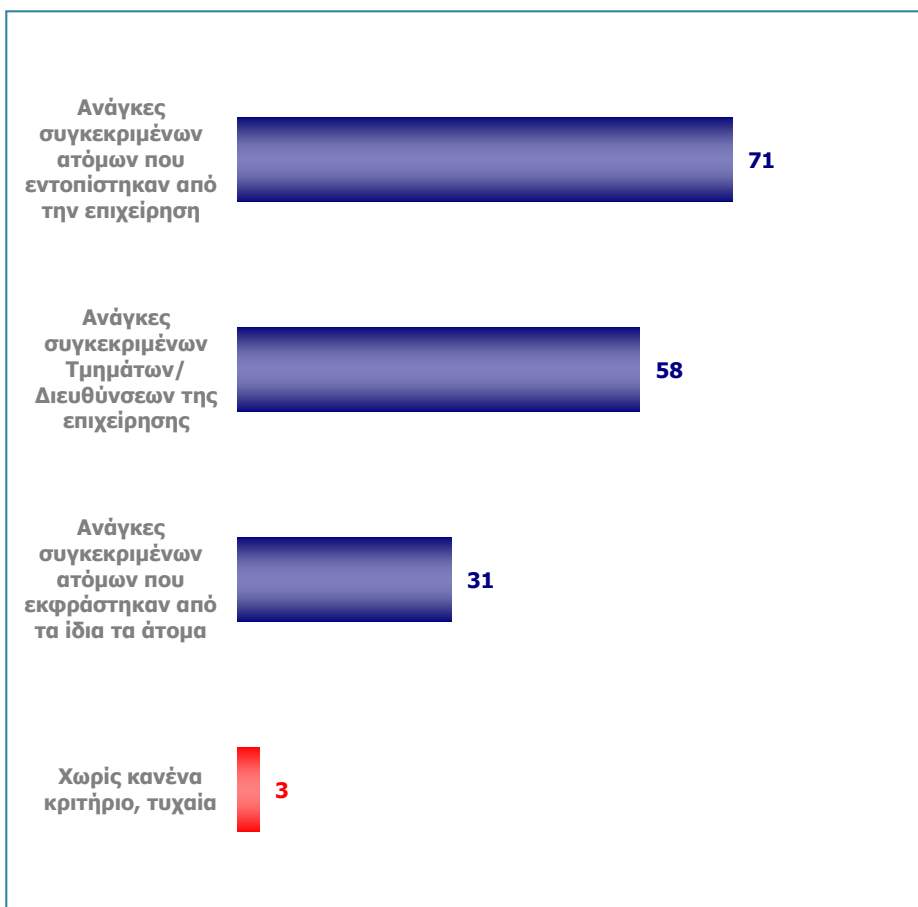
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα αφορά ποσοστιαία (%) βάση (για παράδειγμα στο 45% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν καταρτίστηκαν από 50 – 100 άτομα ανά επιχείρηση). Ο μέσος όρος έχει υπολογιστεί ως το άθροισμα των εργαζομένων που καταρτίστηκε σε κάθε επιχείρηση προς το πλήθος των επιχειρήσεων.

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου σε 1 από 2 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα καταρτίστηκαν 50- 100 άτομα.
2. Περίπου σε 8 από 10 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα καταρτίστηκαν 20- 100 άτομα.

Ερώτηση 18: Με ποια ακριβώς κριτήρια επιλέχθηκαν τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

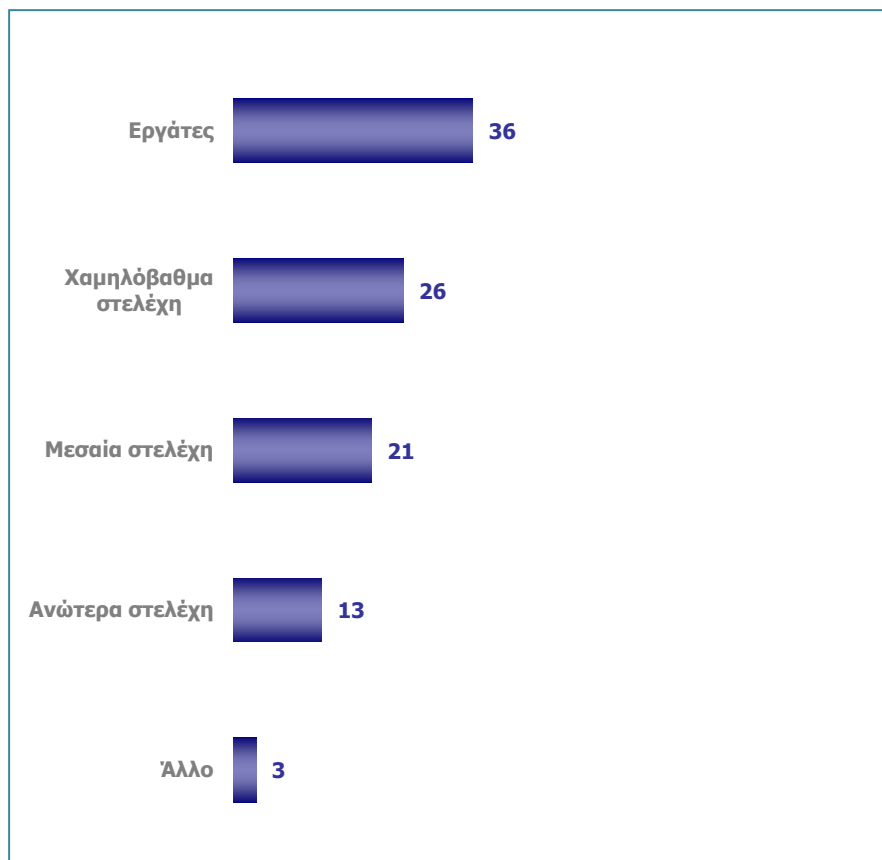
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

Βασικά ευρήματα

1. Η επιλογή των ατόμων έγινε κατά κανόνα με βάση την εκτίμηση των αναγκών των επιχειρήσεων και όχι των εργαζομένων.

Ερώτηση 19: Στα 100 άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης, πόσα ήταν...

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα αφορά τον μέσο όρο των απαντήσεων και έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Για παράδειγμα από τις 136 επιχειρήσεις που ρωτήθηκαν κατά μέσο όρο το 36% του εργατικού δυναμικού τους που κατάρτιστηκε ήταν εργάτες.

Βασικά ευρήματα

1. Στο πλαίσιο του προγράμματος κατάρτιστηκε περισσότερο το εργατικό δυναμικό από τα χαμηλά επίπεδα ιεραρχίας των επιχειρήσεων.

Ερώτηση 20: Από ποια τμήματα της επιχείρησης προέρχονταν τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης;

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	%
Πωλήσεις	15
Λογιστήριο	14
Διοίκηση/ Management	11
Παραγωγή	10
Εργάτες/ βοηθητικό προσωπικό/ προσωπικό βάσης	7
Τεχνικό Τμήμα/ Μηχανολογία/ IT	7
Logistics/ Αποθήκη	5
Γραμματεία/ Reception/ Administration	5
Κίνηση	4
Οικονομική διεύθυνση	2
Marketing	2
Εστιατόριο	2
Εσωτερικός έλεγχος/ audit	2
Ανθρώπινο Δυναμικό/ Payroll	2
Εμπορική διεύθυνση	2
Εξυπηρέτηση πελατών	2
Έρευνα/ Σχεδιασμός/ Ανάπτυξη	1
Προμήθειες	1
Τμήμα ασφάλειας	1
Διασφάλιση ποιότητας	1
Από όλα τα τμήματα/ λειτουργίες επιλεκτικά	4

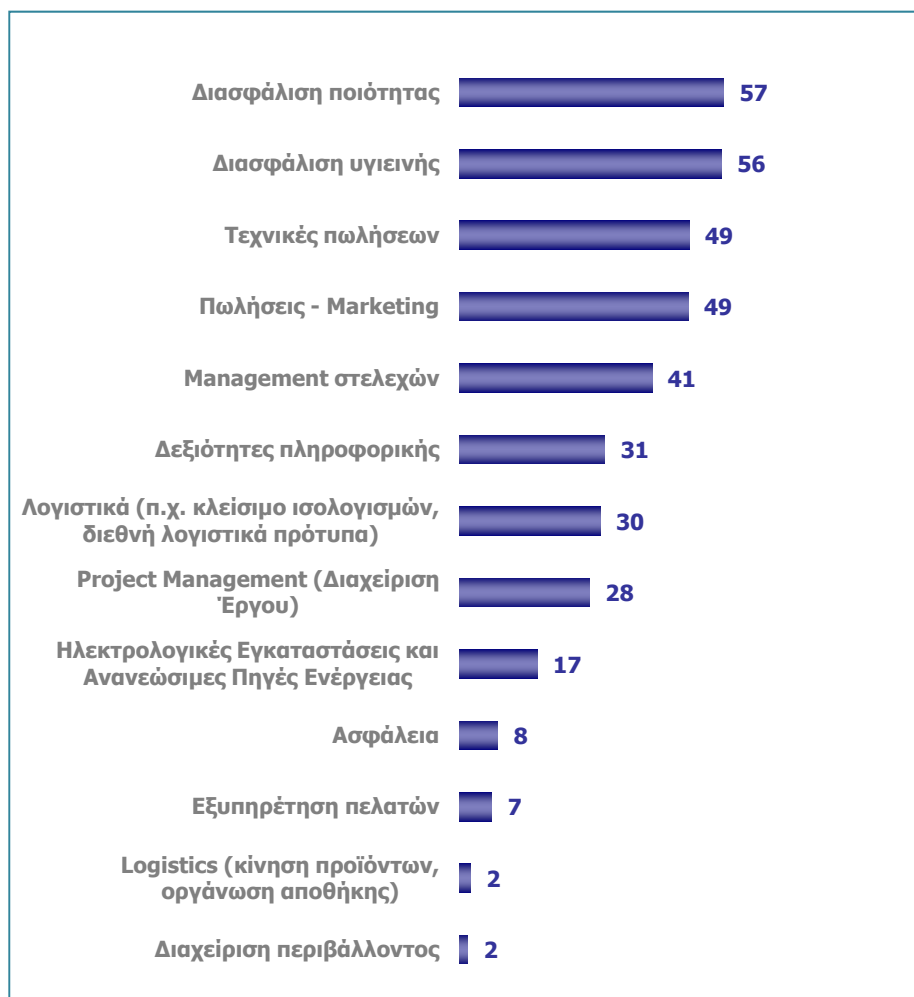
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στον πίνακα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

Βασικά ευρήματα

1. Παρατηρείται σχετική διασπορά των τμημάτων στα οποία ανήκαν οι εργαζόμενοι. Ωστόσο τα στοιχεία είναι μέχρι κάποιο βαθμό αντικρουόμενα με τα ευρήματα της προηγούμενης ερώτησης (π.χ. το 7% αναφέρεται ως εργάτες ενώ στην προηγούμενη ερώτηση το 36% των καταρτιζομένων δηλώθηκε ότι ήταν εργάτες). Αυτό μπορεί να οφείλεται απλά στην διαφορετική οργανωτική διάρθρωση των επιχειρήσεων.

Ερ.21 Σε ποια εκπαιδευτικά αντικείμενα καταρτίστηκαν τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

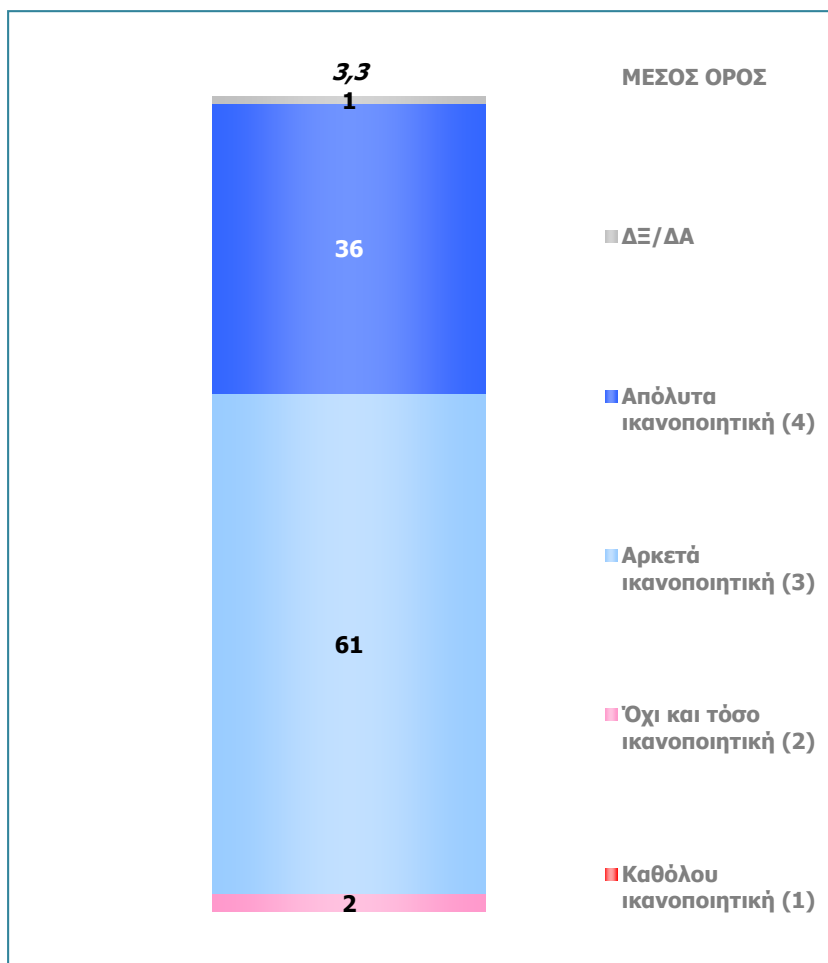
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**). Για παράδειγμα το 57% των επιχειρήσεων που ρωτήθηκαν δήλωσαν ότι καταρτίστηκε έστω κι ένα στέλεχος της στο αντικείμενο «Διασφάλιση ποιότητας».

Βασικά ευρήματα

1. Ενώ ως επί το πλείστον καταρτίστηκαν στελέχη από τα χαμηλά επίπεδα ιεραρχίας των επιχειρήσεων τα «δημοφιλή» αντικείμενα εκπαίδευσης αντιστοιχούν σε αντικείμενα ενδιαφέροντος μεσαίων κυρίως στελεχών.

Ερ.22 Πόσο ικανοποιητική ήταν η ανταπόκριση των ατόμων στα προγράμματα κατάρτισης;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

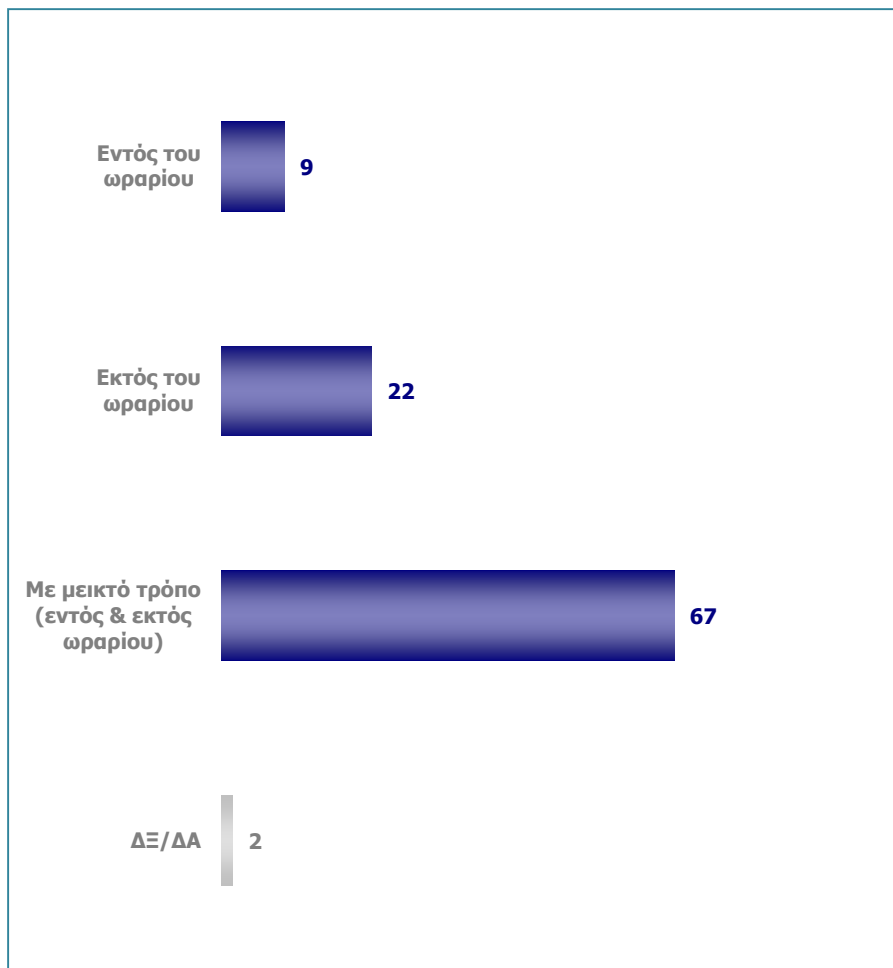
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα στο 61% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν αξιολόγησαν την ανταπόκριση των ατόμων στα προγράμματα κατάρτισης ως αρκετά ικανοποιητική). Ο μέσος όρος έχει υπολογιστεί ως το άθροισμα της κλίμακας αξιολόγησης που έδωσε κάθε επιχείρηση προς το πλήθος των επιχειρήσεων.

Βασικά ευρήματα

1. Σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων δήλωσε ότι η ανταπόκριση των εργαζομένων στα προγράμματα ήταν θετική (αρκετά ή απολύτως ικανοποιητική).

Ερ.23 Η κατάρτιση των ατόμων που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης λάμβανε χώρα εντός ή εκτός του ωραρίου των εργαζομένων;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

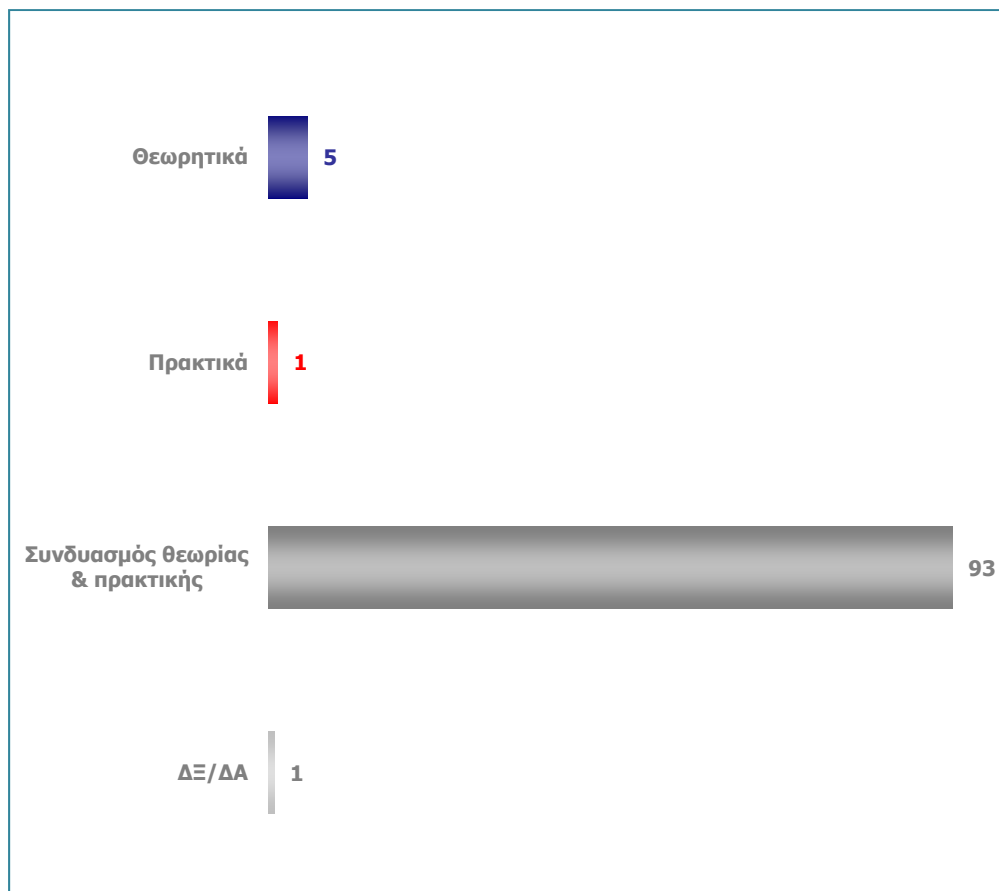
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 67% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι η εκπαίδευση έλαβε χώρα τόσο εντός όσο και εκτός του ωραρίου).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 3 στις 4 επιχειρήσεις είχαν εργαζόμενους που συμμετείχαν στην κατάρτιση και εντός του ωραρίου εργασίας τους.

Ερ.24 Με ποια μέθοδο από τις παρακάτω κατάρτιστηκαν τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

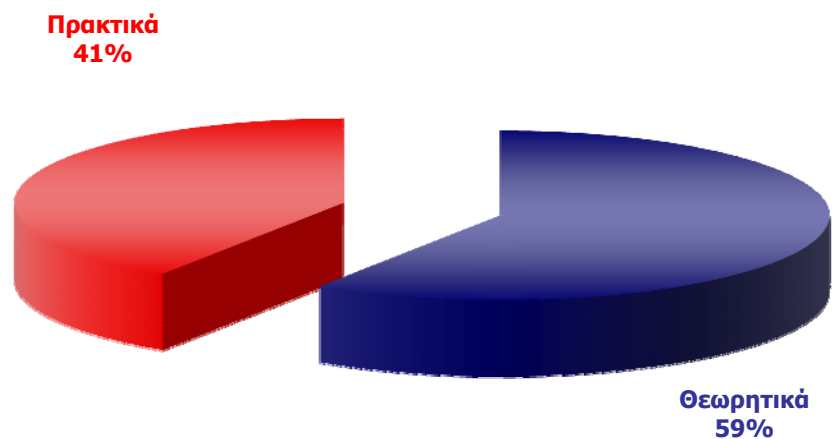

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 93% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι οι εργαζόμενοι κατάρτιστηκαν με μεικτές μεθόδους θεωρίας και πρακτικής).

Βασικά ευρήματα

1. Σχεδόν το σύνολο των εργαζομένων κατάρτιστηκε με συνδυασμό θεωρίας και πρακτικής.

Ερ.24α Σε τι ποσοστό η κατάρτιση βασίστηκε στην θεωρία και σε τι ποσοστό στην πρακτική;

Παρατήρηση: Το εν λόγω διάγραμμα δείχνει την κατάτμηση της μεικτής κατάρτισης που δήλωσε το 93% των επιχειρήσεων στην προηγούμενη ερώτηση σε πρακτική και θεωρία.

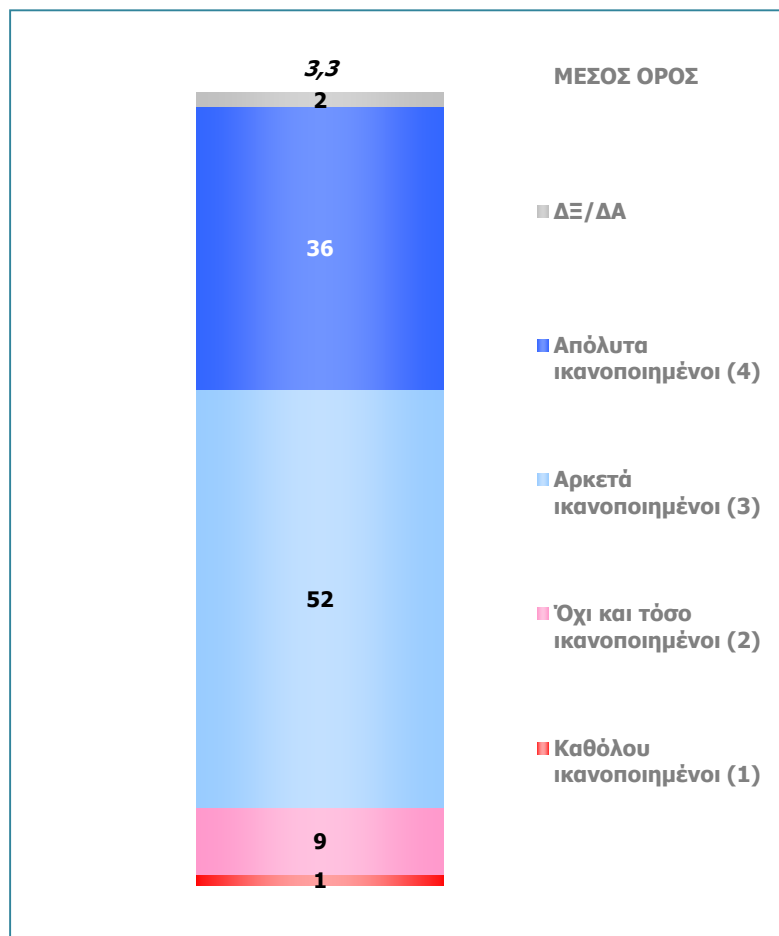
Βασικά ευρήματα

1. Στο μοντέλο της μεικτής κατάρτισης η θεωρία έχει ελαφρώς αυξημένη βαρύτητα σε σχέση με την πρακτική.

Ερ.25 Πόσο ικανοποιημένοι μείνατε από τη συνεργασία σας με τον πάροχο κατάρτισης (ΚΕΚ);

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε ποσοστιαία (%) βάση (για παράδειγμα στο 52% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν αξιολόγησαν την συνεργασία τους με το ΚΕΚ ως αρκετά ικανοποιητική). Ο μέσος όρος έχει υπολογιστεί ως το άθροισμα της κλίμακας αξιολόγησης που έδωσε κάθε επιχείρηση προς το πλήθος των επιχειρήσεων.

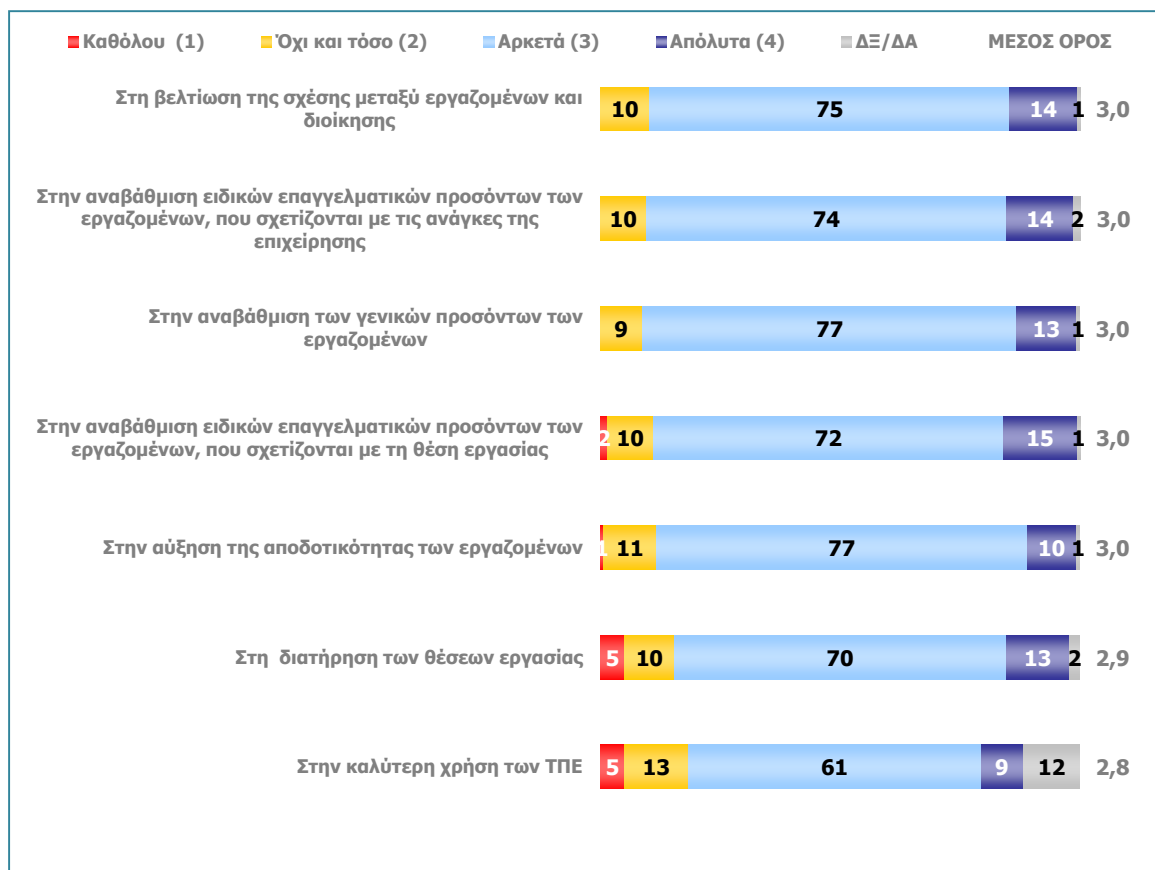
Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 9 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν ότι η συνεργασία τους με τα ΚΕΚ ήταν θετική (αρκετά ή απολύτως ικανοποιητική).

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Ερ.26 Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι τα προγράμματα κατάρτισης συνέβαλαν σε καθένα από τα παρακάτω που θα σας διαβάσω;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε ποσοστιαία (%) βάση (για παράδειγμα το 74% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι τα προγράμματα κατάρτισης συνέβαλαν αρκετά στην βελτίωση της σχέσης εργαζομένων και διοίκησης).

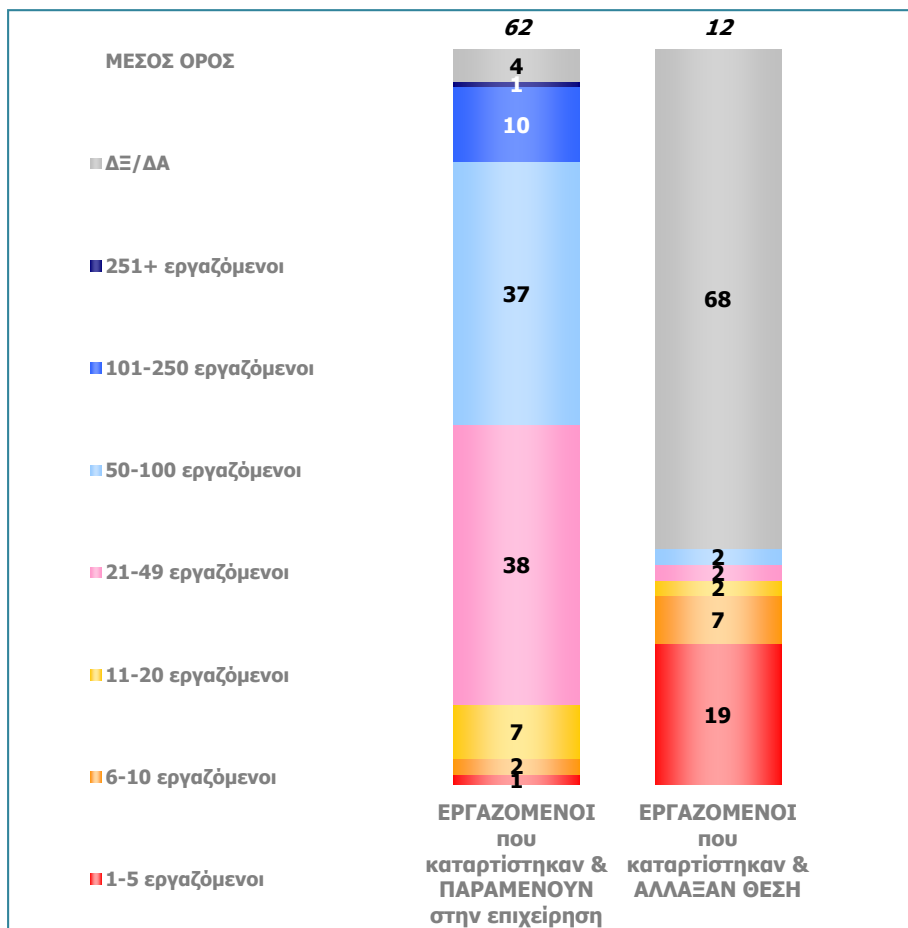
Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 9 στις 10 επιχειρήσεις δηλώνουν ότι τα προγράμματα κατάρτισης συνέβαλαν θετικά (αρκετά ή απόλυτα θετικά) στα θέματα που τέθηκαν.

Ερ.27 Πόσα από τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης παραμένουν σήμερα στην επιχείρηση;

Ερ.28 Και πόσα από τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης άλλαξαν θέση εργασίας εντός της επιχείρησης ως αποτέλεσμα της κατάρτισης;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

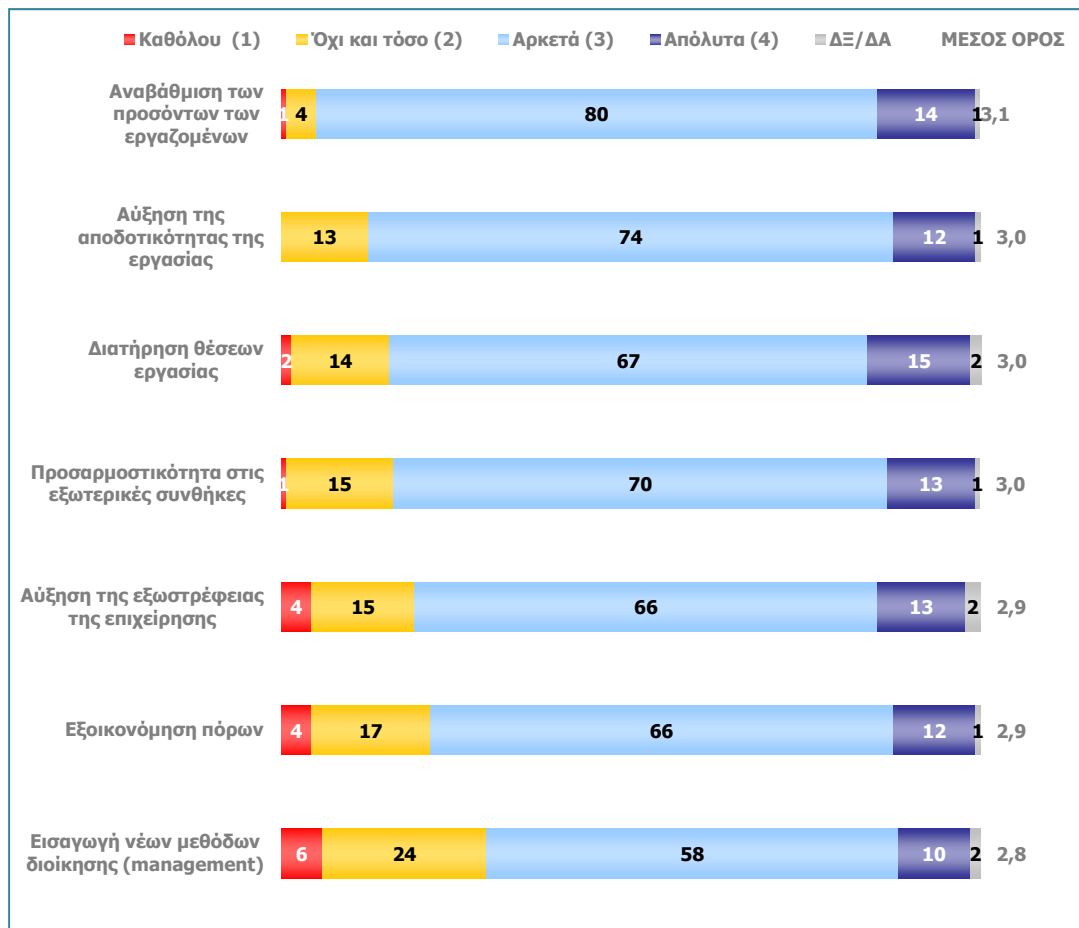
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στα διαγράμματα έγινε σε ποσοστιαία (%) βάση

Βασικά ευρήματα

1. Για τα ευρήματα των ερωτήσεων 27 και 28 πρέπει να εξετάσει κανείς και τα ευρήματα των ερωτήσεων 2 και 17 και ειδικά τους μέσους όρους. Για παράδειγμα ο μέσος όρος των εργαζομένων που εργάζεται σε επιχείρηση που συμμετείχε στο πρόγραμμα ανέρχεται σε 155 (ερ. 2), από αυτούς κατάρτιστηκαν 69 (ερ. 17), από αυτούς 62 παρέμειναν στην επιχείρηση (ερ. 28) και από αυτούς 12 άλλαξαν θέση (ερώτηση 29).
2. Από το σύνολο των εργαζομένων που κατάρτιστηκαν το 91% παραμένει στην επιχείρηση.
2. Από το 91% των εργαζομένων που παρέμειναν στην επιχείρηση το 17% άλλαξε θέση.

Ερ.29 Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι συνολικά το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής συνέβαλε σε καθένα από τα παρακάτω που θα σας διαβάσω;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

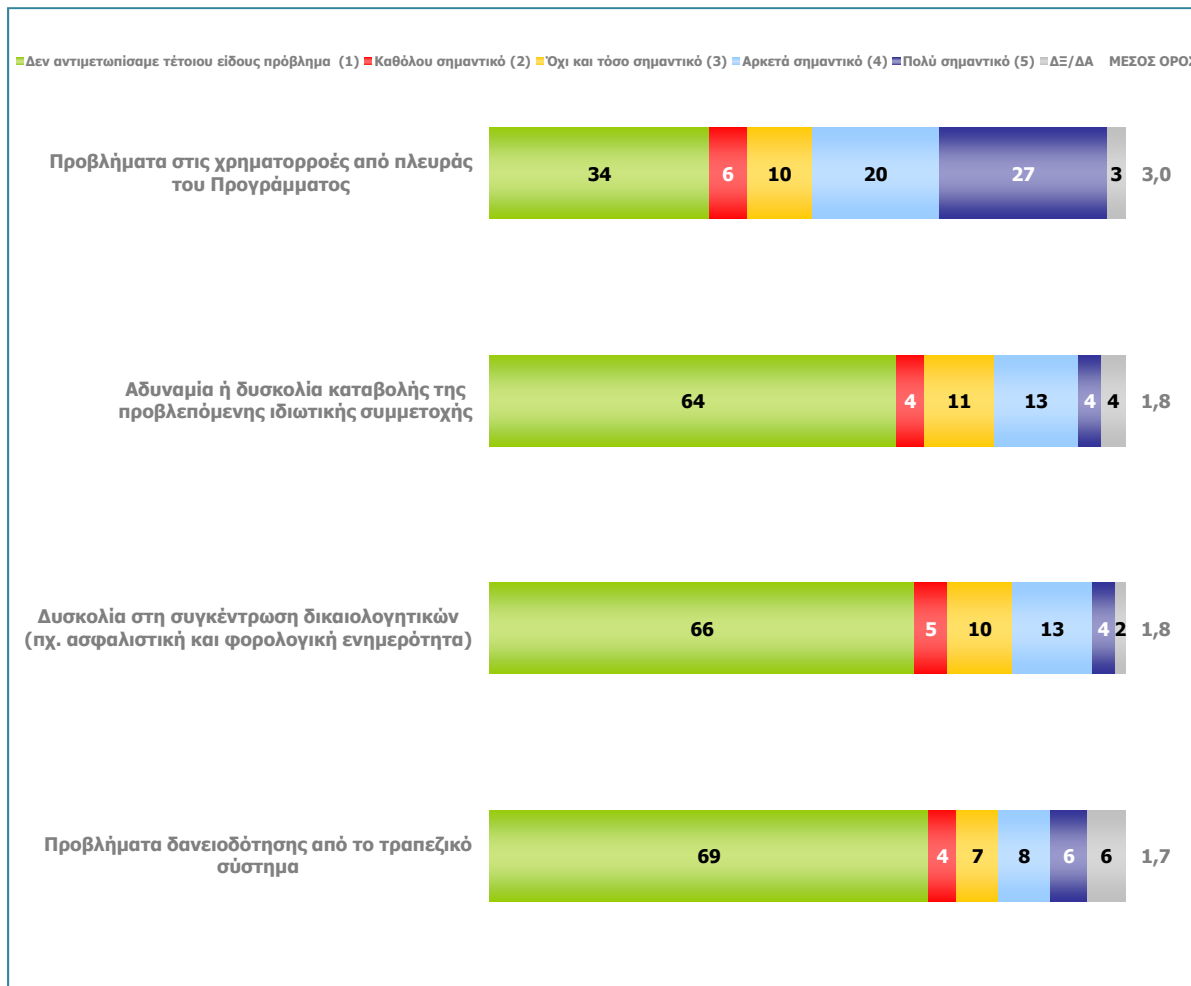
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε ποσοστιαία (%) βάση (για παράδειγμα το 80% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής συνέβαλε αρκετά στην αναβάθμιση των προσόντων των εργαζομένων).

Βασικά ευρήματα

1. Σε όλα τα θέματα που τέθηκαν απαντήθηκε ότι το πρόγραμμα συνέβαλε θετικά σε αυτά (αρκετά ή απόλυτα) με ελάχιστο όριο θετικής συμβολής το 70% (στην εισαγωγή νέων μεθόδων management).

Ερ.30 Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι καθένα από τα παρακάτω που θα σας διαβάσω αποτέλεσε σημαντικό πρόβλημα το οποίο τυχόν αντιμετωπίσατε στο πλαίσιο της υλοποίησης του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

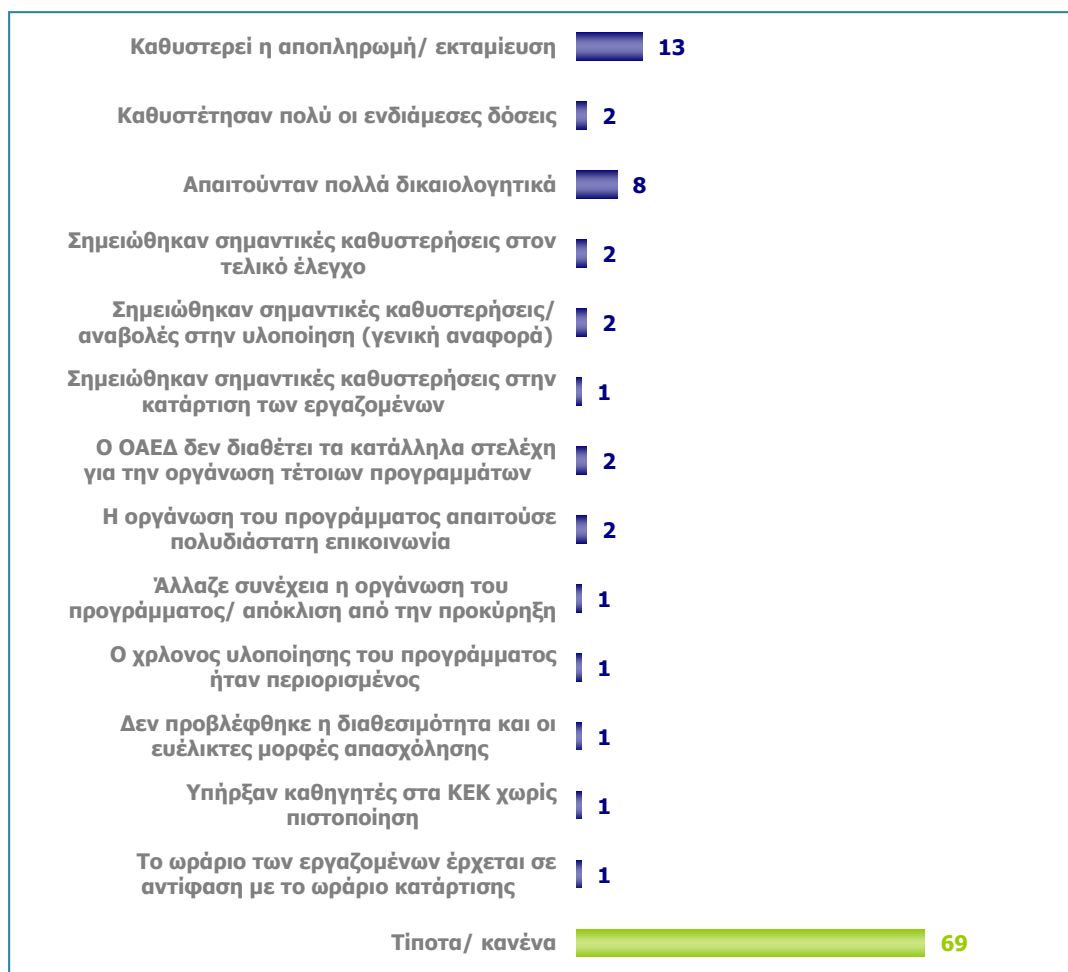
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 34% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι δεν αντιμετώπισε προβλήματα στις χρηματοροές από πλευράς του προγράμματος).

Βασικά ευρήματα

1. Σε σχέση με τις 4 κατηγορίες που αναφέρθηκαν κάποια προβλήματα φαίνεται να αντιμετώπισαν οι επιχειρήσεις στις χρηματοροές από πλευράς του προγράμματος.

Ερ.30α Πέρα από τα παραπάνω, αντιμετωπίσατε κάποιο άλλο σημαντικό πρόβλημα στο πλαίσιο της υλοποίησης του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**) με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που απάντησαν «*Τίποτα/ κανένα*».

Βασικά ευρήματα

1. Επτά στις δέκα επιχειρήσεις δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν προβλήματα, ενώ από αυτές που αντιμετώπισαν προβλήματα τα περισσότερα εστιάζονται στην πληρωμή τους από το πρόγραμμα.

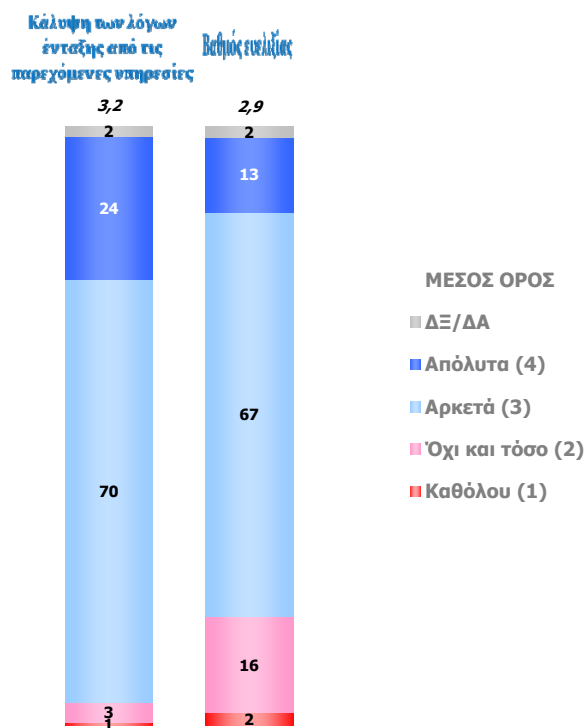

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ερ.31 Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι ο συνδυασμός των παρεχόμενων υπηρεσιών του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής (συμβουλευτικές υπηρεσίες και κατάρτιση) κάλυψαν τους λόγους για τους οποίους αποφασίσατε να συμμετάσχετε στο πρόγραμμα;

Ερ.32 Πόσο ευέλικτο θεωρείτε το πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής αναφορικά με τις εξειδικευμένες ανάγκες της επιχείρησής σας;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

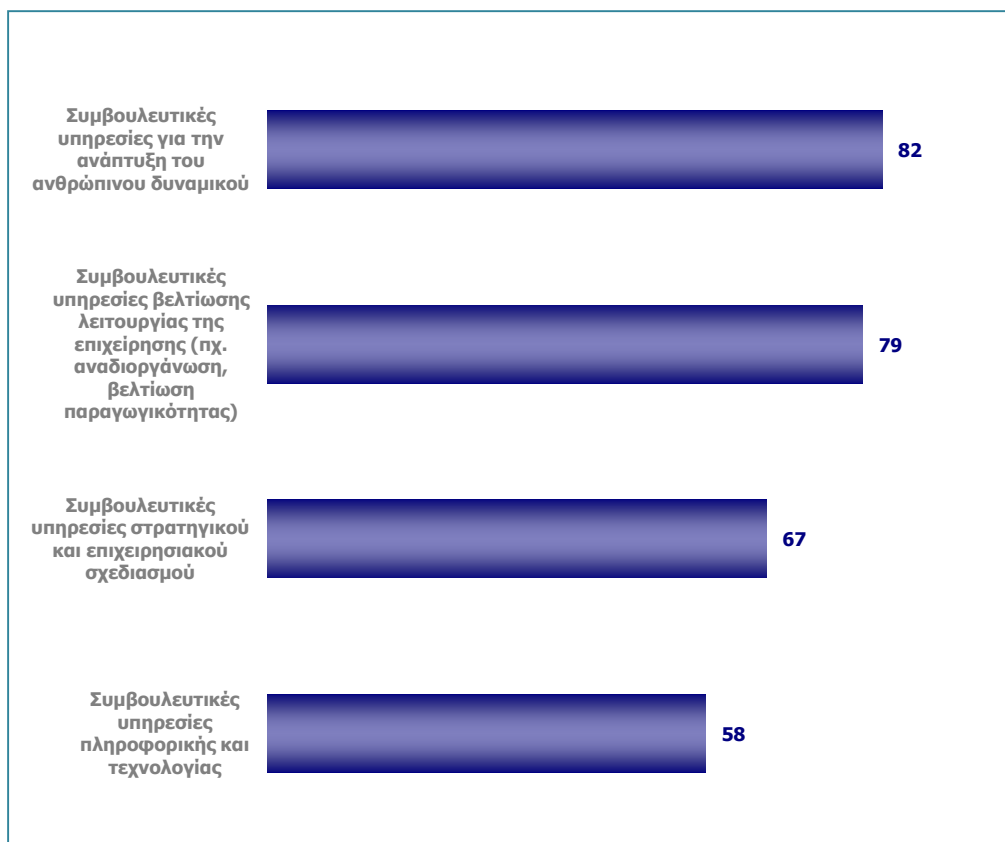
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 70% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι κάλυψε αρκετά τους λόγους για τους οποίους αποφάσισε να συμμετέχει στο πρόγραμμα).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου όλες οι επιχειρήσεις δηλώνουν ότι το πρόγραμμα κάλυψε (αρκετά ή απόλυτα) τους λόγους για τους οποίους αποφάσισε να συμμετέχει στο πρόγραμμα.
2. Αν και θετικός ο βαθμός ευελιξίας του προγράμματος αναφορικά με τις εξειδικευμένες τους ανάγκες, οι επιχειρήσεις εμφανίζονται ελαφρώς πιο συγκρατημένες σε σχέση με τις απαντήσεις τους στην κάλυψη των αναγκών τους.

Ερ.33 Ποιες από τις ακόλουθες συμβουλευτικές υπηρεσίες που θα σας διαβάσω θεωρείτε χρήσιμες για την επιχείρησή σας;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

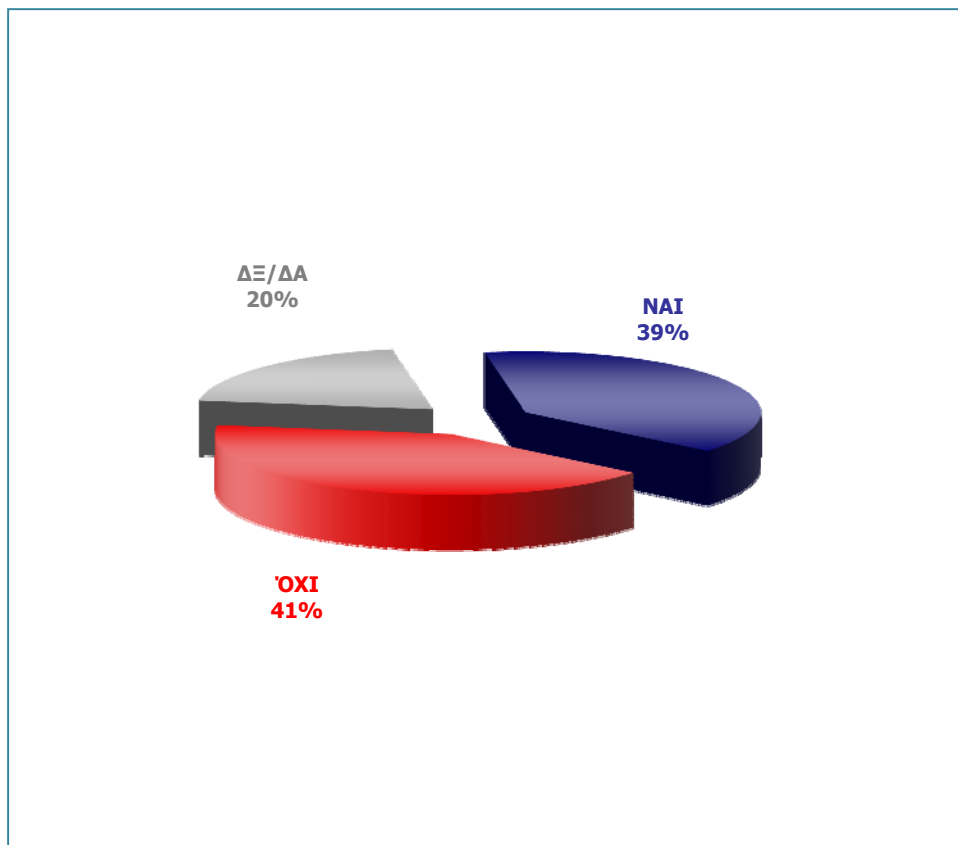
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

Βασικά ευρήματα:

1. Επιβεβαιώνεται το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τους και στην βελτίωση της λειτουργίας τους.

Ερ.34 Προγραμματίζετε για το έτος 2014 κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης;

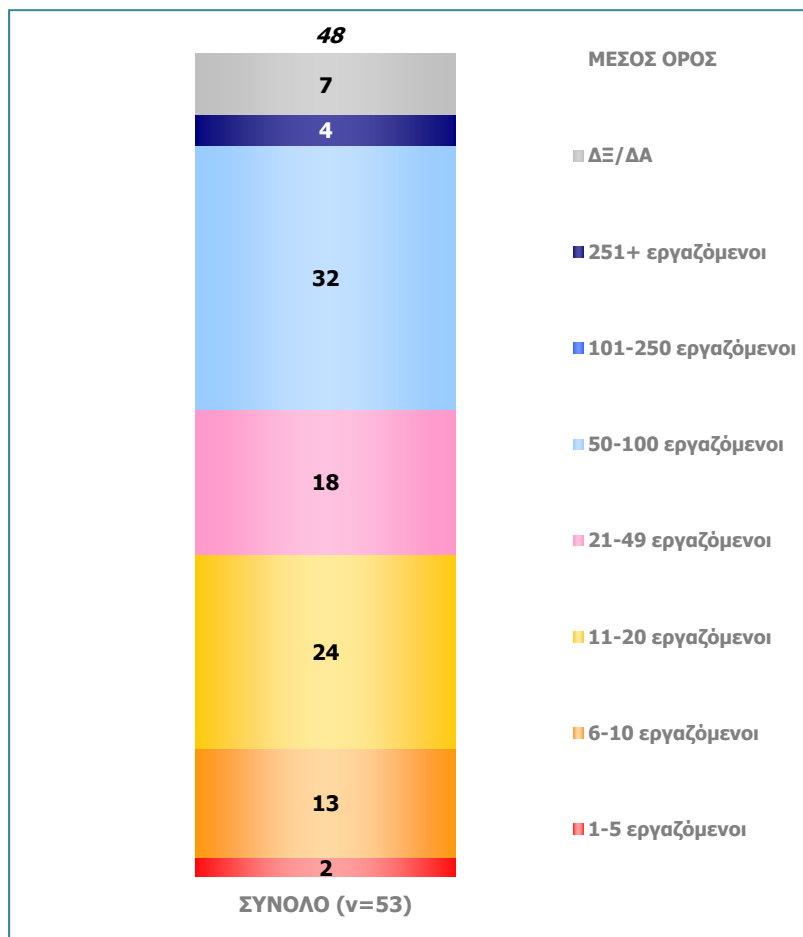
ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Βασικά ευρήματα:

1. Παρόλο το ενδιαφέρον στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μόνο 1 στις 2 επιχειρήσεις φαίνεται να έχει αποφασίσει να διενεργήσει πρόγραμμα κατάρτισης του εν απουσία προγράμματος χρηματοδότησης.

Ερ.34α Πόσα άτομα από την επιχείρηση έχετε σκοπό να καταρτίσετε το 2014;

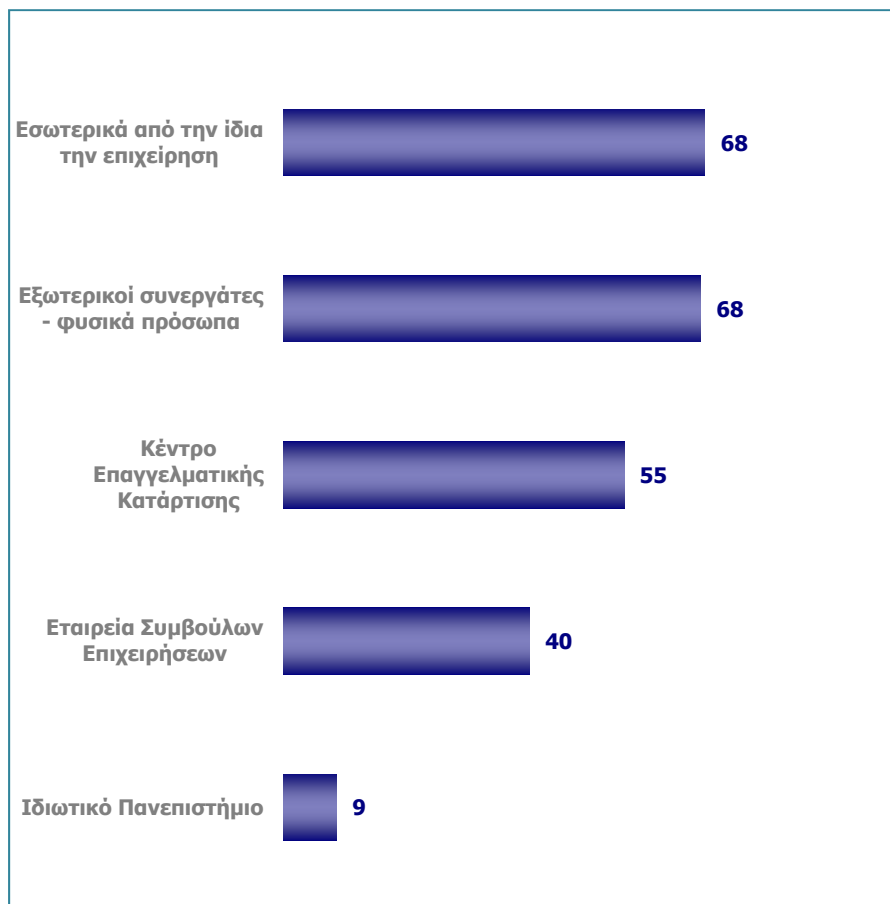

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε ποσοστιαία (%) βάση των 53 επιχειρήσεων που δήλωσαν ότι θα κάνουν προγράμματα κατάρτισης το 2014 (για παράδειγμα το 32% των 53 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι σκοπεύει να καταρτίσει 50 – 100 εργαζομένους της).

Βασικά ευρήματα

1. Ο αριθμός των εργαζομένων που θα καταρτιστούν εντός του 2014 φαίνεται να είναι μειωμένος σε σχέση με το πρόγραμμα. Αυτό πιθανολογείται ότι οφείλεται στην απουσία χρηματοδότησης.

Ερ.34β Σε ποιο ή ποια από τα παρακάτω πλαίσια συνεργασίας θα υλοποιούσατε την κατάρτιση των παραπάνω ατόμων;

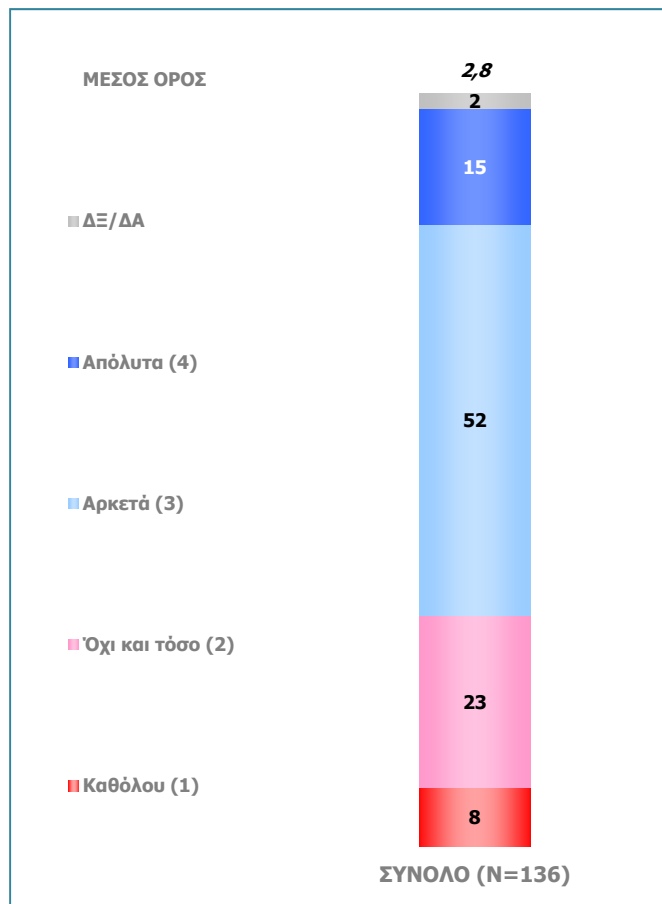
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (πολλαπλότητα απαντήσεων).

Βασικά ευρήματα:

1. Παρόλο που οι τρόποι συνεργασίας που ακολουθήθηκαν από το πρόγραμμα (ΚΕΚ και εταιρείες συμβούλων) παραμένουν ψηλά στην λίστα των επιχειρήσεων, ωστόσο δεν είναι οι πλέον δημοφιλείς.

Ερ.35 Πώς αξιολογείτε συνολικά τη συνεργασία σας με τον φορέα υλοποίησης (ΟΑΕΔ) για το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 52% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι αξιολογεί αρκετά θετικά την συνεργασία του με τον ΟΑΕΔ).

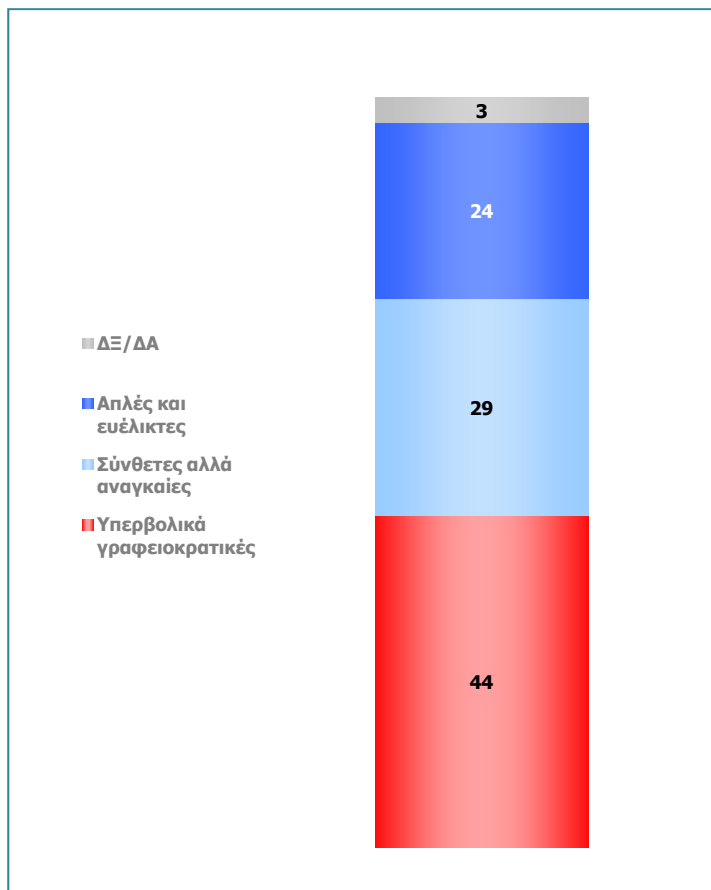
Βασικά ευρήματα

1. Περίπου δύο στις τρεις επιχειρήσεις αξιολογούν θετικά (αρκετά ή απόλυτα) την συνεργασία τους με τον ΟΑΕΔ.

Ερ.36 Πώς αξιολογείτε τις διαδικασίες και τα κριτήρια υπαγωγής των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 44% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν, απάντησε ότι αξιολογεί τις διαδικασίες υπαγωγής στο πρόγραμμα υπερβολικά γραφειοκρατικές).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου τρεις στις τέσσερις επιχειρήσεις αξιολογούν τις διαδικασίες ως σύνθετες και πολύπλοκες.

Ερ.37 Έχετε κάτι να προτείνετε προκειμένου να βελτιωθούν οι διαδικασίες και τα κριτήρια υπαγωγής των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

- Na απαιτούνται λιγότερα δικαιολογητικά **34**
- Na επιτρέπεται η ηλεκτρονική υποβολή.. **11**
- Na απλοποιηθεί η διαδικασία ένταξης/.. **1**
- Απλοποίηση των όρων/ προϋποθέσεων/.. **5**
- Διασύνδεση των εμπλεκόμενων φορέων/.. **4**
- Μηχανογράφηση των υπηρεσιών **3**
- Επιλογή κατάλληλων υπαλλήλων στον.. **2**
- Na υπάρχει διαφάνεια στην επιλογή των.. **2**
- Na τηρούνται οι ημερομηνίες/ τα.. **1**
- Η πρόσκληση ενδιαφέροντος να είναι.. **1**
- Σωστή ανταπόκριση/ εκσυγχρονισμός.. **1**
- Η αποπληρωμή να είναι άμεση **5**
- Na καταργηθεί η εγγυητική επιστολή **3**
- Na δίνεται προκαταβολή **1**
- Na είναι ουσιαστικά/ επικαιροποιημένα.. **2**
- Πιο ευέλικτα ωράρια κατάρτισης **2**
- Τίποτα/ κανένα **41**

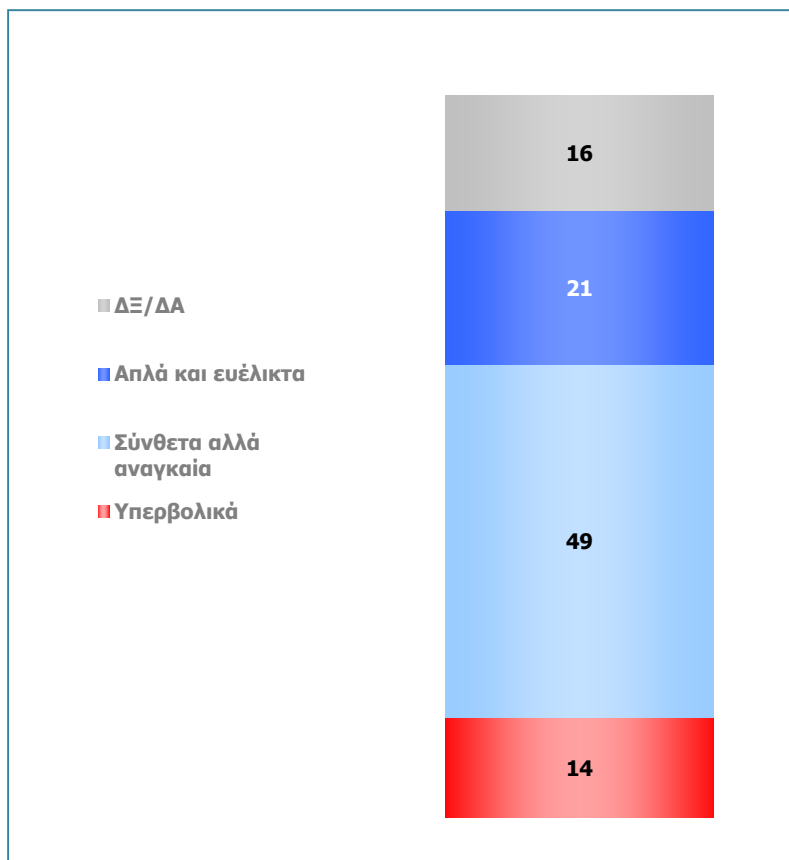
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**) με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που απάντησαν «*Τίποτα/κανένα*».

Βασικά ευρήματα

1. Επιβεβαιώνεται το ότι οι επιχειρήσεις θεωρούν διαδικασίες και δικαιολογητικά ιδιαίτερα γραφειοκρατικές και πολύπλοκες και επιζητούν απλοποίηση διαδικασιών και δικαιολογητικών.

Ερ.38 Πώς αξιολογείτε τα οικονομικά κριτήρια που είχαν τεθεί ως προϋποθέσεις για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

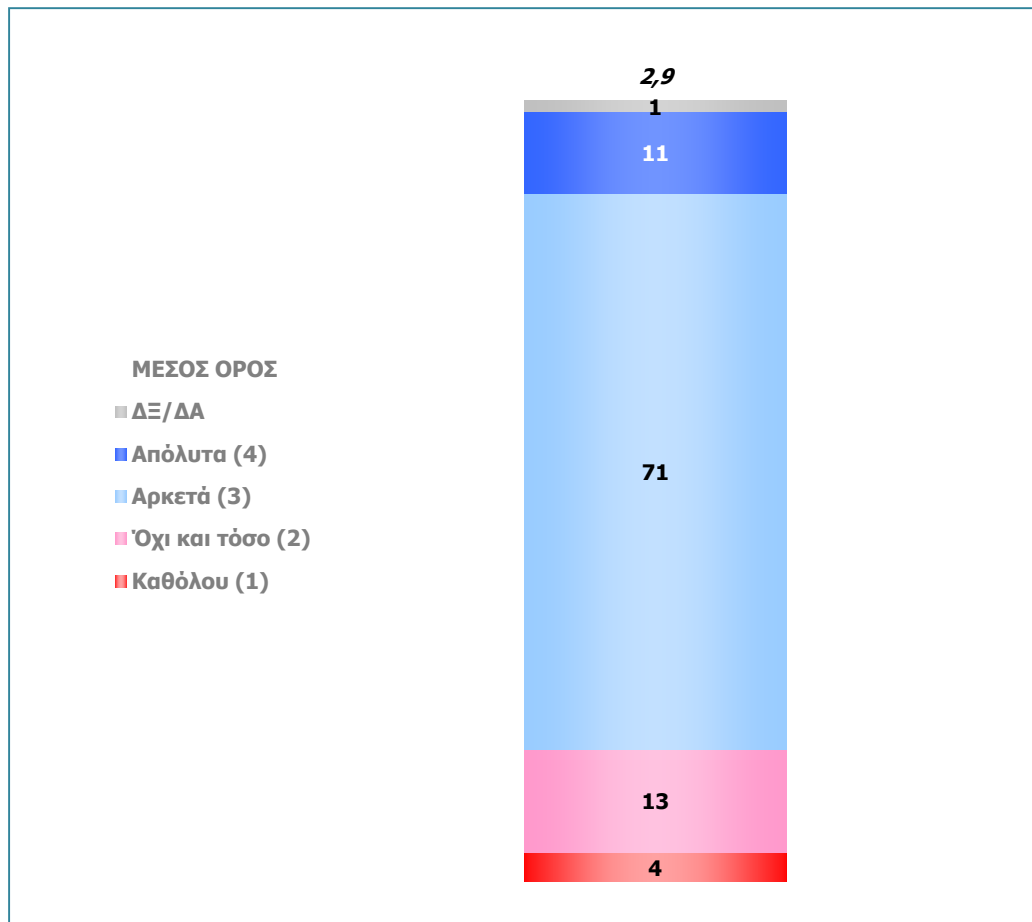
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 49% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι αξιολογεί τα κριτήρια που είχαν τεθεί ως προϋποθέσεις για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης στο πρόγραμμα ως υπερβολικά .

Βασικά ευρήματα

1. Σχεδόν έξι στις 10 επιχειρήσεις αξιολογούν τα οικονομικά κριτήρια ως αυστηρά και σύνθετα.

Ερ.39 Πώς αξιολογείτε το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ως προς την καινοτομία του, δεδομένου ότι δεν είχε εφαρμοσθεί αντίστοιχη πρωτοβουλία στο παρελθόν;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 71% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι αξιολογεί το πρόγραμμα ως αρκετά καινοτομικό).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 8 στις 10 επιχειρήσεις αξιολογεί το πρόγραμμα ως αρκετά ή απόλυτα καινοτομικό.

Ερ.40 Τέλος, με βάση την εμπειρία που αποκομίσατε από το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής υπάρχει κάτι που θεωρείτε σημαντικό και θα μπορούσε να επαναληφθεί σε επόμενο πρόγραμμα;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που ολοκλήρωσαν το Πρόγραμμα (N=136)

Ηλεκτρονική αίτηση για τη συμμετοχή στο.. 13

Τα παρουσιολόγια να είναι ηλεκτρονικά | 1

Να οργανωθεί ο ΟΑΕΔ (να μην χάνει τα.. | 1

Να υπάρχει επικοινωνία με τον ΟΑΕΔ (να.. | 1

Μεγαλύτερη διαφάνεια στην επιλογή των.. | 1

Να τηρούνται τα χρονοδιαγράμματα | 1

Πιο προσαρμοσμένα αντικείμενα στις.. 6

Διοίκηση/ management | 1

Λογιστική | 1

Πληροφορική | 1

Διαχείριση χρόνου | 1

Η κατάρτιση να έχει ως γνώμονα την.. 6

Η κατάρτιση να βασίζεται στην πρακτική και.. | 1

Η κατάρτιση να γίνεται σε μικρότερο.. | 1

Να γίνεται συνδυασμός θεωρίας & πρακτικής | 1

Να απαιτούνται λιγότερα δικαιολογητικά/ να.. 7

Να επιτρέπεται η ηλεκτρονική υποβολή των.. | 1

Η αποπληρωμή να είναι άμεση 5

Να υπάρχει συνεχής χρηματορροή/.. | 1

Στήριξη των θέσεων εργασίας 2

Απλά να επαναληφθεί το πρόγραμμα/.. 12

Τίποτα/ κανένα 44

Οργάνωση: 15%

Γνωστ. Αντικείμενα: 9%

Κατάρτιση: 9%

Γραφειοκρατία: 7%

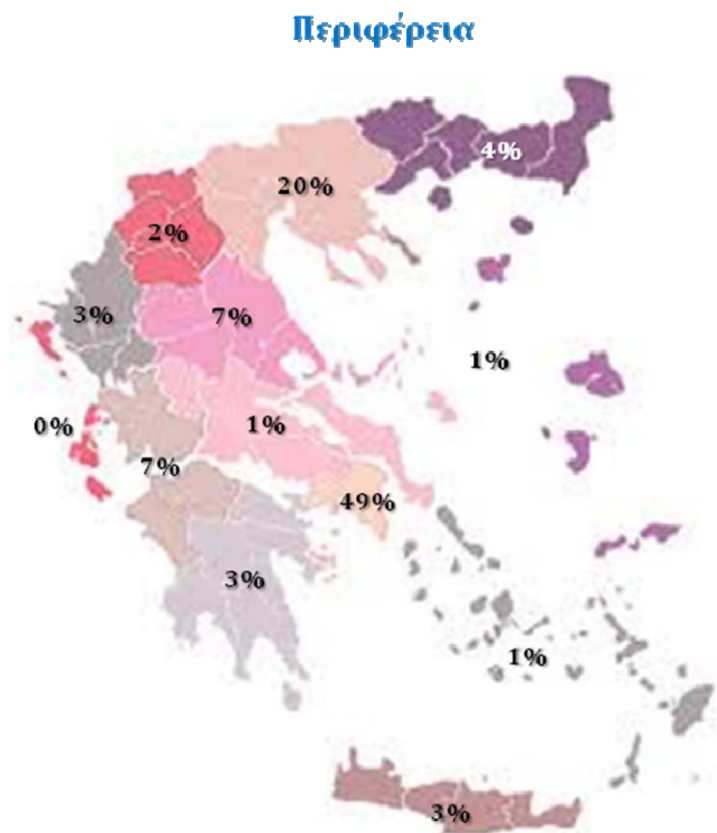
Χρηματορροές: 6%
Ωφέλη: 2%

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**) με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που απάντησαν «**Τίποτα/Κανένα**»

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 1 στις 2 επιχειρήσεις δεν είχε κάτι να προτείνει.
2. Από τις επιχειρήσεις που είχαν προτάσεις, αυτές είναι αρκετά μοιρασμένες ως προς τους τομείς βελτίωσης.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: Έδρα εγκατάστασης επιχείρησης

Νομός

Νομός	Ποσοστό (%)
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	Εβρου 1
	Ξάνθης 2
	Δράμας 1
	Καβάλας 1
Κεντρική Μακεδονία	Θεσσαλονίκης 17
Δυτική Μακεδονία	Κιλκίς 2
	Κοζάνης 2
	Καστοριάς 1
Ήπειρος	Ιωαννίνων 1
	Θεσπρωτίας 1
Θεσσαλία	Λαρίσης 3
	Μαγνησίας 3
	Τρικάλων 1
	Καρδίτσας -
Δυτική Ελλάδα	Αιτωλοακαρνανίας 1
	Αχαΐας 4
	Ηλείας 2
Στερεά Ελλάδα	Φθιώτιδος 1
Αττική	Αττική 49
	Κορινθίας 1
Πελοπόννησος	Αρκαδίας 1
	Μεσσηνίας 1
	Λακωνίας 1
Νησιά Βορείου Αιγαίου	Χίου 1
Νησιά Νοτίου Αιγαίου	Δωδεκανήσων 1
Κρήτη	Χανίων 2
	Ηρακλείου 2

4.6. Σύνοψη βασικών ευρημάτων της έρευνας στις επιχειρήσεις που αποχώρησαν από τη δράση

4.6.1. Παρουσίαση διαγραμμάτων

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Β: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΟΧΩΡΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ & ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ερώτηση 1: Ποιο είναι το αντικείμενο της κύριας ή/ και δευτερεύουσας οικονομικής δραστηριότητας της επιχείρησης; Παρακαλώ περιγράψτε συνοπτικά.

	%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	32
Κατασκευή άλλων πλαστικών προϊόντων	3
Εκτροφή ποιλερικών	2
Μελισσοκομία	2
Παγωγή προϊόντων από κρέας ζώων και ποιλερικών	2
Επεξεργασία και συντήρηση βρώσιμων αλιευμάτων και προϊόντων τους	2
Παρασκευή διατηρούμενων φρούτων και λαχανικών μ.α.κ.	2
Λειτουργία γαλακτοκομείων και τυροκομία	2
Παγωγή προϊόντων αλευρομύλων	2
Παγωγή κακάου, σοκολάτας και ζαχαρωτών	2
Παγωγή κρασιού	2
Παγωγή μεταλλικών νερών και αναψυκτικών	2
Ύφανση βαμβακερών νημάτων	2
Εκτυπωτικές δραστηριότητες	2
Παγωγή χρωστικών υλών	2
Παγωγή φαρμακευτικών παρασκευασμάτων	2
Κατασκευή πλαστικών πλακών, φύλλων, σωλήνων και ειδών καθορισμένης μορφής	2
Παγωγή έτοιμου σκυροδέματος	2
Χύτευση χάλυβα	2
Κατασκευή καρεκλών και καθισμάτων	2
Κατασκευή κτιρίων και τεχνικών έργων πολιτικού μηχανικού	2
ΕΜΠΟΡΙΟ	37
Λιανικό εμπόριο ενδυμάτων	5
Μεγάλα καταστήματα γενικών πωλήσεων, με τρόφιμα, ποτά ή καπνός	5
Χονδρικό εμπόριο ξυλείας, οικοδομικών υλικών και ειδών υγιεινής	5
Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων	5
Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση τροφίμων, ποτών και καπνού	5
Εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων	5
Λοιπά Εμπορίου < 1.5%	12
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	27
Ξενοδοχεία και μοτέλ με εστιατόριο	5
Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές	5
Εστιατόρια	5
Καφενεία	2
Τροφοδοσία με τρόφιμα (κέτερινγκ)	2
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων και επιχειρήσεων	2
Εκδόσεις λογισμικού	2
Άλλη παροχή συμβουλών σε θέματα λογισμικού και προμήθεια λογισμικού μ.α.κ.	2
Νομικές δραστηριότητες, λογιστικής, τήρησης βιβλίων φορολογικών συμβουλών κ.α.	2
Ραδιοφωνικές δραστηριότητες	2
Τηλεοπτικές δραστηριότητες	2
Πλύσιμο και στεγνό καθαρίσμα κλωστούφαντουργικών και γούνων προϊόντων	2
ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	3

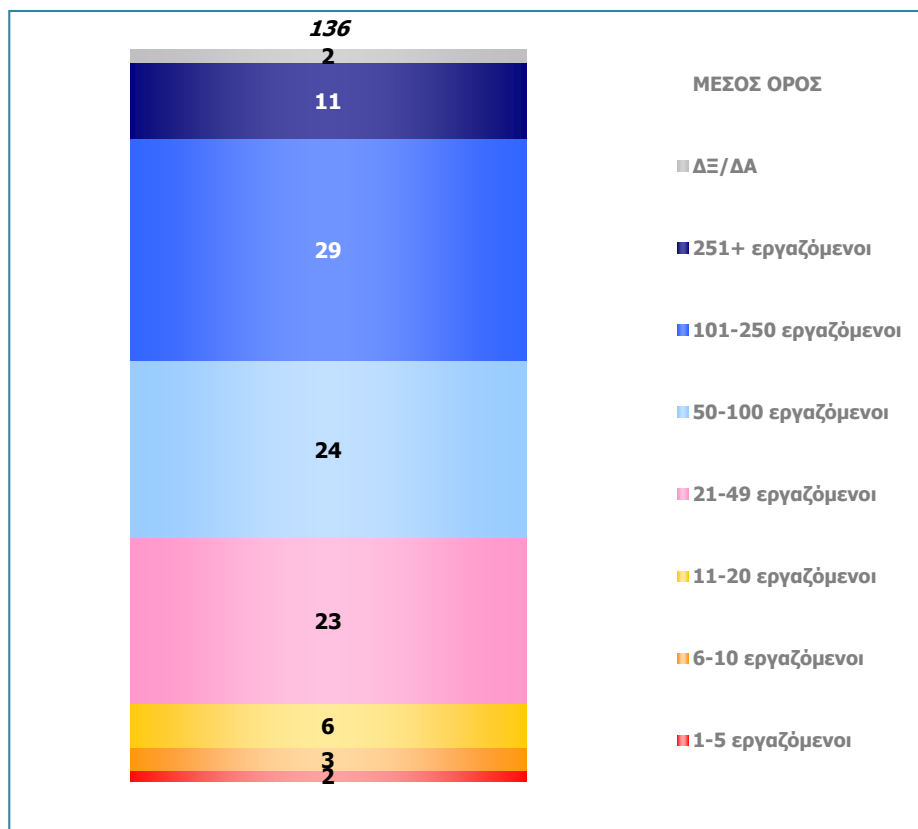
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στον πίνακα έγινε σε ποσοστιαία (%) βάση (για παράδειγμα το 22% των 65 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν έχουν ως κύριο αντικείμενο δραστηριότητας τον κατασκευαστικό τομέα).

Βασικά ευρήματα

1. Αντίθετα με την περίπτωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, οι περισσότερες επιχειρήσεις που αποχώρησαν από το πρόγραμμα δραστηριοποιούνταν στον κλάδο του εμπορίου.

Ερώτηση 2: Συνολικά, πόσα άτομα απασχολούνται στην επιχείρηση με οποιαδήποτε μορφή εργασίας;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 29% των 65 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απασχολούν 101-250 υπαλλήλους). Ο μέσος όρος έχει υπολογιστεί ως το άθροισμα των εργαζομένων που ανέφεραν οι επιχειρήσεις στις απαντήσεις προς το πλήθος των επιχειρήσεων.

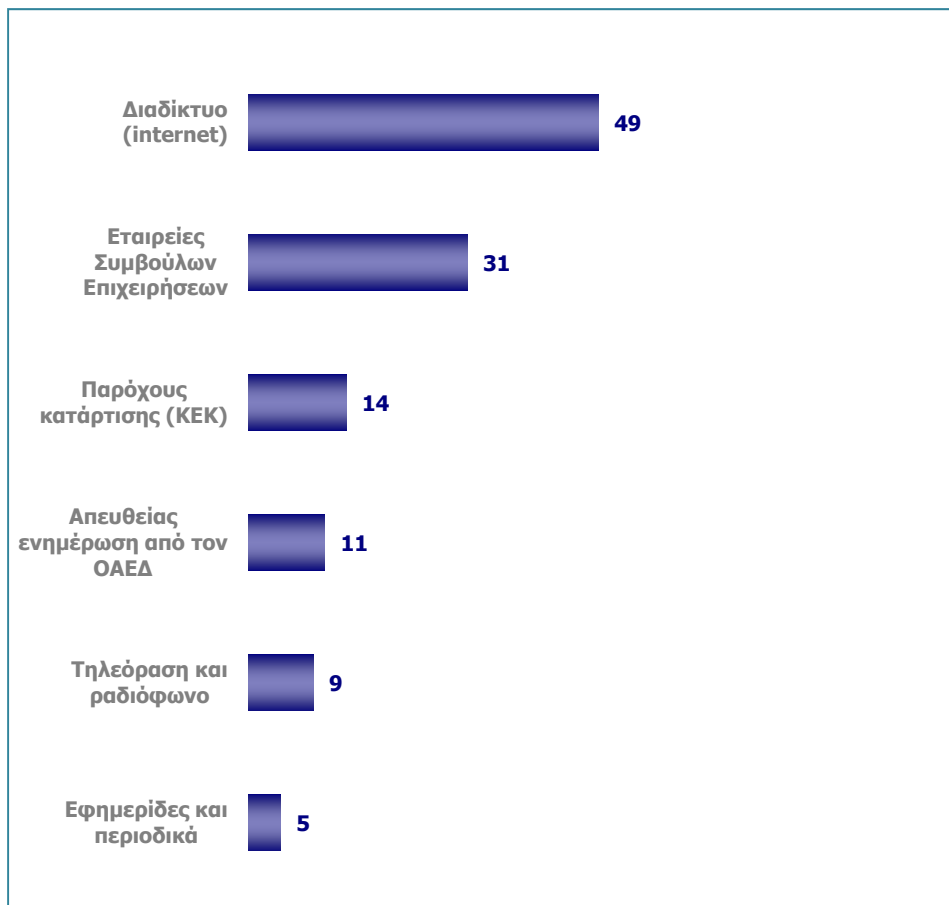
Βασικά ευρήματα

1. Πάνω από το 40% των επιχειρήσεων που αποχώρησαν απασχολούν άνω των 100 εργαζομένων
2. Το 34% των επιχειρήσεων που αποχώρησαν δεν κατάφερε να συγκρατήσει το προσωπικό που είχε κατά τη φάση υποβολής της αίτησης (50+). Σημειώνεται ότι στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις το % αυτό ανέρχεται μόλις στο 8%.

Ερώτηση 3: Με ποιον ή ποιους τρόπους ενημερωθήκατε για το Πρόγραμμα;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

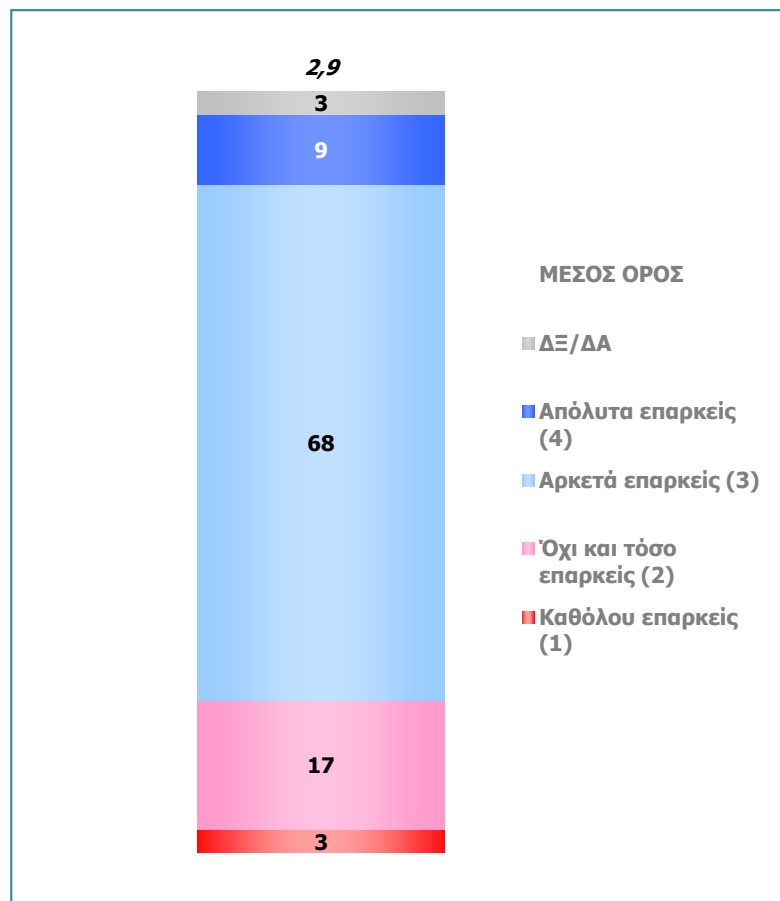
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

Βασικά ευρήματα

1. Σε αντίθεση με τις επιχειρήσεις που παρέμειναν στο πρόγραμμα που είχαν ως κύρια πηγή ενημέρωσης φορείς που είχαν συμφέρον από το πρόγραμμα (ΚΕΚ και εταιρείες συμβούλων) κύρια πηγή ενημέρωσης των επιχειρήσεων που αποχώρησαν από το πρόγραμμα ήταν το Διαδίκτυο.

Ερώτηση 4: Πώς αξιολογείτε την ενημέρωση και τις ενέργειες δημοσιοποίησης του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

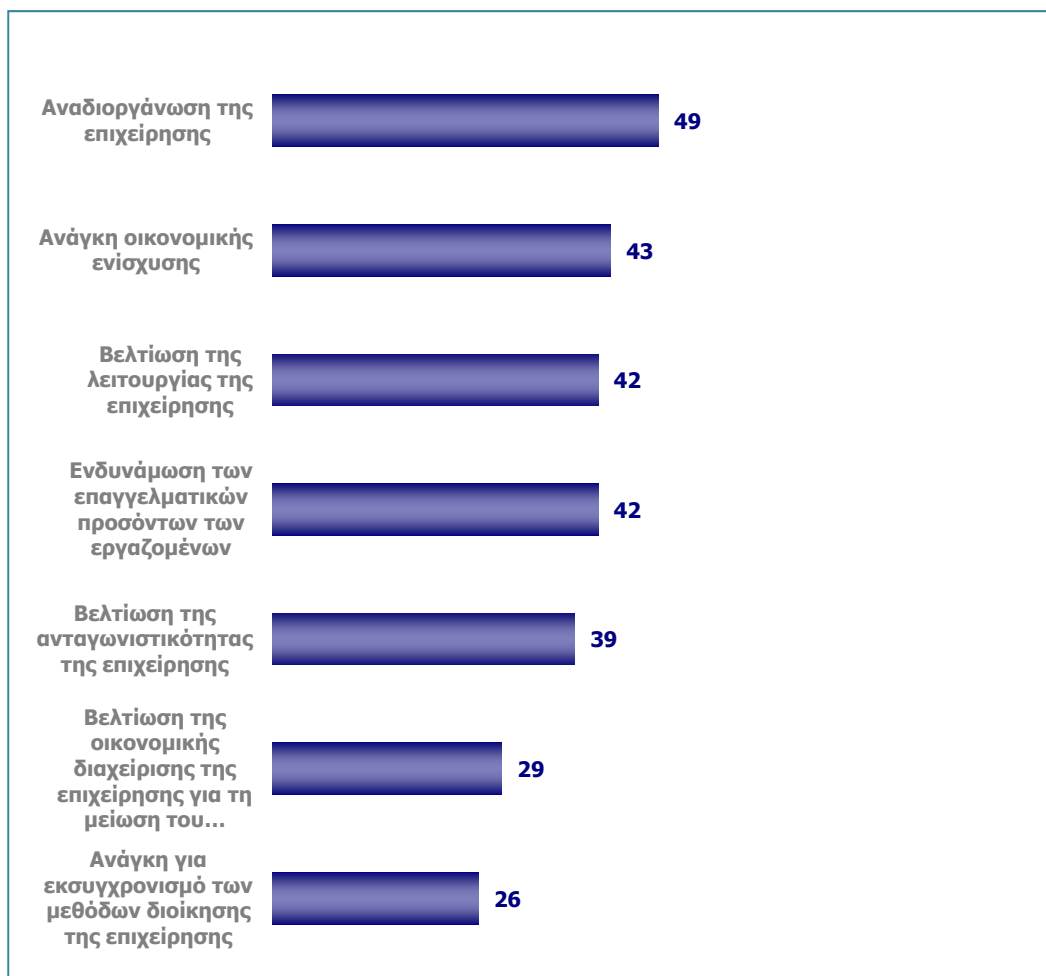
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 68% των 65 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν αξιολογεί τις ενέργειες δημοσιοποίησης ως αρκετά επαρκείς). Ο μέσος όρος έχει υπολογιστεί ως το άθροισμα της κλίμακας που έδωσε κάθε επιχείρηση προς το πλήθος των επιχειρήσεων.

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου τρεις στις τέσσερις επιχειρήσεις που ερωτήθηκαν, αξιολόγησαν τις ενέργειες δημοσιοποίησης με θετικό τρόπο.

Ερώτηση 5: Για ποιους από τους παρακάτω λόγους που θα σας διαβάσω αποφασίσατε να ενταχθείτε στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

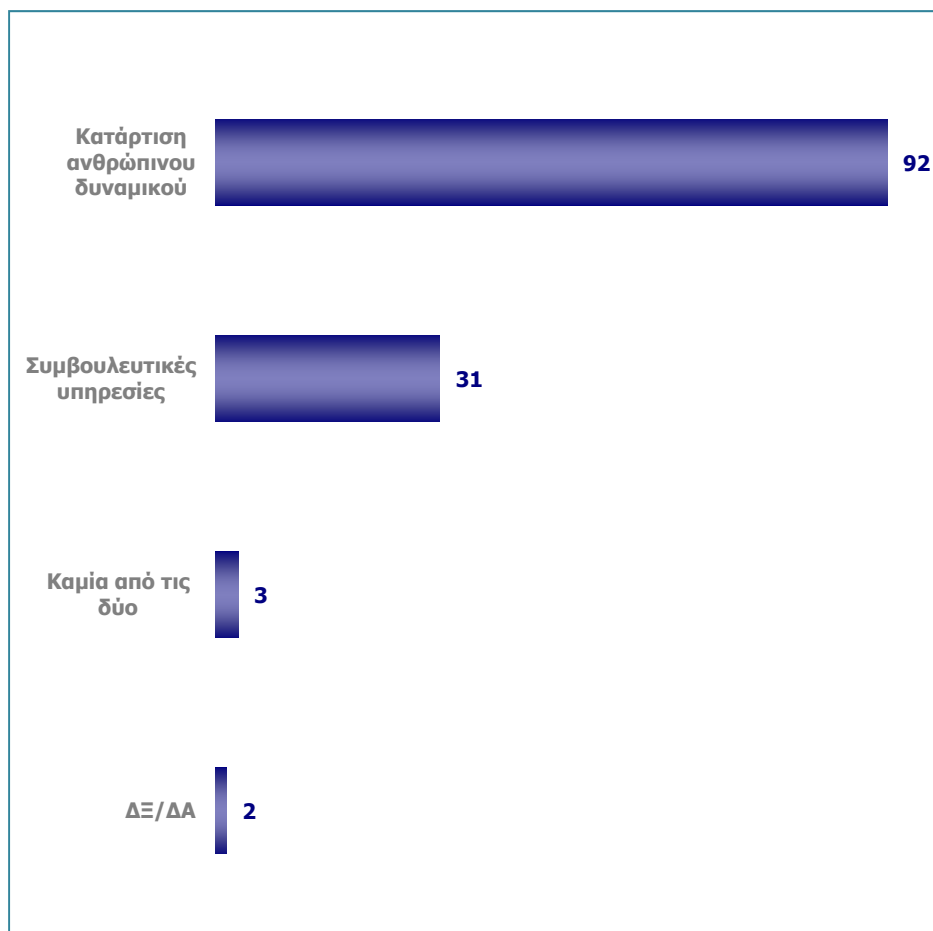
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

Βασικά ευρήματα

1. Σε αντίθεση με τις επιχειρήσεις που παρέμειναν στο πρόγραμμα οικονομικοί λόγοι φαίνεται να είναι για τις επιχειρήσεις που αποχώρησαν αρκετά ισχυρό κίνητρο να συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Ερώτηση 6: Ποιες από τις ακόλουθες παρεμβάσεις που θα σας διαβάσω είχατε στόχο να υλοποιήσετε ανεξάρτητα από το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

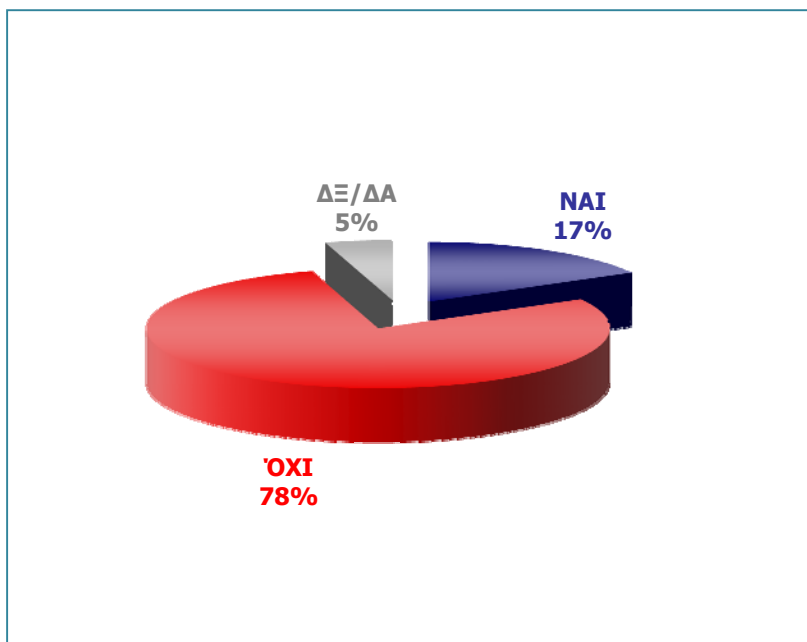
Βασικά ευρήματα

1. Οι επιχειρήσεις δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού τους.

Ερώτηση 7: Είχατε συμμετάσχει στην υλοποίηση άλλων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης κατά την τριετία 2011-2013;

Ερώτηση 8: Κατά πόσο η συμμετοχή σας σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα στάθηκε εμπόδιο στην ενεργό σας συμμετοχή στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ένεκα συμπλήρωσης του μέγιστου επιτρεπτού ορίου κρατικής ενίσχυσης;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

Βασικά ευρήματα ερώτησης 7

1. Μόνο 1 στις 4 επιχειρήσεις είχε εμπειρία από υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης κατά την τελευταία τριετία.

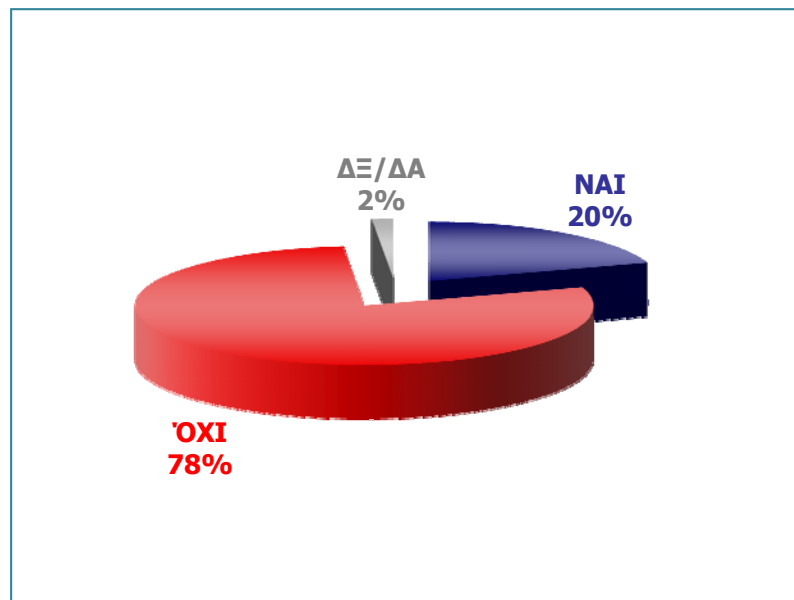
Βασικά ευρήματα ερώτησης 8

Από τις 11 επιχειρήσεις που συμμετείχαν και σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης:

- οι 8 δηλώνουν ότι η συμμετοχή δεν στάθηκε εμπόδιο (σε κανένα βαθμό) σε σχέση με την υπαγωγή στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής,
- οι 2 δηλώνουν μικρό βαθμό δυσκολίας,
- 1 δηλώνει ότι η συμμετοχή στάθηκε σε μεγάλο βαθμό εμπόδιο.

Ερώτηση 9: Είχατε υλοποιήσει άλλα προγράμματα κατάρτισης (μη επιδοτούμενα, με ίδιους πόρους) κατά την τριετία 2011-2013;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

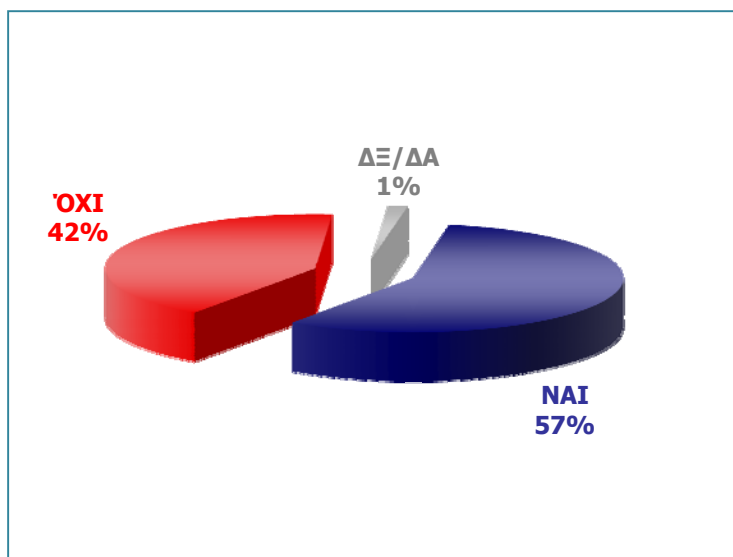

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 3 στις 4 επιχειρήσεις είχε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης με ίδιους πόρους κατά την τελευταία τριετία.

Ερώτηση 10: Είχατε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης κατά την τριετία 2011-2013 αξιοποιώντας τον Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ);

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

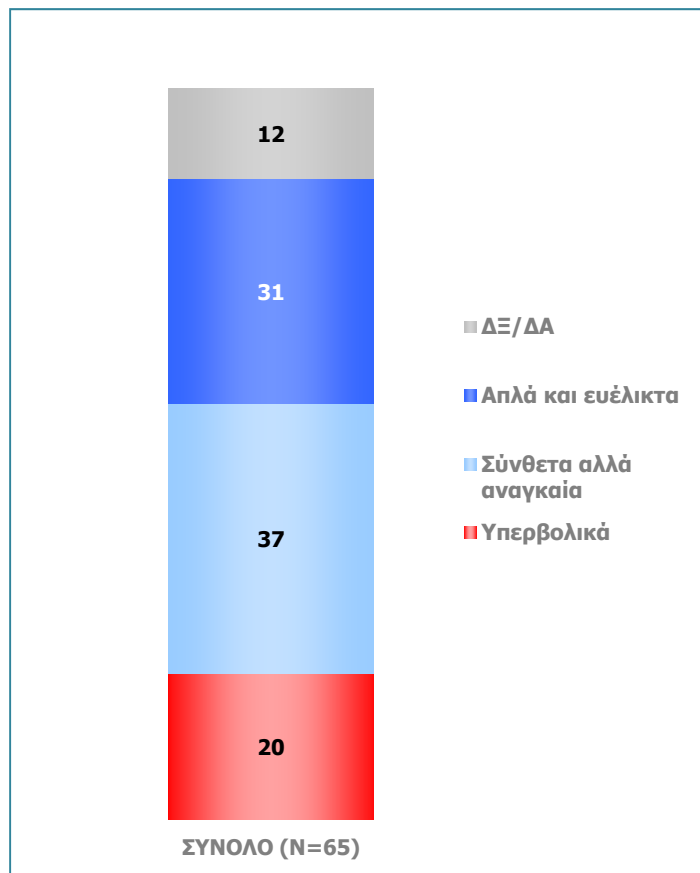

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 6 στις 10 επιχειρήσεις είχε εμπειρία από υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης στο πλαίσιο του ΛΑΕΚ.

Ερώτηση 11: Πώς αξιολογείτε τα οικονομικά κριτήρια που είχαν τεθεί ως προϋποθέσεις για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 20% των 65 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι αξιολογεί τα κριτήρια που είχαν τεθεί ως προϋποθέσεις για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης στο πρόγραμμα ως υπερβολικά).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 6 στις 10 επιχειρήσεις αξιολογούν τα οικονομικά κριτήρια ως αυστηρά και σύνθετα.

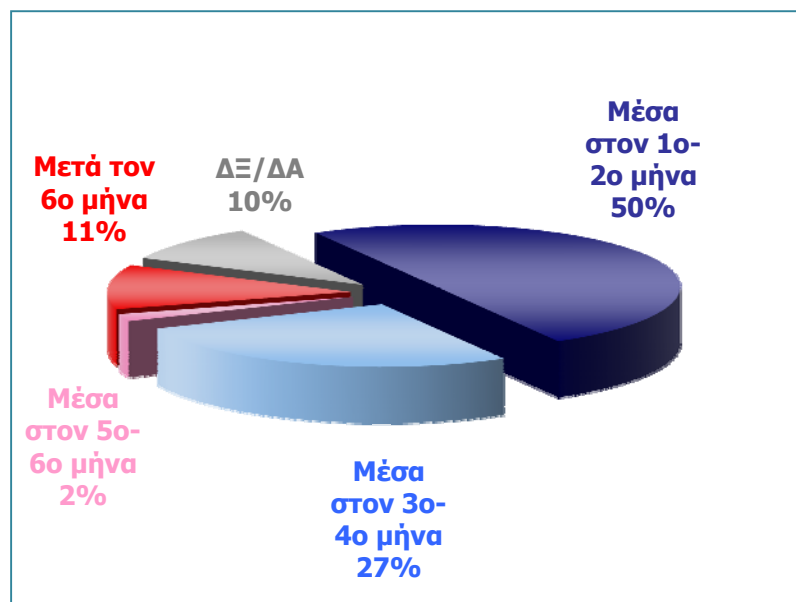

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΛΟΓΟΙ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ

Ερώτηση 11α: Ολοκληρώσατε την υλοποίηση του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής;

Ερώτηση 12: Πότε αποφασίσατε να αποσύρετε το ενδιαφέρον σας για το πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση τα παρακάτω που θα σας διαβάσω.

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

Βασικά ευρήματα ερώτησης 11

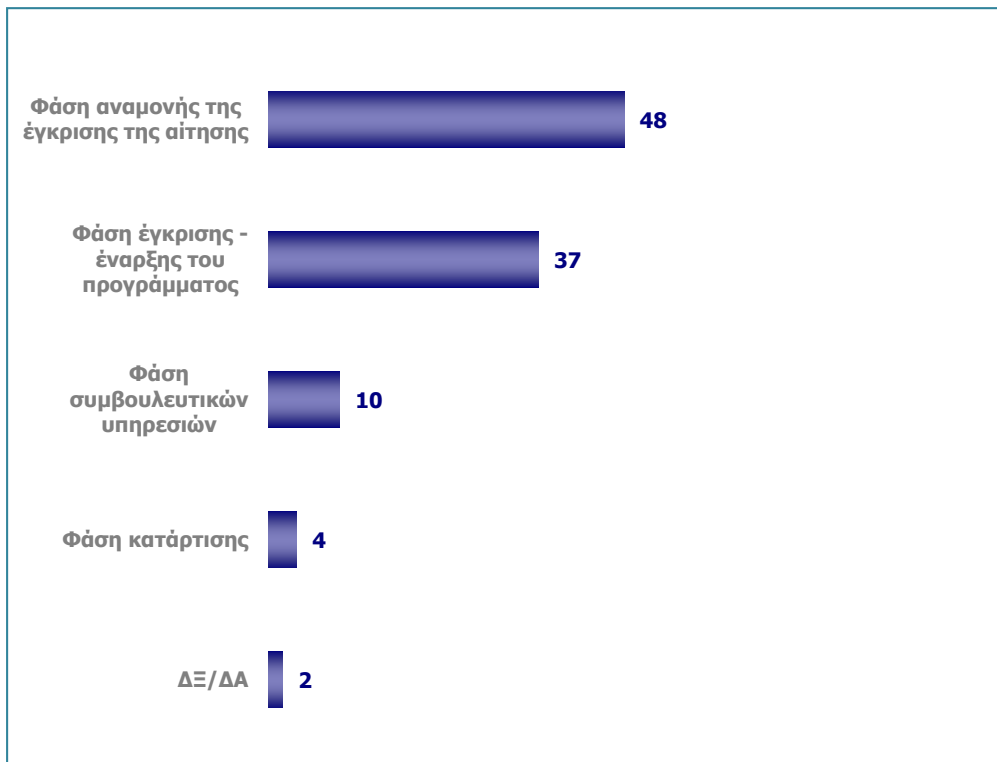
1. Από τις 65 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα, οι 52 αναγνώρισαν /επιβεβαίωσαν ότι εγκατέλειψαν την υλοποίηση του προγράμματος.

Βασικά ευρήματα ερώτησης 12

1. 1 στις 2 επιχειρήσεις εγκατέλειψε το πρόγραμμα μέσα στο πρώτο δίμηνο μετά την έναρξή του.

Ερώτηση 13: Σε ποια φάση του προγράμματος της διαρθρωτικής προσαρμογής βρισκόταν εκείνη την περίοδο η επιχείρησή σας;

ΒΑΣΗ: Επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το Πρόγραμμα (N=65)

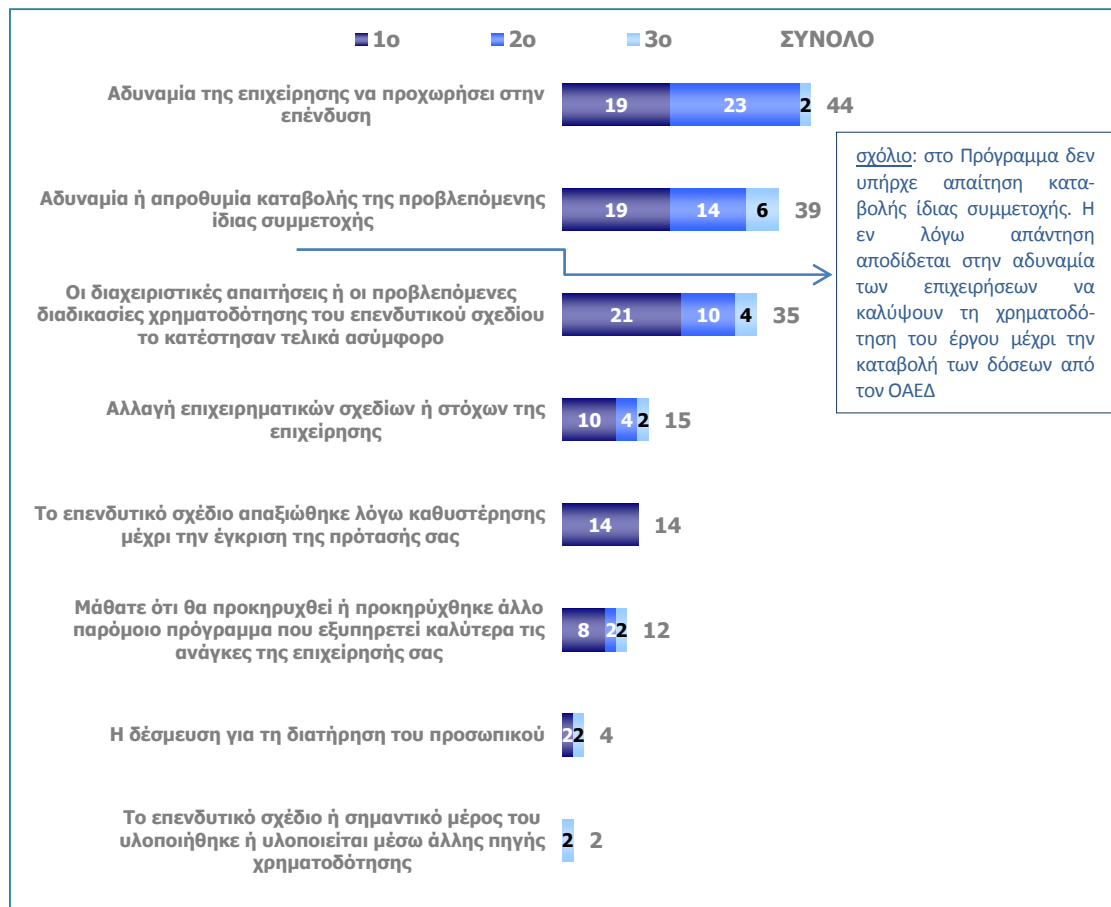

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**).

Βασικά ευρήματα

1. Οι επιχειρήσεις αποχώρησαν σε πολύ αρχικό στάδιο του προγράμματος.

Ερώτηση 14: Ποιος ήταν ο κύριος λόγος που σας έκανε να εγκαταλείψετε τελικά την υλοποίηση του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής;

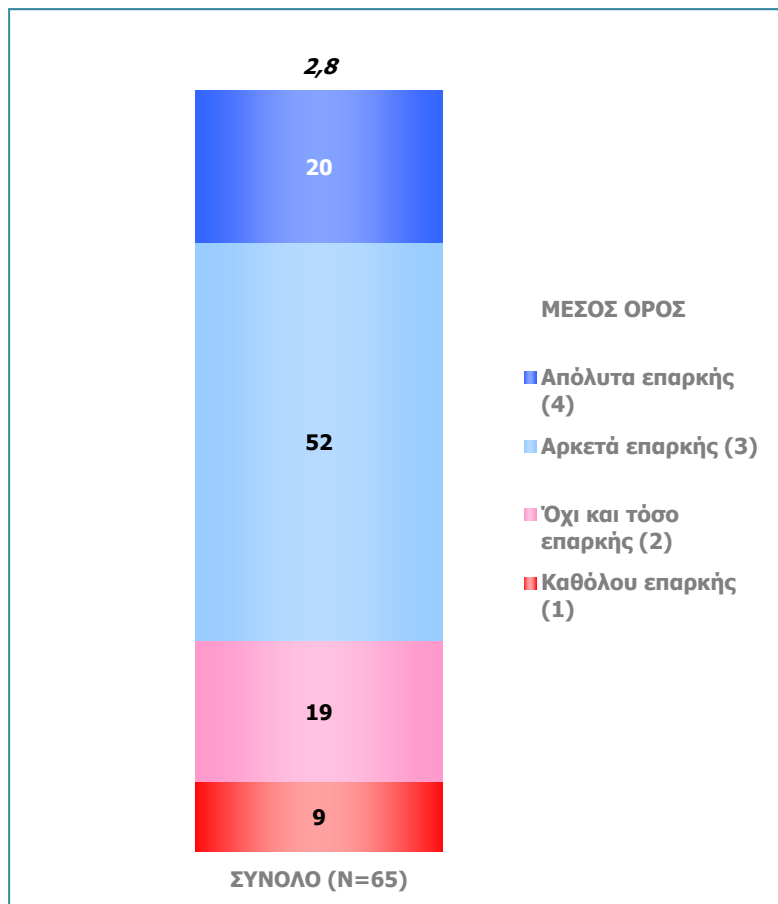

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Στην ερώτηση ζητήθηκε οι εν λόγω απαντήσεις να σημειωθεί αν αποτελέσαν πρώτο (1^ο), δεύτερο (2^ο) ή τρίτο (3^ο) λόγο εγκατάλειψης. Για παράδειγμα 44% των επιχειρήσεων ανέφερε την «Αδυναμία να προχωρήσει στην επένδυση» ως λόγο εγκατάλειψης ενώ 19% των επιχειρήσεων δήλωσε τον λόγο αυτό ως 1^ο λόγο εγκατάλειψης.

Βασικά ευρήματα

1. Ενώ οι επιχειρήσεις ανέφεραν ως κύριο λόγο εγκατάλειψης συνολικά την αδυναμία να προχωρήσουν στην επένδυση ως πρώτος λόγος (από τους τρεις που δικαιούνταν να σημειώσουν) ήταν οι διαχειριστικές απαιτήσεις.

Ερώτηση 15: Πώς αξιολογείτε τη δυνατότητα και την ετοιμότητα της επιχείρησής σας να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στους κανονισμούς και τις διαχειριστικές απαιτήσεις του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής;

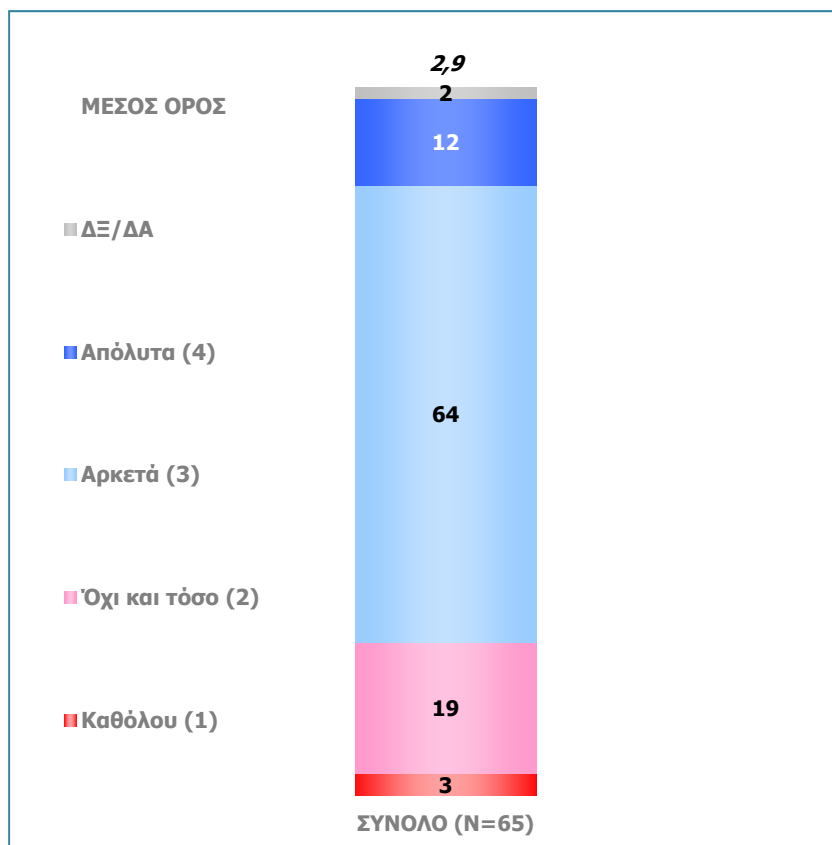

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 52% των 65 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι ως αρκετά επαρκή την ετοιμότητα της επιχείρησής να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του προγράμματος).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 7 στις 10 επιχειρήσεις αξιολογούν ως επαρκή (αρκετά ή απόλυτα) την ετοιμότητα της επιχείρησής τους να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του προγράμματος.

Ερώτηση 16: Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι ο συνδυασμός των παρεχόμενων υπηρεσιών του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής (συμβουλευτικές υπηρεσίες και κατάρτιση) ανταποκρινόταν στις ανάγκες μιας επιχείρησης του μεγέθους σας;

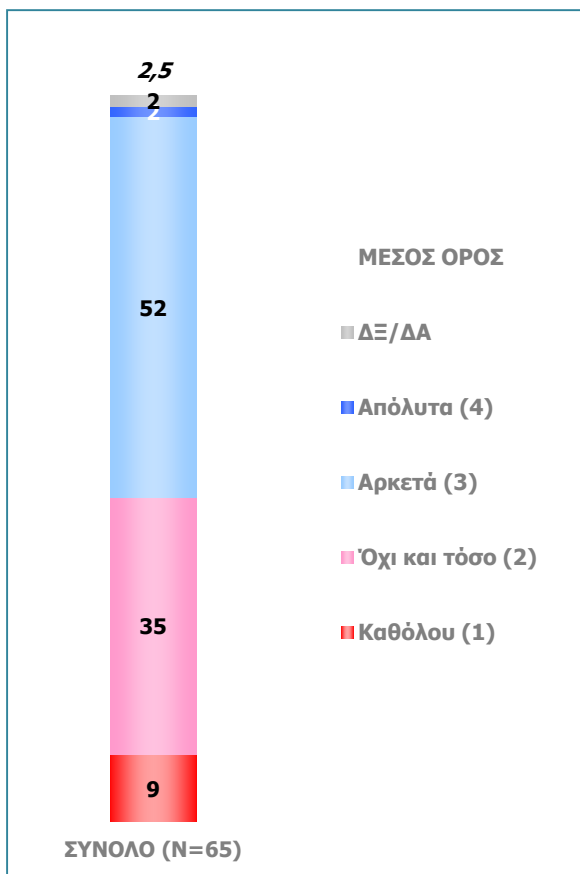

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 64% των 65 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι ο συνδυασμός των παρεχόμενων υπηρεσιών του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής ανταποκρινόταν αρκετά στις ανάγκες μιας επιχείρησης του μεγέθους τους).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 8 στις 10 επιχειρήσεις αξιολογούν ότι ο συνδυασμός των παρεχόμενων υπηρεσιών του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής ανταποκρινόταν (αρκετά ή απόλυτα) στις ανάγκες μιας επιχείρησης του μεγέθους τους.

Ερώτηση 17: Πόσο ευέλικτο θεωρείτε το πρόγραμμα της διαθρωτικής προσαρμογής αναφορικά με τις εξειδικευμένες ανάγκες της επιχείρησής σας;

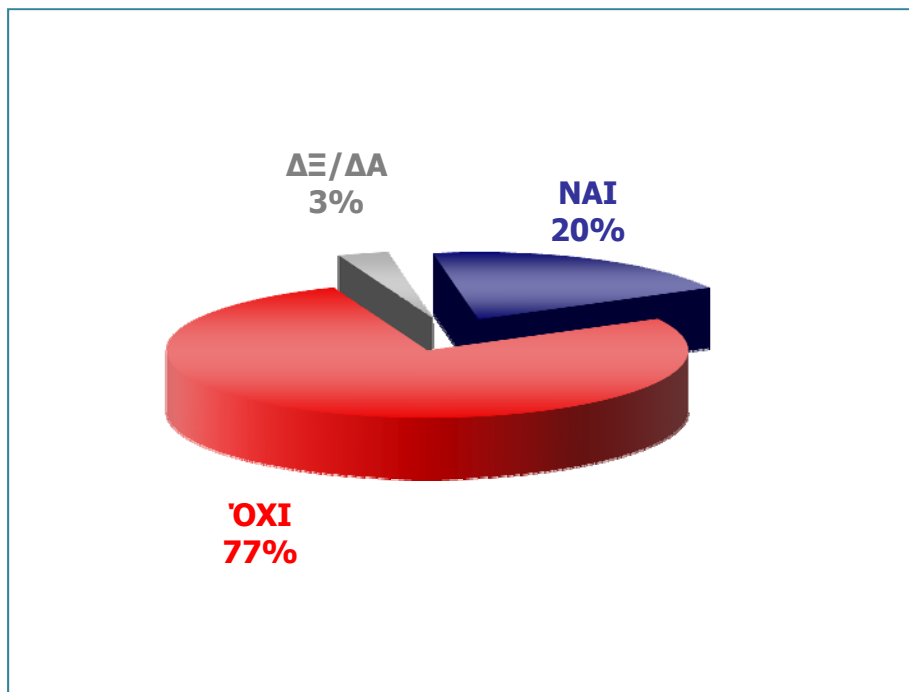
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 52% των 65 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι θεωρεί αρκετά ευέλικτο το πρόγραμμα της διαθρωτικής προσαρμογής αναφορικά με τις εξειδικευμένες ανάγκες της επιχείρησής τους).

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 1 στις 2 επιχειρήσεις θεωρεί ευέλικτο (αρκετά ή απόλυτο) το πρόγραμμα της διαθρωτικής προσαρμογής αναφορικά με τις εξειδικευμένες ανάγκες της επιχείρησής τους.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

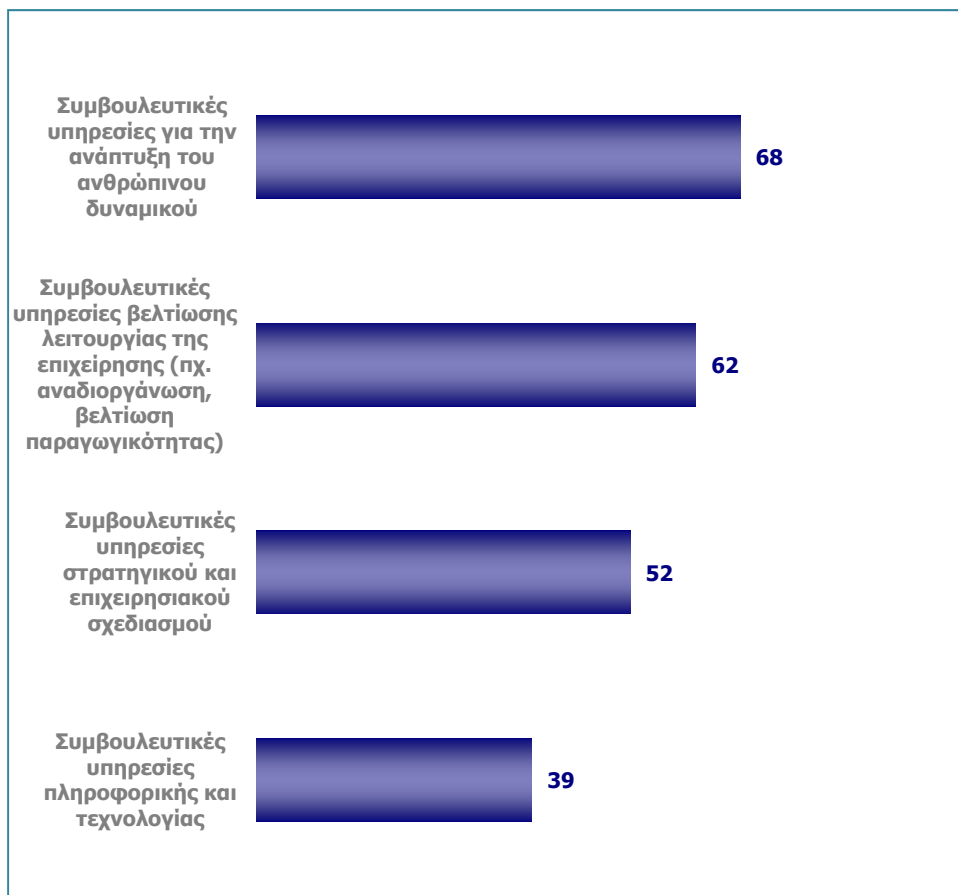
Ερώτηση 18: Μετά την απόφαση της επιχείρησης να εγκαταλείψει τελικά την υλοποίηση του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής, έχει δρομολογηθεί κάποιο εναλλακτικό σχέδιο προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες της επιχείρησης;

Βασικά ευρήματα

1. Περίπου 8 στις 10 επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το πρόγραμμα δεν έχουν εναλλακτικό σχέδιο για την κάλυψη σχετικών αναγκών.

Ερώτηση 19: Ποιες από τις ακόλουθες συμβουλευτικές υπηρεσίες που θα σας διαβάσω θεωρείτε χρήσιμες για την επιχείρησή σας;

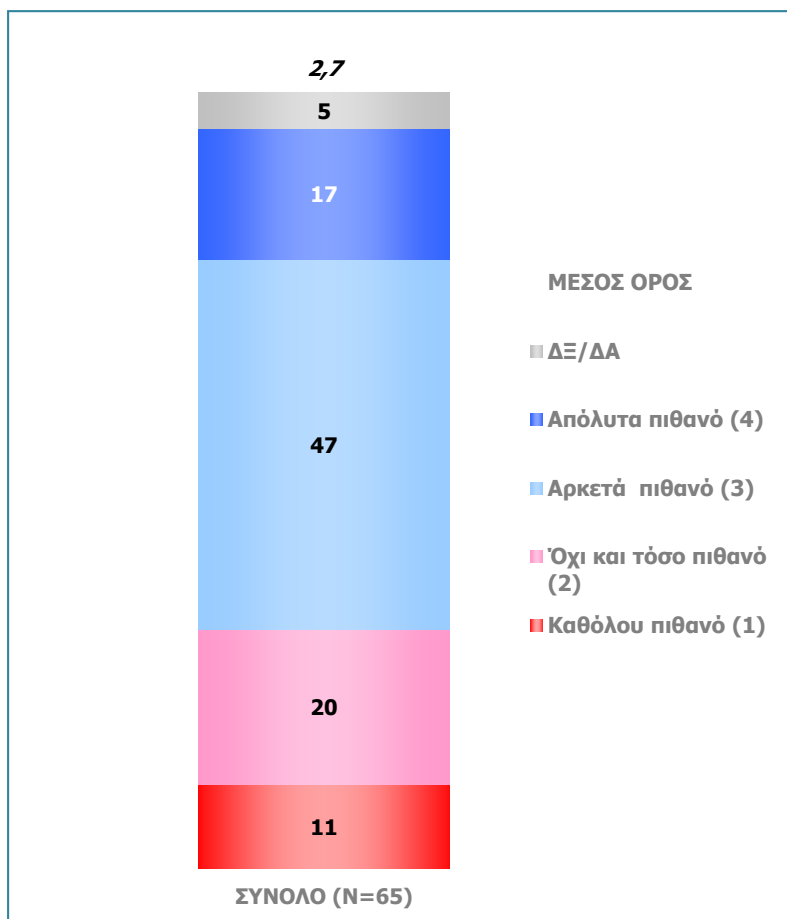
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε ποσοστιαία (%) βάση. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (πολλαπλότητα απαντήσεων).

Βασικά ευρήματα:

1. Επιβεβαιώνεται το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τους και στη βελτίωση της λειτουργίας τους.

Ερώτηση 20: Πόσο πιθανό θεωρείτε να εκδηλώσει η επιχείρηση το ενδιαφέρον της για συμμετοχή σε επόμενο πρόγραμμα διαθρωτικής προσαρμογής;

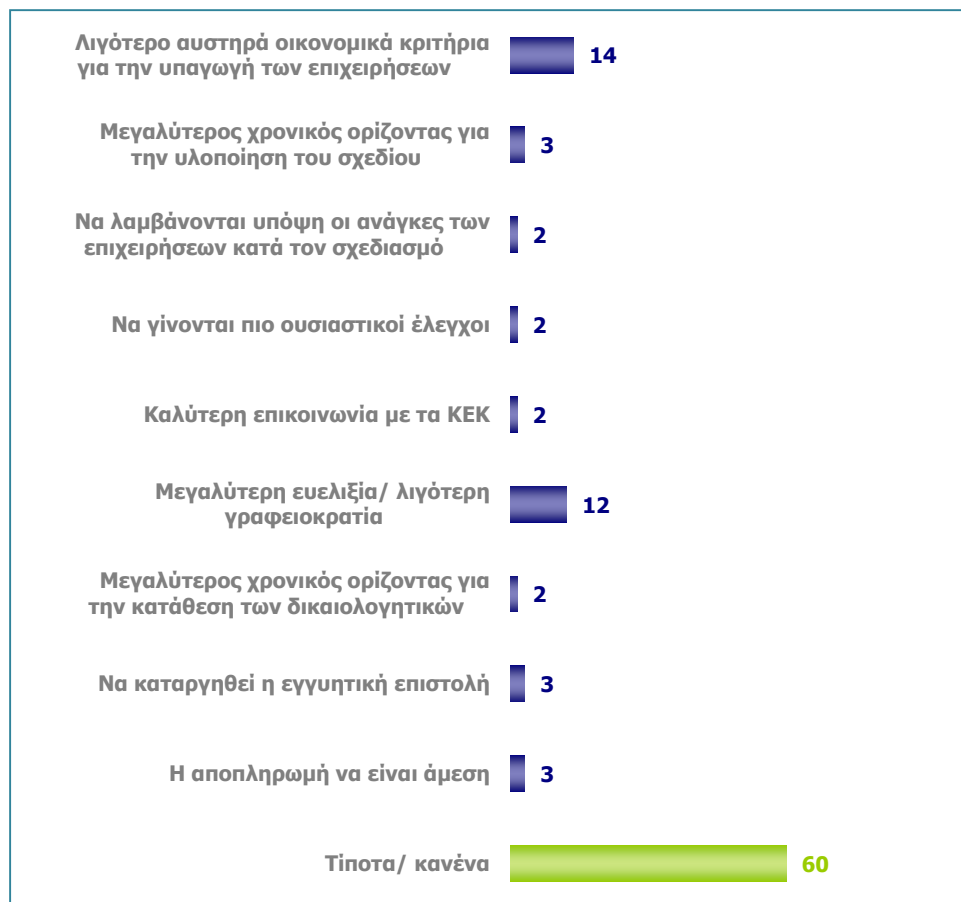

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%)** βάση (για παράδειγμα το 47% των 65 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι θεωρεί αρκετά πιθανό να εκδηλώσει η επιχείρηση το ενδιαφέρον της για συμμετοχή σε επόμενο πρόγραμμα διαθρωτικής προσαρμογής.

Βασικά ευρήματα

1. 65% των επιχειρήσεων παρόλο που αποχώρησαν θεωρούν αρκετά ή απολύτως πιθανό να συμμετέχουν σε επόμενο πρόγραμμα διαθρωτικής προσαρμογής.

Ερώτηση 21: Έχετε κάτι να προτείνετε προκειμένου να βελτιωθούν οι διαδικασίες και τα κριτήρια υπαγωγής των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής;

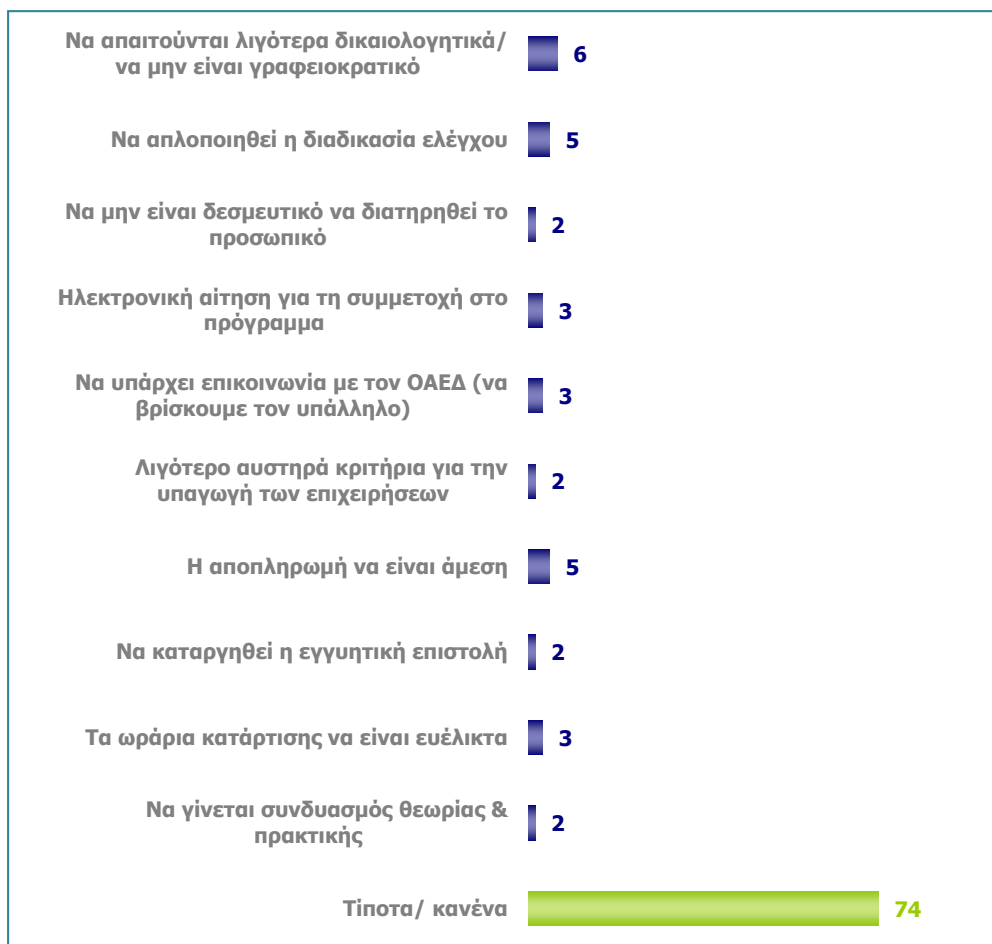

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση**. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (**πολλαπλότητα απαντήσεων**) με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που απάντησαν «*Τίποτα/ Κανένα*».

Βασικά ευρήματα

1. Από τις επιχειρήσεις που πρότειναν κάτι, οι περισσότερες εστίασαν σε διαδικασίες που αφορούν οικονομικά κριτήρια.

Ερώτηση 22: Έχετε κάτι να προτείνετε προκειμένου να βελτιωθούν οι διαδικασίες υλοποίησης του προγράμματος της διαρθρωτικής προσαρμογής;

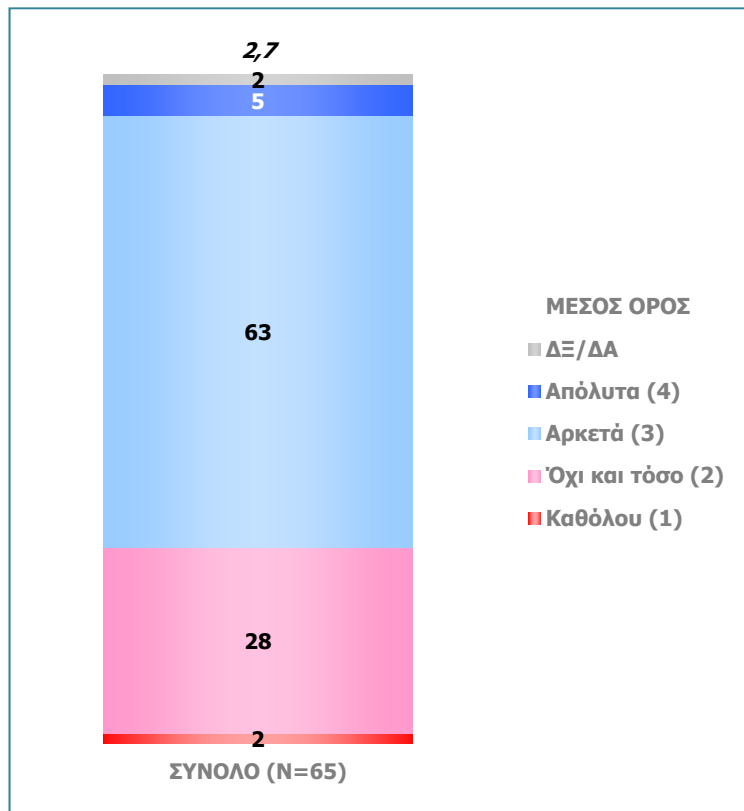

Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε ποσοστιαία (%) βάση. Το άθροισμα του ποσοστού των απαντήσεων είναι μεγαλύτερο από το 100% διότι στην ερώτηση μπορούσαν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις (πολλαπλότητα απαντήσεων) με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που απάντησαν «Τίποτα/Κανένα».

Βασικά ευρήματα

1. Από τις επιχειρήσεις που πρότειναν κάτι, οι περισσότερες εστίασαν σε διαδικασίες που αφορούν διαχειριστικές διαδικασίες

Ερώτηση 23: Πώς αξιολογείτε το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ως προς την καινοτομία του, δεδομένου ότι δεν είχε εφαρμοσθεί αντίστοιχη πρωτοβουλία στο παρελθόν;

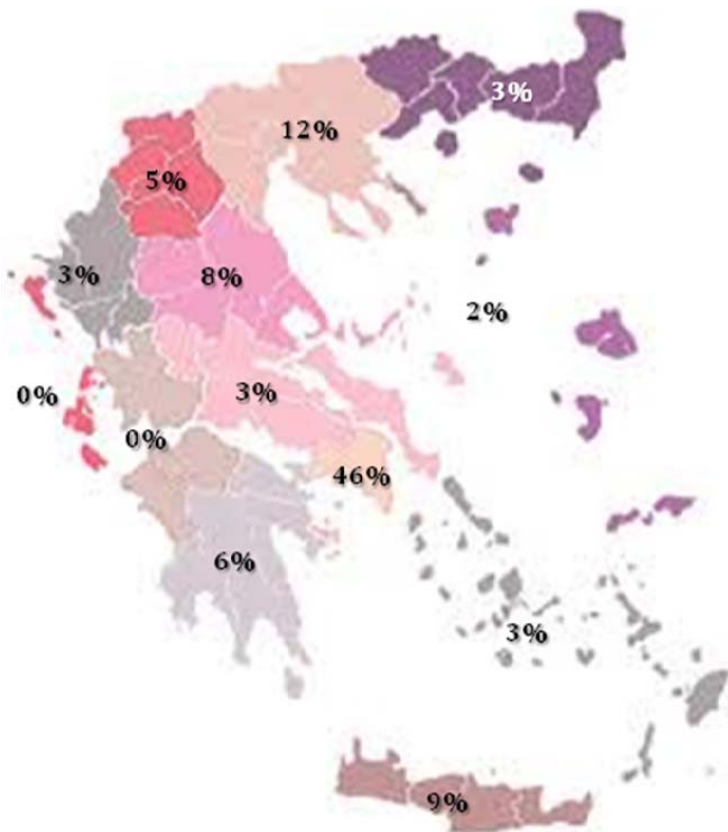
Παρατήρηση: Η επεξεργασία των απαντήσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε σε **ποσοστιαία (%) βάση** (για παράδειγμα το 63% των 136 επιχειρήσεων που ερωτήθηκαν απάντησε ότι αξιολογεί το πρόγραμμα ως αρκετά καινοτομικό).

Βασικά ευρήματα

1. Επτά στις δέκα επιχειρήσεις αξιολογεί το πρόγραμμα ως αρκετά ή απόλυτα καινοτομικό.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: Έδρα εγκατάστασης επιχείρησης

Περιφέρεια

Νομός

Νομός	Ποσοστό (%)
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	3
Κεντρική Μακεδονία	11
Δυτική Μακεδονία	8
Ηπειρος	3
Θεσσαλία	5
Στερεά Ελλάδα	3
Αττική	46
Πελοπόννησος	3
Νησιά Βορείου Αιγαίου	2
Νησιά Νοτίου Αιγαίου	3
Κρήτη	3

4.7. Σχολιασμός ευρημάτων της έρευνας

4.7.1. Παρουσίαση των βασικών ευρημάτων της έρευνας στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις

Τα βασικά ευρήματα από την έρευνα που διεξήχθη στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις έχουν ως ακολούθως:

Γενικά στοιχεία

1. Σε σχέση με το αντικείμενο δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων, το πρόγραμμα προσέλκυσε επιχειρήσεις κυρίως από τον κλάδο των κατασκευών (34%) και των υπηρεσιών (32%). Σημειώνεται ότι ο κλάδος των κατασκευών ήταν από αυτούς που επλήγησαν περισσότερο από την οικονομική κρίση.
2. Σε ότι αφορά τον αριθμό του προσωπικού που απασχολούν σήμερα οι επιχειρήσεις, η πλειονότητα αυτών (90%) συνεχίζει να διατηρείται στην ίδια κατηγορία που ήταν (50+) όταν υπέβαλλε την αίτηση υπαγωγής στο Πρόγραμμα. Ωστόσο υπάρχει και ένα ποσοστό επιχειρήσεων (8%) που δεν κατάφεραν να συγκρατήσουν το προσωπικό τους και πλέον απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους. Σε κάθε περίπτωση εκτιμάται ότι το πρόγραμμα συνέβαλλε στη συγκράτηση των απολύσεων στις επιχειρήσεις που αντιμετώπιζαν πρόβλημα.

Δημοσιότητα Προγράμματος

3. Βασικές πηγές πληροφόρησης των επιχειρήσεων για το πρόγραμμα αποτέλεσαν οι πάροχοι κατάρτισης και οι εταιρείες συμβούλων επιχειρήσεων. Δεδομένου ότι οι εν λόγω φορείς μπορούσαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα μέσω της συνεργασίας τους με κάποια Επιχείρηση, είχαν σημαντικό κίνητρο να κινητοποιήσουν τις Επιχειρήσεις. Σημειώνεται ότι ο έντυπος και ηλεκτρονικός τύπος (πλην του διαδικτύου) φαίνεται ότι αξιοποιήθηκαν σε μικρό βαθμό ως πηγές πληροφόρησης.
4. Σε ότι αφορά γενικά τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για τη δημοσιοποίηση του προγράμματος, αυτές αξιολογούνται θετικά από τις περισσότερες επιχειρήσεις (67%) που συμμετείχαν στην έρευνα.

Λόγοι ένταξης στο πρόγραμμα

5. Οι κυριότεροι λόγοι συμμετοχής των επιχειρήσεων σχετίζονταν με την ενδυνάμωση των επαγγελματικών προσόντων των εργαζομένων τους (το 90% έκρινε ότι ήταν ο κυριότερος λόγος συμμετοχής του) και τη βελτίωση της λειτουργίας τους. Συνεπώς η στοχοθεσία του προγράμματος ήταν σύμφωνη με τις προτεραιότητες των επιχειρήσεων που συμμετείχαν.
6. Εάν δεν είχαν υπαχθεί στο Πρόγραμμα, οι μισές επιχειρήσεις δήλωσαν ότι δεν θα υλοποιούσαν το Σχέδιο με άλλο τρόπο (ίδιοι πόροι, δάνειο κλπ.) και οι

υπόλοιπες μισές ότι θα προχωρούσαν σε υλοποίηση μέρους ή συνολικά παρόμοιου σχεδίου. Σε κάθε περίπτωση το πρόγραμμα έδωσε τη δυνατότητα σε σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων να εφαρμόσουν ένα πλέγμα παρεμβάσεων (μέσω του ΣΔΠ) με στόχο τόσο την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού τους, όσο και εν γένει τη βελτίωση της λειτουργίας τους.

7. Από τις ενέργειες που χρηματοδοτούσε το πρόγραμμα, η κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού ήταν αυτή που θα υλοποιούσαν οι επιχειρήσεις με άλλο τρόπο χρηματοδότησης. Συνεπώς μέσα από το πρόγραμμα δόθηκε η δυνατότητα για συμβουλευτική υποστήριξη των επιχειρήσεων στο πλαίσιο της προσπάθειας προσαρμογής τους στις μεταβαλλόμενες εξωτερικές συνθήκες.

Υλοποίηση άλλων προγραμμάτων κατάρτισης κατά την τριετία 2011-2013

8. Μόλις το 25% των επιχειρήσεων (δηλ. 33 επιχειρήσεις) που συμμετείχε στην έρευνα είχε συμμετάσχει στην υλοποίηση άλλων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης την τελευταία τριετία. Από αυτές η πλειονότητά τους (68%) δήλωσε ότι η συμμετοχή σε αυτά τα προγράμματα δεν στάθηκε εμπόδιο για την υπαγωγή στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής, ένεκα συμπλήρωσης του μέγιστου επιτρεπτού ορίου κρατικής ενίσχυσης.
9. Κατά την ίδια τριετία το 36% των ερωτηθέντων είχε υλοποιήσει άλλα προγράμματα κατάρτισης με ιδίους πόρους και το 64% είχε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης αξιοποιώντας τον ΛΑΕΚ.
10. Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι οι επιχειρήσεις δίνουν έμφαση στην αναβάθμιση των προσόντων των εργαζομένων τους μέσω της κατάρτισης, με πιο συνηθισμένο τρόπο υλοποίησης αυτής τον ΛΑΕΚ.

Προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά το στάδιο υπαγωγής στο πρόγραμμα

11. Οι περισσότερες επιχειρήσεις (64%) δεν αντιμετώπισαν κάποιο πρόβλημα ή δυσκολία κατά τη διαδικασία αίτησης υπαγωγής στο πρόγραμμα.
12. Από αυτές που ανέφεραν ότι αντιμετώπισαν κάποιου είδους προβλήματα, τα περισσότερα εστιάζονται σε διαχειριστικού τύπου θέματα (καθυστέρηση στην αξιολόγηση των προτάσεων και την υπογραφή των συμβάσεων, καθυστέρηση στην αποπληρωμή κλπ.).
13. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, από τις επιχειρήσεις που στράφηκαν σε εξωτερική βοήθεια οι περισσότερες δήλωσαν ότι τις βοήθησαν οι πάροχοι κατάρτισης στην επίλυσή τους. Καμία δεν απάντησε ότι συνέβαλλε ο Σύμβουλος που είχαν επιλέξει να τους βοηθήσει για τη σύνταξη και την εφαρμογή του ΣΔΠ.

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

14. Σε ότι αφορά τους τομείς παρέμβασης των Σχεδίων Διαρθρωτικής Προσαρμογής των επιχειρήσεων, τα περισσότερα περιλάμβαναν την κατάλληλη προετοιμασία του προσωπικού. Ακολουθεί με σημαντική διαφορά

η ενίσχυση της εξωστρέφειας και η βελτιστοποίηση της χρήσης πόρων και τελευταίος τομέας παρέμβασης είναι η βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης.

15. Από τα ανωτέρω σε συνδυασμό με τους λόγους συμμετοχής των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα (βλ. σημείο 14) διαφαίνεται ότι η προσαρμογή των επιχειρήσεων στην κρίση περιστράφηκε γύρω από την ανάπτυξη/ βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού τους.
16. Σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα δήλωσε ότι συνεργάστηκε με κάποιον Σύμβουλο ή Εταιρεία Συμβούλων για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του προγράμματος. Σε ότι αφορά το περιεχόμενο των υπηρεσιών του Συμβούλου κατά κύριο λόγο αφορούσε στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό, ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης. Σε συνδυασμό με τους λόγους συμμετοχής των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα (βλ. παραπάνω) διαφαίνεται η ανάγκη υποστήριξης των επιχειρήσεων σε θέματα γενικότερης στρατηγικής και επιχειρησιακής τους λειτουργίας.
17. Παρόλο που το σύνολο σχεδόν των επιχειρήσεων που συμμετείχε στην έρευνα υποστηρίχθηκε από Σύμβουλο, ένα ποσοστό της τάξης του 39% δηλώνει εκ των υστέρων ότι θα μπορούσε να ανταποκριθεί σε ανάλογες απαιτήσεις χωρίς την υποστήριξη Συμβούλου, ενώ με βάση την εμπειρία που αποκόμισαν 6 στις 10 επιχειρήσεις εκτιμούν ότι στο μέλλον θα μπορούν να υλοποιήσουν ανάλογο πρόγραμμα χωρίς τη βοήθεια συμβούλου.
18. Σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και Συμβούλων σε ότι αφορά τη διάγνωση αναγκών κατάρτισης προσωπικού, την καλύτερη κατανόηση των συνθηκών ανταγωνισμού, την αναδιοργάνωση της επιχείρησης, τη βελτίωση του τρόπου διοίκησης και την ανάδειξη διοικητικών αδυναμιών της επιχείρησης, κρίνεται αρκετά ικανοποιητική από το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα.

Κατάρτιση Εργαζομένων

19. Περίπου το 50% των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα κατάρτισε 50-100 άτομα.
20. Σε ότι αφορά τα κριτήρια επιλογής των ατόμων που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης κατά κύριο λόγο αφορούσαν ανάγκες των επιχειρήσεων.
21. Σε ότι αφορά το προφίλ των ατόμων που καταρτίστηκαν ήταν κυρίως εργάτες και χαμηλόβαθμα στελέχη, γεγονός που καταδεικνύει ότι το πρόγραμμα συνέβαλλε στην ενίσχυση των δεξιοτήτων ατόμων με χαμηλά προσόντα.
22. Αναφορικά με τα αντικείμενα κατάρτισης παρά το γεγονός ότι υπήρξαν και οριζόντια θέματα (όπως βασικές αρχές διασφάλισης ποιότητας, υγιεινή και ασφάλεια κλπ.), διακρίνεται η πρόθεση των επιχειρήσεων να αναβαθμίσουν τα

προσόντα χαμηλόβαθμων στελεχών με ειδικότητες που συνήθως απευθύνονται σε μεσαία στελέχη.

23. Η ανταπόκριση των ατόμων στα προγράμματα κατάρτισης γενικά κρίνεται ικανοποιητική (το 61% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι ήταν αρκετά ικανοποιητική και το 36% απόλυτα ικανοποιητική).
24. Σε ότι αφορά τον τρόπο κατάρτισης υπήρξε συνδυασμός θεωρίας και πρακτικής άσκησης και πραγματοποιήθηκε κατά κύριο λόγο με μεικτό τρόπο (εντός και εκτός ωραρίου). Το γεγονός ότι η κατάρτιση πραγματοποιήθηκε και εντός ωραρίου εργασίας μπορεί να αποδοθεί είτε σε πρόθεση των επιχειρήσεων να αξιοποιήσουν ελεύθερο χρόνο των εργαζομένων ο οποίος απορρέει από την κάμψη των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων για ενίσχυση των δεξιοτήτων τους είτε σε προσπάθεια το εκπαιδευτικό επίδομα των καταρτιζομένων να ανακουφίσει τα κόστη μισθοδοσίας τους.
25. Η συνεργασία με τον πάροχο κατάρτισης κρίνεται θετικά (αρκετά ή απολύτως ικανοποιητική) από το 88% των επιχειρήσεων.

Οφέλη Επιχειρήσεων

- Η πλειονότητα των επιχειρήσεων δήλωσε ότι τα προγράμματα κατάρτισης συνέβαλλαν αρκετά στη βελτίωση της σχέσης μεταξύ εργαζομένων και επιχειρήσεων, στην αναβάθμιση των γενικών και επαγγελματικών προσόντων των εργαζομένων, στην αύξηση της αποδοτικότητας των εργαζομένων, στην διατήρηση των θέσεων εργασίας και στην καλύτερη χρήση ΤΠΕ.
- Από τα άτομα που καταρτίστηκαν το 91% παρέμεινε στην επιχείρηση και διατήρησε τη θέση το, ενώ το 17% εξ αυτών άλλαξε θέση εντός της επιχείρησης ως αποτέλεσμα της κατάρτισης. Συμπεραίνεται ότι η κατάρτιση συνέβαλλε στη διατήρηση και σε κάποιες περιπτώσεις βελτίωση της θέσης των εργαζομένων εντός της επιχείρησης.
- Η μεγαλύτερη συμβολή του προγράμματος ήταν (κατά δήλωση των επιχειρήσεων) η αναβάθμιση προσόντων των εργαζομένων, ακολουθούμενη από την αύξηση της αποδοτικότητας της εργασίας, την προσαρμοστικότητα στις εξωτερικές συνθήκες, τη διατήρηση των θέσεων εργασίας, την αύξηση της εξωστρέφειας της επιχείρησης και την εξοικονόμηση πόρων στην εισαγωγή νέων μεθόδων διοίκησης και τέλος την εισαγωγή νέων μεθόδων διοίκησης.
- Αναφορικά με τη σημαντικότητα συγκεκριμένων προβλημάτων που ενδεχομένως αντιμετώπισαν οι επιχειρήσεις κατά την υλοποίηση του προγράμματος, πιο σημαντικό φαίνεται να ήταν το πρόβλημα με τις χρηματοροές του προγράμματος.

Σημειώνεται ωστόσο ότι από την υλοποίηση του ΣΔΠ φάνηκε ότι αρκετές επιχειρήσεις είχαν πρόβλημα στην έκδοση εγγυητικής προκαταβολής γεγονός που οδήγησε στην τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου υλοποίησης του προγράμματος.

- Σε ότι αφορά γενικά κάποιο άλλο σημαντικό πρόβλημα στο πλαίσιο της

υλοποίησης του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής που να αντιμετωπίσαν οι επιχειρήσεις, το 69% απάντησε πως δεν υπήρξε. Από αυτές που αντιμετωπίσαν προβλήματα τα περισσότερα εστιάζονται στην πληρωμή τους από το πρόγραμμα.

Προτάσεις βελτίωσης του προγράμματος

- Σε ότι αφορά το βαθμό στον οποίο ο συνδυασμός των παρεχόμενων υπηρεσιών (συμβουλευτικών και κατάρτισης) κάλυψε τους λόγους συμμετοχής των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα, το 71% δήλωσε αρκετά και το 24% απόλυτα. Επίσης, το 68% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι το πρόγραμμα ήταν αρκετά ευέλικτο σε σχέση με τις εξειδικευμένες ανάγκες τους.
- Από τις συμβουλευτικές υπηρεσίες που τους παρασχέθηκαν ως σημαντικότερη θεωρούν αυτή για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, ακολουθεί η βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης, εν συνεχεία οι υπηρεσίες στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού και τέλος οι υπηρεσίες πληροφορικής και τεχνολογίας.

Τα ανωτέρω επιβεβαιώνουν το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τους και στην βελτίωση της λειτουργίας τους.

- Παρά το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων για το ανθρώπινο δυναμικό τους, μόνο το 39% αυτών προγραμματίζουν εντός του 2014 κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης, ενώ ο αριθμός των εργαζομένων που θα καταρτίσουν φαίνεται να είναι μειωμένος σε σχέση αυτόν που καταρτίστηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος. Τα ανωτέρω πιθανά να οφείλονται στην απουσία ενός προγράμματος χρηματοδότησης σχετικών δράσεων.
- Σε ότι αφορά την κατάρτιση που προγραμματίζουν για το 2014, αυτή θα πραγματοποιηθεί κατά κύριο λόγο εσωτερικά από την ίδια την επιχείρηση ή από εξωτερικούς συνεργάτες/ φυσικά πρόσωπα. Η συνεργασία με κάποιο ΚΕΚ ή Εταιρεία Συμβούλων Επιχειρήσεων είναι πιο χαμηλά στη λίστα επιλογής τους. Αυτό πιθανά να οφείλεται και στην προσπάθεια περιορισμού του κόστους των επιχειρήσεων, απουσία κάποιου προγράμματος που θα χρηματοδοτήσει σχετικές δράσεις.
- Σε ότι αφορά τη συνεργασία με τον ΟΑΕΔ η πλειονότητα των επιχειρήσεων την αξιολογεί ως ικανοποιητική.
- Σε ότι αφορά τις διαδικασίες και τα κριτήρια υπαγωγής των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα, 7 στις 10 επιχειρήσεις τις αξιολογούν ως σύνθετες και πολύπλοκες. Αναφορικά με προτεινόμενες βελτιώσεις, οι περισσότερες επιχειρήσεις επιζητούν απλοποίηση διαδικασιών και δικαιολογητικών.
- Αναφορικά με τα οικονομικά κριτήρια για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα η πλειονότητα των επιχειρήσεων (περίπου 7 στις 10) τα θεωρεί σύνθετα και υπερβολικά.
- Τέλος, άνω του 80% των επιχειρήσεων κρίνει ότι το πρόγραμμα ήταν αρκετά ή απόλυτα καινοτομικό.

4.7.2. Παρουσίαση των βασικών ευρημάτων της έρευνας στις επιχειρήσεις που αποχώρησαν

Τα βασικά ευρήματα από την έρευνα που διεξήχθη στις επιχειρήσεις που αποχώρησαν από τη δράση έχουν ως ακολούθως:

Γενικά στοιχεία

- Περίπου οι μισές (46%) από τις επιχειρήσεις που αποχώρησαν από τη δράση εδρεύουν στο νομό Αττικής και μία στις δέκα (11%) έχει έδρα στο νομό Θεσσαλονίκης.
- Σε αντίθεση με ότι ισχύει για τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις όπου η πλειονότητα δραστηριοποιείται στον τομέα των κατασκευών και στον κλάδο των υπηρεσιών, οι αποχωρήσασες επιχειρήσεις υπάγονται κατά κύριο λόγο στον κλάδο του εμπορίου (37%). Το γεγονός αυτό πιθανότατα οφείλεται στην πολύ μεγάλη κρίση που χαρακτηρίζει τον εν λόγω τομέα και στην συνακόλουθη αδυναμία της εκάστοτε επιχείρησης να ανταποκριθεί στις οικονομικές απαιτήσεις του προγράμματος.
- Αναφορικά με το μέγεθος της επιχείρησης, παρατηρείται ότι το κύριο μέρος (30%) αυτών που αποχώρησαν ήταν μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες απασχολούσαν 100 έως 250 εργαζόμενους. Σημειώνεται ότι σε αντίθεση με τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν κατόρθωσαν να διατηρήσουν το προσωπικό τους (50+) είναι σημαντικό (34% από τις αποχωρήσασες έναντι 8% από τις συμμετέχουσες) γεγονός που καταδεικνύει ότι το πρόγραμμα βοήθησε τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο να συγκρατήσουν το προσωπικό τους.

Δημοσιότητα Προγράμματος

- Περίπου 5 στις 10 αποχωρήσασες επιχειρήσεις ενημερώθηκαν για το πρόγραμμα από το Διαδίκτυο, ενώ αντιθέτως το ίδιο περίπου ποσοστό των συμμετεχουσών επιχειρήσεων ενημερώθηκε από τους παρόχους κατάρτισης.
- Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ο χαμηλός βαθμός συνεργασίας των επιχειρήσεων με τις υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, όπως τεκμαίρεται από το γεγονός ότι μόνο το 11% των επιχειρήσεων που αποχώρησαν ενημερώθηκε από τον ΟΑΕΔ. Ομοίως ισχύει και για τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις.
- Γενικά οι περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν θετικά τις ενέργειες δημοσιοποίησης του προγράμματος.

Λόγοι ένταξης στο πρόγραμμα

- Μία στις δύο (49%) από τις επιχειρήσεις που αποχώρησαν υπέβαλε αίτηση υπαγωγής στο πρόγραμμα λόγω του ότι επιθυμούσε να αναδιοργανώσει τη δομή και τις υπηρεσίες της. Εν αντιθέσει με τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις που δήλωσαν ότι συμμετέχουν στη δράση λόγω του ότι επιθυμούν να ενδυναμώσουν τα επαγγελματικά προσόντα των εργαζομένων τους.

- Σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων που αποχώρησαν απάντησαν ότι ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους ή μη στην υπό αξιολόγηση δράση είχαν σκοπό να υλοποιήσουν προγράμματα κατάρτισης του προσωπικού τους.

Υλοποίηση άλλων προγραμμάτων κατάρτισης κατά την τριετία 2011-2013

- Περίπου 8 στις 10 από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις δεν είχε συμμετάσχει στην υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης (συγχρηματοδοτούμενων, μη επιδοτούμενα, με ίδιους πόρους) κατά την τριετία 2011-2013.
- Επίσης, λιγότερες από τις μισές (42%) είχαν υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης - κατά την τριετία 2011-2013- αξιοποιώντας τον Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ). Αξίζει εδώ να επισημανθεί ότι, αντιθέτως, η πλειονότητα των συμμετεχουσών επιχειρήσεων (62%) είχε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης με ίδιους πόρους και μέσω του ΛΑΕΚ (64%).

Λόγοι εγκατάλειψης

- Μία στις δύο επιχειρήσεις εγκατέλειψε το πρόγραμμα κατά τη φάση αναμονής της έγκρισης της αίτησής της και περίπου 4 στις 10 αποχώρησαν κατά την έγκριση του προγράμματος.
- Κύριοι λόγοι αποχώρησης ήταν η αδυναμία των ίδιων των επιχειρήσεων να προχωρήσουν στην υλοποίηση του ΣΔΠ και οι διαχειριστικές απαιτήσεις του προγράμματος (προβλεπόμενες διαδικασίες χρηματοδότησης κλπ.).
- Θετική ήταν η συνολική αξιολόγηση του προγράμματος από την πλειονότητα των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, περίπου 8 στις 10 εκτιμούν ότι ο συνδυασμός των παρεχόμενων υπηρεσιών του προγράμματος ανταποκρινόταν (αρκετά ή απόλυτα) στις ανάγκες τους, ενώ αρκετά ικανοποιητικός ήταν και ο βαθμός ευελιξίας του.

Προτάσεις βελτίωσης

- Περίπου 8 στις 10 επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν το πρόγραμμα δεν έχουν εναλλακτικό σχέδιο για την κάλυψη σχετικών αναγκών, ενώ θεωρούν χρήσιμες υπηρεσίες για την επιχείρησή τους την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τους και στην βελτίωση της λειτουργίας τους.
- Η πλειονότητα των επιχειρήσεων θεωρεί ότι το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ήταν καινοτομικό και πιθανά θα συμμετείχε σε επόμενο πρόγραμμα.
- Η βασική πρόταση των επιχειρήσεων που αποχώρησαν με στόχο τη βελτίωση της υπό αξιολόγησης δράσης συνίσταται στη διαμόρφωση λιγότερο αυστηρών οικονομικών κριτηρίων για την υπαγωγή των επιχειρήσεων και στη μείωση του γραφειοκρατικού φόρτου.

5. Συμπεράσματα - Προτάσεις

5.1. Συμπεράσματα

Βάσει των όσων αναφέρθηκαν στις προηγούμενες ενότητες της μελέτης εξάγονται τα κάτωθι συμπεράσματα:

1. Το πρόγραμμα σε επίπεδο σχεδιασμού αποτέλεσε μια ιδιαίτερα **καινοτομική και ολοκληρωμένη παρέμβαση** η οποία επιχείρησε να συνενώσει την αναγκαιότητα για τεκμηριωμένο επιχειρησιακό (ανα)σχεδιασμό των επιχειρήσεων με την στοχευμένη επανακατάρτιση του προσωπικού τους. Το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής υπήρξε η πλέον ολοκληρωμένη εκδοχή δράσης προσαρμογής για επιχειρήσεις. Δεν περιελάμβανε μόνο κατάρτιση, όπως γινόταν παλαιότερα με τα προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης, αλλά μία πρόταση αναδιάρθρωσης της επιχείρησης επί της οποίας τεκμαίρεται και υλοποιείται η κατάρτιση των εργαζομένων. Άλλωστε η ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση εργαζομένων χρηματοδοτείτο από τον ΛΑΕΚ. Για πρώτη φορά ένα πρόγραμμα ενεργοποίησε συμπράξεις με συμβούλους και με παρόχους κατάρτισης για την κοινή υποβολή ολοκληρωμένων φακέλων
2. **Ο αρχικός σχεδιασμός είχε εξωτερικούς περιορισμούς** και ειδικότερα το υφιστάμενο ΕΣΔΕΚ και το προσωρινό κοινοτικό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης (ανακοίνωση ΕΕ 2009/С16/01). Αναφορικά με το πλαίσιο ενισχύσεων εκτιμάται ότι μάλλον θα ήταν καλύτερη επιλογή, αντί του προσωρινού πλαισίου, ο Γενικός Απαλλακτικός. Ο ΟΑΕΔ θα μπορούσε να κάνει στοχευμένη κλαδική προσέγγιση και εάν επετύγχανε συγκεκριμένα καθεστώτα θα ήταν δυνατή η εφαρμογή του απαλλακτικού.
3. Η προκήρυξη του προγράμματος έγινε μεσούσης της οικονομικής κρίσης, όπου οι επιχειρήσεις είχαν αρχίσει να βλέπουν τις συνέπειες της στα οικονομικά τους αποτελέσματα και αναζητούσαν μέτρα βελτίωσης της κατάστασής τους. Από τον αριθμό των αιτήσεων που υποβλήθηκαν διαφαίνεται ότι το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ήταν ελκυστικό για τις επιχειρήσεις. Ωστόσο το **πρόγραμμα συνέπεσε χρονικά και με άλλες ανταγωνιστικές προκηρύξεις κρατικών ενισχύσεων**, οι οποίες δοθέντος ότι η υλοποίηση εδραζόταν στο προσωρινό πλαίσιο ενισχύσεων απέτρεψε ορισμένες (κυρίως τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις) από το να υποβάλλουν αίτηση στο εν λόγω πρόγραμμα λόγω κάλυψης του επιτρεπτού ορίου συνολικής ενίσχυσης.
4. **Το πρόγραμμα είχε γενική στόχευση δηλ. δεν είχε κάποια ειδική κλαδική ή άλλη στόχευση** (η γεωγραφική του κατανομή υπαγορευόταν από την κλείδα κατανομής των ΑΠ του ΕΠΑΝΑΔ). Συνεπώς εκ του αποτελέσματος μπορεί να αποτιμηθεί ποιές επιχειρήσεις ποίων κλάδων τελικά εντάχθηκαν στο πρόγραμμα. Με βάση απολογιστικά στοιχεία το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής επιχειρήσεων προσέκλυσε επιχειρήσεις κυρίως από τον κλάδο των κατασκευών (34%) και των υπηρεσιών (32%). Περίπου μία (1) στις τρεις (3) επιχειρήσεις που συμμετείχε στο Πρόγραμμα είχε ως κύριο αντικείμενο δραστηριότητας τον κατασκευαστικό τομέα και άλλη μία στις τρεις την παροχή υπηρεσιών, ενώ μία (1) στις πέντε (5) συμμετέχουσες επιχειρήσεις προερχόταν από τον κλάδο του εμπόριου.

5. **Καθυστέρηση** υπήρξε **κατά το στάδιο έναρξης του προγράμματος** οπότε και **διαπιστώθηκε αδυναμία πολλών επιχειρήσεων να καταβάλλουν εγγυητική**, το οποίο διορθώθηκε με τροποποίηση της σχετικής απόφασης και την δυνατότητα των επιχειρήσεων να εκδώσουν εγγυητικές καλής εκτέλεσης και να αποφύγουν την αντίστοιχη εγγυητική προκαταβολής. Ωστόσο απαιτήθηκε χρονικό διάστημα για να εκδοθεί νέα ΚΥΑ και συνακόλουθες καθυστερήσεις υλοποίησης. Υπήρχαν περιπτώσεις όπου επιχειρήσεις ξεκίνησαν με την υλοποίηση του επιχειρησιακού τους σχεδίου, αλλά εγκατέλειψαν ένεκα αιτιών που σε σημαντικό βαθμό οφείλονται σε εσωτερικά θέματα που είχαν οι επιχειρήσεις και δεν είχαν να κάνουν με το πρόγραμμα. Συνοπτικά βασικές αιτίες καθυστερήσεων ήταν η δυσκολία της εγγυητικής και εσωτερικά θέματα που αντιμετώπισαν οι επιχειρήσεις.
6. Από τις εγκριθείσες πεντακόσιες εβδομήντα εννέα (579) επιχειρήσεις, εβδομήντα επτά (77) επιχειρήσεις, με σχέδια συνολικού προϋπολογισμού ύψους 12.67Μ€, δεν υλοποίησαν τελικώς το εγκεκριμένο σχέδιό τους είτε επειδή απεντάχθηκαν κατόπιν αιτήματός τους είτε επειδή απεντάχθηκαν καθώς δεν προέβησαν σε σύναψη σύμβασης με δική τους ευθύνη. Από τις πεντακόσιες δύο (502) συμβασιοποιημένες επιχειρήσεις με εγκεκριμένα προς υλοποίηση σχέδια συνολικού προϋπολογισμού 96.33 Μ€, τριακόσιες ογδόντα εννέα (389) επιχειρήσεις υλοποίησαν σχέδια διαρθρωτικής προσαρμογής, συνολικού προϋπολογισμού 74.3Μ€, ενώ εκατόν δεκατρείς (113) επιχειρήσεις, με σχέδια συνολικού προϋπολογισμού 21.53Μ€ δεν υλοποίησαν εν τέλει τα σχέδιά τους και απεντάχθηκαν.
7. Η κοστολόγηση περιελάμβανε την αμοιβή της κατάρτισης και την αμοιβή του συμβούλου. Η **αμοιβή της κατάρτισης** υπολογιζόταν επί τη βάση του μοναδιαίου ωριαίου κόστους (**ΜΩΚ**) εκπεφραζόμενου σε €/ανθρωπόωρα (ΑΩ) κατάρτισης που βάσει της προκήρυξης είχε υπολογισθεί στα **13€** εκ των οποίων τα 5€ αφορούσαν στο εκπαιδευτικό επίδομα του καταρτιζόμενου και τα 8€ στην αμοιβή του παρόχου. Η **αμοιβή του συμβούλου** είχε υπολογισθεί **επί τη βάση του ανηγμένου κόστους ανά εργαζόμενο** με ανώτατο όριο (25.000€). Ωστόσο η αμοιβή του συμβούλου αποτελεί το μικρότερο ποσοστό στο συνολικό π/υ ενός έργου διαρθρωτικής προσαρμογής κυμαινόμενου μέχρι 10% του συνόλου λαμβάνοντας υπόψη ότι στην πλειονότητα των περιπτώσεων ο σύμβουλος ανελάμβανε να συγγράψει (κατά πληροφορίες χωρίς αμοιβή) το Σχέδιο Διαρθρωτικής Προσαρμογής, το οποίο αποτελούσε υποχρεωτικό μέρος της αίτησης μιας επιχείρησης και εάν η αίτηση ήταν επιτυχής αμειβόταν για τις υπηρεσίες του εάν όμως η αίτηση απορριπτόταν τότε δεν ελάμβανε αμοιβή.
8. Η κοστολόγηση των υπηρεσιών κατάρτισης ακολουθεί τη γενική λογική των προγραμμάτων κατάρτισης και μάλιστα και εκείνων με τη μέθοδο της επιταγής κατάρτισης (voucher). Η μοναδιαία τιμή (13€/ΑΩ) κρίνεται λογική καθόσον η μέση τιμή του ΜΩΚ για προγράμματα κατάρτισης με χρήση vouchers είναι (μη συμπεριλαμβανομένου του εκπαιδευτικού επιδόματος) στα 7-8€ . Η κοστολόγηση των συμβουλευτικών υπηρεσιών είναι μάλλον αυθαίρετη καθόσον δεν συνδέεται με τα παραδοτέα των παρεχόμενων υπηρεσιών των συμβούλων και θα μπορούσε στο μέλλον να υπάρξει - σε συνεργασία του Δικαιούχου με φορείς - συστηματοποίηση των

δυναμικών παραδοτέων ενός συμβούλου και κοστολόγηση εκάστου.

9. Για την αξιολόγηση της δράσης «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης- για επιχειρήσεις με προσωπικό 50+ άνω» διεξήχθη έρευνα πεδίου την χρονική περίοδο 13-31/3/2014 με χρήση ερωτηματολογίου (κλειστές και ανοιχτές ερωτήσεις, ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής) σε δύο πληθυσμούς επιχειρήσεων: α) σε επιχειρήσεις οι οποίες συμμετείχαν και ολοκλήρωσαν τα σχέδια διαρθρωτικής προσαρμογής τους (ΣΔΠ) και β) σε επιχειρήσεις οι οποίες αν και επελέγησαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής, εγκατέλειψαν. Όσον αφορά το μέγεθος του δείγματος διεξήχθησαν συνολικά 136 ολοκληρωμένες συνεντεύξεις στις επιχειρήσεις που υλοποίησαν δράσεις διαρθρωτικής προσαρμογής (35% του συνόλου) και 65 ολοκληρωμένες συνεντεύξεις με επιχειρήσεις που δεν υλοποίησαν τα σχέδια προσαρμογής τους (58% του συνόλου).
10. Μία στις 3 επιχειρήσεις του δείγματος έρευνας πεδίου (34%) απασχολούσε 101-250 εργαζόμενους κατά τη στιγμή αίτησης υπαγωγής της στο πρόγραμμα. Κατά μέσο όρο περίπου μία στις δύο επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα απασχολούσε από 50 έως 100 άτομα. Ο μέσος όρος εργαζομένων στις επιχειρήσεις που εντάχθηκαν και υλοποίησαν το πρόγραμμα (δηλ. πλήτικο αθροιστικού αριθμού εργαζομένων που ανέφεραν οι επιχειρήσεις προς το πλήθος των επιχειρήσεων) ήταν 155 άτομα. Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών (90%) συνεχίζει να διατηρείται στην ίδια κατηγορία που ήταν (δηλ. με περισσότερους των 50 απασχολούμενους) όταν υπέβαλλε την αίτηση υπαγωγής στο Πρόγραμμα. Ένας πολύ μικρός αριθμός επιχειρήσεων (8 στις 100) που συμμετείχε στο πρόγραμμα φαίνεται ότι δεν κατάφερε να συγκρατήσει τον αριθμό προσωπικού που είχε κατά τη φάση συμμετοχής του στο πρόγραμμα. Από τα άτομα που καταρτίστηκαν η συντριπτική πλειοψηφία (91%) παρέμεινε στην επιχείρηση και διατήρησε ή βελτίωσε τη θέση του από όπου συνάγεται ότι η κατάρτιση συνέβαλλε (έμμεσα ή άμεσα) στη διατήρηση και σε κάποιες περιπτώσεις βελτίωση της θέσης των εργαζομένων εντός της επιχείρησης.
11. Η ιεράρχηση των λόγων ένταξης των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ανέδειξε ως βασικότερη την ενδυνάμωση των επαγγελματικών προσόντων των εργαζομένων ακολουθούμενη από τη βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της.
12. Οι μισές επιχειρήσεις δήλωσαν ότι εάν δεν είχαν υπαχθεί στο Πρόγραμμα δεν θα υλοποιούσαν σχέδια προσαρμογής με άλλο τρόπο (ίδιοι πόροι, δάνειο κλπ.). Περίπου μία στις δέκα επιχειρήσεις (11%) δήλωσε ότι ούτως ή άλλως θα υλοποιούσε παρόμοιο πρόγραμμα και εάν ακόμη δεν υπήρχε το συγκεκριμένο έργο (νεκρό σημείο του προγράμματος). Λίγο περισσότερες από μία στις τρεις επιχειρήσεις (36%) δήλωσαν ότι θα προχωρούσαν σε υλοποίηση μέρους του σχεδίου.
13. Δύο στις τρεις επιχειρήσεις δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν προβλήματα κατά τη διαδικασία υπαγωγής/ αίτησης της επιχείρησης στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής, ενώ από αυτές που αντιμετώπισαν προβλήματα τα περισσότερα εστιάζονται σε καθυστερήσεις από πλευράς του ΕΦΔ.
14. Τα βασικότερα προβλήματα που -κατά δήλωση τους- ανέφεραν οι συμμετέχουσες

- επιχειρήσεις ήταν η «καθυστέρηση από την υποβολή μέχρι την αξιολόγηση των προτάσεων» (17%), η «καθυστέρηση στην αποπληρωμή» (16%) και «καθυστέρηση από την αξιολόγηση των προτάσεων μέχρι τη συμβασιοποίηση» (12%).
15. Περίπου μία στις δύο επιχειρήσεις (45%) αντιμετώπισαν τα προβλήματα εσωτερικά (πχ εκ νέου έκδοση δικαιολογητικών ή ανάλωση περισσότερου κόπου και χρόνου). Σχεδόν μία στις τέσσερις επιχειρήσεις (27%) δηλώνει ότι τα προβλήματα δεν αντιμετωπίστηκαν ποτέ, ενώ άλλη μία στις τέσσερις επιχειρήσεις (24%) δήλωσε ότι προσέφυγε σε εξωτερική βοήθεια για την επίλυση (υποστήριξη από το ΚΕΚ, εξεύρεση ιδίων πόρων είτε μέσω δανεισμού είτε μέσω επέκτασης εταιρικής πιστωτικής πολιτικής κλπ)
  16. Ο μέσος αριθμός καταρτιζομένων ανά επιχείρηση ήταν 69 άτομα (υπολογιζόμενος ως το πηλίκο του αθροίσματος των εργαζομένων που καταρτίστηκε σε κάθε επιχείρηση προς το πλήθος των επιχειρήσεων). Περίπου σε μία από τις δύο επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα καταρτίστηκαν 50-100 άτομα. Τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις δήλωσαν ότι επέλεξαν τους εργαζόμενους για να συμμετάσχουν σε πρόγραμμα κατάρτισης με βάση την ανάλυση εκπαιδευτικών αναγκών.
  17. Σε ότι αφορά το προφίλ των ατόμων που καταρτίστηκαν ήταν κυρίως εργάτες και χαμηλόβαθμα στελέχη, γεγονός που καταδεικνύει ότι **το πρόγραμμα συνέβαλλε στην ενίσχυση των δεξιοτήτων ατόμων με χαμηλά προσόντα**. Παρά το γεγονός ότι υπήρξαν και οριζόντια θέματα (όπως βασικές αρχές διασφάλισης ποιότητας, υγιεινή και ασφάλεια κλπ.), διακρίνεται η πρόθεση των επιχειρήσεων να αναβαθμίσουν τα προσόντα χαμηλόβαθμων στελεχών με ειδικότητες που συνήθως απευθύνονται σε μεσαία στελέχη.
  18. Τα δημοφιλέστερα εκπαιδευτικά αντικείμενα στα ποία καταρτίστηκαν οι εργαζόμενοι των επιχειρήσεων ήταν οι πωλήσεις, βασικές δεξιότητες πληροφορικής, ποιότητα, υγιεινή και ασφάλεια.
  19. Δύο στις τρεις επιχειρήσεις δήλωσαν ότι η κατάρτιση του προσωπικού τους γινόταν με μικτό τρόπο δηλ. εντός και εκτός ωραρίου και μόλις μία στις δέκα δήλωσε ότι η κατάρτιση υλοποιήθηκε εντός ωραρίου. Η κατάρτιση ήταν και θεωρητική και πρακτική και κατά δήλωση των επιχειρήσεων περίπου το 60% ήταν θεωρία.
  20. Περίπου 9 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν ότι η **συνεργασία τους με τους παρόχους κατάρτισης ήταν θετική** (αρκετά ή απολύτως ικανοποιητική). Ομοίως 9 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν ότι τα προγράμματα κατάρτισης συνέβαλαν θετικά (αρκετά ή απόλυτα θετικά) στα θέματα που τέθηκαν.
  21. Ο μέσος όρος των εργαζομένων που εργάζεται σε επιχείρηση που συμμετείχε στο πρόγραμμα ανέρχεται σε 155, από αυτούς καταρτίστηκαν 69, από αυτούς 62 παρέμειναν στην επιχείρηση και από αυτούς 12 άλλαξαν θέση εντός της επιχείρησης.
  22. Οι βασικότεροι τομείς παρέμβασης των σχεδίων προσαρμογής ήταν η «ανάπτυξη μοντέλων και πρακτικών κατάλληλης προετοιμασίας του προσωπικού» (41%), η «ενίσχυση της εξωστρέφειας» (25%) και η «βελτιστοποίηση χρήσης των πόρων» (24%).
  23. Σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις χρειάστηκαν εξωτερική υποστήριξη για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του προγράμματος. Ο

- Σύμβουλος παρείχε, σύμφωνα με τις δηλώσεις των επιχειρήσεων, υπηρεσίες «στρατηγικού σχεδιασμού» (30%), υπηρεσίες «ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού» (24%) και υπηρεσίες «βελτίωσης λειτουργίας της επιχείρησης».
24. **Έξι στις δέκα επιχειρήσεις** μετά την εμπειρία που αποκόμισαν από τη συνεργασία τους με το σύμβουλο, **δήλωσαν ότι δεν θα μπορούσαν από μόνες τους να υλοποιήσουν τις συμβουλευτικές υπηρεσίες** που έλαβαν πλην όμως στο μέλλον θα μπορούσαν να ανταποκριθούν σε ανάλογες απαιτήσεις χωρίς την υποστήριξη συμβούλου.
  25. Από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις το 65% αξιολόγησε ως αρκετά ικανοποιητική τη συνεργασία με το σύμβουλο και το 25% ως απόλυτα ικανοποιητική. Αθροιστικά λοιπόν περίπου **8 στις 10 επιχειρήσεις δηλώνουν ικανοποιημένες από την συνεργασία τους με τον Σύμβουλο.**
  26. Από όσες επιχειρήσεις επέλεξαν να μην συνεργασθούν με σύμβουλο, έξι στις οκτώ ανέφεραν ως λόγο μη συνεργασίας την ύπαρξη διαθέσιμου σχεδίου (επιχειρησιακού ή άλλου) το οποίο εκπόνησαν εσωτερικά και οι υπόλοιπες την ύπαρξη εσωτερικά κατάλληλης τεχνογνωσίας.
  27. Σχεδόν **μια στις τρεις επιχειρήσεις (31%) ιεράρχησε την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για το ανθρώπινο δυναμικό ως την πλέον χρήσιμη** και σχεδόν άλλη μία στις τρεις (30%) ιεράρχησε ως πλέον χρήσιμες τις συμβουλευτικές υπηρεσίες βελτίωσης (πχ αναδιοργάνωση, βελτίωση παραγωγικότητας κλπ). Μία στις τέσσερις επιχειρήσεις (24%) αξιολόγησε ως πλέον χρήσιμες τις συμβουλευτικές υπηρεσίες στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού.
  28. **Επτά στις δέκα επιχειρήσεις δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν προβλήματα κατά την διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος**, ενώ από αυτές που αντιμετώπισαν προβλήματα τα περισσότερα εστιάζονται στην πληρωμή τους από το πρόγραμμα
  29. Από τις τρεις στις δέκα συμμετέχουσες στο πρόγραμμα επιχειρήσεις που δήλωσαν ότι αντιμετώπισαν προβλήματα κατά την υλοποίηση του προγράμματος το 35% ανέδειξε ως σημαντικότερη την «καθυστέρηση στην αποπληρωμή/εκταμίευση» και το 22% την «απαίτηση πολλών δικαιολογητικών».
  30. Αντίθετα με την περίπτωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, **οι περισσότερες επιχειρήσεις που αποχώρησαν από το πρόγραμμα δραστηριοποιούνταν στον κλάδο του εμπορίου.**
  31. Ο μέσος όρος εργαζομένων των επιχειρήσεων που υπήχθησαν αλλά αποχώρησαν από το πρόγραμμα ήταν 136 άτομα (ο λόγος του αθροίσματος των εργαζομένων που ανέφεραν οι επιχειρήσεις προς το πλήθος των επιχειρήσεων). Πάνω από το 40% των επιχειρήσεων που αποχώρησαν απασχολούσαν άνω των 100 εργαζομένων, ενώ το 34% των επιχειρήσεων που αποχώρησαν δεν κατάφερε να συγκρατήσει το προσωπικό που είχε κατά τη φάση υποβολής της αίτησης (50+).
  32. Επτά στις δέκα από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις ανέφεραν ότι ο βασικός λόγος που τις οδήγησε στην διεκδίκηση έργου διαρθρωτικής προσαρμογής ήταν η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού τους. Πάνω από τρεις στις τέσσερις από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις είχε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης με ίδιους πόρους κατά την τελευταία τριετία, ενώ πάνω από μία στις δύο (57%) είχε εμπειρία από υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης στο πλαίσιο του ΛΑΕΚ
  33. Μια στις δύο από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις αποφάσισε να αποσύρει το

ενδιαφέρον της και να αποσυρθεί από το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής στον 1^ο-2^ο μήνα, ενώ άλλη μία στις τέσσερις αποφάσισε να αποσυρθεί τον 3^ο-4^ο μήνα από την έναρξη υλοποίησης. Μία στις δύο από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις (48%) αποφάσισε να αποσυρθεί κατά τη φάση αναμονής έγκρισης της αίτησης και μία στις τρεις (37%) στη φάση έγκρισης - έναρξης του προγράμματος. Συνεπώς **οι επιχειρήσεις αποχώρησαν σε πολύ αρχικό στάδιο του προγράμματος.**

34. Λίγο πάνω από μία στις τέσσερις (27%) από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι ο κύριος λόγος που εγκατέλειψαν το πρόγραμμα ήταν η αδυναμία να προχωρήσουν στην επένδυση. Άλλη μία στις τέσσερις ανέφερε ως βασικό λόγο αποχώρησης την αδυναμία (ή απροθυμία) καταβολής της προβλεπόμενης ίδιας συμμετοχής. Ένα 21% από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις εγκατέλειψε το πρόγραμμα γιατί διαπίστωσε ότι οι διαχειριστικές απαιτήσεις ή οι χρηματοδοτικές διαδικασίες το κατέστησαν τελικά ασύμφορο.
35. Ωστόσο επτά στις δέκα από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις θεωρεί ότι ήταν είτε επαρκώς έτοιμη (52%) ή απολύτως επαρκώς έτοιμη (20%) να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του προγράμματος κάτι που όμως δεν αποδεικνύεται από την ιεράρχηση των λόγων αποχώρησης τους από το πρόγραμμα.
36. Παρά την εν τέλει αποχώρηση τους από το πρόγραμμα δύο στις τρεις από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις θεωρούν ότι ο συνδυασμός παρεχόμενων από το πρόγραμμα υπηρεσιών (συμβουλευτικές υπηρεσίες και κατάρτιση) ανταποκρινόταν στις ανάγκες τους και μία στις δύο χαρακτηρίζει το πρόγραμμα ως ευέλικτο. Μάλιστα δύο στις τρεις από τις αποχωρήσασες επιχειρήσεις δήλωσε ότι θεωρείς αρκετά έως απόλυτα πιθανό να εκδηλώσει ενδιαφέρον σε ένα επόμενο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής.
37. Ο έλεγχος του δικαιούχου ΟΑΕΔ επί των έργων διαρθρωτικής προσαρμογής γίνεται σε όλα τα έργα και είναι εξαντλητικός. Ωστόσο ο δικαιούχος είναι εξαιρετικά έμπειρος και στον έλεγχο των προγραμμάτων κατάρτισης, αλλά για πρώτη φορά θα έπρεπε να αξιολογήσει με επιτόπιους ελέγχους τα παραδοτέα των Συμβούλων ανά επιχείρηση.
38. Στη φάση αξιολόγησης των υποβληθεισών προσφορών είχε στηθεί μία εφαρμογή αξιολόγησης, η οποία κρίνεται (από τα στελέχη του ΟΑΕΔ) ως υπερπλήρης από πλευράς κριτηρίων σκοπιμότητας, επιλεξιμότητας. Ειδικότερα κάθε φάκελος αξιολογείτο από δύο αξιολογητές, οι οποίοι μεταξύ άλλων αξιολογούσαν το επιχειρησιακό σχέδιο και το πρόγραμμα κατάρτισης και είχαν στη διάθεση τους ευέλικτη και εύχρηστη διαδικτυακή εφαρμογή.
39. Αναφορικά με τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και παρά το γεγονός ότι το πρόγραμμα επέδρασε θετικά στους εργαζόμενους που καταρτίστηκαν, δεν είναι εύκολο να γίνει αποτίμηση της ουσιαστικής αλλαγής που αυτό επέφερε στη λειτουργία μιας επιχείρησης (πχ. βελτίωση της κερδοφορίας ή αύξηση του κύκλου εργασιών κλπ.). Είναι γεγονός ότι η αναδιάρθρωση – αναδιοργάνωση μιας επιχείρησης δύναται να απαιτεί και ενέργειες που πιθανά δεν μπορούν να καλυφθούν εξολοκλήρου από ένα Πρόγραμμα, το οποίο αντλεί πόρους από συγκεκριμένο ταμείο (ΕΚΤ) και υπάρχουν περιορισμοί στην επιλεξιμότητα των δαπανών. Για παράδειγμα εάν μια επιχείρηση προκειμένου να βελτιώσει τη λειτουργία της θα έπρεπε να ανανεώσει τον εξοπλισμό της ή τα πληροφοριακά της συστήματα δεν είχε τη δυνατότητα να το πραγματοποιήσει μέσω του συγκεκριμένου

προγράμματος καθώς ως δαπάνη δεν ήταν επιλέξιμη. Άρα το υπό αξιολόγηση πρόγραμμα είχε εξ αρχής περιορισμούς στο να καλύψει όλες τις ανάγκες για την διαρθρωτική προσαρμογή μιας επιχείρησης στην νέα κατάσταση που διαμορφώνεται από την οικονομική κρίση. Επ' αυτού, θα μπορούσε στο μέλλον αντίστοιχο πρόγραμμα να χρηματοδοτήσει μέρος ενός ευρύτερου Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής μιας επιχείρησης το οποίο να χρηματοδοτούνταν και από άλλες πηγές (ίδιοι πόροι, ΕΤΠΑ κλπ.).

40. Σε ότι αφορά στις ενέργειες δημοσιότητας του προγράμματος παρά το γεγονός ότι αξιολογήθηκαν θετικά, εκτιμάται ότι θα είχε προστιθέμενη αξία εάν κατά την προκήρυξή του είχαν πραγματοποιηθεί συγκεκριμένες ενέργειες ενημέρωσης των επιχειρηματιών (πχ. μέσω ημερίδων σε όλη τη χώρα), καθώς αυτό που θα έπρεπε να είχε γίνει κατανοητό από όσους συμμετείχαν σε αυτό ήταν η φιλοσοφία του και οι δυνατότητες που έδινε στο να αξιοποιηθούν και άλλα εργαλεία πέραν της κατάρτισης (όπως είναι η συμβουλευτική), ώστε να βοηθηθούν άμεσα και αποτελεσματικά οι επιχειρήσεις μέσα στην κρίση.

5.2. Προτάσεις

Λαμβάνοντας υπόψη τα όσα προέκυψαν από την ανάλυση και αποτίμηση του υπό αξιολόγηση προγράμματος και με δεδομένο ότι την παρούσα περίοδο βρίσκεται σε εξέλιξη ο σχεδιασμός της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, μια προτεραιότητα της οποίας αποτελεί και η αναδιάρθρωση επιχειρήσεων και η ενίσχυση δεξιοτήτων των εργαζομένων, παρατίθενται κάποιες προτάσεις που μπορούν να ληφθούν υπόψη σε αντίστοιχες παρεμβάσεις στο μέλλον:

1. Κρίνεται απαραίτητο οποιαδήποτε **σχετική παρέμβαση στο μέλλον να έχει τόσο κλαδική όσο και περιφερειακή στόχευση** και να υλοποιείται στη βάση διαπιστωμένων αναπτυξιακών αναγκών. Σημειώνεται ότι στην παρούσα φάση σχεδιασμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 τόσο οι Περιφέρειες, όσο και η Κεντρική Διοίκηση χαρακτηρίζονται από σημαντικό βαθμό ετοιμότητας σχετικά τις αναπτυξιακές τους ανάγκες και προτεραιότητες σε ότι αφορά στην επιχειρηματικότητα και στο εργατικό δυναμικό, συνεπώς μπορούν να συμβάλλουν στην στόχευση σχετικών προγραμμάτων. Στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 οι δράσεις διαρθρωτικής προσαρμογής επιχειρήσεων εμπίπτουν στην επενδυτική προτεραιότητα 8.5, «Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματιών στην αλλαγή» και μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΠ Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ 2014-2020) ή/και τα ΠΕΠ.
2. Σε επίπεδο κοστολόγησης ενός αντίστοιχου προγράμματος κρίνεται σκόπιμο **να μην υπάρχουν τόσο αυστηροί περιορισμοί** όσο στο υπό αξιολόγηση πρόγραμμα (πχ η συμβουλευτική μέχρι 25.000€ ή η κατάρτιση βάσει ΕΣΔΕΚ). Μάλιστα κρίνεται χρήσιμο να εμπλουτιστούν οι επιλέξιμες δαπάνες ενός τέτοιου προγράμματος (πχ. ενέργειες προβολής των επιχειρήσεων σε νέες αγορές ή προώθησης νέων προϊόντων ή των αποτελεσμάτων του έργου, τυχόν δαπάνες πιστοποίησης προϊόντων/ υπηρεσιών που προκύπτουν από διαδικασίες αναδιοργάνωσης του

τρόπου λειτουργίας των επιχειρήσεων κλπ.). Προς τούτο απαιτείται σχετική προετοιμασία του ΟΑΕΔ στην κατεύθυνση πχ να συστήσει ένα μητρώο συμβούλων επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης εργαλείου παρακολούθησης των ενεργειών συμβουλευτικής (κατ αναλογία του μητρώου παρόχων κατάρτισης που διαθέτουν και των εργαλείων ελέγχου και παρακολούθησης των δράσεων κατάρτισης)

3. Επίσης, κρίνεται σκόπιμο να διερευνηθεί η δυνατότητα αξιοποίησης πόρων από διάφορες πηγές/ Ταμεία, προκειμένου να μπορεί να καλυφθεί το σύνολο των αναγκών των επιχειρήσεων μέσω ενός Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής. Για παράδειγμα με βάση το Γενικό Κανονισμό της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 μπορούν να χρηματοδοτούν, κατά συμπληρωματικό τρόπο και εντός ορίου 10 % της κοινοτικής χρηματοδότησης του κάθε άξονα προτεραιότητας ενός επιχειρησιακού προγράμματος, δράσεις που εμπίπτουν στο πεδίο συνδρομής του άλλου Ταμείου, εφόσον απαιτούνται για την ικανοποιητική υλοποίηση της πράξης και συνδέονται άμεσα με αυτήν. Με άλλα λόγια ένα νέο πρόγραμμα θα μπορούσε να συνδυάσει και ρήτρα ευελιξίας με πόρους του ΕΤΠΑ.
4. Σε ότι αφορά τη δυνατότητα επιλογής συνεργατών (σύμβουλοι, πάροχοι κατάρτισης) από τις επιχειρήσεις κατά το στάδιο υποβολής της πρότασης, εκτιμάται ότι θα πρέπει να διατηρηθεί και σε ανάλογες παρεμβάσεις στον μέλλον. Ωστόσο ειδικά για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες και προκειμένου να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες που αυτές προσφέρουν κρίνεται σκόπιμο να υπάρξουν πιο στοχευμένες ενέργειες ενημέρωσης του προγράμματος προς τους Δικαιούχους.
5. Αναφορικά με τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή ενός Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής, θα πρέπει τίθενται εξαρχής από το Δικαιούχο (σε επίπεδο πρότασης) **ποσοτικοποιημένα τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα** καθώς και ο τρόπος και ο χρόνος μέτρησής τους. Η συμβουλευτική, η κατάρτιση καθώς και λοιπές ενέργειες που τυχόν πραγματοποιηθούν θα πρέπει να αποτελέσουν τα μέσα για να επιτευχθεί η αναμενόμενη αλλαγή και όχι θεωρηθούν ότι είναι τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του ΣΔΠ.
6. Σε ότι αφορά στην αξιολόγηση ενός προτεινόμενου Σχεδίου Διαρθρωτικής Προσαρμογής αυτή θα πρέπει να γίνεται κυρίως με γνώμονα την επιχειρηματική του διάσταση και στη συνέχεια ως προς τον τρόπο που θα πετύχει την προσαρμογή (πχ. κατάρτιση προσωπικού, αναδιοργάνωση λειτουργιών κλπ.). Επ' αυτού κρίνεται σκόπιμη η λειτουργία κατάλληλου Μητρώου Αξιολογητών για ενέργειες επιχειρηματικότητας.
7. Σε ότι αφορά στη δημοσιότητα σχετικών προγραμμάτων θεωρείται αναγκαίο οι σχετικές ενέργειες να γίνουν πριν την προκήρυξη του, τόσο σε εθνικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο και στις οποίες να αναλύονται πλήρως οι στόχοι και οι απαιτήσεις του προγράμματος.
8. Σε επίπεδο χρηματορικών του προγράμματος προσοχή θα πρέπει να δοθεί στις σχετικές προκαταβολές σε σχέση πάντα με την απαίτηση για ισόποση εγγυητική προκαταβολής. Επ' αυτού κρίνεται σκόπιμο να δίνεται η δυνατότητα σε επίπεδο πρόσκλησης στις επιχειρήσεις να επιλέξουν τον τρόπο καταβολής της χρηματοδότησης (πχ. προκαταβολή έναντι ισόποσης εγγυητικής, καταβολής 1^{ης}

δότης μετά από πιστοποίηση συγκεκριμένου % φυσικού αντικειμένου κλπ.)

9. Τέλος, σε ότι αφορά τα καθεστώτα ενίσχυσης εκτιμάται ότι θα μπορούσε να γίνει εφαρμογή του ισχύοντος εφεξής Απαλλακτικού Κανονισμού 601/2014 , η οποία θα επιτρέψει την ευρεία συμμετοχή επιχειρήσεων στα προγράμματα που θα προκηρυχθούν. Ωστόσο ο γενικός απαλλακτικός συνδέεται με καθαρή αύξηση της απασχόλησης κάτι που είναι ιδιαίτερα δύσκολο σε υφεσιακές περιόδους.

6. Παράρτημα: Υποδείγματα Ερωτηματολογίων

6.1. Ερωτηματολόγιο που αφορούσε στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στη δράση

Καλημέρα/ καλησπέρα σας, ονομάζομαι ... και είμαι συνεργάτης της εταιρίας IPSOS-OPINION που κάνει έρευνες αγοράς και στατιστικές μελέτες.

Φ1. Θα μπορούσα παρακαλώ να μιλήσω με τον/ ην ... **(ΔΙΑΒΑΣΕ ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΑΠΟ ΛΙΣΤΑ); ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ, εγώ είμαι	1	→ ΠΗΓΑΙΝΕ ΕΡ. Φ2
ΝΑΙ, εγώ είμαι αλλά δεν έχω χρόνο αυτή τη στιγμή	2	→ ΚΛΕΙΣΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ
ΝΑΙ, σας τον/ ην δίνω	3	→ ΠΗΓΑΙΝΕ ΕΡ. Φ2
ΝΑΙ, εγώ είμαι αλλά δεν επιθυμώ να συμμετάσχω στην έρευνα (ΑΡΝΗΣΗ1)	4	→ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΕ & ΚΛΕΙΣΕ
ΌΧΙ, δεν γίνεται να σας συνδέσω (ΑΡΝΗΣΗ2)	5	

Φ2. Αυτόν τον καιρό η IPSOS-OPINION σε συνεργασία με τον Αξιολογητή του Προγράμματος "ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ», υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων πραγματοποιεί έρευνα με αντικείμενο την αξιολόγηση του προγράμματος. Μπορώ να σας απασχολήσω για 12 περίπου λεπτά; Οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν μόνο για στατιστικούς λόγους. **ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ	1	→ ΠΗΓΑΙΝΕ ΕΡ. Φ3
ΝΑΙ, αλλά όχι αυτή τη στιγμή	2	→ ΚΛΕΙΣΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ
ΌΧΙ, δεν επιθυμώ να συμμετάσχω στην έρευνα (ΑΡΝΗΣΗ3)	3	→ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΕ & ΚΛΕΙΣΕ

Φ3. Σε ποια περιφέρεια εδράζεται η επιχείρησή; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	1	→ ΕΛΕΓΞΕ QUOTAS
Κεντρική Μακεδονία	2	
Δυτική Μακεδονία	3	
Ήπειρος	4	
Θεσσαλία	5	
Ιόνια Νησιά	6	
Δυτική Ελλάδα	7	
Στερεά Ελλάδα	8	
Αττική	9	
Πελοπόννησος	10	
Νησιά Βορείου Αιγαίου	11	
Νησιά Νοτίου Αιγαίου	12	
Κρήτη	13	

Φ4. Και σε ποιον ακριβώς νομό; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Έβρου	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 1	1
Ροδόπης		2
Ξάνθης		3
Δράμας		4
Καβάλας		5
Θεσσαλονίκης	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 2	6
Σερρών		7
Χαλκιδικής		8
Κιλκίς		9
Πέλλας		10
Ημαθίας		11
Πιερίας		12
Φλώρινας	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 3	13
Κοζάνης		14
Καστοριάς		15
Γρεβενών		16
Ιωαννίνων	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 4	17
Άρτης		18
Θεσπρωτίας		19
Πρεβέζης		20
Λαρίσης	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 5	21
Μαγνησίας		22
Τρικάλων		23
Καρδίτσας		24
Κέρκυρας	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 6	25
Λευκάδας		26
Κεφαλληνίας-Ιθάκης		27
Ζακύνθου		28
Αιτωλοακαρνανίας	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 7	29
Αχαΐας		30
Ηλείας		31
Φθιώτιδος	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 8	32
Ευρυτανίας		33
Φωκίδος		34
Βοιωτίας		35
Ευβοίας		36
Αττική	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 9	37
Κορινθίας	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 10	38
Αργολίδος		39
Αρκαδίας		40
Μεσσηνίας		41
Λακωνίας		42
Σάμου	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 11	43
Λέσβου		44
Χίου	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 12	45
Δωδεκανήσων		46
Κυκλάδων		47
Χανίων	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 13	48
Ρεθύμνης		49
Ηρακλείου		50
Λασιθίου		51
Άλλο, τι;	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 1-13	52

Ενημέρωση & υπαγωγή στο πρόγραμμα

Ερ.1 Ποιο είναι το αντικείμενο της κύριας ή/ και δευτερεύουσας οικονομικής δραστηριότητας της επιχείρησης; Παρακαλώ περιγράψτε συνοπτικά. **ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο,ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΠΕΙ**

Ερ.2 Συνολικά, πόσα άτομα απασχολούνται στην επιχείρηση με οποιαδήποτε μορφή εργασίας; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ – ΕΑΝ ΔΕΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕ «999» - ΔΕΚΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 1 – 1.000**

ΕΡΕΥΝΗΤΗ ΔΙΑΒΑΣΕ: Ας μιλήσουμε τώρα για το πρόγραμμα «ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ».

Ερ.3 Με ποιον ή ποιους τρόπους ενημερωθήκατε για το Πρόγραμμα; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Τηλεόραση και ραδιόφωνο	1
Εφημερίδες και περιοδικά	2
Διαφημιστικό υλικό	3
Διαδίκτυο (internet)	4
Εταιρείες Συμβούλων Επιχειρήσεων	5
Απευθείας ενημέρωση από τον ΟΑΕΔ	6
Παρόχους κατάρτισης (ΚΕΚ)	7
Άλλο, τι;	8
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	9

Ερ.4 Πώς αξιολογείτε την ενημέρωση και τις ενέργειες δημοσιοποίησης του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου επαρκείς	Όχι και τόσο επαρκείς	Αρκετά επαρκείς	Απόλυτα επαρκείς	ΔΞ/ΔΑ
1	2	3	4	5

Ερ.5 Για ποιους από τους παρακάτω λόγους που θα σας διαβάσω αποφασίσατε να ενταχθείτε στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Ανάγκη για εκσυγχρονισμό των μεθόδων διοίκησης της επιχείρησης	1
--	---

Ενδυνάμωση των επαγγελματικών προσόντων των εργαζομένων	2
Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης	3
Βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης	4
Αναδιοργάνωση της επιχείρησης	5
Βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης της επιχείρησης για τη μείωση του λειτουργικού κόστους	6
Ανάγκη οικονομικής ενίσχυσης	7
Άλλο, τι;	8
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	9

Ερ.6 Στην περίπτωση που η επιχείρησή σας δεν είχε υπαχθεί στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής, θα υλοποιούσατε το ίδιο σχέδιο ή μέρος του σχεδίου με άλλον τρόπο χρηματοδότησης (π.χ. ίδιοι πόροι, δάνειο κτλ); **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ, ολόκληρο το σχέδιο	1
ΝΑΙ, μέρος του σχεδίου	2
ΌΧΙ, δεν θα υλοποιούσαμε το σχέδιο	3
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	4

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΘΑ ΥΛΟΠΟΙΟΥΣΑΝ ΕΣΤΩ ΚΑΙ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (ΑΠΟ ΕΡ.6, Κωδ. 1-2)

Ερ.7 Ποιες από τις ακόλουθες παρεμβάσεις που θα σας διαβάσω θα υλοποιούσατε με άλλον τρόπο χρηματοδότησης; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Συμβουλευτικές υπηρεσίες	1
Κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού	2
Καμία από τις δύο (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	3
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	4

ΡΩΤΗΣΕ ΟΛΟΥΣ

Ερ.8 Είχατε συμμετάσχει στην υλοποίηση άλλων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης κατά την τριετία 2011-2013; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ	1
ΌΧΙ	2
ΔΞ/ΔΑ	3

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΕ ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΑΠΟ ΕΡ.8, Κωδ. 1)

Ερ.9 Κατά πόσο η συμμετοχή σας σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα στάθηκε εμπόδιο στην ενεργό σας συμμετοχή στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ένεκα συμπλήρωσης του μέγιστου επιτρεπτού ορίου κρατικής ενίσχυσης; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου	Όχι και τόσο	Αρκετά	ΔΞ/ΔΑ
1	2	3	4

ΡΩΤΗΣΕ ΟΛΟΥΣ

Ερ.10 Είχατε υλοποιήσει άλλα προγράμματα κατάρτισης (μη επιδοτούμενα, με ίδιους πόρους) κατά την τριετία 2011-2013; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ	1
ΌΧΙ	2
ΔΞ/ΔΑ	3

Ερ.11 Είχατε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης κατά την τριετία 2011-2013 αξιοποιώντας τον Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ); **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ	1
ΌΧΙ	2
ΔΞ/ΔΑ	3

Ερ.12 Τι προβλήματα και δυσκολίες τυχόν αντιμετωπίσατε κατά τη διαδικασία υπαγωγής/ αίτησης της επιχείρησης στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Καθυστέρηση από την υποβολή μέχρι την αξιολόγηση των προτάσεων	1
Καθυστέρηση από την αξιολόγηση προτάσεων μέχρι την υπογραφή της σύμβασης	2
Μικρή προθεσμία για τη συγκέντρωση των δικαιολογητικών	3
Προβλήματα στην ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης	4
Δυσκολία στην έκδοση ασφαλιστικής ενημερότητας	5
Δυσκολία στην έκδοση φορολογικής ενημερότητας	6
Αδυναμία ή δυσκολία καταβολής της προβλεπόμενης ίδιας συμμετοχής	7
Άλλο, τι;	8
Δεν αντιμετωπίσαμε κανένα πρόβλημα ή δυσκολία	9
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	10

ΡΩΤΗΣΕ ΟΣΟΥΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΑΝ ΚΑΠΟΙΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ Ή ΔΥΣΚΟΛΙΑ (ΑΠΟ ΕΡ.12, Κωδ. 1-8)

Ερ.13 Πώς ακριβώς αντιμετωπίστηκαν τα προβλήματα ή οι δυσκολίες αυτές; **ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο,ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΠΕΙ**

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες						

ΡΩΤΗΣΕ ΟΛΟΥΣ

Ερ.14 Ποιοι από τους παρακάτω ήταν οι τομείς παρέμβασης του Ολοκληρωμένου Σχεδίου σας; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Βελτιστοποίηση της χρήσης πόρων	1
Βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης	2
Ενίσχυση της εξωστρέφειας	3

Ανάπτυξη μοντέλων και πρακτικών κατάλληλης προετοιμασίας του προσωπικού	4
Άλλο, τι;	5
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	6

Ερ.15 Συνεργαστήκατε με κάποιον Σύμβουλο ή Εταιρεία Συμβούλων για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ	1
ΌΧΙ	2
ΔΞ/ΔΑ	3

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΜΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟ (ΑΠΟ ΕΡ.15, Κωδ. 1)

Ερ.15α Τι ακριβώς υπηρεσίες σας παρείχε ο Σύμβουλος; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Συμβουλευτικές υπηρεσίες στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού	1
Συμβουλευτικές υπηρεσίες βελτίωσης λειτουργίας της επιχείρησης (πχ. αναδιοργάνωση, βελτίωση παραγωγικότητας)	2
Συμβουλευτικές υπηρεσίες πληροφορικής και τεχνολογίας	3
Συμβουλευτικές υπηρεσίες για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού	4
Άλλο, τι;	5
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	6

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΜΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟ (ΑΠΟ ΕΡ.15, Κωδ. 1)

Ερ.15β Με βάση την εμπειρία που αποκομίσατε από τη συνεργασία σας με τον Σύμβουλο, τι από τα παρακάτω που θα σας διαβάσω συμπεραίνετε εκ των υστέρων; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΔΞ/ΔΑ
Η επιχείρησή σας θα μπορούσε από μόνη της να παράσχει αυτές τις υπηρεσίες εσωτερικά, χωρίς την υποστήριξη του Συμβούλου;	1	2	3
Η επιχείρησή σας θα μπορεί στο μέλλον να ανταποκριθεί σε ανάλογες απαιτήσεις χωρίς την υποστήριξη Συμβούλου;	1	2	3

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΜΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟ (ΑΠΟ ΕΡ.15, Κωδ. 1)

Ερ.15γ Και πώς αξιολογείτε τη συνεργασία σας με τον Σύμβουλο σε καθένα από τα παρακάτω που θα σας διαβάσω; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΑΝΑ ΦΡΑΣΗ – ROTATION ΣΤΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ**

	Καθόλου ικανοποιητική	Όχι και τόσο ικανοποιητική	Αρκετά ικανοποιητική	Απόλυτα ικανοποιητική	ΔΞ/ΔΑ
ΣΥΝΟΛΙΚΑ (να εμφανίζεται πάντα πρώτο)	1	2	3	4	5
Στην ανάδειξη διοικητικών αδυναμιών της επιχείρησης	1	2	3	4	5
Στη διάγνωση αναγκών κατάρτισης του	1	2	3	4	5

προσωπικού						
Στη βελτίωση του τρόπου διοίκησης	1	2	3	4	5	
Στην αναδιοργάνωση της επιχείρησης	1	2	3	4	5	
Στην καλύτερη κατανόηση των συνθηκών ανταγωνισμού	1	2	3	4	5	

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΔΕΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΜΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟ (ΑΠΟ ΕΡ.15, Κωδ. 2-3)

Ερ.16 Για ποιους από τους παρακάτω λόγους που θα σας διαβάσω επιλέξατε να μην απευθυνθείτε σε Σύμβουλο; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Η επιχείρηση διαθέτει κατάλληλη τεχνογνωσία σε συμβουλευτικές υπηρεσίες	1
Η επιχείρηση είχε διαθέσιμο σχέδιο (επιχειρησιακό ή άλλο) από παλαιότερη συνεργασία με Σύμβουλο	2
Η επιχείρηση είχε διαθέσιμο σχέδιο (επιχειρησιακό ή άλλο), το οποίο εκπόνησε εσωτερικά	3
Άλλο, τι;	4
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	5

Κατάρτιση εργαζομένων

ΡΩΤΗΣΕ ΟΛΟΥΣ

Ερ.17 Συνολικά, πόσα άτομα από την επιχείρησή σας παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ – ΕΑΝ ΔΕΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕ «999» - ΔΕΚΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 1 – 1.000 – Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ή ΊΣΗ ΤΗΣ ΕΡ.2**

Ερ.18 Με ποια ακριβώς κριτήρια επιλέχθηκαν τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Ανάγκες συγκεκριμένων Τμημάτων/ Διευθύνσεων της επιχείρησης	1
Ανάγκες συγκεκριμένων ατόμων που εντοπίστηκαν από την επιχείρηση	2
Ανάγκες συγκεκριμένων ατόμων που εκφράστηκαν από τα ίδια τα άτομα	3
Χωρίς κανένα κριτήριο, τυχαία	4
Άλλο, τι;	5
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	6

Ερ.19 Στα 100 άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης, πόσα ήταν... **ΔΙΑΒΑΣΕ ΠΡΩΤΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ, ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕ – ΝΑ ΑΘΡΟΙΖΕΙ ΣΤΟ 100**

Εργάτες		
Χαμηλόβαθμα στελέχη		
Μεσαία στελέχη		

Ανώτερα στελέχη		
Άλλο, τι;		
ΣΥΝΟΛΟ	= 100	

Ερ.20 Από ποια τμήματα της επιχείρησης προέρχονταν τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης; **ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο,ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΠΕΙ**

Ερ.21 Σε ποια εκπαιδευτικά αντικείμενα καταρτίστηκαν τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Τεχνικές πωλήσεων	1
Πωλήσεις – Marketing	2
Management στελεχών	3
Δεξιότητες πληροφορικής	4
Project Management (Διαχείριση Έργου)	5
Ηλεκτρολογικές Εγκαταστάσεις και Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας	6
Λογιστικά (π.χ. κλείσιμο ισολογισμών, διεθνή λογιστικά πρότυπα)	7
Διασφάλιση υγιεινής	8
Διασφάλιση ποιότητας	9
Άλλο, τι;	10
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	11

Ερ.22 Πόσο ικανοποιητική ήταν η ανταπόκριση των ατόμων στα προγράμματα κατάρτισης; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου ικανοποιητική	Όχι και τόσο ικανοποιητική	Αρκετά ικανοποιητική	Απόλυτα ικανοποιητική	ΔΞ/ΔΑ
1	2	3	4	5

Ερ.23 Η κατάρτιση των ατόμων που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης λάμβανε χώρα εντός ή εκτός του ωραρίου των εργαζομένων; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Εντός του ωραρίου	1
Εκτός του ωραρίου	2
Με μεικτό τρόπο (εντός & εκτός ωραρίου)	3
Άλλο, τι;	4
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	5

Ερ.24 Με ποια μέθοδο από τις παρακάτω καταρτίστηκαν τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Θεωρητικά	1
Πρακτικά	2
Συνδυασμός θεωρίας & πρακτικής	3
Άλλο, τι;	4
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	5

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΑΝΕΦΕΡΑΝ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ (ΑΠΟ ΕΡ.24, Κωδ. 3)

Ερ.24α Σε τι ποσοστό η κατάρτιση βασίστηκε στην θεωρία και σε τι ποσοστό στην πρακτική; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΝΑ ΑΘΡΟΙΖΕΙ ΣΤΟ 100**

Θεωρητικά		
Πρακτικά		
ΣΥΝΟΛΟ	=100	

ΡΩΤΗΣΕ ΟΛΟΥΣ

Ερ.25 Πόσο ικανοποιημένοι μείνατε από τη συνεργασία σας με τον πάροχο κατάρτισης (ΚΕΚ); Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου ικανοποιημένοι	Όχι και τόσο ικανοποιημένοι	Αρκετά ικανοποιημένοι	Απόλυτα ικανοποιημένοι	ΔΞ/ΔΑ
1	2	3	4	5

Βιωσιμότητα επιχείρησης

Ερ.26 Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι τα προγράμματα κατάρτισης συνέβαλαν σε καθένα από τα παρακάτω που θα σας διαβάσω; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΑΝΑ ΦΡΑΣΗ – ROTATION ΣΤΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ**

	Καθόλου	Όχι και τόσο	Αρκετά	Πολύ	ΔΞ/ΔΑ
Στην αναβάθμιση των γενικών προσόντων των εργαζομένων	1	2	3	4	5
Στην αναβάθμιση ειδικών επαγγελματικών προσόντων των εργαζομένων, που σχετίζονται με τη θέση εργασίας	1	2	3	4	5
Στην αναβάθμιση ειδικών επαγγελματικών προσόντων των εργαζομένων, που σχετίζονται με τις ανάγκες της επιχείρησης	1	2	3	4	5
Στη διατήρηση των θέσεων εργασίας	1	2	3	4	5
Στην αύξηση της αποδοτικότητας των εργαζομένων	1	2	3	4	5
Στην καλύτερη χρήση των ΤΠΕ	1	2	3	4	5
Στη βελτίωση της σχέσης μεταξύ εργαζομένων και διοίκησης	1	2	3	4	5

Ερ.27 Πόσα από τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης παραμένουν σήμερα στην επιχείρηση; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ – ΕΑΝ ΔΕΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕ «999» - ΔΕΚΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 1 – 1.000 – Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ Ή ΙΣΗ ΤΗΣ ΕΡ.17**

--

Ερ.28 Και πόσα από τα άτομα που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης άλλαξαν θέση εργασίας εντός της επιχείρησης ως αποτέλεσμα της κατάρτισης;
ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ – ΕΑΝ ΔΕΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕ «999» - ΔΕΚΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 1 – 1.000 – Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ Η ΊΣΗ ΤΗΣ ΕΡ.17

--

Ερ.29 Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι συνολικά το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής συνέβαλε σε καθένα από τα παρακάτω που θα σας διαβάσω; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΑΝΑ ΦΡΑΣΗ – ROTATION ΣΤΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ**

	Καθόλου	Όχι και τόσο	Αρκετά	Πολύ	ΔΞ/ΔΑ	
Αύξηση της εξωστρέφειας της επιχείρησης	1	2	3	4	5	
Εξοικονόμηση πόρων	1	2	3	4	5	
Εισαγωγή νέων μεθόδων διοίκησης (<i>management</i>)	1	2	3	4	5	
Προσαρμοστικότητα στις εξωτερικές συνθήκες	1	2	3	4	5	
Διατήρηση θέσεων εργασίας	1	2	3	4	5	
Αναβάθμιση των προσόντων των εργαζομένων	1	2	3	4	5	
Αύξηση της αποδοτικότητας της εργασίας	1	2	3	4	5	

Ερ.30 Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι καθένα από τα παρακάτω που θα σας διαβάσω αποτέλεσε σημαντικό πρόβλημα το οποίο τυχόν αντιμετωπίσατε στο πλαίσιο της υλοποίησης του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΑΝΑ ΦΡΑΣΗ – ROTATION ΣΤΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ**

	Δεν αντιμετωπίσαμ ε τέτοιου είδους πρόβλημα	Καθόλου σημαντικ ό	Όχι και τόσο σημαντικ ό	Αρκετά σημαντικ ό	Πολύ σημαντικ ό	ΔΞ/Δ Α	
Προβλήματα στις χρηματοροές από πλευράς του Προγράμματος	1	2	3	4	5	6	
Αδυναμία ή δυσκολία καταβολής της προβλεπόμενης ιδιωτικής συμμετοχής	1	2	3	4	5	6	
Προβλήματα δανειοδότησης από το τραπεζικό σύστημα	1	2	3	4	5	6	

Δυσκολία στη συγκέντρωση δικαιολογητικών (πχ. ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα)	1	2	3	4	5	6	
---	---	---	---	---	---	---	--

Ερ.30α Πέρα από τα παραπάνω, αντιμετωπίσατε κάποιο άλλο σημαντικό πρόβλημα στο πλαίσιο της υλοποίησης του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής;
ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο,ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΠΕΙ

Προτάσεις βελτίωσης του προγράμματος

Ερ.31 Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι ο συνδυασμός των παρεχόμενων υπηρεσιών του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής (συμβουλευτικές υπηρεσίες και κατάρτιση) κάλυψαν τους λόγους για τους οποίους αποφασίσατε να συμμετάσχετε στο πρόγραμμα; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα.

ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Καθόλου	Όχι και τόσο	Αρκετά	Απόλυτα	ΔΞ/ΔΑ	
1	2	3	4	5	

Ερ.32 Πόσο ευέλικτο θεωρείτε το πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής αναφορικά με τις εξειδικευμένες ανάγκες της επιχείρησής σας; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου	Όχι και τόσο	Αρκετά	Απόλυτα	ΔΞ/ΔΑ	
1	2	3	4	5	

Ερ.33 Ποιες από τις ακόλουθες συμβουλευτικές υπηρεσίες που θα σας διαβάσω θεωρείτε χρήσιμες για την επιχείρησή σας; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Συμβουλευτικές υπηρεσίες στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού	1
Συμβουλευτικές υπηρεσίες βελτίωσης λειτουργίας της επιχείρησης (πχ. αναδιοργάνωση, βελτίωση παραγωγικότητας)	2
Συμβουλευτικές υπηρεσίες πληροφορικής και τεχνολογίας	3
Συμβουλευτικές υπηρεσίες για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού	4
Άλλο, τι;	5
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	6

Ερ.34 Προγραμματίζετε για το έτος 2014 κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησής; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

--	--

ΝΑΙ	1
ΌΧΙ	2
ΔΞ/ΔΑ	3

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΟΥΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (ΑΠΟ ΕΡ.34, Κωδ. 1)

Ερ.34α Πόσα άτομα από την επιχείρησή σας έχετε σκοπό να καταρτίσετε το 2014;
ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ – ΕΑΝ ΔΕΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕ «999» - ΔΕΚΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 1 – 1.000 – Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ Η ΊΣΗ ΤΗΣ ΕΡ.2

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΟΥΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (ΑΠΟ ΕΡ.34, Κωδ. 1)

Ερ.34β Σε ποιο ή ποια από τα παρακάτω πλαίσια συνεργασίας θα υλοποιούσατε την κατάρτιση των παραπάνω ατόμων; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης	1
Ιδιωτικό Πανεπιστήμιο	2
Εταιρεία Συμβούλων Επιχειρήσεων	3
Εξωτερικοί συνεργάτες – φυσικά πρόσωπα	4
Εσωτερικά από την ίδια την επιχείρηση	5
Άλλο, τι;	6
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	7

ΡΩΤΗΣΕ ΟΛΟΥΣ

Ερ.35 Πώς αξιολογείτε συνολικά τη συνεργασία σας με τον φορέα υλοποίησης (ΟΑΕΔ) για το πρόγραμμα διαθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου ικανοποιητική	Όχι και τόσο ικανοποιητική	Αρκετά ικανοποιητική	Απόλυτα ικανοποιητική	ΔΞ/ΔΑ
1	2	3	4	5

Ερ.36 Πώς αξιολογείτε τις διαδικασίες και τα κριτήρια υπαγωγής των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα διαθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση τα παρακάτω που θα σας διαβάσω. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Υπερβολικά γραφειοκρατικές	1
Σύνθετες αλλά αναγκαίες	2
Απλές και ευέλικτες	3
Άλλο, τι;	4
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	5

Ερ.37 Έχετε κάτι να προτείνετε προκειμένου να βελτιωθούν οι διαδικασίες και τα κριτήρια υπαγωγής των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής; Κάτι άλλο; Άλλο; **ΚΑΝΕ ΠΛΗΡΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ**

Ερ.38 Πώς αξιολογείτε τα οικονομικά κριτήρια που είχαν τεθεί ως προϋποθέσεις για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση τα παρακάτω που θα σας διαβάσω. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Υπερβολικά	1
Σύνθετα αλλά αναγκαία	2
Απλά και ευέλικτα	3
Άλλο, τι;	4
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	5

Ερ.39 Πώς αξιολογείτε το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ως προς την καινοτομία του, δεδομένου ότι δεν είχε εφαρμοσθεί αντίστοιχη πρωτοβουλία στο παρελθόν; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου καινοτόμο	Όχι και τόσο καινοτόμο	Αρκετά καινοτόμο	Απόλυτα καινοτόμο	ΔΞ/ΔΑ
1	2	3	4	5

Ερ.40 Τέλος, με βάση την εμπειρία που αποκομίσατε από το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής υπάρχει κάτι που θεωρείτε σημαντικό και θα μπορούσε να επαναληφθεί σε επόμενο πρόγραμμα; Κάτι άλλο; Άλλο; **ΚΑΝΕ ΠΛΗΡΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ**

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΔΙΑΒΑΣΕ: Τέλος, θα ήθελα καθαρά για στατιστικούς λόγους να σας ζητήσω ορισμένα δημογραφικά στοιχεία.

Ερ.Δ1 ΣΗΜΕΙΩΣΕ ΦΥΛΟ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ/ ΗΣ. ΜΗ ΡΩΤΗΣΕΙΣ

Άνδρας	1
Γυναίκα	2

Ερ.Δ2 Ποια είναι η ηλικία σας; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Ερ.Δ3 Ποια είναι η θέση που έχετε στην επιχείρηση; **ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο,ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΠΕΙ**

Ερ.Δ4 Ποια είναι η ακριβής διεύθυνση της επιχείρησης; **ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο,ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΠΕΙ**

Σας ευχαριστώ ιδιαίτερα για το χρόνο σας.

Συμπληρώνονται υποχρεωτικά από τον ερευνητή

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΗ : _____
ΩΡΑ ΛΗΞΗΣ : ____:____
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ : ____ ΛΕΠΤΑ

Ο βεβαιών ερευνητής δηλώνω υπεύθυνα ότι η συνέντευξη αυτή πάρθηκε από μένα προσωπικά σύμφωνα με τις οδηγίες της
Ορίγιοη και τηρήθηκε ο κώδικας Δεοντολογίας ESOMAR και ο Ν.2472/97

ΟΝΟΜ/ΜΟ ΕΡΕΥΝΗΤΗ: _____

ΥΠΟΓΡΑΦΗ: _____

Σημείωσε ο ερευνητής τηλέφωνο		
ερωτώμενου;	Ναι	1
	Όχι	2

ΚΩΔΙΚΟΣ ...

ΑΥΤΟΥ ΠΟΥ ΕΚΑΝΕ EDITING (4ΨΗΦΙΟΣ)   _ _ _ _

ΑΥΤΟΥ ΠΟΥ ΕΚΑΝΕ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ (4ΨΗΦΙΟΣ)   _ _ _ _

ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΑΘΩΝ

_____

ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΗ (2ΨΗΦΙΟΣ)   _ _

ΤΟΥ EDITING (2ΨΗΦΙΟΣ)   _ _

ΟΝΟΜ/Ο ΕΛΕΓΚΤΗ : _____

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΛΕΓΚΤΗ : _____

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ :.....

6.2. Ερωτηματολόγιο που αφορούσε στις επιχειρήσεις που αποχώρησαν από τη δράση

Καλημέρα/ καλησπέρα σας, ονομάζομαι ... και είμαι συνεργάτης της εταιρίας IPSOS-OPINION που κάνει έρευνες αγοράς και στατιστικές μελέτες.

Φ1. Θα μπορούσα παρακαλώ να μιλήσω με τον/ ην ... **(ΔΙΑΒΑΣΕ ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΑΠΟ ΛΙΣΤΑ); ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ, εγώ είμαι	1	→ ΠΗΓΑΙΝΕ ΕΡ. Φ2
ΝΑΙ, εγώ είμαι αλλά δεν έχω χρόνο αυτή τη στιγμή	2	→ ΚΛΕΙΣΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ
ΝΑΙ, σας τον/ ην δίνω	3	→ ΠΗΓΑΙΝΕ ΕΡ. Φ2
ΝΑΙ, εγώ είμαι αλλά δεν επιθυμώ να συμμετάσχω στην έρευνα (ΑΡΝΗΣΗ1)	4	→ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΕ & ΚΛΕΙΣΕ
ΌΧΙ, δεν γίνεται να σας συνδέσω (ΑΡΝΗΣΗ2)	5	

Φ2. Αυτόν τον καιρό η IPSOS-OPINION σε συνεργασία με τον Αξιολογητή του Προγράμματος "Διαρθρωτική ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ», υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων πραγματοποιεί έρευνα με αντικείμενο την αξιολόγηση του προγράμματος. Μπορώ να σας απασχολήσω για 8 περίπου λεπτά; Οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν μόνο για στατιστικούς λόγους. **ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ	1	→ ΠΗΓΑΙΝΕ ΕΡ. Φ3
ΝΑΙ, αλλά όχι αυτή τη στιγμή	2	→ ΚΛΕΙΣΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ
ΌΧΙ, δεν επιθυμώ να συμμετάσχω στην έρευνα (ΑΡΝΗΣΗ3)	3	→ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΕ & ΚΛΕΙΣΕ

Φ3. Σε ποια περιφέρεια εδράζεται η επιχείρησή; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	1	→ ΕΛΕΓΞΕ QUOTAS
Κεντρική Μακεδονία	2	
Δυτική Μακεδονία	3	
Ήπειρος	4	
Θεσσαλία	5	
Ιόνια Νησιά	6	
Δυτική Ελλάδα	7	
Στερεά Ελλάδα	8	
Αττική	9	
Πελοπόννησος	10	
Νησιά Βορείου Αιγαίου	11	
Νησιά Νοτίου Αιγαίου	12	
Κρήτη	13	

Φ4. Και σε ποιον ακριβώς νομό; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Έβρου	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 1	1	
Ροδόπης		2	
Ξάνθης		3	
Δράμας		4	
Καβάλας		5	
Θεσσαλονίκης	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 2	6	
Σερρών		7	
Χαλκιδικής		8	
Κιλκίς		9	
Πέλλας		10	
Ημαθίας	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 3	11	
Πιερίας		12	
Φλώρινας		13	
Κοζάνης		14	
Καστοριάς		15	
Γρεβενών	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 4	16	
Ιωαννίνων		17	
Άρτης		18	
Θεσπρωτίας		19	
Πρεβέζης		20	
Λαρίσης	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 5	21	
Μαγνησίας		22	
Τρικάλων		23	
Καρδίτσας		24	
Κέρκυρας		25	
Λευκάδας	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 6	26	
Κεφαλληνίας-Ιθάκης		27	
Ζακύνθου		28	
Αιτωλοακαρνανίας		29	
Αχαΐας		30	
Ηλείας	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 7	31	
Φθιώτιδος		32	
Ευρυτανίας		33	
Φωκίδος		34	
Βοιωτίας		35	
Ευβοίας	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 8	36	
Αττική		37	
Κορινθίας		38	
Αργολίδος		39	
Αρκαδίας		40	
Μεσσηνίας	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 9	41	
Λακωνίας		42	
Σάμου		43	
Λέσβου		44	
Χίου		45	
Δωδεκανήσων	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 10	46	
Κυκλάδων		47	
Χανίων		48	
Ρεθύμνης		49	
Ηρακλείου		50	
Λασιθίου	ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 11	51	
Άλλο, τι;		52	
		ΕΜΦΑΝΙΣΕ ΑΝ Φ3, κωδ. 1-13	

Ενημέρωση & υπαγωγή στο πρόγραμμα

Ερ.1 Ποιο είναι το αντικείμενο της κύριας ή/ και δευτερεύουσας οικονομικής δραστηριότητας της επιχείρησης; Παρακαλώ περιγράψτε συνοπτικά. **ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο,ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΠΕΙ**

Ερ.2 Συνολικά, πόσα άτομα απασχολούνται στην επιχείρηση με οποιαδήποτε μορφή εργασίας; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ – ΕΑΝ ΔΕΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕ «999» - ΔΕΚΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 1 – 1.000**

ΕΡΕΥΝΗΤΗ ΔΙΑΒΑΣΕ: Ας μιλήσουμε τώρα για το πρόγραμμα «ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ»

Ερ.3 Με ποιον ή ποιους τρόπους ενημερωθήκατε για το Πρόγραμμα; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Τηλεόραση και ραδιόφωνο	1
Εφημερίδες και περιοδικά	2
Διαφημιστικό υλικό	3
Διαδίκτυο (internet)	4
Εταιρείες Συμβούλων Επιχειρήσεων	5
Απευθείας ενημέρωση από τον ΟΑΕΔ	6
Παρόχους κατάρτισης (ΚΕΚ)	7
Άλλο, τι;	8
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	9

Ερ.4 Πώς αξιολογείτε την ενημέρωση και τις ενέργειες δημοσιοποίησης του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου επαρκείς	Όχι και τόσο επαρκείς	Αρκετά επαρκείς	Απόλυτα επαρκείς	ΔΞ/ΔΑ
1	2	3	4	5

Ερ.5 Για ποιους από τους παρακάτω λόγους που θα σας διαβάσω αποφασίσατε να ενταχθείτε στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Ανάγκη για εκσυγχρονισμό των μεθόδων διοίκησης της επιχείρησης	1
--	---

Ενδυνάμωση των επαγγελματικών προσόντων των εργαζομένων	2
Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης	3
Βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης	4
Αναδιοργάνωση της επιχείρησης	5
Βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης της επιχείρησης για τη μείωση του λειτουργικού κόστους	6
Ανάγκη οικονομικής ενίσχυσης	7
Άλλο, τι;	8
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	9

Ερ.6 Ποιες από τις ακόλουθες παρεμβάσεις που θα σας διαβάσω είχατε στόχο να υλοποιήσετε ανεξάρτητα από το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Συμβουλευτικές υπηρεσίες	1
Κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού	2
Καμία από τις δύο (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	3
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	4

Ερ.7 Είχατε συμμετάσχει στην υλοποίηση άλλων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης κατά την τριετία 2011-2013; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ	1
ΌΧΙ	2
ΔΞ/ΔΑ	3

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΕ ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΑΠΟ ΕΡ.7, Κωδ. 1)

Ερ.8 Κατά πόσο η συμμετοχή σας σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα στάθηκε εμπόδιο στην ενεργό σας συμμετοχή στο πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ένεκα συμπλήρωσης του μέγιστου επιτρεπτού ορίου κρατικής ενίσχυσης; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου	Όχι και τόσο	Αρκετά	Πλήρως	ΔΞ/ΔΑ
1	2	3	4	5

ΡΩΤΗΣΕ ΟΛΟΥΣ

Ερ.9 Είχατε υλοποιήσει άλλα προγράμματα κατάρτισης (μη επιδοτούμενα, με ίδιους πόρους) κατά την τριετία 2011-2013; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ	1
ΌΧΙ	2
ΔΞ/ΔΑ	3

Ερ.10 Είχατε υλοποιήσει προγράμματα κατάρτισης κατά την τριετία 2011-2013 αξιοποιώντας τον Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ); **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

--	--

ΝΑΙ	1
ΌΧΙ	2
ΔΞ/ΔΑ	3

Ερ.11 Πώς αξιολογείτε τα οικονομικά κριτήρια που είχαν τεθεί ως προϋποθέσεις για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης στο πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση τα παρακάτω που θα σας διαβάσω. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Υπερβολικά	1
Σύνθετα αλλά αναγκαία	2
Απλά και ευέλικτα	3
Άλλο, τι;	4
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	5

Λόγοι εγκατάλειψης

Ερ.11α Ολοκληρώσατε την υλοποίηση του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ	1
ΌΧΙ	2
ΔΞ/ΔΑ	3

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΑΝ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ (ΑΠΟ ΕΡ.11α, Κωδ. 2-3)

Ερ.12 Πότε αποφασίσατε να αποσύρετε το ενδιαφέρον σας για το πρόγραμμα της διαρθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση τα παρακάτω που θα σας διαβάσω. **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Μέσα στον 1 ^ο -2 ^ο μήνα	1
Μέσα στον 3 ^ο -4 ^ο μήνα	2
Μέσα στον 5 ^ο -6 ^ο μήνα	3
Μετά τον 6 ^ο μήνα	4
Άλλο, τι;	5
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	6

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΑΝ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ (ΑΠΟ ΕΡ.11α, Κωδ. 2-3)

Ερ.13 Σε ποια φάση του προγράμματος της διαρθρωτικής προσαρμογής βρισκόταν εκείνη την περίοδο η επιχείρησή σας; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση τα παρακάτω που θα σας διαβάσω. **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Φάση αναμονής της έγκρισης της αίτησης	1
Φάση έγκρισης – έναρξης του προγράμματος	2
Φάση συμβουλευτικών υπηρεσιών	3
Φάση κατάρτισης	4
Άλλο, τι;	5
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	6

ΡΩΤΗΣΕ ΜΟΝΟ ΟΣΟΥΣ ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΑΝ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ (ΑΠΟ ΕΡ.11α, Κωδ. 2-3)

Ερ.14 Ποιος ήταν ο κύριος λόγος που σας έκανε να εγκαταλείψετε τελικά την υλοποίηση του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ αναφέρετέ μου το 1^ο πιο σημαντικό, το 2^ο και το 3^ο. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΑΝΑ ΣΤΗΛΗ – ROTATION ΣΤΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ**

	1 ^ο	2 ^ο	3 ^ο
Αδυναμία της επιχείρησης να προχωρήσει στην επένδυση	1	1	1
Αδυναμία ή απροθυμία καταβολής της προβλεπόμενης ίδιας συμμετοχής	2	2	2
Αλλαγή επιχειρηματικών σχεδίων ή στόχων της επιχείρησης	3	3	3
Το επενδυτικό σχέδιο απαξιώθηκε λόγω καθυστέρησης μέχρι την έγκριση της πρότασής σας	4	4	4
Το επενδυτικό σχέδιο ή σημαντικό μέρος του υλοποιήθηκε ή υλοποιείται μέσω άλλης πηγής χρηματοδότησης	5	5	5
Το επενδυτικό σχέδιο ή σημαντικό μέρος του υλοποιήθηκε ή υλοποιείται μέσω ίδιων πόρων	6	6	6
Οι διαχειριστικές απαιτήσεις ή οι προβλεπόμενες διαδικασίες χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου το κατέστησαν τελικά ασύμφορο	7	7	7
Μάθατε ότι θα προκηρυχθεί ή προκηρύχθηκε άλλο παρόμοιο πρόγραμμα που εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες της επιχείρησής σας	8	8	8
Άλλο, τι;	9	9	9
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	10	10	10

ΡΩΤΗΣΕ ΟΛΟΥΣ

Ερ.15 Πώς αξιολογείτε τη δυνατότητα και την ετοιμότητα της επιχείρησής σας να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στους κανονισμούς και τις διαχειριστικές απαιτήσεις του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου επαρκή	Όχι και τόσο επαρκή	Αρκετά επαρκή	Απόλυτα επαρκή	ΔΞ/ΔΑ
1	2	3	4	5

Ερ.16 Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι ο συνδυασμός των παρεχόμενων υπηρεσιών του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής (συμβουλευτικές υπηρεσίες και

κατάρτιση) ανταποκρινόταν στις ανάγκες μιας επιχείρησης του μεγέθους σας;
Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου	Όχι και τόσο	Αρκετά	Απόλυτα	ΔΞ/ΔΑ	
1	2	3	4	5	

Ερ.17 Πόσο ευέλικτο θεωρείτε το πρόγραμμα της διαθρωτικής προσαρμογής αναφορικά με τις εξειδικευμένες ανάγκες της επιχείρησής σας; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου	Όχι και τόσο	Αρκετά	Απόλυτα	ΔΞ/ΔΑ	
1	2	3	4	5	

Προτάσεις βελτίωσης του προγράμματος

Ερ.18 Μετά την απόφαση της επιχείρησης να εγκαταλείψει τελικά την υλοποίηση του προγράμματος διαθρωτικής προσαρμογής, έχει δρομολογηθεί κάποιο εναλλακτικό σχέδιο προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες της επιχείρησης; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

ΝΑΙ	1
ΌΧΙ	2
ΔΞ/ΔΑ	3

Ερ.19 Ποιες από τις ακόλουθες συμβουλευτικές υπηρεσίες που θα σας διαβάσω θεωρείτε χρήσιμες για την επιχείρησή σας; **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΔΕΚΤΗ ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ**

Συμβουλευτικές υπηρεσίες στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού	1
Συμβουλευτικές υπηρεσίες βελτίωσης λειτουργίας της επιχείρησης (πχ. αναδιοργάνωση, βελτίωση παραγωγικότητας)	2
Συμβουλευτικές υπηρεσίες πληροφορικής και τεχνολογίας	3
Συμβουλευτικές υπηρεσίες για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού	4
Άλλο, τι;	5
ΔΞ/ΔΑ (ΜΗ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ)	6

Ερ.20 Πόσο πιθανό θεωρείτε να εκδηλώσει η επιχείρηση το ενδιαφέρον της για συμμετοχή σε επόμενο πρόγραμμα διαθρωτικής προσαρμογής; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου πιθανό	Όχι και τόσο πιθανό	Αρκετά πιθανό	Απόλυτα πιθανό	ΔΞ/ΔΑ	
1	2	3	4	5	

Ερ.21 Έχετε κάτι να προτείνετε προκειμένου να βελτιωθούν οι διαδικασίες και τα κριτήρια υπαγωγής των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα της διαθρωτικής προσαρμογής; Κάτι άλλο; Άλλο; **ΚΑΝΕ ΠΛΗΡΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ**

--	--	--	--	--	--	--

Ερ.22 Έχετε κάτι να προτείνετε προκειμένου να βελτιωθούν οι διαδικασίες υλοποίησης του προγράμματος της διαρθρωτικής προσαρμογής; Κάτι άλλο; Άλλο; **ΚΑΝΕ ΠΛΗΡΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ**

Ερ.23 Πώς αξιολογείτε το πρόγραμμα διαρθρωτικής προσαρμογής ως προς την καινοτομία του, δεδομένου ότι δεν είχε εφαρμοσθεί αντίστοιχη πρωτοβουλία στο παρελθόν; Παρακαλώ απαντήστε μου με βάση την παρακάτω κλίμακα. **ΔΙΑΒΑΣΕ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Καθόλου καινοτόμο	Όχι και τόσο καινοτόμο	Αρκετά καινοτόμο	Απόλυτα καινοτόμο	ΔΞ/ΔΑ	
1	2	3	4	5	

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΔΙΑΒΑΣΕ: Τέλος, θα ήθελα καθαρά για στατιστικούς λόγους να σας ζητήσω ορισμένα δημογραφικά στοιχεία.

Ερ.Δ1 ΣΗΜΕΙΩΣΕ ΦΥΛΟ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ/ ΗΣ. ΜΗ ΡΩΤΗΣΕΙΣ

Άνδρας	1
Γυναίκα	2

Ερ.Δ2 Ποια είναι η ηλικία σας; **ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ – ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Ερ.Δ3 Ποια είναι η θέση που έχετε στην επιχείρηση; **ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο,ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΠΕΙ**

Ερ.Δ4 Ποια είναι η ακριβής διεύθυνση της επιχείρησης; **ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο,ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΠΕΙ**

Σας ευχαριστώ ιδιαίτερα για το χρόνο σας.

Συμπληρώνονται υποχρεωτικά από τον ερευνητή

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΗ : _____
ΩΡΑ ΛΗΞΗΣ : ____:____
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΝΕΞΗΣ : ____ ΛΕΠΤΑ

Ο βεβαιών ερευνητής δηλώνω υπεύθυνα ότι η συνέντευξη αυτή πάρθηκε από μένα προσωπικά σύμφωνα με τις οδηγίες της
Ορίση και τηρήθηκε ο κώδικας Δεοντολογίας ESOMAR και ο Ν.2472/97

ΟΝΟΜ/ΜΟ ΕΡΕΥΝΗΤΗ: _____

ΥΠΟΓΡΑΦΗ: _____

Σημείωσε ο ερευνητής τηλέφωνο ερωτώμενου;	Ναι	1
	Όχι	2

ΚΩΔΙΚΟΣ ...

ΑΥΤΟΥ ΠΟΥ ΕΚΑΝΕ EDITING (4ΨΗΦΙΟΣ)   _ _ _ _

ΑΥΤΟΥ ΠΟΥ ΕΚΑΝΕ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ (4ΨΗΦΙΟΣ)   _ _ _ _

ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΑΘΩΝ

_____

ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΗ (2ΨΗΦΙΟΣ)   _ _

ΤΟΥ EDITING (2ΨΗΦΙΟΣ)   _ _

ΟΝΟΜ/Ο ΕΛΕΓΚΤΗ : _____

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΛΕΓΚΤΗ : _____

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ : .....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ"**

Προσανατολισμός στον Άνθρωπο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ Α.Ε.
Συμβούλοι Επιχειρήσεων

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Α.Ε.

Λεωφόρος Κηφισίας 296 & Ναυαρίνου 40, ΧΑΛΑΝΔΡΙ, Τ.Κ. 15232
Τηλ. 210-6729040 | FAX: 210-6729043 | e-mail: info@diadikasia.gr